

**T.C.
ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI**

**DEMOKRAT PARTİ DÖNEMİ'NDE ERZİNCAN
(1950-1960)**

**Hazırlayan
Meryem İNAN ÖNAL**

**Danışman
Doç. Dr. Yusuf Ziya KESKİN**

2022, ERZİNCAN

**T.C.
ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI**

**DEMOKRAT PARTİ DÖNEMİ'NDE ERZİNCAN
(1950-1960)
(Yüksek Lisans Tezi)**

**Hazırlayan
Meryem İNAN ÖNAL**

**Danışman
Doç. Dr. Yusuf Ziya KESKİN**

2022, ERZİNCAN

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Meryem İNAN ÖNAL

T.C.
ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Ana Bilim Dalı : Tarih

Program Adı : Tezli Yüksek Lisans

Tez Başlığı : Demokrat Parti Dönemi'nde Erzincan (1950-1960)

Yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının a) Giriş, b) Ana bölümler ve c) Sonuç kısımlarından oluşan (Kapak, Ön söz, Özet, İçindekiler ve Kaynakça hariç) toplam 185 sayfalık kısmına ilişkin 11/11/2022 tarihinde **IThenticate/Turnitin** intihal programından aşağıda belirtilen filtreleme uygulanarak alınmış olan özgünlük raporuna göre tezin benzerlik oranı: 9' dur.

Filtrelemeye **alıntılar ve kaynakça dâhil** edilmiştir. Filtrelemede **yedi (7) kelimeden daha az** örtüşme içeren metin kısımları hariç tutulmuştur.

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez İntihal Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmasının herhangi bir intihal içermediğini, aksinin tespit edilmesi durumunda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini bilgilerinize arz ederim. 11/11/2022

Danışman: Doç. Dr. Yusuf Ziya KESKİN

Öğrenci: Meryem İNAN ÖNAL

KILAVUZA UYGUNLUK

“Demokrat Parti Dönemi’nde Erzincan (1950-1960)” başlıklı Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Lisansüstü Tez Yazım Kılavuzuna uygun olarak hazırlanmıştır.

Hazırlayan

Meryem İNAN ÖNAL

Danışman

Doç. Dr. Yusuf Ziya KESKİN

Tarih ABD Başkanı

Prof. Dr. Abdulkadir GÜL

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Doç. Dr. Yusuf Ziya KESKİN danışmanlığında **Meryem İNAN ÖNAL** tarafından hazırlanan “**Demokrat Parti Dönemi’nde Erzincan (1950-1960)**” adlı bu çalışma jürimiz tarafından Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü **Tarih Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans** tezi olarak kabul edilmiştir.

22/11/2022

JÜRİ:

Danışman : Doç. Dr. Yusuf Ziya KESKİN

Üye : Doç. Dr. Ahmet EDİ

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Songül ALŞAN

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulu'nun / / 2022 tarih ve sayılı kararı ile onaylanmıştır.

... / 12 / 2022

Prof. Dr. Necdet TOZLU

Enstitü Müdürü

ÖN SÖZ

Lisansüstü öğrenimime başladığım andan bugüne kadar beni cesaretlendiren bilgi birikimi, fikirleri ve tecrübesiyle her zaman bana destek olan ve bu çalışmanın ortaya çıkmasında büyük emeği olan değerli hocam ve danışmanım Doç. Dr. Yusuf Ziya KESKİN'e en içten teşekkürlerimi sunarım.

Yüksek lisans tez savunma jürisinde yer alarak beni onurlandıran, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı öğretim üyesi Doç. Dr. Ahmet EDİ'ye ve Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Anabilim Dalı öğretim üyesi Dr. Öğr.Üyesi Songül ALŞAN'a çok teşekkür ederim.

Lisansüstü eğitimim boyunca bana destek olan arkadaşlarıma, çalıştığım kurumdaki çalışma arkadaşlarıma, amirlerime ve bu süreçte her konuda bana yardımcı olan Sosyal Bilimler Enstitüsü çalışanlarına çok teşekkür ederim.

Yüksek Lisans öğrenimim boyunca bana sabır gösteren, tez aşamam sırasında bana destek olan, varlıklarını ve manevi desteklerini hep yanımda hissettiğim eşim Mehmet ÖNAL'a, çocuklarım Melih ve Zeynep'e, son olarak bugüne kadar bana her konuda destek olan aileme, sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Meryem İNAN ÖNAL, Erzincan, 2022

DEMOKRAT PARTİ DÖNEMİ’DE ERZİNCAN (1950-1960)

Meryem İNAN ÖNAL

**Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi,
Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Ana Bilim Dalı,
Yüksek Lisans Tezi, Kasım 2022
Tez Danışmanı: Doç. Dr. Yusuf Ziya KESKİN**

ÖZET

1950 yılında Demokrat Parti’nin seçimleri kazanması ve 27 yıllık tek parti iktidarının sona ermesi ile Türkiye’de siyasi, sosyal ve ekonomik olarak yeni bir süreç başlamıştır. Bu durum, Türkiye’de olduğu gibi Erzincan’da da hayatın her alanında kendini göstermiştir.

Bu çalışmanın amacı, Demokrat Parti Dönemi’nde yaşanan gelişmeleri inceleyerek Erzincan’ın yakın tarihine ışık tutmaktır. Bu bağlamda, Demokrat Parti döneminde (1950-1960) Erzincan’da yaşanan gelişmeler ele alınarak 1950-1960 yılları arasında yapılan genel ve yerel seçimlere, seçilen milletvekillerine, Erzincan Belediye Başkanları ve Valilerine, Demokrat Parti’nin Erzincan’da yaptığı yatırımlara, halkın iktidardan beklentilerine, parti teşkilatlarına, devlet adamlarının ziyaretlerine, partiler arasında yaşanan muhalefet tartışmalarına ve Erzincan’ın sorunlarına yer verilmiştir.

Çalışmanın giriş bölümünde Erzincan’ın tarihi, coğrafi yapısı ve Cumhuriyet Dönemi’nden 1950 tarihine kadar Erzincan siyasi tarihi hakkında kısa bilgi verilmiştir. Birinci bölümde, Türkiye Cumhuriyeti’nde partilerin kurulması ve çok partili siyasi hayat denemeleri, Demokrat Parti’nin kurulması, çok partili hayata geçiş ve çok partili hayatın ilk genel seçimi olan 1946 genel seçimi hakkında bilgi verilmiştir. Ayrıca bu bölümde, Erzincan’da Demokrat Parti’nin teşkilatlanması ve partiler arasındaki muhalefet tartışmaları da yer almıştır. İkinci ve üçüncü bölümlerde, 1950-1960 yılları arasında Erzincan’da yaşanan gelişmeler anlatılmıştır. Sonuç kısmın da ise, Demokrat Parti İktidarının on yıllık süreçte Erzincan’a kattıkları, bu dönemde çözülemeyen sorunlar, muhalefet partilerinin etkinliği, yerel basının yayın politikası ve yerel basın-iktidar ilişkisi gazete haberleri üzerinden elde edilen bilgiler doğrultusunda değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Demokrat Parti, Erzincan, Yerel Basın.

ERZİNCAN IN THE PERIOD OF THE DEMOKRAT PARTİ (1950-1960)

Meryem İNAN ÖNAL

Erzincan Binali Yildirim University,

Institute of Social Sciences, Department of History,

Master Thesis, November 2022

Thesis Advisor: Assoc. Dr. Yusuf Ziya KESKİN

ABSTRACT

A new political, economic and social period started in Turkey after “the Demokrat Parti” had won the elections and as a result of ending the single party rule of continuous 27 years in 1950. This situation was seen in all areas of life in Turkey and Erzincan as well.

The purpose of this study is casting light on the recent history of Erzincan by examining the developments during the era of Demokrat Parti. In this sense, under the consideration of developments in the Demokrat Parti period (between 1950 and 1960), the general and local elections held between 1950 and 1960, the elected members of parliament, the mayors and the governors of Erzincan, the investments made by Demokrat Parti, the expectations of the public, party organizations, visits by the statements, the debates between the parties, and the problems in Erzincan are held.

In the introduction part of this study, a brief information is given on the history of Erzincan, the geography of it, and the political history from the republican period to 1950. In the first part, the information about the establishment of parties in the Republic of Turkey and the trials of multi-party political life, the establishment of the Demokrat Parti, the transition to multi-party life and the 1946 general election, the first general election of multi-party life is given. Additionally, the organization of Demokrat Parti in Erzincan and the debates on conflicts between political parties are also included. In the second and the third part, the developments in Erzincan between the years 1950-1960 are explained. The contribution of Demokrat Parti to Erzincan in this decade, the unsolved problems during this period, the effectiveness of the opposition parties, the publishing policy of local press, the relations between local press and the government are evaluated by means of the news from the local press in the conclusion part.

Keywords: Demokrat Parti, Erzincan, Local Press,

İÇİNDEKİLER
DEMOKRAT PARTİ DÖNEMİ'DE ERZİNCAN (1950-1960)

KILAVUZA UYGUNLUK	iii
KABUL VE ONAY TUTANAĞI.....	iv
ÖN SÖZ	v
ÖZET	vi
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER.....	viii
DEMOKRAT PARTİ DÖNEMİ'DE ERZİNCAN (1950-1960).....	viii
SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ	xvi
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1. Türkiye Cumhuriyeti'nde Partilerin Kuruluşu ve Çok Partili Siyasi Hayata Geçiş	6
1.2. 1946 Genel Seçimleri.....	12
1.3. Erzincan DP Teşkilatının Kurulması ve İki Parti Arasında Muhalefet Tartışmaları	16

İKİNCİ BÖLÜM

2.1. 1950 Yılı Erzincan'daki Gelişmeler	20
2.1.1. Erzincan Belediye Başkanı'nın Çalışmaları.....	20
2.1.2. 1950 Genel Seçimleri	20
2.1.2.1. Türkiye'de Genel Seçim Hazırlıkları	20
2.1.2.2. Erzincan'da Genel Seçim Hazırlıkları	22
2.1.2.3. Seçim Sonuçları ve Türkiye Siyaseti Üzerindeki Etkileri	24
2.1.2.4. 1950 Milletvekili Seçimlerinde Seçilen Erzincan Milletvekillerinin Özgeçmişleri	27
2.1.2.4.1. Şemsettin Günaltay	27
2.1.2.4.2. Osman Nahit Pekcan	29
2.1.2.4.3. Sabit Sağıroğlu	29
2.1.2.4.4. Ahmet Ziya Soylu.....	30
2.1.2.4.5. Yusuf Cemal Gönenç	30
2.1.2.5. Belediye Şehir Meclisi Toplantısı	31
2.1.2.6. Erzincan DP Teşkilatında Anlaşmazlık.....	31

2.1.2.7. Erzincan’a Yeni Vali Ataması	31
2.1.2.8. Muhtarlık Seçimleri	32
2.1.2.9. Muhtar Seçimlerinden Sonra CHP İl İdare Kurulu Başkanı Rıza Altınok’un Şikayetleri	33
2.1.2.10. Belediye Meclisi Seçimleri.....	35
2.1.2.11. Yeni Belediye Başkanı Nusret Bayındır’ın Gazeteye Verdiği Röportaj	38
2.1.2.12. Cumhurbaşkanı ve Başbakan’ın Erzincan Ziyaretleri	39
2.1.2.13. İl Genel Meclisi Seçimleri	40
2.1.2.14. Erzincan Valisi’nin Zafer Gazetesine Verdiği Beyanat	41
2.2. 1951 Yılı Erzincan’daki Gelişmeler	45
2.2.1. Erzincan DP ve CHP Teşkilatlarında Değişiklik	45
2.2.2. DP İl Başkanı Samih Bingöl’ün Ankara Temasları Hakkında Açıklaması ..	46
2.2.3. Erzincan DP İl Kongresi	47
2.2.4. Cumhurbaşkanı Celal Bayar’ın Erzincan’a Gelişi	49
2.2.5. DP Kongresine Gidecek Heyetin Seçilmesi	49
2.2.6. Erzincan’ın Kalkınması İçin Gelen Heyetin İncelemeleri	49
2.3. 1952 Yılı Erzincan’daki Gelişmeler	50
2.3.1. Erzincanlı Yüz Aileye Pavyon Dağıtımı	50
2.3.2. Erzincan DP’den İhraç	50
2.3.3. Erzincan’da DP ve CHP Arasında Muhalefet Tartışmaları	51
2.3.4. Demokrat İktidarın Erzincan Heyetine Yakın İlgisi	54
2.3.5. Şemsettin Günaltay’a Sitem	54
2.3.6. DP Merkez İlçe Kongresi.....	55
2.3.7. CHP Milletvekillerinin İstifası	56
2.3.8. Erzincan Ovası’nı Sulayacak Fırat Nehri’nin Islahı	57
2.3.9. DP Tercan İlçe Kongresi	58
2.3.10. Şemsettin Günaltay’ın İstifa Edeceğine Yönelik Söylenti	58
2.3.11. DP İl Kongresi.....	59
2.3.12. Şemsettin Günaltay’ın İstifa Ettiğine Yönelik Açıklamalar	59
2.3.13. Tarım Bakanı Nedim Ökmen’in Erzincan Ziyareti.....	61
2.3.14. Tarım Bakanı Nedim Ökmen’in Erzincan’daki İncelemeleri	62
2.4. 1953 Yılı Erzincan’daki Gelişmeler	62

2.4.1. 1951-1952 Yılları İçinde Ziraat Bankası Tarafından Köylüye Yapılan Yardımlar	62
2.4.2. Alişan Şahin'in CHP'den İstifası	63
2.4.3. Erzincan'da Ağır Bakım Fabrikasının Açılması	63
2.4.4. Erzincan'ın Düşman İşgalinden Kurtuluş Kutlaması	63
2.4.5. Erzincan Belediye Başkanı Seçimi	64
2.4.6. DP İstişari Toplantısına Giden Heyetin Temasları	65
2.4.7. Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün Erzincan'a Yaptığı Yardımlar	65
2.4.8. Erzincan Terziler Kooperatifi'nin Kuruluşu	65
2.4.9. Erzincan'a Üç Selektör Verilişi.....	66
2.4.10. Erzincan'da Yol Çalışmaları	66
2.4.11. Belediye Meclisi'nin Olağanüstü Toplantısı.....	66
2.4.12. Erzincan'a Gelen Ödenekler	66
2.4.13. Muvakkat Şehir Adının Silinişi.....	67
2.4.14. Erzincan'ın Elektrik ve Kanalizasyon İşleri.....	67
2.4.15. Erzincan'a Hava Seferlerinin Başlaması.....	67
2.4.16. DP İl Kongresi.....	68
2.4.17. Kurma Evler Hakkında Çıkarılan Kanun ve İçme Suyu Çalışmaları.....	69
2.4.18. Erzincan Milletvekili Şemsettin Günaltay'ın Erzincan Ziyareti	69
2.4.19. CHP'nin Çalışmaları	70
2.4.20. Halkın Sesi Gazetesinde Yayınlanan "Menderes Düşecektir" Yazısı	70
2.4.21. DP'den İstifalar	71
2.4.22. Şeker Kooperatifi'nin Kuruluşu	71
2.4.23. Erzincan Lisesi Temel Atma Töreni	72
2.4.24. Erzincan Belediye Başkanı Refik Kurdoğlu'nun Öz Erzincan Gazetesi'nde Yayınlanan 1952-1953 Yıllarında DP İktidarının Erzincan'a Yaptıklarına Dair Yazı	73
2.4.25. Erzincan Valisi İsmail Hakkı Baykal Tarafından Açıklanan 1953 Yılında Yapılan İşlerin Bilançosu Yazısı.....	74
2.5. 1954 Yılı Erzincan'daki Gelişmeler	75
2.5.1. Erzincan Ziraat Kongresi Toplantısı	75
2.5.2. Erzincan Şeker Fabrikası'nın İhalesi.....	76
2.5.3. 1954 Genel Seçimleri	76
2.5.3.1. Türkiye'de Genel Seçim Hazırlıkları	76
2.5.3.2. Erzincan'da Genel Seçim Hazırlıkları.....	80

2.5.3.3. Seçim Sonuçları ve Türkiye Siyaseti Üzerindeki Etkileri	83
2.5.3.4 1954 Milletvekili Seçimlerinde Seçilen Erzincan Milletvekillerinin Özgeçmişleri	87
2.5.3.4 1. Mustafa Rahmi Sanalan	87
2.5.3.4 2. Sadık Perinçek	88
2.5.3.4 3. Tevfik Şenocak	88
2.5.3.4 4. Veysel Varol	89
2.5.3.4 5. Hüsnü Çanakçı	89
2.5.4. Erzincan'a Kurulacak Şeker Fabrikasının Yerinin Tespiti	89
2.5.5. Pülümür'e DP Ocağı Açılması	89
2.5.6. Erzincan'da İş Bankası'nın Açılışı	90
2.5.7. Kemaliye Sağlık Merkezinin Açılışı	91
2.5.8. PTT Genel Müdürlüğü'ne Sitem	91
2.5.9. Erzincan Milletvekilleri ve DP Genel İdare Kurulu Müfettişinin Erzincan Ziyaretleri	92
2.5.10. Erzincan DP İl İdare Kurulunun Feshedilmesi	92
2.5.11. Erzincan Milletvekillerinin İncelemeleri	93
2.5.12. Erzincan DP İl İdare Kurulunun Tasdik Edilmediği İddiası	93
2.5.13. Erzincan Milletvekillerinin Ankara'ya Dönüşü	94
2.5.14. Muhtarlık Seçimleri	94
2.5.15. Erzincan'da Modern Çarşı İnşaatı	95
2.5.16. Erzincan DP Merkez İlçe İdare Kurulunda Değişiklik	95
2.5.17. DP'den İhraç	95
2.5.18. Çayırılı ve Pekiç'de Belediye Seçimleri	95
2.5.19. Erzincan Belediye Başkanlığına Vekaleten Atama	95
2.5.20. Cumhurbaşkanı Celal Bayar'ın Erzincan Ziyareti	96
2.6. 1955 Yılı Erzincan'daki Gelişmeler	96
2.6.1. Pekiç Köyü Belediyesi'nin Kuruluşu	96
2.6.2. Erzincan'a Yeni Belediye Başkanı Seçimi	96
2.6.3. Yeni Belediye Başkanı Hakkında Gazetede Yayınlanan Yazı	96
2.6.4. Daimi Encümen Üyeliği Seçimi	97
2.6.5. Erzincan Milletvekillerinin Erzincan'a Gelişleri	98
2.6.6. Bayındırlık Bakanı'nın Mektubu	98
2.6.7. Veysel Varol'un Gazeteye Verdiği Röportaj	99

2.6.8. İliç Belediye Başkanı'nın CHP'den İstifası	100
2.6.9. Erzincan'a Askeri Lise Açılması Kararı	100
2.6.10. Şeker Fabrikası'nın Temel Atma Töreni.....	101
2.6.11. Erzincan'a İlkokul Yapılması.....	101
2.6.12. Erzincan'a Buz Fabrikası Açılması.....	101
2.6.13. Erzincan Milletvekillerinin Erzincan'a Gelişleri	101
2.6.14. DP İl Kongresi.....	102
2.6.15. Gençlik Kulübü Kurulması	102
2.6.16. Vali ve Belediye Başkanına Açık Mektup	102
2.6.17. Lise ve İlkokul Yapımı İçin Yardımlar	104
2.6.18. Devlet Bakanı Mükerrerem Sarol'un Erzincan'a Gelişi	104
2.6.19. Kızılay Heyeti'nin Erzincan Ziyareti	104
2.6.20. Milli Savunma Bakanı'nın Erzincan'a Gelişi	105
2.6.21. Kızılay Binasının Yapılması	105
2.6.22. NATO Sulh Yolu Sergisi	106
2.6.23. Erzincan'da Sümerbank Mağazası'nın Açılması	106
2.6.24. İl Genel Meclis Seçimi	107
2.6.25. Dispanser Hastanesi'nin Açılması	107
2.6.26. Belediye Meclisi Seçimi.....	108
2.6.27. Yeni Hükümet'in Kurulması	110
2.6.28. Cumhurbaşkanı Celal Bayar'ın Erzincan Ziyareti	111
2.7. 1956 Yılı Erzincan'daki Gelişmeler	111
2.7.1. DP'den Ayrılanlara Davet.....	111
2.7.2. Erzincan'da Yeni Bir Parti	112
2.7.3. Yeni Şehir Camisi'ne Yardım	112
2.7.4. 1956 Yılı Şeker Kampanyası	112
2.7.5. DP Müfettişlikleri.....	112
2.7.6. Tohum İstasyonu Deneme Tarlası.....	112
2.7.7. Pancar Ekimi	113
2.7.8. Kızılay Binası İhalesi	113
2.7.9. Muvakkat Şehir Sakinlerine Tapu Dağıtımı.....	114
2.7.10. Erzincan Valisi ve Milletvekillerinin Kemaliye Ziyareti	114
2.7.11. Devlet Bakanı ve Milli Savunma Bakanı Şemi Ergin'in Erzincan Ziyareti	114

2.7.12. Erzincan Sınai Kalkınma Anonim Şirketi Genel Heyet Toplantısı.....	115
2.7.13. Erzincan’da İlkokullarda İkili Eğitim İle İlgili Yeni Düzenleme	115
2.7.14. 15 Şeker Fabrikasının İmalata Başlaması.....	115
2.7.15. Erzincan’ı Kalkındırma Yapı Kooperatifine Yapılan Yardım	116
2.7.16. Erzincan Milletvekillerinin Erzincan’a Gelişleri	117
2.7.17. Şeker Fabrikası’nın Açılışı.....	117
2.7.18. Rahmi Sanalan’ın Şeker Fabrikası Açılış Konuşması.....	118
2.7.19. Erzincan’da Kalkınma Faaliyetleri.....	120
2.7.20. DP Bölge Müfettişlerinin Erzincan Ziyaretleri	121
2.7.21. Erzincan Vali ve Milletvekillerinin İncelemeleri.....	121
2.7.22. Erzincan Şeker Fabrikası Kampanyası.....	121
2.8. 1957 Yılı Erzincan’daki Gelişmeler	121
2.8.1. Erzincan’a Yeni Vali Ataması.....	121
2.8.2. Şeker Sanayiinde Büyük Gelişme	122
2.8.3. Vali Kazım Atakul’un Öz Erzincan Gazetesi Matbaası Ziyareti	122
2.8.4. Erzincan CHP İl Kongresi.....	123
2.8.5. Erzincan Milletvekillerinin Erzincan Ziyaretleri	123
2.8.6. Vali, Milletvekilleri ve Daire Müdürlüklerinin Kemaliye’deki İncelemeleri	123
2.8.7. DP Teşkilatında Huzursuzluk.....	124
2.8.8. DP İlçe Kongresi	125
2.8.9. Demirciler Derneği Yıllık Kongresi.....	126
2.8.10. Dokuma Fabrikasının Hazırlıkları.....	126
2.8.11. DP Genel Kurul Üyelerinin Erzincan Ziyaretleri ve Erzincan DP İl İdare Kurulu’nun Feshi.....	127
2.8.12. Kurtuluş İlkokulu Binası	127
2.8.13. Erzincan’da Halk Bankası’nın Açılması	127

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.1. 1957 Genel Seçimleri.....	129
3.1.1. Türkiye’de Genel Seçim Hazırlıkları	129
3.1.2. Erzincan’da Genel Seçim Hazırlıkları.....	134
3.1.3. Seçim Sonuçları ve Türkiye Siyaseti Üzerindeki Etkileri.....	141
3.1.4. 1957 Milletvekili Seçimlerinde Seçilen Erzincan Milletvekillerinin Özgeçmişleri.....	145

3.1.4.1. Rauf Bayındır	145
3.1.4.2. Nusret Safa Coşkun (Ahmet Nusret Coşkun).....	145
3.1.4.3. Cemal Işık (Hafız Cemal Işık).....	146
3.1.4.4. Adil Sağıroğlu	146
3.1.4.5. Hüseyin Şahin.....	147
3.1.4.6. Naci Yıldırım.....	147
3.2. Erzincan Hürriyet Partisi Teşkilatının İstifası.....	147
3.3. Refik Kurdoğlu'nun DP'den İhracının Kaldırılışı	148
3.4. 1958 Yılı Erzincan'daki Gelişmeler	148
3.4.1. Erzincan DP Parti Müfettişlerinin Belirlenmesi.....	148
3.4.2. Erzincan DP Müfettişlerinin Erzincan Ziyaretleri	148
3.4.3. DP Toplantısında Müfettişlerin Konuşmaları	148
3.4.4. DP Müfettişi Natık Poyrazoğlu'nun Erzincan Ziyareti.....	149
3.4.5. Natık Poyrazoğlu'nun Çalışmaları	149
3.4.6. Çalışma Bakanı Hayrettin Erkmen'in Erzincan Ziyareti	149
3.4.7. Erzincan'ın İmar Kararı	150
3.4.8. DP Müfettişi Natık Poyrazoğlu'nun Erzincan Ziyareti.....	150
3.4.9. Erzincan DP Teşkilatının Yenilenmesi	151
3.4.10. Vali ve DP Müfettişinin Kemah'ta Köprü Çalışmaları.....	151
3.4.11. Erzincan DP İplik Fabrikası Semt Ocağının Açılışı.....	152
3.4.12. 14 Mayıs Zaferinin Yıldönümü.....	152
3.4.13. Parti Müfettişinin Çayırılı'daki Çalışmaları.....	152
3.4.15. Natık Poyrazoğlu'nun Erzincan'dan Ayrılışı.....	153
3.4.16. Öz Erzincan Gazetesi'nin İktidardan Ricası	153
3.4.17. Erzincan Belediye Meclisi Toplantısı	154
3.4.18. DP İktidarının Erzincan'a Yardımları	154
3.4.19. DP İdare Kurulu Toplantısı	155
3.4.20. Erzincan Belediye Başkanı Seçimi	155
3.4.21. Natık Poyrazoğlu'nun Parti Faaliyetleri.....	155
3.4.22. Natık Poyrazoğlu'nun Basın Toplantısında Yaptığı Açıklamalar.....	156
3.4.23. Erzincan ve Ankara'da Yeni Atamalar	158
3.4.24. Başbakan Adnan Menderes'in Yurt Dışı Ziyareti.....	158
3.4.25. Milli Eğitim Bakanının Erzincan Ziyareti.....	159
3.4.26. İç İşleri Bakanı'nın Erzincan Ziyareti.....	159

3.4.27. DP İl Kongresi.....	159
3.4.28. Kemaliye DP Belediye Meclis Üyelerinin İstifası	160
3.5. 1959 Yılı Erzincan’ daki Gelişmeler	161
3.5.1. İliç Kazası İmar Planının Tasdiki.....	161
3.5.2. Erzincan Belediye Başkanı Seçimi	161
3.5.3. Erzincan CHP Milletvekili Hüseyin Şahin’in İstifası	161
3.5.4. DP’ye Geçen Erzincan Milletvekili Hüseyin Şahin’in CHP Milletvekillerine Cevabı.....	162
3.5.5. Erzincan DP Gençlik Teşkilatı Toplantısı.....	162
3.5.6. CHP İl Başkanları Toplantısı	163
3.5.7. Erzincan DP Teşkilatında Sıkıntı Olduğu İddiası	163
3.5.8. Mahalli Seçimlerin Ertelenmesi	163
3.5.9. Erzincan Valisi’nin İliç Ziyareti.....	163
3.5.10. İliç’in Köylerinde İçme Suyu Çalışmaları ve Camilere Yapılan Yardımlar	164
3.5.11. İliç’te Maden İşletilmesi Açılışı.....	164
3.5.12. Erzincan CHP Milletvekillerinin İliç Ziyaretleri	164
SONUÇ	165
KAYNAKÇA.....	171
İNTERNET KAYNAKLARI	190
EKLER	195
ÖZ GEÇMİŞ	204

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

ARMHC	: Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti
BCA	: Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi
CHF	: Cumhuriyet Halk Fırkası
CHP	: Cumhuriyet Halk Partisi
CMP	: Cumhuriyetçi Millet Partisi
DP	: Demokrat Parti
HP	: Hürriyet Partisi
MK	: Milli Kütüphane
MP	: Millet Partisi
SCF	: Serbest Cumhuriyet Fırkası
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
TCF	: Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası

GİRİŞ

Tarihi İpek Yolu üzerinde yer alan Erzincan, yüzyıllar boyu canlı bir tarih ve kültürel yaşam sürmüştür. Tunç Çağı'ndan beri bir yerleşim yeri olduğu tespit edilen Erzincan, Urartu, Med, Pers, Helen, Roma ve Bizans egemenliğinde kalmış, 1071 yılından sonra Türkler tarafından alınarak Mengücek, Selçuklu ve Eretna dönemlerini yaşamıştır. 1473 yılındaki Oltukbeli Savaşı ile Osmanlı hâkimiyetine girmiştir. I. Dünya Savaşı'nda işgal edilen Erzincan, 13 Şubat 1918 tarihinde Türk Ordusu tarafından kurtarılmıştır.¹

Coğrafi taksimatta Erzincan İli kuzeyden Giresun, Gümüşhane, Bayburt; doğudan Erzurum, güneyden Bingöl, Tunceli; güneybatıdan Elazığ ve Malatya; batıdan Sivas illeri ile sınırlandırılan, Karadeniz, İç Anadolu ve Doğu Anadolu bölgelerinin birbirine yakınlaştığı bir konumda yer alır.²

Milli Mücadele döneminde Erzincan İli, merkez kaza, Kemah, Kiğı, Kuruçay, Refahiye, Pülümür olmak üzere 5 kazadan, 1930 tarihli resmi kararname ile Erzincan, merkez kaza, Refahiye, Kemah, Kuruçay, Pülümür ve Kiğı olmak üzere 6 ilçeden oluşmuştur.³ 1934 yılında Kiğı ilçesi yeni il olan Bingöl'e, 1935 yılında Pülümür de Tunceli'ye bağlanmıştır. 1936 yılında Erzurum'a bağlı Tercan ve Elazığ'a bağlı Eğin (Kemaliye) Erzincan'a bağlanmıştır. 1939 yılında Kuruçay ilçesine bağlı İliç'ten tren yolu geçmesi sebebiyle Kuruçay yerine İliç ilçe olmuştur. 1954'te Tercan'a bağlı Çayırılı kasabası, 1987'de merkez ilçeye bağlı Cimin (Üzümlü) ve 1990'da Çayırılı'ya bağlı Otlukbeli (Karakulak) ilçe statüsüne getirilmiştir.⁴ Böylece 1990 yılı itibarıyla, Erzincan'da merkez ilçe, Refahiye, Kemah, Tercan, Kemaliye, İliç, Çayırılı, Cimin ve Otlukbeli olmak üzere dokuz ilçeden oluşmuştur.

Doğu Anadolu Bölgesi'nde bulunan Erzincan'da karasal iklim hüküm sürmektedir. Bölgenin yer şekillerinin yüksek ve dağlık olması iklim bakımından diğer bölgelere göre büyük farklılıklar gösterir. Yüksek dağlar arasında uzanan Erzincan

¹ “Erzincan İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü”, (Erişim Tarihi 08.04.2022), <https://erzincan.ktb.gov.tr/TR-57382/tarihce.html>

² Abdulkadir Gül ve Adem Başbüyük, *Bir Tarihi Coğrafya İncelemesi: Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Erzincan Kazası* (Erzurum: Salkımsöğüt Yayınevi, 2011), 7.

³ Tahir Erdoğan Şahin, *Erzincan Tarihi 4* (Ankara: Berikan Yayınevi, 2019), 10-11.

⁴ Vedat Karadeniz, M. Samet Altınbilek, “Erzincan İlinin Topografik Analizi ve İdari Sınırlar İlişkisi, Bazı Sorunlar”, *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (ERZSOSDE)*, 11/1, (2018), 295.

Ovası'nın bu morfolojik durumu nedeniyle yakınında bulunan bölümlere göre farklı bir iklim karakteri vardır. Bu farklılık yağış, sıcaklık ve rüzgâr gibi iklim elemanları üzerinde etkisini göstermiştir.⁵

Türkiye' de en çok depremin meydana geldiği Kuzey Anadolu Deprem Fay hattı üzerinde bulunan Erzincan, tarih boyunca çok şiddetli depremlere maruz kalmıştır.⁶ Erzincan'da X. yüzyıldan itibaren birçoğu şiddetli olan 36 deprem tespit edilmiştir. 967, 1045, 1168, 1287, 1418, 1458, 1576 ve 1666 depremleri can ve mal kaybı çok fazla olan depremlerdir.⁷ Bu depremler sonucunda Erzincan Şehri'nin yeri 3-7 kez değiştiği tahmin edilmektedir.⁸ 27 Aralık 1939 yılında 7,9 şiddetinde ölçülen Erzincan Depremi, 19. yüzyıldan günümüze kadar Anadolu' da meydana gelen en büyük deprem olarak kabul edilmiştir.⁹ Ayrıca Erzincan Depremi can kayıplarına göre sıralandığında dünya tarihinde 27. sırayı, 20. yüzyıl depremleri arasında ise 8. sırayı almıştır.¹⁰

Erzincan, 1918 tarihine kadar Erzurum'a bağlı bir sancakken, düşman işgalinden kurtulduktan sonra Müstakil Mutasarrıflık ve 1923 tarihinde de vilayet olmuştur. Erzincan 1923 tarihine kadar mutasarrıflar tarafından idare edilmiştir. 1923 tarihinde vilayet olan Erzincan'a valiler atanmaya başlanmıştır.¹¹

1923 tarihinden 1950 tarihine kadar Erzincan Valisi olarak görev yapan valilerin isimleri ve görev tarihleri sırayla şöyledir; H. Faiz Ergün (1924-1926), Ahmet Cevdet Bey (1927-.1927), Mehmed Fevzi Daldal (1927-1928), Ahmet Azmi (1928-1928), Hasan Tahsin Bey (1928-1930), Ali Kemali Bey (1930-1932), Ahmet Muhtar Bey (1932-1933), M. Fahri Özen (1934-1939), O. Nuri Tekeli (1939-1940), Dilaver Argun (1943-1945), O. Sami Güvenç (1945-1946), M. Recai Türeli (1946-1949) ve Ahmet Koçak (1949-1950)'tır.¹²

⁵ Erdoğan Akkan, "Erzincan Ovasının İklim Özellikleri", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 21/3-4 (1963): 79.

⁶ Özdoğan Sür, "Türkiye'nin Deprem Bölgeleri", *Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 2, (1993): 55. Ünal Tuygun, 1992 *Erzincan Zelzelesi* (Ankara: Aydoğdu Ofset, 1992), 9.

⁷ Fikret Çuhadaroglu, *Deprem ve Erzincan: 13 Mart 1992 Erzincan Depreminin Öncesi Deprem Olayı ve Sonrası*, (İstanbul: Erzincan Valiliği Yayını, 1992), 36-38.

⁸ Selçuk Hayli, "Erzincan Ovası' nın Beşeri ve İktisadi Coğrafyası", (Yayınlanmış Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1995), 113.

⁹ İlhan Haçın, "1939 Erzincan Büyük Depremi", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 30/88, (2014), 40.

¹⁰ Fadime Tosik Dinç, "Ulus Gazetesine Göre 1939 Erzincan Depremi" *Diyalektolog Ulusal Sosyal Bilimler Dergisi*, 13, (2016): 2.

¹¹ Erdem Yavuz, *Türk Siyasi Tarihinde Erzincan (1923-1960)* (İstanbul: Arı Sanat Yayınevi, 2017), 36-37

¹² "T.C. Erzincan Valiliği", (Erişim Tarihi 13.04.2022), <http://www.erzincan.gov.tr/gorev-yapmis-valiler>

Erzincan'ın Cumhuriyet Dönemi'nden sonra ki siyasi tarihine bakıldığında, 1920-1950 tarihleri arasında Erzincan'ı temsil için seçilen milletvekilleri şöyledir; Şeyh Ahmet Fevzi Efendi, Emin Bey (İdareci), Hüseyin Bey, Osman Fevzi Efendi (Müftü ve Müderris) ve Tevfik Bey (İdareci)'dir.¹³ Meclis'te ikinci dönem Erzincan Milletvekilleri; Abdülhak (Fırat), Hamdi (Arpağ) ve Sabit (Sağiroğlu)'dur. Üçüncü dönem Erzincan Milletvekilleri; Aziz Samih (İlter) ve Halet (Sağiroğlu)'dur. Dördüncü dönem milletvekilleri; Aziz Samih (İlter), Abdülhak (Fırat) ve Saffet (Arıkan)'dır. 1935 seçimlerinde, dördüncü dönem milletvekilleri tekrar seçilmişlerdir. Ayrıca beşinci dönemde Hikmet Işık ilk defa Erzincan Milletvekili olarak Meclis'te yerini almıştır.¹⁴ Altıncı dönem milletvekilleri; dördüncü dönem milletvekilleri, İskender Artun Arıkan ve Salih Başotaç seçilmişlerdir.¹⁵ Yedinci dönem milletvekilleri; Abdülhak Fırat ve Aziz Samih İlter tekrar seçilmişlerdir. Ayrıca Behçet Kemal Çağlar, Fevzi Halfegil ve Şükrü Sökmensüer milletvekili olarak seçilmişlerdir.¹⁶

Çok partili siyasi hayata geçildikten sonra ilk defa yapılan milletvekili seçimlerinde Erzincan Cumhuriyet Halk Partisi Milletvekilleri üstün çoğunlukla kazanmışlardır. Demokrat Parti ise Erzincan'dan hiç milletvekili çıkamamıştır.¹⁷ Sekizinci dönem Erzincan milletvekilleri; Ziya Ağca, Saffet Arıkan, Behçet Kemal Çağlar, Abdülhak Fırat ve Sabit Sağiroğlu'dur.¹⁸

DP İktidarı Dönemi'nde Erzincan (1950-1960) isimli bu çalışmada, DP döneminde Erzincan'da yaşanan gelişmeler ele alınmıştır. Bu bağlamda, 1950-1960 yılları arasında yapılan genel ve yerel seçimlere, seçilen milletvekillerine, Erzincan belediye başkanları ve valilerine, DP'nin Erzincan'da yaptığı yatırımlara, halkın iktidardan beklentilerine, parti teşkilatlarına, devlet adamlarının ziyaretlerine, partiler

¹³ Tahir Erdoğan Şahin, Anadolu'nun Tarihi Akışı İçerisinde Siyasi, Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Açından: Erzincan Tarihi II (Erzincan: ERDAV,1987),437.

¹⁴ Şahin, *Erzincan Tarihi* 4,12.

¹⁵ "T.B.M.M Zabıt Ceredesi", (Erişim Tarihi 12.04.2022), <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d06/c001/tbmm06001001.pdf>

¹⁶ "T.B.M.M Zabıt Ceredesi", (Erişim Tarihi 12.04.2022), <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d07/c001/tbmm07001001.pdf>

¹⁷ Milli Kütüphane, *İl ve İlçelerde Milletvekilleri Seçim İşleri Sükünle Sona Ermiş ve C.H.P. Adayları Üstün Çoğunlukla Kazanmıştır*, Yeni Erzincan Gazetesi, 25 Temmuz 1946, 1.

¹⁸ "T.B.M.M Zabıt Ceredesi", (Erişim Tarihi 12.04.2022), <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d08/c001/tbmm08001001.pdf>

arasında yaşanan muhalefet tartışmalarına, Erzincan'ın sorunlarına yer verilmiş ve Erzincan'ın yakın tarihine ışık tutarak Erzincan tarihine katkı sağlamak amaçlanmıştır.

Erzincan özelinde literatür taraması yapıldığında bu konu hakkında yapılmış çok fazla çalışma bulunamamıştır. Sadece Erdem Yavuz'un "Türk Siyasi Tarihinde Erzincan (1923-1960)" isimli kitabı vardır. DP dönemine ait başka şehirlere ait çalışmalar yapılmış olup, bu çalışmalar; Yusuf Beyhan'ın, "DP Döneminde Malatya'da Sosyal, Siyasi ve Ekonomik Hayat (1950-1960)", Büşra Kuşkan'ın, "DP Dönemi Kocaeli'de Siyasi Hayat", İrfan Durmuş' un "1950-1960 DP İktidarının Elazığ Basınındaki Yansımaları", Teoman Karakaplan'ın "Eskişehir Basınında DP İktidarı (1950-1960)", Mehmet Ali Duran'ın "Yozgat Basınında DP İktidarı: 1950-1960" ve Aydın Öğredik'in "DP Döneminde Diyarbakır'da Siyasi, Ekonomik ve Sosyal Hayat (Yerel Basına Göre)" isimli tez çalışmalarıdır.

Erzincan özelinde yapılan bu çalışmada, 1950-1960 tarihleri arasında DP'nin faaliyetlerini ortaya koyabilmek için yerel arşivler ve kütüphaneler taranmış, fakat yeterli kaynağa ulaşılamamıştır. Yaşanan 1939 ve 1992 depremleri nedeniyle Erzincan'ın yakın tarihine dair arşiv belgeleri kayıptır. Araştırmanın derinliğinin ve öznelliğinin sağlanabilmesi için Milli Kütüphane Arşivine başvurularak yerel gazetelerin ilgili tarihlerdeki nüshaları temin edilmiştir. Milli Kütüphanenin yanı sıra Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Kütüphanesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi Arşivi, Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, Ulusal Gazete Arşivlerinden elde edilen ulusal gazeteler (Akşam, Cumhuriyet, Tanin, Yeni Sabah, Zafer), ilgili döneme ait Resmi Gazeteler, Erzincan'a dair arşiv belgeleri, araştırma eserler, dergilerde yayımlanan konuyla ilgili makaleler ve dönemi anlatan araştırma eserler kaynak olarak kullanılmıştır.

Milli Kütüphanede bulunan 1946-1950 tarihleri arasındaki Erzincan yerel gazeteleri taranmış ve fotoğrafları çekilmiştir. Bu fotoğraflar yıl, ay, gün şeklinde kronolojik olarak sıralanmış ve Erzincan'a ait tüm haberler taranmıştır. Kaynak olarak kullanılan yerel gazeteler; Demokrat Erzincan, Demokrat Ilıç, Halkın Sesi, Fırat, Kazankaya, Öz Erzincan, ÖzDemokrat ve Yeni Erzincan Gazeteleridir.

Yeni Erzincan Gazetesi 1942-1952, Demokrat Erzincan Gazetesi 1952-1960, Öz Erzincan Gazetesi 1953-1960, Demokrat Ilıç Gazetesi 1954-1962 (ekonomik sıkıntılardan dolayı bazı yıllarda yayına ara verilmiştir), Öz Demokrat Gazetesi 1955-

1960, Fırat Gazetesi 1958-1961 ve Kazankaya Gazetesi 1955-1960 (darbeden sonra yayın politikasını değiştirerek yayına devam etmiştir) tarihleri arasında, Halkın Sesi Gazetesi ise 1953 yılında yayınlanmıştır.¹⁹ Demokrat Erzincan Gazetesi'nin 1952 yılında basılmaya başlandığı belirtilmiş olsa da yapılan arşiv taramasında bu gazetenin 1951 yılına ait sayılarının mevcut olduğu görölmüştür.

Erzincan'da 1950 yılında yayın yapan tek yerel gazete Yeni Erzincan Gazetesi'dir. Gazetenin yayın politikası tek parti iktidarıyla aynı olmuştur. DP'nin iktidar olması ile bu gazetenin yayın politikası değişmiş ve iktidar desteklenmeye başlanmıştır. Erzincan'da yayınlanan diğer yerel gazeteler, Halkın Sesi Gazetesi hariç, DP'nin destekçisi olmuştur. Halkın Sesi Gazetesi ise CHP yanlısı bir yayın politikası izlemiştir. Bu nedenle gazetelerde çıkan haberler değerlendirilirken, bu gerçeklik göz önünde tutulmaya çalışılmıştır.

¹⁹ Erdem Yavuz, "Cumhuriyet Dönemi Erzincan Basını ve Basın-Siyaset İlişkisi (1960'a Kadar)", *The Journal of Akademik Social Science Studies*, 44, (2016): 110-116.

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1.Türkiye Cumhuriyeti’nde Partilerin Kuruluşu ve Çok Partili Siyasi Hayata Geçiş

Türk toplumlarında meclis kültürü, ilk kurulan Türk Devleti’nden beri varlığını sürdürmüştür. Parlamenter sistem ise 19. yüzyılın sonlarında oluşmaya başlamıştır. 1808 Sened-i İttifak, 1839 Tanzimat Fermanı, 1856 Islahat Fermanı ve ilk yazılı anayasa 1876 Kanuni Esasi anayasal sürece geçişin ilk aşamaları olmuştur.²⁰

Osmanlı Devleti’nde cemiyet kurmak Kanun-i Esasi kabul edilene kadar yasaklanmıştır. Bu nedenle o zamana kadar kurulan cemiyetler faaliyetlerini gizli yürütmüştür.²¹ 1908 tarihinde II. Meşrutiyet’ in ilanı, Osmanlı Devleti’nde daha önce hiç olmadığı kadar toplumu, aydınları siyasallaştırmış ve hareketlendirmiştir. 1909 tarihinde Cemiyetler Kanunu’nun kabul edilmesi ile siyasal partiler kurulmaya başlamıştır. II. Meşrutiyet Dönemi, Türk siyasal sisteminde çok partili ve oldukça serbest olan siyasal yaşamın ilk başladığı dönem olması bakımından büyük önem taşımıştır. Bu dönemde ilk kurulan siyasal parti İttihat ve Terakki Partisi olmuştur. Bu nedenle Türkiye’de kurulan siyasi partiler, İttihat ve Terakki Partisi’ne dayandırılmıştır.²²

Türkiye Cumhuriyeti’nde ise grupların oluşması, Birinci Meclis ile başlamıştır. Birinci Meclis’te her kesim ve inançtan milletvekili seçilmiştir. Bu Meclis’in ilk öncelikli amacı vatanı kurtarmak olduğu için, farklı düşünceler olması Meclis’in işleyişinde sorun

²⁰ Gökhan Göktürk, “Siyasal Partilerin Doğuşu: Tarihsel ve Toplumsal Kökenleri”, *Sosyoloji Konferansları*, 54, (2016):263.

²¹ Mehmet Dağ, Orhan İrk, “Türkiye’ de ve İngiltere’de Siyasal Partilerin Ortaya Çıkışı”, *Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi*, 4/2,(2012):45.

²² Turgay Uzun, “Siyasi Partiler ve Türkiye”, içinde *İttihat ve Terakkiden Günümüze Siyasal Partiler*, ed., Turgay Uzun, (Ankara: Orion Kitapevi,2010),8.

çıkarmamıştır. Ama daha sonra fikir ayrılıklarının ortaya çıkmaya başlaması, Meclis'te grupların oluşmasına sebep olmuştur.²³

Meclis'te oluşan bu gruplar ve muhalif tartışmalar Meclis'in karar almasına engel olmuş, hükümet çalışamaz hale gelmiştir. Bunun üzerine Mustafa Kemal Paşa hükümetin iş görebilmesi ve Meclis'te bir çoğunluk oluşturmak için bir grup kurmuştur. Bu gruba Birinci Grup denmesi nedeniyle muhalif gruba da İkinci Grup denilmiştir.²⁴

İkinci Grup Erzurum Mebusu Hüseyin Avni Bey ve Mersin Milletvekili Selahattin Bey'in öncülüğünde kurulmuştur. Ayrıca Rauf Bey, Kara Vasıf Bey ve Emin Bey de İkinci Grup'ta yer almıştır.²⁵ İkinci Grup birçok konuya muhalefet olmuş ve bu durum Meclis'in birinci döneminin sonuna kadar devam etmiştir. İkinci Grup üyelerinden Trabzon Mebusu Ali Şükrü Bey'in 27 Mart 1923 tarihinde öldürülmesinin siyasi ortamı germesi ve Meclis'teki muhalefetin sertleşmesinin Lozan Antlaşması'nın onaylanmasını tehlikeye sokabileceği kaygısıyla seçimlerin yenilenmesine karar verilmiştir.²⁶

1923 tarihinde yapılan seçimleri Birinci Grup kazanmış ve Meclis içindeki muhalif grup tasfiye olmuştur. Muhalif grubun Meclis'e girememesi yeni rejimin sağlamlaştırılması için atılacak adımların hızlanmasına ve Cumhuriyet Halk Fırkasının kurulmasına olanak sağlamıştır.²⁷ İkinci Meclis'in seçimi sırasında yayınlanan program partinin kuruluşuna temel olmuş ve Halk Fırkası Mustafa Kemal Paşa'nın başkanlığında 9 Ekim 1923 tarihinde kurulmuştur. Cumhuriyetin ilanından sonra partinin adı Cumhuriyet Halk Fırkası olarak değiştirilmiştir.²⁸

CHF'nin kurulmasından sonra inkılap hareketleri hız kazanmış, bu durum parti içinde oluşan muhalefette rahatsızlıklara sebep olmuştur. Muhalefet, Cumhuriyet'in ilanı konusunda acele edildiğini ve gücün tek bir yerde toplanmasının yönetimin otoriter bir çizgiye kayabileceği endişesinde olduklarını ifade etmiştir. 1924 tarihinde yeni anayasa da muhalefeti tatmin etmemiştir. Muhalifler yeni anayasayı, devletin eylem ve

²³ Ekrem Okutan, *Türkiye'de Siyasal Muhalefet: Geçmişten Günümüze Muhalefette Zemin Kaymaları* (İstanbul: Selis Yayınları, 2014), 99.

²⁴ Niyazi Berkes, *Türkiye'de Çağdaşlaşma*, (İstanbul: Bilgi Yayınevi, 2018), 502.

²⁵ Mustafa Kemal Atatürk, *Nutuk*, (İstanbul: Melis Matbaacılık, 2005), 449.

²⁶ Barış Ertem, "Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin İlk On Yılında Parlamento İçi Muhalefet ve Bir Örnek: Serbest Cumhuriyet Fırkası", *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 172/ 172, (2013):347-348.

²⁷ Okutan, *Türkiye'de Siyasal*, 107.

²⁸ Atatürk, *Nutuk*, 514-515.

işlevlerinin denetimi açısından eksik, temel hak ve özgürlükler açısından da yetersiz bulmuştur.²⁹

Parti içinde yaşanan uyuşmazlıklar partiden istifalara sebep olmuş ve Cumhuriyet döneminin ilk resmi muhalefet partisi Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası 17 Kasım 1924 tarihinde kurulmuştur. Kazım Karabekir, Ali Fuat, Refet (Bele), Cafer Tayyar, Adnan (Adıvar) gibi önemli kişiler TCF'nin kurucuları arasındadırlar. Bu partinin kurulması ile birlikte Türkiye Cumhuriyeti'nde ilk defa çok partili sisteme geçilmiştir.³⁰

TCF doğu illeri başta olmak üzere ülkenin birçok yerinde hızlı bir şekilde örgütlenmiştir. TCF'yi kuranlar CHF'den asker ve sivil bürokratlar olmasına rağmen, TCF ülke çapında örgütlenmeye başlayınca değişik kesimler partiye katılmıştır. CHF'nin yaptıklarına muhalefet edenler ve beğenmeyenler bu partiye destek vermiştir. Eski ittihatçılar, Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti İkinci Grup üyeleri ve saltanat-hilafet yanlıları yerel örgütlerde yer almıştır.³¹

Meclis'te CHF ile TCF arasında gerginlik yaşanırken doğu illerinde de Şeyh Sait İsyanı başlamıştır. İsyân Güneydoğu'nun büyük bir kısmında yayılmış ve Cumhuriyet rejimine büyük tehdit oluşturmuştur. İsyanın bastırılmaması nedeniyle Fethi Bey görevinden alınmış, İsmet Paşa yeniden Başbakan olmuştur.³² İsyanın bastırılması için Meclis Tahrir-i Sükun Kanunu çıkarılmış ve İstiklal Mahkemeleri kurulmuştur. Ordu isyanı bastırmak için görevlendirilmiş ve TCF kapatılmıştır.³³ Şeyh Sait İsyanı nedeniyle Cumhuriyet tarihinin ilk çok partili siyasi hayat girişimi kısa sürmüştür.

TCF'nin kapatılmasından sonra bu alanda önemli bir siyasî gelişme olmamıştır.³⁴ Şeyh Sait İsyanı ve ardından gelen İzmir suikastı girişimi CHF İktidarına muhalefeti engellemiştir. İktidarın muhalif unsurlara karşı baskısı ve yaşanan ekonomik sıkıntılar halkta hoşnutsuzluğa sebep olmuştur.³⁵

²⁹ Okutan, *Türkiye'de Siyasal*,144.

³⁰ Durmuş Yalçın vd., *Türkiye Cumhuriyeti Tarihi II*, (Ankara: Diyanet Vakfı Matbaası, 2014), 50.

³¹ Caner Sancaktar, "Türkiye'de Çok Partili Rekabetçi Siyasetin Doğuşu: Siyasal Değişimin İç ve Dış Dinamikleri", *Bilge Strateji*, 4/7, (2012):45.

³² Bernard Lewis, *Modern Türkiye'nin Doğuşu*, çev. Boğaç Babür Turna, (Ankara: Arkadaş Yayınevi, 2015), 358.

³³ Atatürk, *Nutuk*, 635.

³⁴ Cemalettin Taşkiran, "Atatürk Döneminde Demokrasi Denemeleri (1925-1930)", *Atatürk Yolu Dergisi*, 4/14, (1994):260.

³⁵ Caner Sancaktar, "Türkiye'de Çok Partili",46-47.

Ekonomide yaşanan durgunluk ve kriz sebebiyle Meclis'te iki görüş varlık göstermiştir. Bunlardan biri, İsmet Paşa'nın savunuculuğunu yaptığı ülkeye yabancı sermaye girmediği ve yerli büyük sermaye sahiplerinin olmaması nedeniyle bütün teşebbüslerin devlet tarafından yürütülmesi, diğeri ise en önemli savunucusunun Fethi Bey'in olduğu liberalizm olmuştur. Mustafa Kemal Paşa Batılı Devletlerde olduğu gibi demokratik rejimin faydalarına ve gereğine inandığı için, Meclis'te iki düşüncenin tartışılmasının faydalı olacağını düşünmüştür.³⁶ Ayrıca, Mustafa Kemal'in "*Serbest münakaşa benim gençliğimden beri aşık ve taraftar olduğum bir sistemdir.*"³⁷ açıklamasından Mustafa Kemal Paşa'nın eskiden beri çok partili siyaseti istediği ve demokrasinin gereği olarak gördüğü anlaşılmıştır.

Bunun üzerine Mustafa Kemal Paşa yakın dostu ve silah arkadaşı olan Fethi Bey'den bir parti kurmasını istemiştir. Mustafa Kemal'in bu isteğinin sebebi, öncelikle tüm unsurları cumhuriyetçi, modernist ve ilerici olması koşuluyla demokratik çoğulcu nitelikte bir siyasal sisteme duyduğu inançtır. Diğer sebep ise, CHF'nin denetleyecek bir muhalefet partisi olması isteğidir.³⁸

Mustafa Kemal Paşa'nın isteği üzerine 12 Ağustos 1930 tarihinde Fethi Bey'in başkanlığında Serbest Cumhuriyet Fırkası kurulmuştur. CHF'den bazı milletvekilleri istifa ederek SCF'nin yetkili kurullarında yer almışlardır. Bu suretle yeni kurulan SCF Meclis'te temsil edilme imkanı bulmuştur.³⁹

Güdümlü olarak kurulan SCF, kurulduktan kısa bir süre sonra beklenenin aksine geniş halk kitlelerinin desteğini almıştır. Bu desteğin bu kadar büyük olmasının sebebi, ülkenin içinde bulunduğu ekonomik sıkıntılar ve tek parti rejiminin baskıcı uygulamaları olmuştur. Tek parti yönetiminin halktan kopukluğu, ekonomik açıdan bunalan halkın tüm sorunların kaynağını bürokratik elit kadroda görmelerine sebep olmuştur.⁴⁰ Ayrıca

³⁶ Cemalettin Taşkiran, "Atatürk Döneminde", 260.

³⁷ Cumhuriyet Gazetesi, "Gazi Hazretlerinin Cevabı", 12 Ağustos 1930. (Erişim Tarihi 29.11.2022) http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/GAZETE/cumhuriyet/cumhuriyet_1930/cumhuriyet_1930_agustos_12.pdf

³⁸ Kemal H. Karpat, *Türk Siyasi Tarihi: Siyasal Sistemin Evrimi*, (İstanbul: Timaş Yayınları, 2013), 54.

³⁹ Yalçın vd., *Türkiye Cumhuriyeti Tarihi II*, 64.

⁴⁰ Turgay Uzun, "Tek Parti Döneminde Siyasal Oluşumlar: İkinci Grup'tan Serbest Fırka'ya", içinde *İttihat ve Terakkiden Günümüze Siyasal Partiler*, ed., Turgay Uzun, (Ankara: Orion Kitapevi, 2010), 122.

Mustafa Kemal Paşa'nın SCF'ye verdiği desteğin etkisi de örgütlenme sürecinin çok hızlı olmasını sağlamıştır.⁴¹

SCF kurulurken, Cumhurbaşkanı'nın tespit ettiği 15 milletvekili bu partiye geçmiştir. Burada ki amaç, yeni kurulan partinin hükümete karşı siyasal rakip olarak kalması ve iktidara gelmesini önlemek olmuştur. Fakat bu önlemlere rağmen, Cumhuriyet'in ilanından beri kendine temsil şansı verilmediğini düşünenlerin desteğini alan SCF, beklenenden fazla güçlenmeye başlamıştır. Fethi Bey'in İzmir'e yaptığı gezide halkın göstermiş olduğu ilgi ve yeni kurulan bir parti olmasına rağmen belediye seçimlerinde aldığı başarı, bu partinin Meclis'te sadece muhalefet olarak kalacak bir güç olmadığını göstermiştir.⁴²

Halkın büyük desteğini arkasına alan SCF iktidara karşı eleştiri dozunu artırmıştır. İktidar partisi de muhalefeti ülkede “*irtica kuvvetlerini hortlatmakla...*” suçlamış, bu tartışmalar kişiselleşme boyutuna ulaşmıştır. CHF'nin aşırıları muhalefetin eleştirilerini, Mustafa Kemal Paşa'ya muhalefet şeklinde gösterince, 17 Kasım 1930 tarihinde Fethi Bey SCF'nin feshine karar vermiştir.⁴³ Böylece Türkiye Cumhuriyeti'nde ikinci defa denenen çok partili siyasi hayat başarısız olmuştur.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, Batıda ortaya çıkan nihai durumun, Türkiye'nin iç politikasının şekillenmesinde büyük etkisi olmuştur. Birleşmiş Milletler Anayasası, mevcut otoriter sistemlere son vermiştir. Bu durum dünya ile bütünleşmeyi amaçlayan Türkiye için de tek partili sistemden, çok partili sisteme geçiş için temel oluşturmuştur.⁴⁴

CHP'nin Meclis'e sunduğu Çiftçiye Topraklama Kanunu Adnan Menderes, Emin Sazak, Cavit Oral gibi büyük toprak sahipleri tarafından sert bir şekilde eleştirilmiştir. Bunun sonucunda 7 Haziran 1945'te İzmir Milletvekili Celal Bayar, Aydın Milletvekili Adnan Menderes, İçel Milletvekili Refik Koraltan ve Kars Milletvekili Fuat Köprülü tarafından tarihe "dörtlü taktır" olarak geçen önerenin sunulmasıyla birlikte, muhalif

⁴¹ Derviş Kılınçkaya, “Serbest Cumhuriyet Fırkası'nın Toplumsal Tabanı ve CHP”, *Hacettepe Üniversitesi Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 8/15, (2012): 11.

⁴² Turgay Uzun, “Tek Parti Döneminde”, 122-123.

⁴³ Yalçın vd., *Türkiye Cumhuriyeti Tarihi II*, 65.

⁴⁴ Enis Şahin, Bilal Tunç, “Demokrat Parti'nin Kuruluş Süreci ve DP-CHP Siyasi Mücadelesi (1945-1947)”, *Sosyal ve Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 1/2, (2015), 33.

hareket başlamış ve DP'nin kurulmasının yolu açılmıştır.⁴⁵

Dörtlü Takrir, Türkiye'de demokrasi usullerinin daha geniş bir şekilde hayata geçirilmesi amacıyla verilmiştir. Takrirde, Anayasa'nın demokratik niteliği üzerinde durulmuş, Mustafa Kemal Atatürk'ün Türk Anayasası'nın demokratik ruhuna daima bağlı kaldığı ve Türkiye Cumhuriyeti'ni tamamıyla demokratik bir şekle ulaştırmayı amaç edindiğinden bahsedilmiştir. İkinci Dünya Savaşı yıllarında savaş tehlikesi nedeniyle siyasi hak ve özgürlüklerin daha da kısıtlandığı ve böylece Anayasa'nın demokratik ruhundan gittikçe uzaklaşıldığı ifade edilmiştir. Ayrıca bütün dünyada özgürlük ve demokrasi akımlarının geliştiği, Türk halkının da politik hak ve hürriyetlerini bilinçli şekilde kullanacak düzeye geldiği belirtilmiştir.⁴⁶

Dörtlü Takrir CHP'de büyük tepkilere sebep olmuş ve yapılan oylama sonucunda takrir reddedilmiştir. Bu olay, DP'nin kurulmasını sağlayacak en önemli etken olmuştur. Meclis'te yaşanan takrir tartışmaları basın üzerinden devam etmiş, takriri savunanlar ve reddedenler arasında karşılıklı eleştiri yazıları yazılmış, Adnan Menderes ve Fuat Köprülü basında yer alan yazılarından dolayı partiden ihraç edilmiştir. İhracın yanlış olduğunu dile getiren Refik Koraltan'ın da ihraç edilmesinden sonra, Celal Bayar milletvekilliğinden ve parti üyeliğinden istifa etmiştir. Böylece Dörtlü Takriri verenler tamamıyla CHP'den ayrılmıştır.⁴⁷

CHP'den bu ayrılışların yaşandığı sırada Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'nün, Meclis'te iktidar partisinin karşısında denetim görevi yapacak bir muhalefet partisinin gerekli olduğu şeklindeki sözleri, yeni bir parti kurma yolunda olan Adnan Menderes, Fuat Köprülü, Refik Koraltan ve Celal Bayar'ı cesaretlendirmiştir. İnönü'nün bu açıklaması, DP'nin kuruluş sürecini hızlandırmıştır.⁴⁸

Bu gelişmelerden sonra, üçüncü çok partili rejim denemesinin ilk kurulan muhalefet partisi 18 Temmuz 1945'te Nuri Demirağ tarafından kurulan Milli Kalkınma Partisi olmuştur. Daha sonra 7 Ocak 1946 tarihinde Celal Bayar'ın başkanlığında DP

⁴⁵ Mustafa Ateş, "Doğuş Teorileri, Parti Tipolojileri ve Kurumsallaşma Ölçütleri Bağlamında Demokrat Parti (1946) Üzerine Bir Değerlendirme", *Al Farabi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 2/2, (2018):58-59.

⁴⁶ Osman Akandere, "Bir Demokrasi Beyannamesi Olarak 'Dörtlü Takrir'in' Amacı ve Mahiyeti", *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9, (2003): 9-10.

⁴⁷ Leyla Kırkpınar, "Demokrat Parti ve Muhalefet Stratejisi", *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırma Dergisi*, 3/9-10, (2000): 89-90.

⁴⁸ Şahin, Tunç, "Demokrat Parti' nin", 41.

kurulmuştur. Bu iki partinin kurulması ile Türkiye Cumhuriyeti tarihinde çok partili siyasi hayat başlamıştır.⁴⁹

1.2. 1946 Genel Seçimleri

Çok partili siyasi hayata geçilmesiyle muhalefet partisi durumunda olan DP'nin hükümete karşı birçok eleştirileri olmuştur. DP'nin en büyük eleştirilerinden biri mevcut seçim sistemi olmuş ve DP, seçim sistemi değişmezse seçimlere girmeyeceğini beyan etmiştir. DP'nin seçim sisteminde değişmesini istediği hususlar; seçimlerin tek dereceli olması, nispi temsil sisteminin benimsenmesi ve seçimlerin yürütmenin denetimi altında değil, yargı denetimi altında olmasıdır.⁵⁰

DP'nin baskıları sonuç vermiş ve İsmet İnönü bazı düzenlemeler yapmak üzere kurultayı olağanüstü toplantıya çağırmıştır. 10-11 Mayıs 1946 tarihinde yapılan kurultayda, seçimlerin tek dereceli yapılması, dernek kurma yasağının kaldırılması, tüzükte yazılı olan Değişmez Genel Başkan ve Milli Şef sözünün Genel Başkan olarak değiştirilmesi gibi bir dizi kararlar alınmıştır.⁵¹ Bu düzenlemelerin yapılmasında DP baskısının yanında halkın DP'yi benimsemesinin de büyük etkisinin olduğunu söylemek mümkündür. Karpat'a göre "Halk Partililer, Demokratların daha ziyade şehirlerde temellenen ufak bir örgüt olarak kalacağını ve uysal bir muhalefet rolü üstleneceğini düşünmüşlerdi; fakat DP'nin süratle gelişmesi endişe uyandırmıştır."⁵² DP'nin beklenenden fazla ilgi görmesi işleri değiştirmiş CHP'nin yeni kararlar almasına sebep olmuştur. İktidar kurultayda, Ekim 1947 tarihinde yapılacak genel seçimleri 21 Temmuz 1946 tarihine almıştır.⁵³

Kurultayda İnönü'nün genel seçimlerin erkene alınmasının gerekliliğini savunduğu konuşması şöyledir:

⁴⁹ Meral Balcı, "Demokrat Parti'yi İktidara Taşıyan Seçim Sistemi", *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17/2 (2018):695.

⁵⁰ Bülent Özgül, "Seçim ve Seçim Sistemleri, Türkiye'deki Seçim Sistemi Uygulamaları ve Bir Model Önerisi" (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2002), 108.

⁵¹ Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, *CHP Büyük Kurultayı'nın Olağanüstü Toplantısına Sunulan Raporlar*, 10.05.1946, 490.1.0.0.218.861.1

⁵² Kemal H Karpat, *Türk Demokrasi Tarihi: Sosyal Kültürel, Ekonomik Temeller* (İstanbul: Timaş Yayınları, 2017), 489.

⁵³ Okutan, *Türkiye'de Siyasal*, 148.

*Türk halk idaresinin yeni bir hamlesine karar vermeniz için sizi davet ettim: tek dereceli seçim meselesi. Esasen, seçimi, tabii olarak 1947 düşünüyorduk. Dış ve iç politika gerekleri, memleket idaresini bir an önce kararlı kılmak mecburiyetini gösterdi. Dünyanın hali, geçen sene tahmin edebileceğimizden daha bulanık ve karanlık olarak, uzun bir sürünceme yolunu tutmuştur. Bu yolda, ne ihtimaller karşısında kalacağımızı kestiremiyoruz. Gelecek sene, bu ihtimalleri, temsil müddeti bitmiş bir Büyük Millet Meclisi ile karşılamak gibi bir durumda bulunmaktan sakınmak isteriz. Bir seneden beri, memleket içinde de, Büyük Meclisin otoritesi üzerinde saygılı olmıyan tartışmalar olmuştur. Seçim kanununu Meclise göndermekle geciktiğimiz kanaatinde olanlar vardır. Hatta, yeni partiler, seçime hemen girebilecek durumda olduklarını da söylemişlerdir. Zaten, yeni seçim kanunu bir defa çıktıktan sonra, artık Büyük Meclis kendi temsil kudretinin zayıflığına kendisi hükmetmiş durumda kalacaktır. İçerde ve dışarda, hiçbir politika, otoritesinden şüphe edilen bir Büyük Millet Meclisi ile yürütülemez. Demek istiyorum ki, yeni seçim kanununun karar altına alınmasının tabii neticesi, süratli bir seçime gitmek olacaktır.*⁵⁴

Bu durum DP’de büyük bir şaşkınlık yaratmıştır. Hükümet, 29 Nisan 1946 tarihinde Meclis’te alınan kararla yerel seçimleri de DP’nin bütün itirazlarına rağmen öne almıştı.⁵⁵ DP seçimin öne alınmasını bir beyanname yayınlayarak boykot etmiş ve yerel seçimlere katılmama kararı almıştı.⁵⁶ Genel seçimlerin de öne alınması DP yöneticilerini seçimi boykot edip etmemek konusunda kararsız bırakmış, bunun üzerine DP küçük bir kongre yaparak seçimlere katılmaya karar vermiştir.⁵⁷

DP yerel seçimlerde genel seçimlerin aksine boykot kararı almıştı. DP’nin boykot kararı, çok partili siyasi hayatı destekleyen CHP’ndeki ılımlı grubu sinirlendirmiştir. DP seçimlere katılıp iki parti yarışalardı, CHP seçimlerden daha güçlü çıkabilirdi. DP’nin bu duruşu partiye olan desteği artırmış ve iktidarın genel seçimden önce daha liberal kararlar almasına sebep olmuştur.⁵⁸

⁵⁴ BCA, *CHP Olağanüstü Büyük Kurultayı Toplantı Zabıtları*, 10.05.1946, 490.1.0.0.218.860.1

⁵⁵ Tanin Gazetesi, “Belediye Seçim Kanunu Dün Mecliste Kabul Edildi”, 30 Nisan 1946. (Erişim Tarihi 09.01.2022) https://www.gastearsivi.com/gazete/tanin_yeni/1946-04-30/1

⁵⁶ BCA, *Demokrat Parti'nin Seçimler Münasebetiyle Neşrettiği Beyanname*, 11.07.1946, 30.1.0.0 44.257.1.

⁵⁷ Cem Eroğul, *Demokrat Parti Tarihi ve İdeolojisi* (Ankara: İmge Kitapevi, 1990), 15.

⁵⁸ Feroz Ahmad, *Demokrasi Sürecinde Türkiye: (1945-1980)*, çev. Ahmet Fethi, (İstanbul: Hil Yayın, 1992), 36.

CHP kurultayında alınan kararlar doğrultusunda 31 Mayıs 1946 tarihinde Meclis'te yeni seçim kanunu kabul edilmiştir. Adnan Menderes 'Belediye seçimine hâkim olan zihniyet ve ruh bu kanunun tatbikinde de hâkim olacaksa eseflenmemek mümkün değildir.' diyerek iktidarı belediye seçimleri konusunda eleştirmiştir.⁵⁹

Kabul edilen yeni seçim kanunu ile seçimin ilanı, seçmen defterlerinin tanzimi, seçmenlik şartları, milletvekilliğine seçilemeyecek olanlar, seçim kuralları, seçim komisyonları, seçim gününün yayımlanması, seçim kurul ve komisyonlarının görevleri, milletvekili sayısının tespiti ve seçimlerin ne yolla yapılacağı (tek dereceli seçim), adaylık ilanı, seçim giderleri ve ceza hükümleri hususlarında düzenlemeler yapılmıştır.⁶⁰

Değiştirilen seçim kanunu tek dereceli seçim sistemini getirmişse de DP tarafından yeterli görülmemiştir. Çünkü DP'nin istediği nispi temsil sistemi, seçimin gizliliği ve seçimin yargının denetiminde olması bu kanunla sağlanmamıştır. DP'nin seçim kanununa yönelik önerilerini göz ardı eden CHP, muhalefete geçtikten sonra benzer talepleri sıklıkla dillendirmiştir.

Çok partili dönemin ilk genel seçimi 21 Temmuz 1946 tarihinde yapılmış ve yeni kurulan DP daha teşkilatlanmasını tamamlamadan seçimlere katılmak zorunda kalmıştır.⁶¹ Genel seçimler tek dereceli, açık oy-gizli sayım esasına göre yapılmış, seçimlere altı parti katılmış ancak iki parti Meclis'e girebilmiştir.⁶² Seçim sonuçlarına göre CHP 397, DP 61, Bağımsız 7 milletvekili Meclis'e girmeyi başarmıştır.⁶³

Türk Demokrasi tarihinin en önemli seçimlerinden olan 1946 seçimlerini CHP kazanmıştır. DP seçimlere hazırlıksız yakalandığı için tüm şehirlerde teşkilatlanmamıştır. Buna rağmen seçim sırasında yapılan usulsüzlükler, CHP'yi şaibe altında bırakmıştır.⁶⁴ Ülkenin çeşitli şehirlerinden usulsüzlük yapıldığına dair şikâyetler yapılmış, DP'ye

⁵⁹ Cumhuriyet Gazetesi, "Mecliste Dünkü Hararetli Tartışmalar", 1 Haziran 1946. (Erişim Tarihi 09.01.2022)

http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/GAZETE/cumhuriyet/cumhuriyet_1946/cumhuriyet_1946_haziran / cumhuriyet_1946_haziran_1 .pdf

⁶⁰ Resmi Gazete, "Kanunlar", 6 Haziran 1946. (Erişim Tarihi 07.01.2022)

<https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/6326.pdf>

⁶¹ Karpat, *Türk Demokrasi*, 489.

⁶² Okutan, *Türkiye'de Siyaset*, 149.

⁶³ Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), *Milletvekili Genel Seçimleri 1923 – 2011*, (Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası, 2012), 8.

⁶⁴ Ahmet Emin Yalman, *Yakın Tarihte Gördüklerim ve Geçirdiklerim Cilt IV (1945-1970)* (İstanbul: Rey Yayıncılık, 1970), 79.

verilen oyların CHP'ye aktarıldığı bu nedenle soruşturma yapılması talebinde bulunulmuştur.⁶⁵ Ayrıca halka manevi baskı yapılarak milli iradeye etki edildiği, kaymakam, nahiye müdürü, polis, jandarma ve sandık komisyonlarının kanun üstü hareket ettikleri ve bu durumu protesto etmek için miting düzenleneceği Başbakanlığa bildirilmiştir.⁶⁶ Fakat yapılan itirazlar bir sonuç vermemiş, bunun üzerine DP, 1946 seçim sonuçlarına ve seçim yasasının demokratik olmayışına karşı tepkisini, 1950 seçimlerine kadar hiçbir mahalli ve ara seçime katılmayarak göstermiştir.⁶⁷

5 Ağustos günü yeni Meclis toplanmıştır. İsmet İnönü yeniden Cumhurbaşkanı seçilmiş ve yeni hükümeti kurmak için de Recep Peker'i görevlendirmiştir.⁶⁸ 1946 genel seçimleri iktidarla muhalefet arasındaki ilişkiyi daha da germiş karşılıklı suçlamalar artmıştır.⁶⁹ Özellikle iktidarın 7 Eylül Kararlarını⁷⁰ kabul etmesi muhalefetle iktidarı tekrar karşı karşıya getirmiştir.⁷¹ İsmet İnönü iki parti arasındaki gerginliği azaltmak için parti liderleriyle görüşmeler yapmış ve 12 Temmuz Beyannamesini yayınlamıştır. İnönü bu beyanname ile iki partiye de eşit uzaklıkta bulunduğunu belirterek partiler üstü konuma geçmede önemli bir adım atmıştır.⁷² İnönü'nün bu yaklaşımı gerilen siyasi atmosferin yumuşamasını sağlamıştır.

12 Temmuz Beyannamesi DP'de bölünmeye sebep olmuş ve DP'li bazı milletvekilleri beyannamenin kabul edilmesiyle muvazaa⁷³ partisi görünümü verildiğini düşündüklerinden partiden ayrılarak Millet Partisi'ni kurmuşlardır.⁷⁴

⁶⁵ BCA, H. E. Erkilet'in Kayseri Milletvekili Seçimlerinde Yolsuzluk Yapıldığına Dair Dilekçesi, 05.08.1946, 30.10.0.0. 77.507.2.3-4.

⁶⁶ BCA, Demokrat Parti İl Başkanı Hulisi Köymen'in, Bursa Milletvekili Seçimlerinde Yolsuzluk Yapıldığını Bildiren Dilekçesi, 29.07.1946, 30.10.0.0. 79.524.23.2.

⁶⁷ Şanver Vurgun, "1950-1960 Dönemi Seçim Sistemlerinin Meclise Yansıması", *Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 37, (2015):4.

⁶⁸ Eroğul, *Demokrat Parti*, 17.

⁶⁹ Okutan, *Türkiye'de Siyasal*, 149.

⁷⁰ "7 Eylül 1946'da gerçekleştirilen ve Cumhuriyet ekonomisinin ilk devalüasyonu olma özelliğini taşıyan düzenlemeler, Türk iktisat tarihinin en önemli kararlarından birisidir. İç gelişmelerin etkisi olmakla birlikte, daha çok İkinci Dünya Savaşı sonrasında ortaya çıkan ABD önderliğindeki ekonomik ve siyasi değişimin izlerini taşıyan bu operasyon, üretimi artırma, dış ticareti sağlıklı bir yapıya kavuşturma ve Uluslararası Para Fonu'na (IMF) üye olabilme gibi amaçları taşımaktadır." Serkan Tuna, "Cumhuriyet Ekonomisinin İlk Devalüasyonu 7 Eylül 1946", *Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi*, 13,(2007):86.

⁷¹ Eroğul, *Demokrat Parti*, 19.

⁷² Mustafa Çufalı, *'Türkiye'de Demokrasiye Geçiş Dönemi (1945-1950)* (Ankara: Babil Yayıncılık, 2004),106-107.

⁷³ "Muvazaa: Danışıklı iş, danışıklık. Tarafların gerçek iradelerini ya da gerçek durumlarını yansıtmadan üçüncü kişileri aldatmak üzere, onlara farklı görünme tavrıdır." Tolga Ersoy, "Muvazaa Partiler: Bir Demokrasi Geleneği", (Erişim Tarihi 30.11.2022), <https://www.muhamrembalci.com/kitaplika/94.pdf>

⁷⁴ Okutan, *Türkiye'de Siyasal*, 153.

1.3. Erzincan DP Teşkilatının Kurulması ve İki Parti Arasında Muhalefet Tartışmaları

7 Ocak 1946' da kurulan DP hızlı bir şekilde tüm Türkiye' ye yayılmıştır. DP öncelikle İstanbul ve Ankara' da teşkilatlanmış daha sonra da partinin önde gelen isimleri tarafından diğer şehirlerde de kurulmaya başlanmıştır.⁷⁵ 26 Haziran 1946 yılında Berlin Eski Sefiri Hamdi Arpağ ve Erzincan Eski Mebusu Emin Lekeli yaptıkları görüşmelerle Erzincan'da DP'nin teşkilatlanmasına başlamışlar ve DP'yi kurmuşlardır.⁷⁶ Erzincan DP İl İdare Kurulu beş kişiden oluşmuştur. Başkan Müteahhit Turgut Nalcı, üyeler; Müteahhit-Ziraatçı Abdurrahman Gürel, Şoför Nevzat Çetintaş, Serbest Meslek Bahattin Öznur ve İliç Eski Hava Kurumu Başkanı-Dava Vekili Hulusi Ersavaş' ır.⁷⁷

DP'nin tüm Türkiye'de olduğu gibi Erzincan'da da il teşkilatı kurulduktan sonra merkez ilçe, ilçe, bucak ve ocaklarda da hızlı bir şekilde teşkilatlandığı görülmüştür. 1 Mart 1947 tarihinde Erzincan Merkez İlçesi, Cimin Bucağı ve onbeş ocakta, Tercan İlçesinde ilçe teşkilatı ve yirmi ocakta, İliç ve Kemaliye İlçelerinde sadece ilçe teşkilatları kurulmuştur. Bu tarihte Refahiye ve Kemah İlçelerinde henüz DP teşkilatı açılmamıştır.⁷⁸

Tercan ve İliç İlçelerinde açılan DP teşkilatları başkanları şu şekildedir; Tercan İlçe Başkanı Arzuhalci Rifat Kızıltuğ, İliç İlçe Başkanı Emekli Maliye Memuru Mehmet Uğurlu ve Kemaliye İlçe Başkanı Saatçi Cemil Özgül'dür.⁷⁹ Kemah İlçesi'nin Ermelik Bucağı'na bağlı Kerer Ocağı'nda Yaşar Adalı tarafından DP teşkilatı kurulmuş ve başkanlığını yapmıştır.⁸⁰

Erzincan'da DP' nin hızlı gelişimi Erzincan CHP teşkilatını endişelendirmiştir. CHP, DP'nin çalışmaları karşısında tedbir amaçlı yereldeki gezilerini artırmış, gidilemeyen yerlerde ise o şehrin önde gelen kişilerini partiye çağrılarak görüşmeler yapılmış, bu görüşmelerde CHP hükümetinin o güne kadar yaptığı başarılı işler anlatılarak halkın CHP'ye olan bağlılıkları artırılmaya çalışılmıştır.⁸¹

⁷⁵ Feroz Ahmad ve Bedia Turgay Ahmad, “Türkiye’de Çok Partili Politikanın Açıklamalı Kronolojisi 1945-1971” (Ankara: Bilgi Yayınevi, 1976), 16-17.

⁷⁶ BCA, *Erzincan'da CHP Karşısı Faaliyetler İle İlgili Raporlar*, 14.12.1949, 490.1.0.0.439.1819.4.26.

⁷⁷ BCA, *Erzincan'da CHP Karşısı Faaliyetler İle İlgili Raporlar*, 24.

⁷⁸ BCA, *Erzincan'da CHP Karşısı Faaliyetler İle İlgili Raporlar*, 22.

⁷⁹ BCA, *Erzincan'da CHP Karşısı Faaliyetler İle İlgili Raporlar*, 21.

⁸⁰ BCA, *Erzincan'da CHP Karşısı Faaliyetler İle İlgili Raporlar*, 15.

⁸¹ BCA, *Erzincan'da CHP Karşısı Faaliyetler İle İlgili Raporlar*, 19

Erzincan'da DP'nin teşkilatlanması devam ederken, yapılan muhtar ve ihtiyar heyeti seçimlerinin büyük bir kısmını CHP kazanmıştır. Merkez ilçesine bağlı 131 Ocağın 129'unu, Tercan ilçesinde 83 Ocağın 78'ini, Refahiye ve Kemah ilçelerinde bütün muhtarlık ve ihtiyar heyetlerini, son olarak da İliç ilçesinde bir muhtarlık hariç diğer tüm muhtarlıkları CHP kazanmıştır. Seçimlerde alınan başarı Erzincan CHP teşkilatının, DP'ye karşı büyük bir moral kazanmasına sebep olmuştur.⁸²

Erzincan CHP İl İdare Kurulunun Erzincan ve ilçelerinde DP ile ilgili gelişmeleri CHP Genel Sekreterliğine düzenli olarak bildirdiği görülmüştür.⁸³ CHP Genel Sekreterliği ile yapılan yazışmalarda Erzincan'da, ilçelerde ve bucaklarda kaç kişinin DP'ye katıldığı, kaç kişinin DP'den ayrılıp CHP'ye geri döndüğü düzenli olarak Genel Merkeze rapor edilmiştir.⁸⁴

CHP'nin DP'nin gelişimini engellemek için yaptığı propaganda çalışmalarına karşın, 26 Haziran 1946 yılında ilk defa Erzincan'da teşkilatlanmaya başlayan DP, 1947 yılının sonuna kadar hemen hemen bütün Erzincan'da kabul görmüştür. Burada ilginç olan, o tarihlerde DP'nin Erzincan'da herhangi bir yayın organının bulunmamasına rağmen halk tarafından bu kadar çabuk benimsenmesi olmuştur.⁸⁵

Erzincan'da 1950 yılında tek yerel gazete Yeni Erzincan Gazetesi'dir. Haftada bir defa basılan bu gazete memurlar tarafından yönetilmiştir.⁸⁶ Gazetenin yayın politikası tek parti iktidarıyla aynı olmuştur. Yeni Erzincan Gazetesi'nde yayınlanan ulusal ve uluslararası haberler iktidarın politikaları doğrultusunda verilirken, yerel sorunlar çok fazla ele alınmamıştır.⁸⁷ Ayrıca Yeni Erzincan Gazetesi'nde iktidar olana kadar DP ile ilgili hiçbir habere yer verilmemiştir.⁸⁸

DP Genel Başkanı Celal Bayar ve arkadaşları 23 Mart 1948 Salı günü Erzincan'a gelmiştir. DP heyeti iki yüz kadar kişi tarafından istasyonda karşılanmıştır. Bayar 24 Mart 1948 Çarşamba günü belediye bahçesinde toplanan halka konuşma yapmıştır.⁸⁹

⁸² BCA, *Erzincan'da CHP Karşıtı Faaliyetler İle İlgili Raporlar*, 19

⁸³ BCA, *Erzincan'da CHP Karşıtı Faaliyetler İle İlgili Raporlar*, 24

⁸⁴ BCA, *Erzincan'da CHP Karşıtı Faaliyetler İle İlgili Raporlar*, 16

⁸⁵ BCA, *Erzincan'da CHP Karşıtı Faaliyetler İle İlgili Raporlar*, 19

⁸⁶ BCA, *Erzincan'da CHP Karşıtı Faaliyetler İle İlgili Raporlar*, 6

⁸⁷ Yaşar Zorlu, Faruk Temel, "Tek Parti İktidarında Bir Vilayet Gazetesi: Yeni Erzincan", içinde *Erzincan Üniversitesi Uluslararası Erzincan Sempozyumu*, editör Hüsrev Akın, (Erzincan: Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Yayınları, 2016), 459.

⁸⁸ Erdem Yavuz, "Cumhuriyet Dönemi", 110.

⁸⁹ BCA, *Erzincan'da CHP Karşıtı Faaliyetler İle İlgili Raporlar*, 7

Konuşmasında halkın DP'ye inanıp güvendiğini, kendilerinin de halka inanıp güvendiğini belirtmiş ve bu durumun kendilerini zafere götüreceğini söylemiştir. Ayrıca Celal Bayar, DP kurulduktan sonra çıkan kanunların eskisine göre daha iyi olduğunu söyleyerek demokrasi vurgusu yapmıştır. Bayar, iktidarı vergiler, Erzincan Depremini suiistimal etmekle ve depremde sonra Erzincan'a yapılacak çok şey varken hiçbir şey yapılmamış diyerek eleştirmiştir.⁹⁰ 1939 Erzincan Depremi özellikle de seçim dönemlerinde siyasiler tarafından seçim propagandası olarak sürekli kullanılmıştır.

DP heyetinin Erzincan ziyaretinden sonra 30 Mart 1948 Salı günü Başbakan Hasan Saka Erzincan'a gelmiştir. Kemah'ta Vali Recai Türel ve Tümen Komutanı Azmi Türkay tarafından, Erzincan İstasyonu'nda da milletvekilli, memurlar, partililer ve kalabalık bir halk tarafından karşılanmıştır. Başbakan öncelikle Erzincan'da pavyonları gezmiş ve depremde sonra orada yaşayan halkın durumunu görmüştür. Daha sonra Kız Sanat Okulunu gezen Hasan Saka yeni bir okul sözü vermiş, ayrıca Başbakan Erzincan'ın su, kanalizasyon ve elektrik işlerinin Devlet eli ile sağlanacağını, depremde zarar gören Erzincanlılar için ödemesi makul olacak evlerin yapılması kararı aldıklarını belirtmiştir.⁹¹

1949 yılına gelindiğinde Erzincan'a siyasetçilerin ziyaretleri devam etmiştir. 2 Eylül 1949 Cuma günü dönemin Başbakanı Şemsettin Günaltay (14 Ocak 1949 tarihinde Başbakan Hasan Saka istifa etmiş, yerine Şemsettin Günaltay Başbakan olmuştur.⁹²)Erzincan'a gelmiştir. Başbakan ilk önce Bağıştaş İstasyonu'nda Erzincan Valisi Ahmet Koçak, Alay Komutanı, CHP Müfettişi, Kemaliye ve İliç heyetleri tarafından karşılanmıştır. Çocukluğu İliç'te geçen Başbakan Günaltay, İliç'te davul zurna ile kalabalık bir halk topluluğu tarafından coşkuyla karşılanmış ve kurbanlar kesilmiştir. Başbakan Günaltay Erzincan'a geldikten sonra ilk iş olarak Vali Ahmet Koçak'tan şehrin muhtelif konularında bilgi almıştır. Günaltay daha sonra Erzincan Belediyesi'ne gitmiş ve Belediye Başkanı Naci Gürkan, Erzincan'ın su, elektrik ve depremde halk için yapılan evler hakkında Başbakan'a bilgi vermiştir. Belediyeden sonra tephirhaneyi ve

⁹⁰ BCA, *Erzincan'da CHP Karşıtı Faaliyetler İle İlgili Raporlar*, 8-10.

⁹¹ MK, *Sayın Başbakanımız Hasan Saka Erzincan'ı Şereflendirdiler*, Yeni Erzincan Gazetesi, 1 Nisan 1948, 1.

⁹² Yeni Sabah Gazetesi, "Hasan Saka Kabinesi İstifa Etti", 15 Ocak 1949. (Erişim Tarihi 09.12.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/7524>, Yeni Sabah Gazetesi, "Kabine Güçlkle Kurulabildi", 17 Ocak 1949. (Erişim Tarihi 08.01.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/7522>

yapılacak olan iplik fabrikasının yerini gezen Günaltay, halk evinde toplanan kalabalık halka bir konuşma yapmış ve birçok vaatte bulunmuştur.⁹³

Şemsettin Günaltay 25 Aralık 1949 tarihinde yapılacak olan iplik fabrikasının temel atma töreni için kalabalık bir heyetle Erzincan'a tekrar gelmiştir. Açılış için Dışişleri Bakanı Necmettin Sadak, İşletmeler Bakanı Münir Birsell, Bayındırlık Bakanı Şevket Adalan, Çalışma Bakanı Şemsettin Sirer, 3. Ordu Müfettişi Orgeneral Mahmut Berköz, Erzincan Milletvekilleri, Sivas Milletvekili Abdulmuttalip Öker, Giresun Milletvekili İsmail Sabuncu, Malatya Milletvekilleri Mahmut Nedim ve Mehmet Eti, Balıkesir Milletvekili Esat Altan, Gaziantep Milletvekili Cemil Alevli, Tokat Milletvekili Reşit Önder, Sümer Bank Genel Müdürü Cevat Adıgün ve birçok üst düzey kurum müdürü Erzincan'a gelmiştir. Açılış töreninde Bakanlar, Erzincan Belediye Başkanı, Erzincan Milletvekilleri ve son olarak da Başbakan Günaltay konuşma yapmıştır. Yapılan konuşmalarda depremde zarar gören Erzincan için bu fabrikanın bir başlangıç olduğu ve hakkında gayretiyle Erzincan'ın daha da kalkınacağı belirtilmiştir.⁹⁴

Temel atma töreni sebebiyle Valilik'ten, Belediye'den, CHP'den ve diğer mahalli kurumlardan Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'ye halkın minnet ve şükran duygularını bildirmek amacıyla telgraflar çekilmiştir. İsmet İnönü'de kurulan fabrikanın bütün ülkeye ve Erzincanlılara hayırlı ve uğurlu olması temennisinde bulunmuştur.⁹⁵

⁹³ MK, *Sayın Başbakanımız Şemsettin Günaltay Şehrimizi Şerefliendirdiler*, Yeni Erzincan Gazetesi, 8 Eylül 1949,1.

⁹⁴ MK, *Temel Atma Töreni Münasebetile Erzincan'da Görülmemiş Bir Bayram*, Yeni Erzincan Gazetesi, 29 Aralık 1949, 1.

⁹⁵ MK, *Sayın Cumhurbaşkanımıza Şükran Telgrafları Çekildi*, Yeni Erzincan Gazetesi, 29 Aralık 1949,1.

İKİNCİ BÖLÜM

2.1. 1950 Yılı Erzincan'daki Gelişmeler

2.1.1. Erzincan Belediye Başkanı'nın Çalışmaları

Erzincan Belediye Başkanı Naci Gürkan⁹⁶ Erzincan için önemli haberlerle Ankara'dan dönmüştür. Şehir içme suyu, İller Bankası müteahhidine ihale edilmiş, en kısa zamanda tesisatın inşaatına başlanması ve büyük bir ihtimalle de yıl içinde bitirilmesi planlanmıştır. Naci Gürkan'ın Bayındırlık Bakanı Şevket Adalan'dan aldığı bilgiye göre, Girlevik Şelalesi'nde yapılacak santral, Fırat Nehri'nin taşması sonucu su altında kalan köylerin ve arazinin korunmasını sağlayacak seddeler, Fırat Köprüsü'nün inşası ve Cencige yolunun ıslahı işleri için Bakanlar Kurulunca karar alınmıştır. Bunların yanı sıra şehir içi yolların bir kısmı için ödenek verileceği ve temelleri yapılmış bulunan 70 evin inşası için Avusturya şirketleriyle temas edildiği bildirilmiştir. Ayrıca yarım kalan Harbiye Kışlası inşaatına eski müteahhidi tarafından başlanarak bitirileceği ve yine inşaatı yarım kalan Tekel binası ve lojmanlarının yapılması için 400.000 lira tahsis edildiği Erzincanlılara duyurulmuştur.⁹⁷

2.1.2. 1950 Genel Seçimleri

2.1.2.1. Türkiye'de Genel Seçim Hazırlıkları

1950 Genel Seçimlerine kadar iki parti arasında karşılıklı rekabet artarak devam etmiştir. DP yurdun birçok yerinde mitingler düzenlemiş ve bu mitinglere halk yoğun ilgi göstermiştir. Partinin önde gelen isimleri Celal Bayar, Refik Koraltan ve Adnan

⁹⁶ Naci Gürkan, 1910 yılında Erzincan'da doğmuş, 1930 tarihinde İstanbul Yüksek Teknik Okulunu bitirdikten sonra Gümüşhane, Erzincan, Erzurum ve Trabzon'da kamu görevinde çalışmıştır. 06.02.1948-06.09.1950 yılları arasında CHP'den Erzincan Belediye Başkanı olarak görev yapmıştır. Şahin, *Erzincan Tarihi* 4, 92.

⁹⁷ MK, *Belediye Başkanımız Ankaradan Döndü*, Yeni Erzincan Gazetesi, 30 Mart 1950, 3.

Menderes konuşmalarında hükümete karşı sert eleştirilerde bulunmuştur.⁹⁸ Özellikle Celal Bayar'ın Denizli'nin Acıpayam İlçesi'nde yaptığı konuşmasında “Benim D.P. de kalışım ve onun ilerlemesine gayret edişim şudur; jandarmanın sopasından; memurların haksızlıklarından ve iktidarda bulunanların saltanatından milleti kurtarmaktır ve kurtaracağız.”⁹⁹ sözleri eleştiri seviyesinin iyice arttığını göstermiştir. DP'ye gösterilen ilgi CHP'de huzursuzluğa sebep olmuş ve birçok il ve ilçelerden DP'lilere baskı yapıldığı şikâyetleri DP Genel Merkezine bildirilmiştir.¹⁰⁰

CHP de 1950 seçimleri öncesi seçim çalışmalarına başlamıştır. CHP Genel Sekreterliği 04. 07. 1949 tarihli ve 3145 sayılı CHP İl İdare Kurullarına gönderdiği genelgeyle, 1950 genel seçimlerinin kazanılmasını sağlayacak çalışmaların ve alınacak tedbirlerin belirlenerek Genel Sekreterliğe bildirilmesi istenmiştir.¹⁰¹ İl İdare Kurulları da yapılması gerekli gördüklerini Genel Sekreterliğe bildirmiştir.¹⁰² Ayrıca CHP yurdun birçok yerinde mitingler düzenlemiş ve bu mitinglere tarafsız olması gereken Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'de katılmıştır. İsmet İnönü'nün İstanbul mitinginde “CHP seçimde çokluğu kaybederse, İsmet İnönü tabiatıyla ve elbette Cumhurbaşkanlığından çekilecektir.”¹⁰³ sözleriyle, CHP kaybederse kendinin de olmayacağını belirtmiştir. İnönü'nün bu açıklamasından, halkın kendinden vazgeçmeyeceği düşüncesinde olduğu anlaşılmıştır.

1950 seçimleri öncesinde 16 Şubat 1950 tarihinde yeni seçim yasası Meclis'te kabul edilmiş ve 21 Şubat 1950 tarihide Resmi Gazete'de yayınlanmıştır. Yeni seçim kanunuyla milletvekili seçimlerinin tek dereceli, gizli oy, açık sayım, seçimlerde yargı denetimi, partilerin sandık başlarında temsilci bulundurabilmeleri ve radyodan her siyasi partinin onar dakika propaganda yapabilmeleri hususları düzenlenmiştir.¹⁰⁴ MP çoğunluk sisteminin devam etmesi nedeniyle yeni kanuna itiraz etmiş, buna karşın DP seçim

⁹⁸ BCA, *Demokrat Parti Genel Başkanı Celal Bayar ve Arkadaşlarının, Acıpayam ve Denizli'de Yaptıkları Konuşma*, 19.10.1948, 30.1.0.0.66.410.2.2.

⁹⁹ BCA, *Demokrat Parti Genel Başkanı Celal Bayar ve Arkadaşlarının, Acıpayam ve Denizli'de Yaptıkları Konuşma*, 3.

¹⁰⁰ BCA, *Çeşitli İl ve İlçelerde Demokrat Parti Mensuplarına Yapılan Baskılardan Bahseden Mektuplar*, 30.06.1949, 30.1.0.0.66.412.2

¹⁰¹ BCA, *1950 Seçimlerini Kazanmak İçin Alınacak Tedbirlerin CHP Manisa İl İdare Kurulu'na Bildirilmesi*, 01.08.1949, 490.1.0.0.374.1578.1.1.

¹⁰² BCA, *1950 Seçimlerini Kazanmak İçin CHP Gaziantep İl İdare Kurulu'nun Aldığı Tedbirlerin Genel Sekreterliğe Bildirildiği*, 04.08.1949, 490.1.0.0.367.1543.1.2.

¹⁰³ Tevfik Çavdar, *Türkiye'nin Demokrasi Tarihi (1939-1950)* (Ankara: İmge Kitapevi, 2013), 464-465

¹⁰⁴ Resmi Gazete, “Kanun”, 21 Şubat 1950. (Erişim Tarihi 07.01.2022)

<https://resmigazete.gov.tr/arsiv/7438.pdf>

kanunda istediği nispi temsil sistemi olmadığı halde ilgili kanunu CHP ile birlikte kabul etmiştir.¹⁰⁵

2.1.2.2. Erzincan'da Genel Seçim Hazırlıkları

Erzincan'da genel seçim hazırlıkları 24 Mart 1950 tarihinde Meclis'in dağılması ile birlikte başlamıştır.¹⁰⁶ Seçime girecek partiler kendi parti tüzüklerine göre milletvekili adaylarını belirleme çabası içine girmişlerdir.

CHP 7. Büyük Kurultayında düzenlenen tüzüğünün 148. maddesine göre, milletvekili adaylarının %30'u Genel Merkez tarafından %70'i parti il teşkilatlarınca belirlenecektir.¹⁰⁷ CHP Genel Sekreterliği İl İdare Kurullarına gönderdiği bir genelgeyle milletvekili adaylarının belirlenirken tüzük ve yönetmelik maddelerine, Anayasaya ve seçim kanunun aradığı vasıflara uygun milletvekili adaylarının seçilmesi istenmiştir.¹⁰⁸ Erzincan CHP Milletvekili adayları bu doğrultuda belirlenmeye başlanmıştır. Erzincan CHP Milletvekilli adaylığı için başvuranların isimleri ve meslekleri şu şekildedir;

Abdulkhak Fırat (Erzincan Eski Milletvekili), Abdulkadir Ulusoy (Gümüşhane Ağır Ceza Başkanı), Abdulkadir Töre (Çanakkale Ağır Ceza Üyesi), Cemal Güneç Ziraat Bankası İdare Meclisi Üyesi), Dilaver Argun (İç İşleri Bakanlığı Tetkik Kurulu Başkanı), Kenan Beyazitoğlu (İnebolu Tekel Muhasibi), Kenan Yılmaz (Maliye Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı), Nahit Pekcan (Erzincan Eski Milletvekili), Osman Pamir (Emekli Yarbay), Rahmi Sanalan (Kurmaya Albay), Rauf Bayındır (Erzincan Eski Milletvekili), Sabit Sağıroğlu (Erzincan Eski Milletvekili), Ali Cengiz Gökoğlu (Balıkesir Eğitim Enstitüsü Öğretmeni), Zekeriya Güneş (Erzincan Lisesi Felsefe Öğretmeni), Ziya Ağca (Erzincan Eski Milletvekili), Ziya Soylu (Eczacı), Ramiz Saracoğlu (Niğde Hukuk İşleri Müdürü) ve Bekir Fikri Alpınar (Ulaştırma Bakanlığı Müfettişi) dır. ¹⁰⁹

9 Nisan 1950 Pazar günü halkevi salonunda CHP Bölge Müfettişi Erzurum Milletvekili Şakir İbrahimhakkıoğlu'nun başkanlığında İl Yoklama Kurulu açılmıştır.¹¹⁰

¹⁰⁵ Naim Sönmez, "Seçim Sisteminin Demokratikleştirilmesinin Bir Aşaması:1950 Milletvekili Seçim Kanunu", *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6/2, (2013):460.

¹⁰⁶ Ahmad ve Turgay Ahmad, *Türkiye'de Çok Partili*, 63.

¹⁰⁷ Çağatay Benhür, "14 Mayıs 1950 Genel Seçimlerinde CHP ve DP'nin Seçim Kampanyalarının Ana Hatları", *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 17,(2007): 70.

¹⁰⁸ BCA, *Milletvekili Adaylarının Tespiti Hakkında Tamim*, 1950, 490.1.0.0.11.60.19.5.

¹⁰⁹ BCA, *Erzincan Milletvekili Adaylarının Listelerinin Genel Sekreterliğe Sunulduğu*, 03.04.1950, 490.1.0.0.366.1541.1.21

¹¹⁰ BCA, *Erzincan Milletvekili Adaylarının Listelerinin Genel Sekreterliğe Sunulduğu*, 22

Yapılan seçim sonucunda; Cemal Gönenç, Sabit Sağıroğlu, Nahit Pekcan, ve Ziya Soylu milletvekili adayı olarak seçilmişlerdir.¹¹¹ Sekizinci Dönem Sivas Milletvekili ve Başbakan Mehmet Şemsettin Günaltay da Erzincan'dan CHP Milletvekili adayı olarak ilan etmiştir.¹¹²

DP Yoklama Kurulu tarafından yapılan seçim sonucunda Erzincan DP Milletvekili adayları da belirlenmiştir. DP Milletvekili adayı olarak başvuranlar şöyledir; Turgut Nalcıoğlu (DP İl Başkanlığı), Sadık Perinçek (Yargıtay Savcı Yardımcısı), Hamdi Arpağ (Berlin Eski Sefiri), Mehmet Yavuz (Avukat), Muharrem Bedirhanoğlu, Sait Balioğlu (Emekli General) ve Hulusi Eryavaş'(Dava Vekil) dir.¹¹³ Erzincan'da milletvekili adayı başvurularında CHP Milletvekili aday başvurularının daha fazla olduğu görülmüştür. CHP'nin köklü bir parti olması CHP Milletvekili aday başvurularının DP'ye göre daha fazla olmasının sebebi olarak gösterilebilir.

DP delegeleri, 16 Nisan 1950 Pazar günü Erzincan Sineması'nda toplanmış ve yapılan seçim yoklamasında, Turgut Nalcıoğlu, Sadık Perincek, Hamdi Arpağ, Sait Balioğlu ve Mehmet Yavuz DP Erzincan Milletvekili adayı olarak belirlenmiştir. Sadık Perinçek, Muharrem Bedirhanoğlu ve Hulusi Ersavaş milletvekili adaylığı seçimini kaybetmiştir.¹¹⁴

Erzincan Bağımsız Milletvekili adayları, Ali Cennet (İl Daimi Encümeni), Kenan Yılmaz (Müsteşar Yardımcısı), Mustafa Fehmi Okutan (Divriği Sorgu Yargıcı), Hüseyin Gülşen, Remzi Ertan (Gerede Hukuk Yargıcı), Kenan Beyazıtıoğlu (Tekel Muhasebecisi), Mustafa Rahmi Sanalan'ın (Kurmaya Albay) milletvekili adaylık başvuruları İl Seçim Kurulunca kabul edilmiş ve gazetede ilan edilmiştir.¹¹⁵

Erzincan'da seçim günü yaklaştıkça seçim hazırlıkları da hız kazanmıştır.5545 Sayılı Milletvekili Seçimi Kanuna göre, sandık kurullarında siyasi partilerden üç asil ve iki yedek üye bulunması gerekmektedir. Fakat Erzincan'da iki siyasi parti bulunduğu için üçüncü asil üyenin hangi partiden olacağına karar vermek ve sandık kurulunda bulunacak ihtiyar heyeti üyesini belirlemek için 29 Nisan 1950 Cumartesi günü saat 15.00'de

¹¹¹ BCA, *Erzincan Milletvekili Adaylarının Listelerinin Genel Sekreterliğe Sunulduğu*, 20

¹¹² MK, *İl Seçim Kurulu Başkanlığından*, Yeni Erzincan Gazetesi, 27 Nisan 1950,4.

¹¹³ MK, *İl Seçim Kurulu Başkanlığından*, Yeni Erzincan Gazetesi, 20 Nisan 1950,4.

¹¹⁴ MK, *Demokrat Partide*, Yeni Erzincan Gazetesi, 20 Nisan 1950,4.

¹¹⁵ MK, *İl Seçim Kurulu Başkanlığından*, Yeni Erzincan Gazetesi, 27 Nisan 1950, 4.

Erzincan Asliye Hukuk Mahkemesi salonunda kura çekileceği, Erzincan İlçe Seçim Kurulu Başkanlığı tarafından ilan edilmiştir.¹¹⁶

Erzincan Valiliği, 14 Mayıs 1950 seçim günü oy verecek vatandaşların emniyet ve huzur içinde oy kullanabilmelerini sağlayan 5545 Sayılı Milletvekili Seçim Kanunu'nun ilgili hükümlerini bir defa daha vatandaşlara hatırlatmak için gazetede yayınlatarak seçimlerin sorunsuz geçmesini sağlamaya çalışmıştır.¹¹⁷

2.1.2.3. Seçim Sonuçları ve Türkiye Siyaseti Üzerindeki Etkileri

1950 Genel Seçimleri yüksek bir katılımıla sabah 08.00'da başlamış akşam saat 17.00'ye sona ermiş, tüm yurttaki seçimler birkaç olay haricinde sorunsuz ve sükûnet içinde geçmiştir.¹¹⁸ Türk Milleti çok partili seçimin önemini tam anlamış bir olgunlukla seçimlere yoğun ilgi göstermiştir. Bazı sandıklarda daha öğle saatlerinde oyların yüzde yetmişten fazlasının kullanıldığı görülmüştür. Sandıklar tam saat 17.00'de kapanmış ve hemen açık tasnife başlanmıştır.¹¹⁹

Milletvekili Seçim Kanunu'nda yapılan değişiklikler seçimlere olan güveni artırmış ve 14 Mayıs 1950 Genel Seçimine katılım oranı %89,8 olmuştur. DP seçimi kazanmış ve 27 yıldır iktidar olan CHP seçimi kaybetmiştir.¹²⁰ 1950 seçimi tek parti rejimi sonrası iktidarın demokratik olarak değişmesi bakımından tarihsel bir öneme sahip olmuştur.¹²¹

Seçim sonuçlarına göre DP 408, CHP 69, MP 1 ve Bağımsızlar 9 milletvekili TBMM'de temsil hakkı kazanmıştır.¹²² 1950 seçimlerinde kullanılan çoğunluk sistemi DP'nin daha çok milletvekili çıkarmasını sağlamış, CHP'nin ise %40'a yakın oy almasına rağmen oy oranının üçte biri kadar milletvekili kazanabilmiştir. 1950 seçimlerinden önce muhalefet durumunda olan DP, yeni Milletvekili Seçimi Kanunu'nda nispi sistemin benimsenmesini istemiş, fakat CHP kabul etmemiştir. Seçimlerden sonra CHP çoğunluk

¹¹⁶ MK, *Erzincan Merkez İlçe Seçim Kurulu Başkanlığından*, Yeni Erzincan Gazetesi, 27 Nisan 1950,4.

¹¹⁷ MK, *Erzincan Valiliğinden: Seçim İşleri Hakkında*, Yeni Erzincan Gazetesi, 11 Mayıs 1950,1.

¹¹⁸ Zafer Gazetesi, "D. Parti Zafer Yolunda", 15 Mayıs 1950. (Erişim Tarihi 09.01.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/4492>

¹¹⁹ Akşam Gazetesi, "Seçimleri D. Parti Kazanıyor", 15 Mayıs 1950. (Erişim Tarihi 09.01.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/14669>

¹²⁰ Şanver Vurgun, '1950-1960 Dönemi', 5.

¹²¹ Fatma Alev Atayakul, "Türkiye'de Demokrat Parti Döneminde Genel Seçimler (1950-1954-1957)" (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2007), 141.

¹²² Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), *Milletvekili Genel Seçimleri*, 9.

sisteminin adil bir temsil sistemi olmadığı için nispi sisteminin getirilmesini istemiştir.¹²³

Erzincan'da seçim ve seçim öncesi günlerde hiçbir sorun yaşanmamış ve seçim düzen ve olgunluk içinde sona ermiştir. Seçimde halk, partililer ve görevliler üzerlerine düşen görevlerini titizlikle yerine getirmiştir. Erzincan'ın köylerinde ve kasabalarında seçimlere yoğun ilgi gösterilmiş, seçime katılım %90'ları bulmuştur.¹²⁴

Erzincan'da Milletvekili Genel Seçimi sonuçları seçim çevresine göre, kayıtlı seçmen sayısı 78.947, oy kullanan seçmen sayısı 71.924, katılım oranı %91,1 ve milletvekili sayısı 5'dir.¹²⁵

14 Mayıs 1950 seçimlerini Erzincan İl Seçim Kurulu Başkanlığının verdiği sonuçlara göre, CHP Milletvekili adayları kazanmış ve DP hiç milletvekili çıkaramamıştır. 21 Temmuz 1946 genel seçimlerinde de DP hiç milletvekili çıkaramamış, CHP Milletvekili adayları üstün çoğunlukla kazanmıştı.¹²⁶ Milletvekili seçilen Şemsettin Günaltay 42.058, Cemal Gönenç 37.296, Nahit Pekcan 39.884, Sabit Sağıroğlu 38.299 ve Ziya Soylu 35.616 oy almıştır.¹²⁷

Erzincan'da DP Milletvekili adaylarının kazanamamasının en önemli sebebi eski Başbakan ve Erzincanlı olan Şemsettin Günaltay'ın Erzincan'dan aday olmasıdır. Erzincanlılar Günaltay'ın kazanması için çok gayret sarf etmiş ve başarılı olmuşlardır. Depremden sonra evsiz ve işsiz kalan Erzincanlılar için hükümet tarafından yapılan iplik fabrikası, evler, su işleri ve hidroelektrik santrali gibi yatırımlar yeterli olmasa da halkı etkilemiştir. Erzincanlılar da CHP ve Günaltay'a olan vefa borçlarını bu şekilde ödemeye çalışmışlardır.¹²⁸

DP Erzincan'da başarılı olamamış fakat Türkiye genelinde çok büyük bir başarı kazanmıştır. DP, TBMM'de ilk toplantısını 22 Mayıs 1950 Pazartesi günü yapmış ve toplantıda ilk olarak milletvekilleri yemin etmiştir. Daha sonra Cumhurbaşkanlığına Celal Bayar, Meclis Başkanlığına da Refik Koraltan seçilmiştir. Cumhurbaşkanı Celal Bayar

¹²³ Özgül, "Seçim ve Seçim Sistemleri, Türkiye'deki Seçim Sistemi Uygulamaları ve Bir Model Önerisi", 111-112.

¹²⁴ MK, *Seçimler Vilayetimizde Vakar ve Sükunetle Sona Erdi*, Yeni Erzincan Gazetesi, 18 Mayıs 1950, 1.

¹²⁵ "1950 - 1977 Yılları Arası Seçim Çevresine Göre Milletvekili Genel Seçimi Sonuçları", (Erişim Tarihi 09.01.2022), <https://www.ysk.gov.tr/doc/dosyalar/docs/Milletvekili/1950-1977/Erzincan.pdf>

¹²⁶ MK, *İl ve İlçelerde Milletvekilleri Seçim İşleri Sükunle Sona Ermiş ve C.H.P. Adayları Üstün Çoğunlukla Kazanmıştır*, Yeni Erzincan Gazetesi, 25 Temmuz 1946, 1.

¹²⁷ MK, *Erzincan Valiliğinden*, Yeni Erzincan Gazetesi, 25 Mayıs 1950, 1.

¹²⁸ MK, *Seçimler Vilayetimizde Vakar ve Sükunetle Sona Erdi*, Yeni Erzincan Gazetesi, 18 Mayıs 1950, 1.

hükümeti kurma görevini Adnan Menderes 'e vermiştir. Gelenek olduğu üzere yurdun tüm şehirlerinde olduğu gibi Erzincan'da da Cumhurbaşkanı şerefine 101 pare top atışı yapılmıştır.¹²⁹

Başbakan Adnan Menderes oluşturduğu yeni kabine üyelerini Meclis'te okumuştur. Yeni kabine şu şekildedir; Dışişleri Bakanı Fuat Köprülü, Adalet Bakanı Halil Özyörük, Milli Savunma Bakanı Refik Şevket İnce, İçişleri Bakanı Rükneddin Nasuhoğlu, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Nihat Reşat Belger, Maliye Bakanı Halil Ayan, Bayındırlık Bakanı Fahri Belen, İşletmeler Bakanı Muhlis Efe, Çalışma Bakanı Hasan Polatkan, Ulaştırma Bakanı Tevfik İleri, Milli Eğitim Bakanı Avni Başman, Ticaret ve Ekonomi Bakanı Zühtü Velibeşe, Tarım Bakanı Nihat İğriboz, Tekel ve Gümrükler Bakanı Nuri Özsan'dır.¹³⁰

DP'nin iktidarı devralmasından sonra Meclis 2 Haziran saat 15.00'de Başkan Vekili Bursa Milletvekili Hulusi Köymen'in başkanlığında toplanmıştır. İktidar, hükümet programını okumuş ve Meclis'ten güvenoyu istemiştir. Hükümet programının sonunda bir CHP Milletvekili söz istemiş fakat isteği reddedilmiştir. Bunun üzerine CHP Milletvekilleri güvenoyu kullanmadan Meclis'i terk etmiştir. Hükümet 282 milletvekilinin ittifakıyla güvenoyu almıştır.¹³¹

Ahmet Emin Yalman seçim sonuçlarını şu şekilde yorumlamıştır:

*Halk Partililerin bir kısmı memlekette esen havayı sezemediler, her şeye rağmen iktidarda kalacaklarını umdular. Demokratlar Partililere gelince, iktidara geçmeyi bekliyorlardı fakat halkın umumi bir coşkunluk içinde kendileri için uygun bulunduğu çoğunluğun genişliği bir tek kişinin bile hayaline gelmemiştii. Türkiye halkı iradesini yaman bir şekilde kullandı, 1946 seçimlerinde günahlı gördüğü Halk Partisini cezalandırdı ve Türkiye'nin ve insanlığın tarihinde yepyeni bir sahife açtı. Totaliter bir partinin bir ihtilal olmadan, sırf seçim yoluyla iktidarı muhalefete teslim etmesi tarihte ilk defa olarak görüliyordu. Bütün dünya buna şaşıtı ve Türk Milleti eşsiz bir olgunluk imtihanı kazandı.*¹³²

¹²⁹ MK, DP Çoğunluğunun Teşkil Ettiği, 9. B. M. Meclisi 22 Mayıs 950 Pazartesi Toplandı, Yeni Erzincan Gazetesi, 25 Mayıs 1950,1.

¹³⁰ Akşam Gazetesi, "Yeni Kabine İlk Toplantısını Bugün Yaptı", 23 Mayıs 1950, (Erişim Tarihi 09.01.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/14677>

¹³¹ Zafer Gazetesi, "Hükümet Dün İtimat Reyı Aldı", 3 Haziran 1950, (Erişim Tarihi 10.01.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/4417>

¹³² Yalman, Yakın Tarihte Gördüklerim, 216.

Tek parti döneminde yaşanan sıkıntılar, CHP'ye karşı toplumsal muhalefet oluşmasına neden olmuş ve bu durum 1950 seçimlerinde CHP'nin yaşadığı yenilgide önemli rol oynamıştır. İkinci Dünya Savaşı ile daha da artan hoşnutsuzluk, Toprak Mahsulleri Vergisi, Varlık Vergisi, Milli Koruma Kanunu ve güvenlik güçlerinin bazı görevlilerinin halka karşı uyguladıkları baskılar, CHP'ye karşı muhalefeti besleyen unsurlar olmuştur.¹³³

Kemal Karpat İsmet İnönü'nün seçim sonrası tutumunu şu şekilde değerlendirmiştir:

*İktidarın devrilmesi sessiz bir şekilde gerçekleşti. Celal Bayar cumhurbaşkanı seçildi, Adnan Menderes de başbakan oldu. Atatürk'ün halefi ve Türkiye Cumhuriyeti'nin büyük şahsiyetlerinden birisi olan İsmet İnönü alçakgönüllü bir tutumla muhalefet partisinin lideri olmayı kabul etti. İnönü tamda yenilgiye uğradığı an hayatının en büyük manevi zaferini kazandı. Dört generalin DP'yi kapatarak kendisini iktidarda tutma teklifini reddetti. Türk siyasal kültürü açısından olağanüstü nitelikte bir devrim barışçı bir şekilde gerçekleşmişti.*¹³⁴

İsmet İnönü'nün çok partili siyasi hayata geçişin zemini hazırlaması ve seçimlerden sonra muhalefet partisi olmayı olgunlukla kabullenmesi Türk demokrasi tarihine büyük bir katkı sağlamıştır.

CHP'nin seçimleri kaybetmesi partide büyük bir hüsrana sebep olmuş, bu nedenle Genel Başkan Vekili tarafından CHP parti teşkilatlarına bir genelge gönderilmiştir. Bu genelgede seçimin kaybedilmesinin teşkilatların suçu olmadığı, herkesin üzerine düşen görevi hakkıyla yerine getirdiği, bundan sonra yeni bir çalışma devrine girileceği ve İnönü'nün etrafında kenetlenerek memlekete hizmet için vazifelerine devam edeceklerini bildirmiştir.¹³⁵

2.1.2.4. 1950 Milletvekili Seçimlerinde Seçilen Erzincan Milletvekillerinin Özgeçmişleri

2.1.2.4.1. Şemsettin Günaltay

1883 tarihinde Erzincan'ın İliç İlçesi Urik Köyünde doğmuştur. Babası Etem Bey,

¹³³ Yusuf Ziya Keskin, "Demokrat Parti İktidarı ve Günümüze Yansımaları", *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5/1, (2012):111.

¹³⁴ Kemal H. Karpat, *Osmanlı'dan Günümüze: Asker ve Siyaset* (İstanbul: Timaş Yayınları, 2010), 235.

¹³⁵ BCA, *1950 Seçimlerini CHP'nin Kaybettiği*, 490.1.0.0 10.55.19.

annesini Saliha Hanım'dır. İlkokula doğduğu köyde başlamış ve Üsküdar Ravza-i Terakki Mektebinde bitirmiştir. Vefa İdadisini bitirmiş ve Darülmualim Aliye'ye sınavla girmiştir. Dört sene sonra yine sınavla Darülmualim Aliye'nin fen şubesine girmiş ve bu okulu birincilikle bitirmiştir. Arapça, Farsça ve Fransızca olmak üzere üç yabancı dil bilen Günaltay'ın çok sayıda eseri vardır.¹³⁶

Şemsettin Günaltay meslek hayatına İstanbul Darüşşafaka'da geometri öğretmenliği ile başlamıştır. Daha sonra Kıbrıs İdadisinde öğretmenlik, müdür muavinliği ve müdürlük yapmıştır. 1909 yılında gönderildiği Lozan Üniversitesi Doğa Bilimleri Bölümünü 1910 yılında bitirmiş ve ülkeye dönünce Midilli İdadisinde müdürlük yapmıştır.

1915 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde Türk Tarihi ve İslam Kavimleri Tarihi profesörü olmuştur. Süleymaniye Medresesi'nde Dinler Tarihi ve İslam Felsefesi okutmuştur. 1919'da ise Edebiyat Fakültesi İslam Kavimleri Tarihi ve Süleymaniye Medresesi İslam Felsefesi müderrisliklerine tayin olmuştur. 1924 yılında İlahiyat Fakültesi'nin başına getirilmiştir.

Ankara'da milli hükümet kurulduktan sonra İstanbul Belediye Meclisi'nde üyelik ve başkanlık vekilliği yapmıştır. Bu arada, ARMHC'de görev almıştır. Şemsettin Günaltay, Mustafa Kemal'in isteği ile 1931'de "Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti" adıyla kurulup 1933'te "Türk Tarih Kurumu" adını alan kurumun kuruluşundan itibaren kurucu üyesi olmuş ve 1941'de bu kurumun başkanlığına seçilerek 20 yıl bu görevi sürdürmüştür.¹³⁷

Günaltay, Osmanlı Meclis-i Mebusan'da III. Dönem Ertuğrul Milletvekili olarak siyasete başlamıştır. TBMM'de II. Dönem (Ara seçim), III., IV., V., VI, VII. ve VIII. Dönem Sivas Milletvekili ve IX. Dönem Erzincan Milletvekili olarak seçilmiştir. V. Dönem Teşkilat-ı Esasiye Encümen Başkanı, VI. ve VIII. Dönem TBMM Başkanvekili olmuştur. Türkiye Cumhuriyeti'nin 18. Hükümetini kurmuş ve Başbakan olarak görev yapmıştır. Evli ve dört çocuk babası olan Günaltay 78 yaşında vefat etmiştir.¹³⁸

¹³⁶ "Temsilciler Meclisi Tercümeihal Varakası", (Erişim Tarihi 13.04.2022), https://www5.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d09/HT_618_1_9.pdf

¹³⁷ Şahin, *Erzincan Tarihi* 4, 85.

¹³⁸ "TBMM Albümü 1920-2010", (Erişim Tarihi 14.04.2022), https://www5.tbmm.gov.tr/TBMM_Album/Cilt2/Cilt2.pdf

2.1.2.4.2. Osman Nahit Pekcan

1900 yılında İstanbul'da doğmuştur. Babası Hasan Tahsin Bey, annesi Emine Münire Hanım'dır. Aslen Erzincan'ın Kemaliye İlçesi Geşo Köyündendir. Yükseköğrenimini İstanbul Hukuk Fakültesi ve Yüksek Ticaret Okulu'nda tamamlamıştır. Almanca ve Arapça konuşabilen Pekcan, hukuk ve ekonomi alanında da uzmandır.¹³⁹

Pekcan, mezun olduktan sonra İstanbul Yel Değirmeni Musevi İlkokulu'nda Türkçe Öğretmenliği, İstanbul Kumkapı Zükur İptidai Rum Okulu'nda Türkçe, Tarih ve Coğrafya Öğretmenliği yapmıştır. Daha sonra Ankara İstiklal Mahkemesi Başkatipli Yardımcısı olarak görev yapmıştır.¹⁴⁰ 1924-1927 tarihleri arasında Ankara Cinayet ve Asliye Mahkemelerinde Üye Yardımcılığı yapmış ve daha sonra bir süre de Ziraat Bankası'nda çalıştıktan sonra, 1928 yılında İktisat Vekaletine geçmiştir. Burada Sanayi ve Mesai Genel Müdürlüğü, Mesai Şubesi Müdürlüğü, Şirketler ve Sigortalar Komiserliği ve Hukuk Müşavirliği görevlerinde bulunmuştur. 1934 yılında Bakanlık Müfettişliği görevine tayin edilmiştir. 1941 yılında Bakanlık Başmüfettişi ve 1943 yılında da Teftiş Kurulu Başkanı olmuştur. Milletvekili seçilinceye kadar bu görevi sürdürmüştür.¹⁴¹ T.B.M.M.'nin VIII. Dönemi ara seçiminde Erzincan Milletvekili seçilmiş ve 01.11.1949 tarihinde Meclis çalışmalarına katılmıştır. Pekcan T.B.M.M.'nin IX. Döneminde Erzincan Milletvekili olarak seçilmiştir. Evli ve iki çocuk babası olan Pekcan 22 Ağustos 1972 tarihinde vefat etmiştir.¹⁴²

2.1.2.4.3. Sabit Sağıroğlu

1881 yılında Erzincan'ın Kemah İlçesi'nde doğmuştur. Babası Mustafa Bey, annesi Şerife Hanım'dır. Arapça ve Farsça bilen Sağıroğlu, Erzurum İl Meclis Üyesi, Dersim Mutasarrıfı, Elâzığ ve Erzurum Valisi, Ziraat Bankası İdare Meclisi Üyesi olarak görev yapmıştır. Ayrıca Sağıroğlu çiftçilikle de uğraşmıştır. Halk Fırkası ve Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının kurucu üyesidir. T.B.M.M.'nin II. Döneminde Erzincan, VI., VII Dönemlerinde Elazığ, VIII. ve IX. Döneminde yine Erzincan

¹³⁹ "T.B.M.M. Olumluluk Kağıdı Dönem VIII", (Erişim Tarihi 14.04.2022), https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d08/HT_1386_1_8.pdf

¹⁴⁰ "TBMM Albümü".

¹⁴¹ "T.B.M.M. Olumluluk Kağıdı Dönem VIII".

¹⁴² "TBMM Albümü".

Milletvekili olarak seçilmiştir. II. Dönemde Kavanin-i Maliye Encümeni Başkanı olarak görev yapmıştır. 1. Mecidi, Altın Liyakat ve Hilal-ı Ahmer Madalyası almıştır. Evli ve beş çocuk babası olan Sağıroğlu 16.01.1960 tarihinde vefat etmiştir.¹⁴³

2.1.2.4.4. Ahmet Ziya Soylu

1914 yılında Erzurum'da doğmuştur. Babası Erzurum Sağlık Müdürü Doktor Şerif Bey, annesi Semiha Hanım'dır. İstanbul Erkek Lisesi'nden mezun olduktan sonra 1941 yılında İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Eczacılık Bölümü'nü bitirmiştir. Yabancı dili Almanca olan Soylu, askerliğini yedek subay olarak Gümüşsuyu Askeri Hastanesi'nde yapmıştır. Ziraat ve ticaretle uğraşmıştır. Erzurum Lisesi'nden Yetişenler Cemiyeti Fahri Başkanlığı, Eminönü İlçesi Kızılay Kurumu İdare Kurulu Üyeliği, Vefa Kulübü İdare Kurulu Üyesi ve Genel Sekreteri, Eminönü Halkevi Sosyal Yardım Şubesi Başkanlığı görevlerinde bulunmuştur. Türkiye Ulusal Verem Savaş Derneği kurucularından olup derneğin idare kurulu yedek üyesidir. CHP Eminönü İlçe İdare Kurulu üyesi ve muhasibidir. Ayrıca Türk Parfümcüler Derneği'nin muhasipliğini de yapmıştır.¹⁴⁴ TBMM'nin IX. Döneminde Erzincan Milletvekili olarak seçilmiştir. Evli ve dört çocuk babası olan Soylu 14.04.1987 tarihinde vefat etmiştir.¹⁴⁵

2.1.2.4.5. Yusuf Cemal Gönenç

1905 yılında İstanbul'da doğmuştur. Babası Zamir Bey, annesi Zeynep Hanım'dır. 1927 yılında Mülkiye İdari Şube'den mezun olmuştur.¹⁴⁶ İlk olarak Yozgat Maiyet Memuru olarak çalışmıştır. Daha sonra Mecidiye, Susurluk, Develi ve Çankaya İlçelerinde Kaymakamlık yapmıştır. Mülkiye Müfettişi, Ankara Belediyesi Başkan Yardımcısı, Polis Koleji Tarih Öğretmeni ve Ordu Valisi görevlerinde bulunmuştur. Ayrıca İstanbul İdare Kurulu ve T.C. Ziraat Bankası İdare Meclisi üyesidir. TBMM'nin IX. Döneminde Erzincan Milletvekili olarak seçilmiştir. Bekar ve bir çocuk babası olan Gönenç, 06.12.1980 tarihinde vefat etmiştir.¹⁴⁷

¹⁴³ "TBMM Albümü".

¹⁴⁴ "T.B.M.M. Olumluluk Kağıdı Dönem IX", (Erişim Tarihi 15.04.2022),

https://www5.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d09/HT_1670_1_9.pdf

¹⁴⁵ "TBMM Albümü".

¹⁴⁶ "T.B.M.M. Olumluluk Kağıdı Dönem IX".

¹⁴⁷ "TBMM Albümü".

2.1.2.5. Belediye Şehir Meclisi Toplantısı

1 Haziran 1950 Perşembe günü saat 9.00'da Belediye Şehir Meclisi Belediye Başkanı Naci Gürkan'ın başkanlığında toplanmıştır. Toplantıda ilk önce yıllık çalışma raporu okunmuş ve oy birliğiyle kabul edilmiştir. Meclis üyelerinin hepsi yapılan faaliyetlerden memnun olduklarını beyan etmiştir. Daha sonra seçimlere geçilmiş ve başkan vekilleri, kurul kâtipleri, daimi encümen azaları nizam ve sıhhat maliye encümen üyeleri seçilmiştir. Seçim sonuçları şöyledir; birinci başkan vekilliğine Mustafa Ağca, ikinci başkanlığa Dursun Malatyalıoğlu, kurul kâtipliklerine Abdurrahman Tüfekçioğlu ve Kazım Akpolat, daimi komisyon üyeliklerine Halilullah Boyacıoğlu ve Şerif Gürkan, nizam ve sıhhat encümenliklerine Şerif Gürkan, Rahmi Dünder, Ahmet Akoğlu, maliye encümenliklerine A. Tüfekçioğlu, Eyüp Bezirci ve İbrahim Tokgöz seçilmiştir.¹⁴⁸

2.1.2.6. Erzincan DP Teşkilatında Anlaşmazlık

Erzincan Valisi'nin Erzincan'dan ayrılması sebebiyle Orduevinde düzenlenen yemek programında DP İkinci Başkanı Hulusi Ersavaş parti adına bir konuşma yapmıştır. DP İl İdare Kurulu Başkanı Turgut Nalcıoğlu da bu konuşmayı reddetmiştir. Turgut Nalcıoğlu kendisinin görevi başında olması nedeniyle Hulusi Eryavaş'ın partiyi temsil etmeye yetkisinin olmadığını beyan etmiş ve bu konuşmayı yayınlayan gazeteden bu konu hakkında açıklama yapılmasını istemiştir. Haberi yayınlayan gazete Hulusi Ersavaş'ın yetkisi olmaması sebebiyle toplantıda yapılan konuşmanın ikinci başkanın şahsi fikirleri olduğunu okurlarına duyurmuştur.¹⁴⁹ Bu yaşanan olaydan Erzincan DP teşkilatı yöneticileri arasında anlaşmazlık olduğu anlaşılmıştır. Dolayısıyla 1950 seçimlerinde alınan başarısız sonuca, Erzincan DP teşkilatı yöneticileri arasında yaşanan anlaşmazlığın sebep olduğu söylenebilir.

2.1.2.7. Erzincan'a Yeni Vali Ataması

Erzincan Valisi Ahmet Koçak yerine Ekrem Talat Avşaroğlu Erzincan Valisi olarak atanmıştır.¹⁵⁰ Yeni Vali Erzincan'a gelmiş ve görevine başlamıştır.¹⁵¹ Ekrem Talat Avşaroğlu görevine başladıktan kısa bir süre sonra görevinden alınmış ve yerine

¹⁴⁸ MK, *Belediye Şehir Meclisi Toplandı*, Yeni Erzincan Gazetesi, 8 Haziran 1950, 1.

¹⁴⁹ MK, *D.P. Erzincan İl İdare Kurulu Başkanlığının Bir Tevzihi*, Yeni Erzincan Gazetesi, 29 Haziran 1950, 1.

¹⁵⁰ MK, *İlimize Yeni Vali Tayin Edildi*, Yeni Erzincan Gazetesi, 6 Temmuz 1950, 1.

¹⁵¹ MK, *Yeni Valimiz Geldi*, Yeni Erzincan Gazetesi, 27 Temmuz 1950, 1.

Erzincanlı olan Sait Balioğlu¹⁵² atanmıştır. Balioğlu 27 Ağustos 1950 Pazar günü Erzincan'a gelmiş ve vilayet erkânı, partilerin temsilcileri tarafından karşılanmıştır. Sait Balioğlu 28 Ağustos günü görevine başlamıştır.¹⁵³

2.1.2.8. Muhtarlık Seçimleri

13 Ağustos 1950 tarihinde muhtarlık seçimleri yapılmıştır. Türkiye genelinde yapılan seçimlerde DP 11553, CHP 8232, MP 216, İşçi ve Çiftçi Partisi 2, karışık listeden 1424 ve 2049 Bağımsız muhtarlık kazanılmıştır.¹⁵⁴

Seçim sonuçlarına göre en fazla muhtarlığı DP almasına rağmen genel seçimlerle kıyaslandığında muhtarlık seçimi DP için yeterli gelmemiştir. Genel seçimlerde kazanılan büyük başarı muhtarlık seçimlerinde rehavete sebep olmuştur. Bu nedenle DP yapılacak Belediye seçimlerine daha sıkı hazırlanmaya karar vermiş ve propaganda çalışmalarına başlamıştır.¹⁵⁵

Erzincan'da seçime girecek partiler, 13 Ağustos'ta yapılacak muhtarlık seçimlerine hazırlanmaya başlamışlardır. CHP önceki seçimlerde yaptığı gibi İl İdare Kurullarına bir genelge göndermiş gerekli tedbirlerin alınmasını istemiştir.¹⁵⁶ Bunun üzerine Erzincan CHP İl İdare Kurulu Başkanı Rıza Altunok, yapılacak olan köy ve mahalle muhtarları seçiminde CHP adaylarının kazanması için Merkez İlçe İdare Kurulu, bucak ve ocaklarla işbirliği yapılarak çalışıldığını Genel Merkeze bildirilmiştir.¹⁵⁷

Erzincan'da 13 Ağustos 1950 Pazar günü yapılan muhtar seçimlerinde katılım 14 Mayıs milletvekili seçimi kadar olamamakla beraber önceki muhtarlık seçimlerine göre daha fazla olmuştur. Özellikle kasaba ve köylerde katılım şehir merkezine kıyasla daha yüksek olmuştur. DP İl İdare Kurulu İkinci Başkanı Hulusi Eryavaş'ın verdiği bilgiye göre muhtarlık seçim sonuçları şöyledir; Erzincan Merkez'de bulunan 5 mahalleden; Çarşı ve Kızılay Mahallelerinin tamamını DP, Taksim Mahallesinin tamamını CHP,

¹⁵² Sait Balioğlu 1950-1951 tarihleri arasında Erzincan Valisi olarak görev yapmıştır. Şahin, *Erzincan Tarihi* 4, 96.

¹⁵³ MK, *Yeni Valimiz İşe Başladı*, Yeni Erzincan Gazetesi, 31 Ağustos 1950, 1.

¹⁵⁴ Zafer Gazetesi, "61 Vilayette Muhtar Seçimi İlan Edildi", 1 Eylül 1950. (Erişim Tarihi 10.01.2022), <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/4388>

¹⁵⁵ Emel Aslan, "Türkiye'nin İç Siyasetinde Demokrat Parti (1950-1960)" (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (2014), 47.

¹⁵⁶ BCA, *Erzincan'da Muhtarlık Seçimlerinin Tamamlandığı*, 12.10.1950, 490.1.0.0.238.946.3.6

¹⁵⁷ BCA, *Erzincan'da Muhtarlık Seçimlerinin Tamamlandığı*, 9.

İstasyon Mahallesi'nde 2 muhtarlığı CHP, 3 muhtarlığı¹⁵⁸ DP, Beybağı Mahallesi'nde 1 muhtarlığı bağımsız aday, diğer muhtarlıkları da DP kazanmıştır. Cimin ve Selepür Bucakları, Esesi ve Cencige Nahiyelelerinin tamamını DP kazanmıştır. Sonuçlara göre Erzincan'ın merkez köylerinde de muhtarlık seçimlerinin büyük çoğunluğunu DP kazanmıştır.¹⁵⁹

2.1.2.9. Muhtar Seçimlerinden Sonra CHP İl İdare Kurulu Başkanı Rıza Altınok'un Şikayetleri

Muhtar seçimlerinden sonra Erzincan CHP İl İdare Kurulu Başkanı Rıza Altınok'un CHP Yüksek Genel Sekreterliğine yazdığı yazıda; muhtar ve ihtiyar heyetleri seçiminde DP'lilerin köylerde yaptıkları propagandalarda, DP iktidar olduğu için CHP'den seçilecek muhtarların Vali tarafından tasdik edilmeyeceği ve DP'li muhtar adaylarının az oy olsa bile yine de muhtar olacaklarını söylediklerini bildirmiştir. Altınok, memlekette kanun olduğunu, kim kazanırsa onun muhtar seçileceğini ve CHP'den kazanan muhtarların tasdikini kendilerinin temin edeceklerini halka izah ettiklerini, bu durumun İl Seçim Komisyonuna şikâyet edildiği ve sonuç beklendiğini beyan etmiştir.¹⁶⁰

Bunların yanı sıra Altınok, DP İl Başkanı Turgut Nalcıoğlu'nun 25 gün önce Erzincan'a atanan Vali Ekrem Avşaroğlu işe başladığında, CHP'li olan Kaymakam, Nahiye Müdürü ve bazı memurların görevlerinden alınması ile ilgili liste verdiği ve Vali'nin bu kişileri görevden almaması sebebiyle görevine son verilerek Mülkiye Müfettişliğine atandığını belirtmiştir. Vali Ekrem Avşaroğlu'nun yerine 1946 ve 1950 genel seçimlerinde milletvekili adaylığı olup kazanamayan Emekli General Sait Balioğlu atanmıştır. Ayrıca Altınok, muhtar seçimlerinde olduğu gibi yapılacak belediye ve genel seçimlerde DP'lilerin özellikle köylülere baskı yapmalarından ve seçimlerin CHP'nin

¹⁵⁸ Yapılacak işler bakımından bir kaç mahallenin bir muhtar ve ihtiyar kuruluna bağlanması veya bir mahallede birden fazla muhtar ve ihtiyar kurulu bulunması o kısımda oturan belediye seçmenlerinin çokluğu tarafından imzalı bir mazbata ile veya yerin en büyük mülkiye memurluğunca görülecek idarî lüzum üzerine belediye meclisinin kararına ve o yerin en büyük mülkiye memurunun onamasına bağlıdır. Bu suretle mahallelerin birleştirilmesinde, muhtarlığa bağlanacak ev sayısının (1000) den fazla olmaması ve bir mahallede birden fazla muhtar bulundurulması halinde de bir muhtara verilecek ev sayısının (300) den az olmaması göz önünde tutulur. Resmi Gazete, "Bakanlar Kurulu Kararı", 26.04.1945. (Erişim Tarihi 09.01.2022) <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/5991.pdf>

¹⁵⁹ MK, *Muhtar Seçimleri*, Yeni Erzincan Gazetesi, 17 Ağustos 1950,1.

¹⁶⁰ BCA, *Erzincan'da Muhtarlık Seçimlerinin Tamamlandığı*, 11.

aleyhine dönmesinden endişelendiğini bildirmiştir.¹⁶¹

Altunok aynı yazısında, DP Sivas Milletvekilleri İlhan Dizdar, Rıfat ve Nurettin Beylerin Erzincan'a gelerek CHP'yi karaladıklarını ve halka belediye seçimlerini DP kazanmazsa hükümetin Erzincan'a hiçbir yardım yapmayacağını söyleyerek tehditkâr beyanatlarda bulunduklarını bildirmiştir. Ayrıca Vali Sait Balıoğlu'nun CHP parti bürosunu ziyareti sırasında DP kazanmazsa Erzincan'a yatırım yapılmayacağını söylediğini, kendisine CHP'li meclis üyelerinin kazanması durumunun Erzincan için daha iyi olacağını, bu konuda ellerinden geleni yapacaklarını ve Vali'den partilere müdahale etmemesini istediklerini söyledikleri de ikna edemediklerini yazmıştır. Bununla birlikte Vali'nin halktan birçok kişiyi çağırarak DP'yi desteklemelerini ısrarla söylediğini, ilçelerdeki DP İlçe İdare Kurullarını merkeze çağırarak yapılması gereken direktifleri verdiğini beyan etmiştir.¹⁶²

CHP İl İdare Kurul Başkanı Rıza Altunok Genel Başkanlığa yazdığı yazıda kendi milletvekillerini de eleştirmiştir. Erzincan Milletvekillerinden sadece Sabit Sağıroğlu'nun Erzincan'a gelerek dört gün kaldıktan sonra Kemah'taki çiftliğine gittiğini, diğer milletvekillerinin hiç gelmediğini, aslında milletvekillerinin seçim sürecinde Erzincan'da bulunarak ilçe ve köyleri gezip halkla iç içe olmalarının çok faydalı olacağını Genel Merkeze bildirmiştir.¹⁶³

CHP Genel Başkanlığına yazılan başka bir yazıda, Tercan İlçesi Ticaret Odası Başkanı Mehmet Ali Yüksel'in görevinden alınarak yerine bu görev için yetersiz olan birinin atandığı bildirmiştir. Mehmet Ali Yüksel'in görevinden alınması için hiçbir fiili ve hukuki sebebin olmadığı, kendisinin Halk Partili olduğu için zorla partizan bir zihniyetle görevinden alındığı ve yerine tayinle değil seçilerek birinin atanmasının demokrasiye uygun olmadığı belirterek böyle yolsuz tebliğ ve tayinlere meydan verilmemesini, eski başkanın görevine getirilmese bile, yerine bu işin ehli birinin atanması istenmiştir.¹⁶⁴

Bu yazışmalardan da anlaşıldığı gibi Erzincan'da DP'nin hiç milletvekili

¹⁶¹ BCA, *Erzincan'da Muhtarlık Seçimlerinin Tamamlandığı*, 11.

¹⁶² BCA, *Erzincan'da Muhtarlık Seçimlerinin Tamamlandığı*, 11.

¹⁶³ BCA, *Erzincan'da Muhtarlık Seçimlerinin Tamamlandığı*, 11.

¹⁶⁴ BCA, *Erzincan Bölgesi Müfettişi Ragıp Akça'nın Teftiş Raporunun Genel Sekreterlik Tarafından İncelendiği*, 30.09.1950, 490.1.0.0.647.150.1.8.

olmamasına rağmen, Erzincan siyasetinde ağırlığını hissettirmeye başlamıştır. 1950’den önce DP’lilerin yaptıkları benzer şikâyetler artık Halk Partililer tarafından yapılmıştır. Erzincan DP İl Başkanı’nın ve Vali’nin kamu görevlilerinin atamalarına müdahale ettikleri ve özellikle Vali’nin DP’nin propagandasını yaptığı iddiaları, Erzincan CHP teşkilatı tarafından sürekli şikâyet konusu olmuştur.

2.1.2.10. Belediye Meclisi Seçimleri

Muhtarlık seçimlerinden sonra 3 Eylül 1950 tarihinde belediye seçimleri yapılmış ve seçimlerde 600 belediyenin %90’ını DP kazanmıştır. Seçim sonuçları CHP’nin milletvekili seçimlerinden daha büyük bir yenilgi aldığını göstermiştir. Seçimlere katılım bazı yerlerde %90’a kadar ulaşmış, bazı yerlerde %45-50 arasında olmuştur. Seçimlerde küçük münakaşalardan başka sorun yaşanmamıştır.¹⁶⁵

Seçim sonuçları belli olmaya başladıktan sonra Başbakan Adnan Menderes “Türk Milleti, Halk Partisini 14 Mayıs’ta iktidarda iken tasfiye etti. Bugün 3 Eylül’de de muhalefet olarak tasfiyeye tabi tuttu” sözleriyle seçimi değerlendirmiştir. Seçimlerde kazanılan başarı üç dört aylık DP Hükümeti’nin icraatlarının halk tarafından onaylandığını göstermiştir.¹⁶⁶ Bu seçim hükümetin bir nevi halktan güvenoyu alması gibi değerlendirilebilir. Belediye seçimlerinde de büyük başarı kazanan DP daha da güçlenmiştir.

Erzincan’da Belediye Meclisi seçim hazırlıkları başlamış ve partiler Belediye Meclis Üyesi adaylarını ilan etmişlerdir. CHP Erzincan Belediye Meclis Üyesi adayları şöyledir; Rauf Bayındır (Eski Milletvekili), Rıza Altunok (CHP İl Başkanı), Naci Gürkan (Belediye Başkanı), Sedat Ataman (Müteahhit), Kadir Özarslan (Tüccar), Yusuf Evliyaoğlu (CHP Merkez İlçe Başkanı), Yusuf Orçun (Müteahhit), Osman Erkal (Müteahhit), Abdurrahman Tüfekçi (Eski Banka Muhasebecisi), Said Odabaşı (Tüccar), Zeki Çağlı (Saatçi), Ragıp Çalkavur (Kızılay İl Başkanı), Kadir Savaş (Matbaacı), Salih Akkoyunlu (Çiftçi), Vehbi Erkenogon, Tevfik Altuğ (Müteahhit), Bedriye Altunterim (Eski Belediye Meclis Üyesi), Hüseyin Aksu (Eski Milletvekili), Süleyman Sağ (Bilet Bayisi), Mustafa Saray (Demirci), Mehmet Ayık (Un Fabrikası Kâtibi), Sabri Tibet

¹⁶⁵ Zafer Gazetesi, “Demokrat Parti Seçimi Kazandı”, 4 Eylül 1950. (Erişim Tarihi 10.01.2022), <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/4387>

¹⁶⁶ Akşam Gazetesi, “Adnan Menderes: ‘Halk Partisi Muhalefet Olarak da Tasfiyeye Uğradı’ Diyor”, 4 Eylül 1950. (Erişim Tarihi 10.01.2022), <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/14427>

(Marangoz), Necati Koç (Tüccar), Ahmet Buyruk (Sobacı), Halilullah Boyacı (Tüccar), Mustafa Ağca (Eski Belediye Meclis Üyesi), Ahmet Topçu (Kunduracı), Naci Yıldırım (Manifaturacı), Kazım Başköy (Çiftçi), Ahmet Asılay (Hırdavatçı), Dursun Tamcan (Manifaturacı) ve Ahmet Ciminli' (Marangoz) dir.¹⁶⁷

DP Erzincan Belediye Meclis Üyesi adayları şöyledir; Nezihe Çayıroğlu (Eczacı), Nusret Bayındır (Profesör), Turgut Nalcıoğlu (DP İl Başkanı), Samih Bingöl (Avukat), Mehmet Özcan (Avukat), İhsan Hışır (Çiftçi), Sadık Kaymaz (Öğretmen), Eyüp Bezirci (Sinemacı), Bahattin Öznur (Fabrikatör), Şeref Kotan (Müteahhit), Celal Bali (Manifaturacı), Ahmet Demirer (Çiftçi), Mustafa Oktay (Hızar Atölyesi Sahibi), Fahri Akyol (Tüccar), İsmail Yücel (Kuru Kahveci), Ali Kargı (Terzi), Halis Peker (Manifaturacı), Hakkı Bingöl (Çiftçi), Hakkı Ünüvar (Çiftçi), İbrahim Kahraman (Çiftçi), Mustafa Şenol (Terzi), Vehbi Keser (Otelci), Kemal Demirdöğen (Tuhafiyeci), Kemal Erözkan (Eshabı Emlaktan), Fevzi Ulusoy (Müteahhit), Osman Ararat (Tüccar), Ahmet Okşin (Lokantacı), Mehmet Kıyak (Kitapçı), Şerafettin Kaban (Bakkal), Halit Uzun (Manifaturacı), Mehmet Küçükkaya (Tüccar), Şükrü Bayrı (Çiftçi), Mustafa Şenkan (Otelci), Osman Tombul (Derici), Hulusi Ersavaş (Dava Vekili), Nurettin Aras (Müteahhit), Nurettin Şeker (Bakırcı), Nuri Atalay (Pastacı), Emin Baba (Şoför), Bekir Öztürk (Derici), İbrahim Karanlık (Kunduracı), Kazım Çelik (Kunduracı), Lütfi Demirel (Makinist) ve Ali Aslan' (Bakkal) dır.¹⁶⁸

Bağımsız Erzincan Belediye Meclis Üyesi adayları şöyledir; Hakkı Altunok (Eski Belediye Başkanı), Fehmi Odabaşı (Müteahhit), Mehmet Ergüven (Müteahhit), Dursun Malatyalıoğlu (Petrol Ofisi Bayisi), Vehbi Köksal (Tuhafiyeci), İsmail Tonbul (Müteahhit), İhsan Yeğin (Müteahhit), Nevzat Çetintaş (Ziraatçı), Refik Kurdoğlu (Müteahhit), Abdurrahman Sarhoşoğlu (Ziraatçı), Şerif Gürkan (Ziraatçı), Sebahattin Kolat (Manifaturacı), Vehbi Sanalan (Ziraatçı), Yusuf Orçun (Müteahhit), Hakkı Ünüvar (Emekli Kâtip), Mustafa Bilkal (Emekli Ziraat Bankası Ajanı), Nuri Karakullukçu (Ziraatçı), Şükrü Üsdağ (Dava Vekili), Ali Bayraktar (Manifaturacı), İsmail Yalçinkaya

¹⁶⁷ MK, 3.9.950 Tarihinde Erzincan Şehri İle Cimin Bucağında Yapılacak Belediye Seçimlerinde Partilerin ve Müstakil Şahısların Koydukları Adaylara Ait Listedir: Erzincan Belediye Meclisi İçin C.H. Partisinin Adayları, Yeni Erzincan Gazetesi, 17 Ağustos 1950, 5.

¹⁶⁸ MK, 3.9.950 Tarihinde Erzincan Şehri İle Cimin Bucağında Yapılacak Belediye Seçimlerinde Partilerin ve Müstakil Şahısların Koydukları Adaylara Ait Listedir: Demokrat Partinin Adayları, Yeni Erzincan Gazetesi, 17 Ağustos 1950, 5-6.

(Şekerci), Ziya Göksu (Kasap), Aziz Polat (Tüccar), Ahmet Akoğlu (Manifaturacı), Nurettin Mumcu (Çiftçi), Sabri Tibet (Mobilyacı), Nuri Tuzcu (Elektrikçi) Yusuf Altunel (Tuhafiyeci), Mehmet Beytoğlu (Tüccar), Salih Körağazade (Manifaturacı), Vahit Apaydın (Terzi), Zeki Kayabaşı (Eczacı), Şefik Kökhan (Kunduracı), İhsan Tüzün (Kantariyeci), Halim Sarp (Kantariyeci), Mahmut Başdemir (Kantariyeci), Ahmet Yapar (Tesviyeci), Mustafa Saray (Demirci), Süleyman Bayrı (Komisyoncu), Kadri Özarslan (Tüccar), Ömer Özkan (Bakırcı), Ahmet Buyruk (İstasyon Mahallesi Muhtarı) ve Mehmet Atabey' (Katip) dir.¹⁶⁹

3 Eylül 1950 Pazar günü yapılan Belediye Meclis Üyeleri Seçimini Erzincan'da DP kazanmıştır. Bunun üzerine 6 Eylül 1950 Çarşamba günü saat 14.00'de Belediye Salonunda toplanan meclis üyeleri Belediye Başkanı seçimini yapmışlardır. Meclis üyelerinden biri hariç 22 üyenin oyu ile Nusret Bayındır¹⁷⁰ Belediye Başkanı olarak seçilmiştir. Parti teşkilatı seçimi olgunluk içinde tamamlamıştır. Seçimin ardından Nusret Bayındır öncelikle kendisine gösterilen güven için teşekkür etmiş ve salonda bulunan vatandaşlara bir konuşma yapmıştır. Nusret Bayındır'ın yaptığı konuşma şöyledir:

*Şehrimizin zirai, iktisadi kalkınması için Hükümetin yardımını temin etmek şarttır. Bu işi kıymetli Valimizle birlikte ele ele vererek başaracağımıza eminim. Ayrıca Marshall yardımlarından da Erzincan'ı faydalandırmak üzere çalışacağım ve zelzeleden sonra Erzincan'a yapılan yardımlardan Milli Savunmaya verilmiş olan 9 milyon liranın iadesini temin için uğraşacağını ve uzun seneler hizmetinde bulunduğum mukaddes mesleğimden sırf memleketime hizmet etmek kararı ile istifa ettiğimi işaret etmek isterim.*¹⁷¹

Erzincan'da belediye seçimlerinden sonra da CHP'lilerin şikâyetleri devam etmiştir. Erzincan CHP İl İdare Kurulu Başkanı Rıza Altunok Ulus Gazetesi Yazı İşleri Müdürlüğüne yazdığı yazıda; Erzincan'a tayin edilen Sait Balioğlu'nun DP'nin propagandasını yaptığını, kendisinin DP eşrafından olduğunu çekinmeden söylediğini,

¹⁶⁹ MK, 3.9.1950 Tarihinde Erzincan Şehri İle Cimin Bucağında Yapılacak Belediye Seçimlerinde Partilerin ve Müstakil Şahısların Koydukları Adaylara Ait Listedir: Bağımsız Adayları, Yeni Erzincan Gazetesi, 17 Ağustos 1950, 6.

¹⁷⁰ Nusret Bayındır 1313 tarihinde Erzincan'da doğmuştur. Yüksek Ziraat Mühendisidir. 25 yıl boyunca lise, yüksekokul, Harp Akademisi Yüksek Levazım ve Yedek Subay Okullarında öğretmenlik ve müdürlük yapmıştır. BCA, Erzincan İli İçin Mebusluk Talebinde Bulunanların Müracaatları, 15.06.1946, 490.1.0.0.298.1204.2.8.

¹⁷¹ MK, Belediye Seçimlerini Şehrimizde Demokrat Parti Kazandı, Yeni Erzincan Gazetesi, 7 Eylül Ağustos 1950,1.

devlete ait araçlarla DP'lilerle birlikte köyleri dolaşarak seçim propagandası yaptığını ve CHP'li vatandaşları tehditle istifaya zorlayarak DP'ye kaydettiğini bildirmiştir.¹⁷²

2.1.2.11. Yeni Belediye Başkanı Nusret Bayındır'ın Gazeteye Verdiği Röportaj

Yeni Belediye Başkanı Nusret Bayındır'ın Erzincanlıların isteklerine dair kendisine sorulan sorulara cevap verdiği gazete röportajı şöyledir:

1-Pavyonların dağıtılmasında bazı aksaklıklar olduğu söyleniyor, bu hususta bizi tenvir edermisiniz?

-Evet! Pavyonların ilk tevziinde bazı yanlışlıklar olmuştur. Bu yanlışlıkların tashihi için eski Erzincanlı iyi bilen zevattan mürekkep bir komisyon (bilirkişi) olarak teşkil edilmiştir. Bu komisyon hakiki ihtiyaç sahiplerini tespit edecektir.

2-Elektrik işlerinde Belediyece bazı müşkülata uğradığı bu arada konuşulmaktadır. Ne zaman bol ve tatmin edici bir ışığa kavuşabileceğiz?

-Üçüncü elektrik motoru kurulmuştur. Fakat zamanında direk ve tel tedarik edilmediğinden hemen tesisat yapılmasında güçlüklerle karşılaşmıştır. Bu hususta Orman Genel Müdürlüğüne müracaat edilmiş ise de کافی miktarda direk bulunmadığı anlaşılmıştır. Direkt temin edilir edilmez ihtiyaç sahiplerine ışıık verilecektir.

3-Taahhüde bağlanmış olan şehir içme suyu ne zamana kadar ikmal edilmiş olacaktır?

-Bu üçüncü sorunuzun cevabı doğrudan doğruya (Su işleri) ne aittir. Oradan sormanız yerinde olur.

Yeni Erzincan-Bu hususta ilgili daireden malumat alarak gelecek sayılarımızda okuyucularımızı tenvir edeceğiz.

4- Muvakkat şehrin geleceği hakkındaki düşünceleriniz nedir?

Muvakkat şehrin hali hazır planı çıkarılmıştır. Kat'i imar planı hazırlanmak üzeredir. Bu iş biter bitmez istihkak sahiplerine arsaları kur'a ile tevzi edilecektir.

Bundan başka, ilk planda sebze hali ve pazar yerleri yeni şehirdeki yerlerine

¹⁷² BCA, Erzincan Bölgesi Müfettişi Ragıp Akça'nın Teftiş Raporunun Genel Sekreterlik Tarafından İncelendiği, 7.

nakledilecektir. Bu suretle muvakkat şehrin yeni şehre intikaline başlanacaktır. Bu meyanda dükkan arsalarının da yakında tevzisine başlanacaktır.

Bu bakımdan sayın halkımızın bugünkü muvakkat şehirde yerleşmek üzere bina ve dükkan yapmak yahut alım satım yapmak hususunda teamülle hareket etmeleri kendi menfaatleri icabıdır.

En büyük dertlerimizden birisi de şehrin kanalizasyon işidir. Devlet merkezinden şehrimizin her hususta ihyası için maddi yardımlar talebinde bulunacak ve bu suretle Erzincan'ın imarına çalışacağız.¹⁷³

2.1.2.12. Cumhurbaşkanı ve Başbakan'ın Erzincan Ziyaretleri

4 Ekim 1950 Çarşamba günü yurt gezisine çıkan Cumhurbaşkanı Celal Bayar ve Başbakan Adnan Menderes Erzurum'dan Erzincan'a gelmiştir. Erzincan Valisi, Belediye Başkanı, Korgeneral ve Bölge Komutanı, gelen misafirleri il sınırında karşılamıştır. Cumhurbaşkanı ve Başbakanla birlikte Ordu Müfettişi Hasan Atakan, Ziraat Bankası Genel Müdürü, Toprak Mahsulleri Genel Müdürü, Ankara Milletvekili Mümtaz Faik Fenik, gazete ve radyo ajans muhabirleri Erzincan'a gelmiştir. İstasyonda karşılanan Cumhurbaşkanı ve Başbakan ordu evinde biraz istirahat ettikten sonra geceyi vagonlarında geçirmişlerdir.

Cumhurbaşkanı ve Başbakan perşembe günü saat 9.00'da öncelikle Belediye'yi, Kolorduyu, CHP ve DP'yi ziyaret ettikten sonra bir kısmı yapılmış ve bir kısmı da halen yapılmakta olan kurma evleri inceleyerek kullanılan inşaat malzemeleri hakkında ilgililerden bilgi almışlardır. Buradan sonra Kızılay Mahallesindeki pavyonları gezmişler, halkın dertlerini ve dileklerini dinlemişlerdir.¹⁷⁴

Erzincanlıların durumlarını yakından bilen Cumhurbaşkanı ve Başbakan Erzincanlıları sevindirecek müjdelere vermiş ve vaatlerde bulunmuştur. Ayrıca Erzincan ile ilgili birçok önemli konuya değinmişlerdir. Bunlar; köylülerin topraklandırılması (bu konuyu özellikle Başbakan Adnan Menderes bizzat vadetmiştir), Erzincan Ovasının sulama işinin en kısa zamanda halledilmesi, kurma evlerin fiyatlarının düşürülmesi ve daha uygun taksitlerle ödenmesi, fakir halkın iaşesinin iyileştirilmesi (Cumhurbaşkanı

¹⁷³ MK, *Yeni Belediye Başkanımız Nusret Bayındır'la Bir Mülakat*, Yeni Erzincan Gazetesi, 21 Eylül 1950, 1.

¹⁷⁴ MK, *Sayın Cumhurbaşkanımız Şehrimizi Şereflendirdiler ve Halkın Coşkun Tezahüratı Karşılandılar*, Yeni Erzincan Gazetesi, 5 Ekim 1950, 1.

bizzat Kızılay Başkanı ile konuşmuştur), pavyonların muhtaç ve hak sahiplerine biran önce dağıtılması hususlarının üzerinde durulmuştur. Bunların yanı sıra Erzincan'a şeker fabrikası açılması ve şehrin iş hacminin genişletilmesi konusuna da değinilmiştir.¹⁷⁵

2.1.2.13. İl Genel Meclisi Seçimleri

15 Ekim 1950 Pazar günü İl Genel Meclisi Seçimi tüm yurttta yapılmıştır.¹⁷⁶ Alınan ilk sonuçlara göre seçimi büyük çoğunlukla DP almıştır. Milletvekili, muhtar ve belediye meclisleri seçimlerinden sonra DP yeni bir zafer kazanmıştır.¹⁷⁷ Milletvekilleri seçimi sırasında kurulan ve seçim sonuçlarını bildiren Adalet Bakanlığı seçim bürosu lağvedildiği için seçim sonuçlarını her parti kendi teşkilatlarından aldığı haberlere göre ilan etmiştir. Ayrıca hükümet seçim sonuçları ile ilgili hiçbir resmi açıklama yapmamıştır.¹⁷⁸

İl Genel Meclisi Seçim sonuçlarına göre 447 ilçeden 328'inde DP, 110'unda CHP, 6'sında MP, 3'ünde Bağımsızlar kazanmışlardır. Bu 447 ilçede DP 935, CHP 26, MP 16, Bağımsızlar 16 üyelik temin etmiştir. CHP 17 vilayetin hiçbir ilçesinde tek bir üyelik bile kazanamamıştır.¹⁷⁹

Erzincan'da İl Genel Meclisi seçim hazırlıkları Erzincan DP Başkanlığında merkez köy ve nahiyelerinden gelen yüz kadar delegenin katılımıyla Genel Meclis üyelerinin belirlenmesi için yapılan toplantı ile başlamıştır. Bu toplantıda yapılan yoklama sonucunda, İl Genel Meclisi üyeliğine gösterilen 18 kişiden 8 kişi seçilmiştir. Bunların dördü asil ve dördü de yedek üye olarak belirlenmiştir. Seçilenlerin aldıkları oy miktarına göre sıralanması şu şekildedir: Eyüp Bezirci, Kemal Erözkan, Ali Kargı, Nevzat Çetintaş, Hüseyin Tiryaki, Ahmet Demirer, Hulusi Ersavaş ve Bahattin Öznur'dur.¹⁸⁰

Erzincan'da İl Genel Meclisi Seçimini Erzincan Merkez ile İliç ilçesini tamamen

¹⁷⁵ MK, *Devlet Başkanımızın Ziyaretlerinin Hayırlı Müjdeleri*, Yeni Erzincan Gazetesi 5 Ekim 1950,1.

¹⁷⁶ Akşam Gazetesi, "İl Genel Meclisi Seçimlerinin Neticeleri", 16 Ekim 1950. (Erişim Tarihi 10.01.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/14120>

¹⁷⁷ Zafer Gazetesi, "Demokrat Partinin Yeni Zaferi", 17 Ekim 1950. (Erişim Tarihi 10.01.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/4347>

¹⁷⁸ Akşam Gazetesi, "Bakanlıkta Seçim Bürosu Lağvedildi", 17 Ekim 1950. (Erişim Tarihi 10.01.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/14121>

¹⁷⁹ Zafer Gazetesi, "İl Seçimlerinde DP. nin Kahir Zafer", 19 Ekim 1950. (Erişim Tarihi 10.01.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/4346>

¹⁸⁰ MK, *DP İl Merkezinde Önemli Bir Toplantı*, Yeni Erzincan Gazetesi, 21 Eylül 1950,1.

DP, Tercan ve Kemaliye ilçelerini CHP ve DP karışık, Kemah ve Refahiye’de de CHP kazanmıştır.¹⁸¹

2.1.2.14. Erzincan Valisi’nin Zafer Gazetesine Verdiği Beyanat

Erzincan Valisi Sait Balioğlu temaslarda bulunmak üzere gittiği Ankara’da takma evler, Vaver Köyü ve pavyon evler meselesi, toprak tevzii ve Erzincan’ın asayışı hakkında Zafer Gazetesi’nin sorularını cevaplamıştır. Vali Balioğlu’nun röportajı başlıklar altında şu şekildedir:

Takma Evler Meselesi

Üç oda bir salondan ibaret olan böyle bir ev 14 bin küsur liraya mal olmuştur. Takma evler bu fiyat üzerinden halka verilmek istenirken Başbakanın ziyareti sırasında fiyat takdir edilmek suretiyle hakiki kıymeti üzerinden halka verileceği ve daha fazlası için halkın zorlanmayacağı düşüncesiyle hesaplar yapılmış ve devletin bu mevzu için koyduğu 6 milyon liradan esaslı ziyana düşmeden peşin fiyatlı bu tip binanın 5800 liraya ve on senelik taksitle verildiği takdirde (on senelik sigorta bedeli de dahil) 7500 ile 7700 liraya sahiplerine temlik edilebileceği görülmüştür. Bu fiyat mal sahipleri tarafından tehlikte kabul edilmiş ve bugüne kadar mallarına sahip olamayanlar talep vazifesine geçmişlerdir. 650 ev bugünlerde tesellüm muamelesini müteakip, merasimle sahiplerine teslim edilecektir.

Vaver Köyü Meselesi

Yeni Erzincan, 190 haneli ve geniş arazi sahibi Vaver Köyünden cebri istimlak yoluyla alınan arazilerle meydana getirilmiştir. Bu istimlak şekli eski vergi kayıtlarına dayandığı için onbin liralık arazi bazı kimselerden mesela 100 lira gibi az bir para ile alınmış ve tabiatıyla bu arazilerin sahipleri de büyük bir sefaletle düşmüşlerdir. Bütün bu müracaatlar, daima ret cevabı ile karşılanmış, fakat bir türlü bu şikâyet ve müracaatların sonu gelmemiştir. Toprak tevzii sırasında buralara bitişik 400 dönüm kadar miri arazinin tevziine karar verilmiş ve icap eden hazırlıklar yapılmıştır. Yakında en çok mutazarrır olanlara onar onbeşer dönüm hesabıyla ve borçlandırma yoluyla arazi verilecek ve bu haksızlıklar bertaraf edilmiş olacaktır.

¹⁸¹ MK, İl Genel Meclis Seçimi, Yeni Erzincan Gazetesi 19 Ekim 1950,1.

Pavyon Meselesi

Zelzele felaketini müteakip Kızılay kanalıyla yapılan yardımlarla 1500'e yakın, birer ikişer odalık meskenleri ihtiva eden pavyonlar yapılmıştır. Bunların her biri iki ila üç bin liraya mal olmuştur. Hâlbuki bugünkü kıymetleri itibariyle satışa çıkarılırsa bin lira dâhil etmeyecektir. Aynı zamanda sıhhi şartlardan da uzaktır. 1943 senesinde mahallen vaki olan bir teklif üzerine Başbakanlık bir tezkere ile bunların fakir felaketzedelere meccanen dağıtılabileceğini bildirmiş ve bundan sonra tevziata geçilince namütenahi tehacüm vaki olmuştur. Takriben 12 bin aile hak iddia etmiş ve bu yüzden de tevziat belediye ve vilayet makamlarını fazlasıyla işgal edecek bir mahiyet almış ve bir türlü Erzincan halkını tatmin edecek şekil bulunamamıştır. Bu işi ciddiyetle ele alan yeni şehir meclisi, Erzincan'a mahsus hususi kanunun ruhuna uygun olarak bir karar almış ve bu pavyonlar 1000 ila 1200 lira gibi bir fiyat üzerinden ve 30 sene taksitle zelzele felaketinden beri kalkınamamış, kimsesiz istihkak sahiplerine tevzine karar verilmiş ve bu tevzi işi arızasız yapılmıştır. Bundan sonra Kızılay'da toplanacak taksitlerle takribi 200 kadar meskensiz aileye bin liraya kadar yardım yapılacak ve yine borçlanma yolu ile mesken sahibi olmaları temin edilecektir. Şimdiden ufak mikyasta bu işe başlanmıştır.

Toprak Tevzii

Toprak tevziine gelince; Erzincan'da on bin aile topraksızdır. Buna mukabil 250 bin dönüm kadar miri arazi vardır. Sayın Cumhurbaşkanı, mümkün olan süratle bu toprakların ihtiyaç sahiplerine tevzi hakkında emir vermiştir. Bende buraca icap eden temaslari yaparak, imkânlar temin ettim. Birkaç gün sonra Erzincan'a döndüğün zaman mevsimin kış olmasına rağmen sene sonuna kadar bu miktar arazinin pratik yollardan tevzi işini halletmeğe çalışacağım.

Vilayetin Asayışı

Asayiş son derece iyidir. Halk vergi borçlarını tehalükle ödemektedir. Yakın zamana kadar maneviyatı bozuk halkın müspet icraat karşısında maneviyatı yükselmiş ve istikbale emniyet ve ümitle bakmaktadır. Bilhassa son zamanlarda mühim miktarda hayvan ihracı yapılmasıyla ve mahsul durumunun da geçen senelere nazaran iyi olmasıyla muntıkanın iktisadi hayatında da göze görünür

*canlılık gelmiştir.*¹⁸²

Erzincan Valisi'nin Erzincan'ın gündemine dair Zafer Gazetesi'ne verdiği beyanat Erzincan CHP teşkilatında rahatsızlık yaratmış bunun üzerine Erzincan İl İdare Kurulu Başkanı Rauf Bayındır Ulus Gazetesi Yazı İşleri Müdürlüğüne yayınlamak üzere bir yazı göndermiştir. Bu yazı şöyledir:

Zafer Gazetesi'nin 3/12/950 gün ve 579 sayılı nüshasının birinci sayfasının beşinci sütununda (Erzincan'da yeni imar faaliyeti) başlığı altında neşredilen sayın valimizin beyanati ilimizi ilgilendirdiğinden ve hakikatten çok uzak olduğu için tavzih mecburiyetinde kaldık. Şöyle ki:

1-Erzincan'da yeni Valimiz Sait Balioğlu zamanında başlamış hiçbir imar faaliyeti yoktur.

2-Takma evler meselesinde sayın valinin evlerin fiyatlarını tetkik ettirdiği ve üç oda bir sofalı evlerin sigorta bedeli hariç olmak üzere 5800 lira kıymet ve on sene taksitle halka verileceği ve yakında teslim yapılacağı hakkında bu teslimi tehalükle beklediği hususundaki beyanati hakikatten çok uzaktır.

Zira evlerde yapılması mutasavver tenzilatın mahiyeti 30 senelik taksit müddetinin 10 seneye indirilmesi ile meydana getirilmiş basit bir hesap oyunundan başka bir şey değildir. Çünkü 30 senede ve 30 müsavi taksitle ödenecek olan 11475 lirayı 10 senede 10 müsavi ödettirmekle geriye kalan 20 taksit senesinin faizi evlerin fiyatlarından indirilen meblağdan çok fazladır. Eğer muhterem valimiz halka böyle bir iyilik hususunda çalışıyorsa ve salahiyetli makamlarda da bu yolda vaat almışsa bu iyiliği ancak fiyatların tenzili ile beraber taksit müddetini indirmek sürati ile yapması mümkün olabilir aksi halde senede 380 yerine 770 lira ödemek mecburiyetinde kalacak olan vatandaşın sayın valimiz umduğu ve beyan buyurduğu tehalükü hiçbir zaman göremeyecektir. Kaldı ki bahis konusu evlerin taksit müddet ve miktarları 5594 sayılı kanunla tespit edilmiştir. Beyanattaki hususları ihtiva eden yeni bir kanunun mevcudiyetinden haberdar olmadığımız için bu hususların hakikatle ne derece alakalı olduğunu bilmiyoruz.

3-Valimiz beyanatında yeni Erzincan'ın 190 haneli ve geniş arazisi bulunan Vağever Köyü'nden cebri istimlak yolu ile alınan arazilerden meydana getirdiği

¹⁸² Zafer Gazetesi, "Erzincan'da Yeni İmar Faaliyeti", 3 Aralık 1950. (Erişim Tarihi 10.01.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/4331>

şeklindeki mütalaalarında da yanılmaktadır. Zira yeni şehrin kurulduğu arazinin hemen hepsi valinin dediği gibi Vağaver Köyü'ne ait değil asıl felaketi gören şehir halkına aittir. Vağaver Köyü'nden alınan pek cüzi araziye karşılık olarak bu köy halkına Harabedi, Kitini, Karakilise, Sürbahan ve şehir civarında fazlası ile arazi verilmiştir.

4-Zelzeleden beri Erzincan Belediyesi'ni şiddetle alakalandıran pavyon meselesinde de sayın vali noksan tetkikatla beyanatta bulunmuştur.

Pavyonların adedi 540 çift odalı ve 196 da tek odalı olmak üzere 736 adettir. Sayın Vali mevcut olanı değil olması icap edeni tasarlamış... ile tevzi edilmiş ve namlarına tapuya tescil olunmuştur. Tapuda mal haline getirilmiş bulunan bu pavyonların yeniden 1000 ila 1200 lira kıymet konularak ve 30 sene müddetle taksitlendirilmek sureti ile ve sayın valinin pratik usul dediği bu yeni tevzi şeklinin mevcut kanunlarımız muvacehesinde ki durumun izah edilememektedir.

Sayın valimiz takriben 12 000 ailenin bu pavyonlar üzerine hak iddia etmekte olduklarını beyan buyurmaktadırlar ki esasen 4000 haneli olan eski Erzincan'ın felaketten sonra bu 12 000 haneye nasıl yükselmiş olduğunu bir türlü anlayamıyoruz.

5-Valimiz toprak tevzi bahsinde beyan ettiği 250 000 dönüm miri arazi vıla ettiğimiz hudutları dâhilinde mevcut değildir. 4753 numaralı çiftçiyi topraklandırma kanunu ile tevzi şekli en ufak teferruatına kadar tanzim olmuşken valimizin beyanatında bahsettiği pratik usulün ne demek olduğu anlaşılamamaktadır. Bir hukuk devletinde kanun yolundan başka bir usulün tatbikinin ne derece mevzuatımıza uygun olacağı aşîkârdır.

6-Gene valimizin asayiş hakkındaki fikirlerinde ilimizde hayli garip karşılanmıştır. Zira ilimizin asayiş durumu eskiden beri örnek bir haldedir. Beyanatında bahsettiği gibi halkımızın maneviyatı eskisine nazaran daha iyi değildir. Müspet icraat diye ilimizde henüz bir şey göremiyoruz. Halkın iktisadi durumunda da geçen senelere nazaran şimdilik lehte bir gelişme kayıt edilmemiştir. Vaziyet bu merkezde iken ilimizde bir iş yapılmış gösterilmek için hakikatten çok uzak olan bu beyanatın iktidarın resmi organı olan bir gazete de intişar etmiş olması her şeyden evvel parti propagandasından başka bir gayeye matuf olmadığını ve hakikatin kısaca yukardaki esaslar dairesinde olduğunu

*efkârı umumiyeye duyurmayı bir vazife biliriz.*¹⁸³

2.2. 1951 Yılı Erzincan'daki Gelişmeler

2.2.1. Erzincan DP ve CHP Teşkilatlarında Değişiklik

1950 yılının sonuna doğru DP Erzincan teşkilatında sıkıntılar ortaya çıkmıştır. DP Bölge Müfettişi Sivas Milletvekili Rıfat Öçten Erzincan'a gelerek teşkilatın üst yönetiminde değişiklikler yapılmıştır. Yapılan bu değişikliğin sebebi olarak, parti içindeki düzensizliği ve ferdi yapılanmayı düzelterek DP teşkilatının memlekete daha faydalı olmasını sağlamak olduğu belirtilmiştir. DP İl teşkilatı üst yönetimi; Samih Bingöl (Avukat) Başkan, Fehmi Odabaşoğlu (Müteahhit) İkinci Başkan, Eyüp Bezirci (Sinemacı) Muhasip, Refik Kurdoğlu (Müteahhit) Katip, üyeler; Hüseyin Aksu (Erzincan Eski Milletvekili), Nevzat Çetintaş (İl Meclis Azası), Yusuf Kenan Öner (Emekli Albay), Zeki Kayabaşı (Eczacı) ve Mustafa Şenol (Terzi) olarak Rıfat Öçten tarafından oluşturulmuştur. Ayrıca şimdiye kadar mevcut olamayan merkez ilçe ocağı da kurulmuş ve kongresini yaparak idare heyeti seçilmiştir. İdare heyeti şu şekildedir; Abdurrahman Sarhoşoğlu (Ziraatçı) başkan, Hüseyin Tiryaki (Çiftçi) ikinci başkan, Ali Arısoy (Çiftçi) muhasip, Selahattin Karakaş (Çiftçi) katip, üyeler; Ahmet Okşin (Kahveci), Ali Arslan (Tüccar) ve Şükrü İlayrı' (Ziraatçı) dır.¹⁸⁴

Erdem Yavuz'a göre DP teşkilatında yapılan değişikliğin sebebi şöyledir:

DP teşkilatında yapılan değişikliklerin sebebi, bazı kişilerin kendilerini ön plana çıkarma arzusu ve hizip faaliyetlerinin parti içinde huzursuzluğa sebep olarak birlik ve beraberliğin bozulmaya başlamasıdır. DP İl teşkilatına yeni kişiler seçilerek bu durum düzeltilmeye çalışılmıştır. DP İl teşkilatında yeni görev alan kişilere bakıldığında, önceden CHP'den milletvekili ve parti yöneticisi ya da CHP ile yakın ilişki içerisinde olan dernek yöneticisi ve üyelerinin olduğu önemli kişilerden oluştuğu görülmüştür. DP, daha önceden CHP'de görev yapmış ve toplum tarafından kabul görmüş kişileri yönetime alarak, partinin halk

¹⁸³ BCA, Erzincan İl İdare Kurulu'nun Ulus Gazetesinde Yayınlanmak Üzere Gönderdiği Yazı Hakkında CHP Genel Sekreterliğinin Tavsiyesi, 27.12.1950, 490.1.0.0.1281.259.1.4-5.

¹⁸⁴ MK, D.P. de, Yeni Erzincan Gazetesi, 4 Ocak 1951, 1-2.

*nazarındaki görüntüsünü üst seviyeye çıkarmaya gayret etmiştir.*¹⁸⁵

Erzincan'da CHP İl İdare Kurulu ve İlçe İdare Kurullarında da Genel Merkezin onayı alınarak değişiklik yapılmıştır. Yeni İl İdare Kurulu Başkanı olan Rauf Bayındır amaçlarının memlekette CHP'nin prensiplerini benimsemiş olan vatandaşlarında desteğini kazanarak teşkilatlarını memleket çapında genişletmek, muhalefet safında da olsa şimdiye kadar olduklarından daha kuvvetli ve memlekete daha faydalı bir duruma erişmek olarak açıklamıştır. Yeni İdare Kurulları şu şekildedir; İl İdare Kurulu, Rauf Bayındır (Eski Milletvekili) başkan, üyeler; Rıza Altunok (İl İdare Kurulu Eski Başkanı), Naci Gürkan (Belediye Eski Başkanı), Mustafa Yıldırım (İliç Eski Kaymakamı ve Stajyer Avukat), Kemal Sağıroğlu (Avukat), Muammer Malatyalıoğlu (Tüccar), Halil Gülşen (Çiftçi), Sebahattin Kolat (Tüccar) ve Zeki Çağlı' (Tüccar) dır. Merkez İlçe İdare Kurulu; Sedat Ataman (Çiftçi) başkan, üyeler; Ragıp Şefik Çalkavur (Kitapçı), Yusuf Evliyaoğlu (İlçe İdare Kurulu Eski Başkanı), Kazım Başköy (Çiftçi), Muhlis Potur (Garaj Sahibi), Mehmet Ayık (Un Fabrikası Katibi), Kadir Özarslan (Tüccar), Salih Akkoyunlu (Çiftçi) ve Dursun Ünal' (Çiftçi) dır.¹⁸⁶

2.2.2. DP İl Başkanı Samih Bingöl'ün Ankara Temasları Hakkında Açıklaması

DP İl Başkanı Samih Bingöl Ankara'ya gitmiş ve birçok konuda yetkililerle temaslarda bulunmuştur. Ankara'dan dönen DP heyeti aldığı neticeleri şöyle açıklamıştır;

-Kurma evlerin Erzincan Belediyesi'ne devredilmesi ve hükümetçe tespit edilen fiyatların yarısı üzerinden belediyece hak edenlere verilmesi için gerekli kanun tasarısını hazırlamayı parti müfettişi Rıfat Öçten üzerine almış ve bu kanun tasarısını hükümet tarafından destekleneceği hususunda hükümet başkanı tarafından vaat buyrulmuştur.

-Erzincan'da şeker fabrikası kurulması işini ve Erzincan'ın ne ile kalkınmasının mümkün olacağı hususunu tetkik etmek üzere bir uzman heyetin Erzincan'a gönderilmesi temin edilmiştir.

-1951 yılında ovanın iyileştirme ve sulama işi için üç milyon liranın tahsisi imkânı sağlanmıştır.

¹⁸⁵ Yavuz, *Türk Siyasi Tarihinde*, 99.

¹⁸⁶ MK, *C.H.P. de*, Yeni Erzincan Gazetesi, 11 Ocak 1951,1-3.

-Erzincan'da yapılacak cami için bu sene vakıflar tarafından bütçeye 50.000 lira konması sağlanmış ve ayrıca vakıfların yaptıracağı diğer inşaata Mayıs ayında başlanması hususu temin edilmiştir.

-Hah fidanlığının Erzincan'ın ihtiyacını temine tahsis edilmesi ve fazla kalacak olursa diğer illere gönderilmesi hususu temin edilmiştir.

-Erzincan'a en yakın ormanlardan Erzincan'da felaket görenlerin yaptıracakları inşaat için hane başına metre mikâbı kerestenin mahallinde metre mikâbı 18 liradan tahsisi için Bakanlar Kurulunca kararlaştırılması hususu temin edilmiştir.

-Erzincan Kütüphanesi'nin Erzincan'a getirilmesi, lise ve sanat enstitüsü inşaatlarının gelecek sene bütçesine konmak üzere bu seneden başlatılması hususunda, Sayın Milli Eğitim Bakanı'ndan vaat alınmıştır.

-Eski Erzincan'daki arsaların karşılığında yeni şehirde arsa verilenlere karşılık, bu yerlerin bedelsiz olarak belediyeye devredilesi için kanun tasarısı hazırlanarak Meclis'e sunulmak üzeredir.

-Erzincan hastanesine bir röntgen uzmanının gönderileceği vaadi alınmıştır.¹⁸⁷

2.2.3. Erzincan DP İl Kongresi

DP Erzincan İl Kongresi 28 Nisan 1951 Cumartesi günü saat 13.00'da şehir sinemasında yapılmıştır. Kongreye Erzincan Bölge Müfettişi Rıfat Öçten, Erzincan CHP İdare Kurulu Üyeleri ve kalabalık bir dinleyici takip etmiştir. Kongrede öncelikle kongre divanı seçilmiş daha sonra da müteşebbis heyet başkanı idare kurulunun iş başında olduğu süreye ait faaliyet raporunu okumuştur. Oya sunulan rapor ittifakla kabul edilerek, bütçe ve dilek komisyonlarının seçiminden sonra dileklere geçilmiştir.

Kongrede en çok değinilen konulardan biri Erzincan'ın terkedilmiş durumu ve işsizlik konusu olmuştur. Bir delege Ziraat Bankası'nın köylülere verdiği kredinin az ve ödeme süresinin kısa olmasını, bu durumun düzeltilmesi için teşebbüste bulunulmasını istemiştir. Kemaliye Delegesi Bağıştaş İstasyonu'nun ve köyünün yeniden Kemaliye'ye bağlanması gerektiğini, Kemaliye Başvartınık arasındaki köprü'nün ve Kemaliye Bağıştaş arasındaki yolun yapılmasını istemiştir. Merkez delegeleri ise şehrin mesken sorunun

¹⁸⁷ MK, *Ankaradan Dönen D.P. Heyeti Başkanı Avukat Semih Bingöl'ün Gazetemize Ankara Temasları Hakkında Beyanâtı*, Yeni Erzincan Gazetesi, 22 Mart 1951, 1-3.

çözülmesini ve yeni şehirde dükkân inşası talebinde bulunmuşlardır. Bazı delegelerde isteklerini kongre divanına yazılı olarak vermiş ve dileklerden sonra parti müfettişi Rıfat Öçten delegelerin isteklerine cevap niteliğinde bir konuşma yapmıştır.¹⁸⁸

Rıfat Öçten konuşmasında; delegelerin istek ve dileklerine şahsi fikirleri ile birlikte hükümetin tasarrufuna göre cevap vereceğini söylemiştir. Öçten, 14 Mayıs'ta kazanılan seçimi ihtilal olarak değerlendirmiş, halk tarafından kazanılan bu başarının yine halk tarafından korunacağını söyleyerek milli irade vurgusu yapmıştır.¹⁸⁹ Erzincan halkının otuz yıldır vaatlerle kandırıldığını, bundan sonra DP Hükümeti'nin icraatlarını görerek bu durumu daha iyi anlayacaklarını söylemiştir. Daha sonra delegelerin isteklerine cevap veren Rıfat Öçten, DP için en mühim dava köylü davasıdır, Türk Milletinin ıstırabının dindirilmesi için köylünün ıstırabının dinmesi lazımdır demiştir.¹⁹⁰

Öçten bir delegenin depremzedeler için toplanan yardım paraları ile yapılan Saraçoğlu Mahallesi'nin akıbetinin araştırılması ve bu evler satılacak ise gelirin Erzincan'a iade edilmesi isteğine bu konu ile ilgili kanun tasarısının TBMM'ye sunulduğunu ve komisyonda görüşülmek üzere olduğunu fakat satış bedelinin Erzincan'a tahsisi hakkında bir kaydın olup olmadığını bilmediğini, eğer gücü yeter ise bu haklı isteğin gerçekleşmesi için uğraşacağını beyan etmiştir. Ev ihtiyacı ile ilgili soruna, hükümetin her vatandaşın bir yuva sahibi olabilmesi için büyük fedakârlık yaptığını, Erzincan'a Emlak Bankası'nın şube açacağını, yeni mesken programına göre arsası olan her vatandaşa bu bankanın yirmi sene vade ile on bin lira vereceğini ve ayrıca dükkânlar içinde yardım imkânları temin olunacağını söylemiştir. Rıfat Öçten bir türlü çözülemeyen kurma evlerin maliyet fiyatından daha pahalıya mal edildiğini, vatandaşında haklı olarak bu evleri pahalıya almak istemediklerini, bu konunun Cumhurbaşkanı ve Başbakan'a arz edildiğini, para yardımı talebinde bulunulduğu ve bu evlerin satışı için kanun teklifi hazırlandığını söylemiştir. Köylülerin Ziraat Bankası'na olan borçları için bankanın kredi miktarını artıracığını ve ödeme sürelerini de uzatacağını beyan etmiştir.¹⁹¹

Rıfat Öçten konuşmasının sonunda il idare kurulu seçiminin yapılacağını

¹⁸⁸ MK, *İlimiz Demokrat Parti Kongresi*, Yeni Erzincan Gazetesi, 3 Mayıs 1951, 1-3.

¹⁸⁹ MK, *D.P. Erzincan Bölge Müfettişi Rıfat Öçten'in Kongredeki Konuşması*, Yeni Erzincan Gazetesi, 3 Mayıs 1951, 1-2.

¹⁹⁰ MK, *D.P. Erzincan Bölge Müfettişi Rıfat Öçten'in Kongredeki Konuşması*, Yeni Erzincan Gazetesi 10 Mayıs 1951, 1-3.

¹⁹¹ MK, *D.P. Erzincan Bölge Müfettişi Rıfat Öçten'in Kongredeki Konuşması*, Yeni Erzincan Gazetesi, 17 Mayıs 1951, 2.

söylemiş, seçilecek kişilerin DP'yi Erzincan'da temsil edeceklerini ve Erzincan'ın sıkıntılarını hükümet nezdinde değerlendireceklerini belirterek il idare kurulu seçiminin önemini vurgulamıştır. Yapılan seçimde; Eyyüp Bezirci, Bahattin Öznur, Nusret Bayındır, Samih Bingöl, İhsan Hışır, Mustafa Oktay, Fahri Akyol, Mustafa Şenol ve Celal Bali seçilmiştir. Fakat Nusret Bayındır, Samih Bingöl idare kurulundan istifa ettikleri için yerlerine yedek üyelere Hüseyin Aksu ve Ali Arslan çağırılmıştır.¹⁹²

2.2.4. Cumhurbaşkanı Celal Bayar'ın Erzincan'a Gelişi

Doğu Üniversitesi'nin kurulacağı yer hakkında incelemelerde bulunan Cumhurbaşkanı Celal Bayar Ankara'ya dönerken Erzincan'a uğramış ve hava alanında istirahat etmiştir. Cumhurbaşkanı'nı burada Erzincan Vali Yardımcısı Hakkı Türemen, Erzincan Belediye Başkanı Nusret Bayındır, Kolordu Komutan Vekili Korgeneral Cemal Gürsel, DP İl teşkilatı üyeleri, Belediye ve Daimi Komisyon üyeleri, askeri ve mülki erkan ile kalabalık bir halk kitlesi tarafından karşılamıştır. Celal Bayar'a bakan ve milletvekilleri refakat etmiştir. Bir saatten fazla hava alanında kalan Cumhurbaşkanı Erzincan ile ilgili sorunlar hakkında ilgililerden bilgi almış ve yine tezahüratlarla Ankara'ya uğurlanmıştır.¹⁹³

2.2.5. DP Kongresine Gidecek Heyetin Seçilmesi

15 Ekim 1951 tarihinde Ankara'da yapılacak DP Kongresi için Erzincan'dan gidecek delegeler seçimle belirlenmiştir. Yapılan seçim sonucunda; İl Merkezinden DP Başkanı Eyüp Bezirci, Belediye Başkanı Nusret Bayındır, Bahattin Öznur, Samih Bingöl, İhsan Hışır, İliç'ten Osman Pamukçu, Kemaliye'den Necati Öztan, Tercan'dan Muharrem Bedirhanoglu ve Kemah'tan Sülhi Özdemir Ankara'ya gitmek için seçilmiştir.¹⁹⁴

2.2.6. Erzincan'ın Kalkınması İçin Gelen Heyetin İncelemeleri

Depremden sonra büyük bir sarsıntı geçirmiş olan Erzincan'ın ekonomik olarak bir an evvel kalkınması için nelere ihtiyacı olduğunu incelemek üzere 22 Ağustos Çarşamba günü Ankara'dan uzman bir heyet Erzincan'a gelmiştir. Erzincan'a gelen

¹⁹² MK, *İlimiz Demokrat Parti Kongresi*, 3.

¹⁹³ MK, *Ankara'ya Dönmekte Olan Sayın Cumhurbaşkanı Bir Saat Dinlendiler*, Yeni Erzincan Gazetesi, 9 Ağustos 1951, 1.

¹⁹⁴ MK, *D.P. Genel Kongresine Gidecek Temsilciler Belli Oldu*, Yeni Erzincan Gazetesi, 4 Ekim 1951, 1.

inceleme heyeti, Ticaret ve Ekonomi Bakanlığı Tetkik Kurulu Üyesi Fahri Fuat Ersan'ın başkanlığında Toprak Mahsulleri Ofisi Müşaviri Cevat Emren, Tarım Bakanlığı'ndan Enver Diker, Ziraat Bankası Müfettişi Rıdvan Rıdvanoglu, Veteriner Fehmi Baysoy ve Raportör Cengiz Alperoy'dan oluşmuştur. Heyet geldikleri gün önce Vali İsmail Hakkı Baykal'ı¹⁹⁵ makamında ziyaret etmiş, kendisiyle bir saat görüşükten sonra Belediye Başkanı Nusret Bayındır'ın yanına gitmiştir. Heyet daha sonra Erzincan'ın incelenmesi gereken yerlerini tespiti başlamıştır. Heyet daha sonra Hah fidanlığına gitmiş ve Erzincan meyveciliği hakkında ilgililerden bilgi almışlardır.¹⁹⁶

2.3. 1952 Yılı Erzincan'daki Gelişmeler

2.3.1. Erzincanlı Yüz Aileye Pavyon Dağıtımı

Erzincan depreminden sonra yaptırılan pavyon evlere, bir kısım depremzede vatandaş yerleştirilmiş fakat pavyonların tamamı bitmediği için diğer bir kısım depremzede ise ev sahibi olamamıştı. Son olarak yaptırılan pavyonların dağıtım hazırlıkları bitirilmiş ve bunlardan 109 ailelik kısmın listeleri Vilayete sunulmuştur. Diğer kırk pavyonun tahsisi Erzincan Belediyesi tarafından yapılacaktır. Kendilerine ev tahsis edilen ailelerin listelerinin gazetede yayınlanacağı duyurulmuştur.¹⁹⁷

2.3.2. Erzincan DP'den İhraç

8 Ocak 1952 tarihinde yayınlanan gazete haberine göre Erzincan DP İl İdare Kurulu Üyesi Osman Pamukçu İl İdare Kurulunun verdiği kararla partiden ihraç edilmiştir.¹⁹⁸ Bu haberin üzerine 12 Ocak 1952 tarihinde Osman Pamukçu önceki haberle ilgili tekzip yayınlattırmıştır. Yayınlanan tekzip şöyledir:

Gazetenizin 08.01.1952 gün ve sayılı nüshasının ikinci sahifesinin ikinci sütununda (DP'den ihraç) başlığı altındaki yazı şahsımı ilgilendirdiği için aşağıdaki cevabımın matbuat kanun hükümleri gereğince aynı sahifede aynı sütunda aynı puntolarla neşrini rica ederim. DP'nin İliç İlçesi kurucularındanım,

¹⁹⁵ İsmail Hakkı Baykal 1905 tarihinde Gümüşhane'de doğmuştur. Mülkiye mezunudur. Ankara'da Maiyet Memurluğu, Çerkeş, Şereflikoçhisar, Düzce, Pasinler ve İskenderun Kaymakamlıkları, İstanbul Vali Yardımcılığı ve Emniyet Müdürlüğü, Antalya, Şanlıurfa, Trabzon Valiliği yapmış ve TBMM X. Dönem Gümüşhane Milletvekili seçilmiştir. İsmail Hakkı Baykal 1951-1954 yılları arasında Erzincan Valisi olarak görev yapmıştır. Şahin, *Erzincan Tarihi* 4, 96.

¹⁹⁶ MK, *Erzincan Kalkınmasını Tetkik İçin Gelen Hey'et*, Yeni Erzincan Gazetesi, 23 Ağustos 1951,1.

¹⁹⁷ MK, *Hemşerilerimizden 100 Aileye Pavyon Tevziatı Yapılıyor*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 8 Ocak 1952,1.

¹⁹⁸ MK, *Tekzip*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 8 Ocak 1952, 2.

ihracıma dair bana tebliğ edilmiş bir karar yoktur ve olamaz. Çünkü İl İdare Kurulundaki kimseler o zamanki iktidarın menfaat mukabili müdafiliğini yaparken ben Demokrasi prensipleri uğrunda varımı yoğunlu sarfetmiş naçiz bir particiyim. Daimi meclis seçiminde Eyyüp Bezirci durum icabı kazanamayıp arkadaşlarımla tevecühü ile seçilmemden münferit olarak kendine uyan 12'ye 5 dakika kala Demokratlarla gerek parti tüzüğünü ve gerekse parti menfaatlerini şahsi menfaatleri uğruna saymış olabilirler. Parti yüksek kademelerinde inandığım demokrasi anlayışı mevcutsa (ki inanıyorum) merkezde müseccel bu kimselerin kararlarının hiçe sayılacağı tabidir. Aksi halde inandığım prensipler uğrunda nerede olursa mücadelede geri kalmayacağımı saygılarımla arz ederim. Daimi Encümen Üyesi Osman Pamukçu"

Bu açıklamanın altında gazete not olarak ilgili makamlar nezdinde yaptıkları araştırma sonucunda ihracın doğru olduğunu fakat hâkim kararına uyararak tekzip yayınladıklarını beyan etmiştir.¹⁹⁹ Osman Pamukçu'nun ihracı ve bu haber üzerine Osman Pamukçu'nun yaptığı açıklamalar Erzincan DP teşkilatındaki iç çatışmaları gün yüzüne çıkarmıştır. Bu durum, Erzincan DP teşkilatında sorunların devam ettiğinin göstergesi olmuştur.

2.3.3. Erzincan'da DP ve CHP Arasında Muhalefet Tartışmaları

DP ve CHP partilerine kaydolanları ve diğer partiden ayrılanları gazetelerden duyurmuşlar, çok partili hayata geçildikten sonra partiler bu durumu güç göstergesi olarak sürekli kullanmışlardır. Gerek Türkiye genelinde gerekse Erzincan yerelinde sürekli bu tür haberler yapılmıştır. Ayrıca DP'ye yakın gazetelerde sürekli "*CHP Çöküyor*", "*CHP'nin Çöküntüsü Devam Ediyor*" ya da "*CHP Teşkilatında Panik Başladı*" gibi haberler yapılmıştır. Örneğin, "*Amasya'da CHP Çöküyor*" başlıklı haberde, Amasya CHP İl İdare Kurulu Başkanı Avukat Tarık Saim Akyol'un Parti Başkanlığı ve idare kurulu üyeliğinden istifa ettiği, istifaya idare kurulu üyeleri arasındaki geçimsizliğin sebep olduğu ve istifaların devam edeceği yazılmıştır.²⁰⁰ Yine "*Yurtta CHP'nin Çöküntüsü Devam Ediyor*" başlıklı haberde Antalya ve çevrelerinde CHP'den istifaların durmadan devam ettiği, Badem Ağacı Köyü Halk Partisi mensuplarının tamamen istifa ederek DP'ye kaydoldukları ve diğer köylülerinde toptan istifa edeceklerinin söylendiği şeklinde

¹⁹⁹ MK, *D.P. den İhraç*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 12 Ocak 1952, 2.

²⁰⁰ MK, *Amasyada Cumhuriyet Halk Partisi Çöküyor*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 16 Ocak 1952, 1.

haberler yapılmıştır.²⁰¹

Erzincan'da da CHP'den istifa edenlerin haberleri yapılmış ve bazı haberlerde istifa edenlerin isimleri tek tek verilmiştir. “*Refahiye’de de İstifalar Başladı*” başlığıyla yapılan haberde 27.01.1952 tarihinde Refahiye’nin Horhopul Köyü’nde CHP’den istifa ederek DP saflarında yer alan vatandaşların isimleri liste halinde verilmiştir. Bunlar; Dursun Türkmen, Dursun Demirünal, Mehmet Demirünal, Veli Demirünal, Mehmet Türkmen, Dursun Türkmen, İsmail Türkmen, Ali Çekiç ve Tahsin Yaşardır.²⁰² Bu defa da “*Erzincan’da CHP’nin Dağılması Hızlandı*”, “*Kemah CHP Teşkilatında Panik Başladı*” başlığıyla, “*Kemah CHP İlçe İdare Kurulu İkinci Başkanı Tevfik Baykara başta olmak üzere birçok ileri gelen partililerin istifaları Kemah’ta CHP’yi tamamıyla çökertti*” haberi gazetede yer almıştır.²⁰³

Yine “*Refahiye’de CHP’den Kitle Halinde İstifalar Başladı*” başlıklı haber şöyledir:

...Hüseyin Şıhlı ve Çat Köyünde Halk Partisi’nden mühim istifalar oldu. Senelerce türlü vaatlerle CHP’ye bağlanan vatandaşlar bu ardı arkası kesilmeyen vaatlerin tahakkuku şöyle dursun her gelen yılın geçen yılı aratmadığı köy ve köylü davasının her yıl biraz daha ihmale uğradığını, verilen vergilerle asırların ihmali omuzlarında taşıyan köylere içecek su gidecek yol yapılacağına büyük şehirlerde milyonluk parklar, lazımmış gibi meydanlar yapıldığını kendilerinin yine terkedildiğini görüp her gün yeni bir ümitle bu partideki bu zihniyetin değişmesini beklemişti. Bu partinin 27 yılda yapamadıklarını 2 kısa yıl içinde büyük bir vukufla Demokrat iktidar tarafından ele alındığını ve başarıldığını gören köyümüz kitleler halinde bu partiden istifa ederek DP saflarına katılmaktadır...

Daha sonrada istifa edenlerin isim listesi verilmiştir. Hüseyin Şıhlı Köyü’nden Şakir Kabakçı, Hacı Türkmen, Kamil Karip, Yunus Köst, İhsan Kabakçı, Turaf İhtiyar, Faik İhtiyar, Ali İhtiyar, Hüseyin Kost, İdris İhtiyar, İbrahim Mor, Nurettin Türkmen, Rüşan Kabakçı, Dursun Kabakçı, Emin Kabakçı, Halit Türkmen, Muhlis Türkmen,

²⁰¹ MK, *Yurtta C.H.P. nin Çöküntüsü Devam Ediyor*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 25 Ocak 1952, 1.

²⁰² MK, *Refahiye’de İstifalar Başladı*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 11 Şubat 1952, 1.

²⁰³ MK, *Kemah C.H.P Teşkilatında Panik Başladı*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 23 Şubat 1952, 1.

Mehmet Rençber, Recep İhtiyar, Kaşif Güney, Ahmet Güney, Zamir Çolak, Şerif Akça, Tahsin Alaca, Tahsin Bayrak, Hamit Çolak, Tahsin Çolak, Abdullah Çolak, Haşim İhtiyar, Mustafa Kılıç ve Çat Köyü'nden Remzi Çalışkan, Hamza Çalışkan, İsmail Çalışkan, Sabri Çalışkan, Bergüzar Sağlam, Kazım Sağlam CHP'den istifa etmiştir.²⁰⁴

Demokrat Erzincan Gazetesi'nde çıkan istifa haberleri Erzincan CHP teşkilatında rahatsızlık yaratmıştır. Erzincan İl İdare Kurulu Başkanı Rauf Bayındır 25.12.1951 tarihinde bir tamimle Erzincan CHP teşkilatlarına rahatsız olduğu hususları bildirmiştir. Bayındır yazıda; Erzincan'da yayına başlayan Demokrat Erzincan Gazetesi'nin CHP ile ilgili yalan haber yaptığını, bu haberler karşısında duyduğu rahatsızlığı dile getirmiş, 14 Mayıs sarhoşluğunun bütün yurttan unutulmaya başlandığı, şu sırada Erzincan'da da hortlayan bu köhne fikir ve hareketlerin hiç unutulmayacağını ve yalan haberlere karşı teşkilattakilere dikkatli olunması uyarısı yapmıştır.²⁰⁵

Rauf Bayındır'ın bu yazısı büyük tepkilere neden olmuş ve Demokrat Erzincan Gazetesi 29 Şubat 1952 tarihinde, Sadullah Erim'in kaleme aldığı yazı ile manşetten Bayındır'a çok sert bir karşılık vermiştir. Yazı şöyledir:

*Güleriz acınacak ve ağlanacak halinize, Sarhoşluk vasfı ne 14 Mayıs'ta DP'ye oy veren milyonlarca vatandaşımızda, nede bu vatandaşlarımızın meşru olarak seçtikleri milletvekillerimizde ve Demokrat iktidarda vardır. Ancak CHP teşkilatına gönderdiğiniz tamimi imza ederken iktidar hırsıyla, sen sarhoş olabilirsin!.. Bütün yurt ve güzel Erzincan'da Demokrasinin kökleşmesi ne köhne nede hortlayan bir fikirdir... Hortlayan ancak senin 27 sene bu millete hürriyeti göstermeyen partinin köhne zihniyetidir.*²⁰⁶

Bu dönemde basın, partilerin en önemli propaganda aracı olmuş ve halk üzerinde büyük etki bırakmıştır. Rakip partideki olumsuz gelişmeler tüm çıplaklığıyla aktarılırken, desteklenen parti ile ilgili hiçbir olumsuz görüşe yer verilmemesi gazetelerin objektifliğini zayıflatmıştır.

²⁰⁴ MK, *Refahiyyede C.H.P.den Kitle Halinde İstifalar Başladı*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 25 Şubat 1952, 1.

²⁰⁵ MK, *İbret Levhası: CHP İl Başkanı Rauf Bayındırın Parti Teşkilatına Tamimi*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 29 Şubat 1952, 1.

²⁰⁶ MK, *Güleriz Acınacak ve Ağlanacak Halinize: Sarhoşluk Vasfı Ne 14 Mayıs'ta Demokrat Partiye Rey Veren Milyonlarca Vatandaşımızın Meşru Olarak Seçtikleri Milletvekillerimizde ve Demokrat İktidarda Vardır*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 29 Şubat 1952, 1.

2.3.4. Demokrat İktidarın Erzincan Heyetine Yakın İlgisi

Erzincan'ın sorunlarını yetkilerle görüşmek üzere bir heyet Ankara'ya gitmiştir. Heyet öncelikle Başbakan ve Cumhurbaşkanı'nı ziyaret etmiştir. Daha sonra Başbakan Yardımcısı Samet Ağaoğlu ile görüşülmüş ve ilk olarak Erzincan'ın mesken sorununu dile getirilmiştir. Ağaoğlu Fahri Erzincan Milletvekili olduğunu heyetkilere hatırlatmış, 'derdiniz derdimdir' diyerek on iki yıldan bu yana halledilememiş kurma evler meselesini ve fiyatlarda indirim yapılması hususunu telefonla Maliye Bakanı'na sormuş ve fiyat indirimi konusunda Maliye Bakanı'nın da kendisine katıldığını söylemiştir. Bunun için hemen bir tenzil tasarısının Bakanlar Kurulu'ndan geçirilerek Meclis'e gönderilmesini heyetin yanında temin etmiştir. Heyetin Erzincan'a şeker fabrikası kurulması talebine Ağaoğlu Doğu Anadolu'da 50 ile 60 bin ton şeker pancarı üretebilecek ve Erzincan ile Erzurum arasında bir şeker fabrikasının kurulmasının elzem olduğunu söylemiştir. Samet Ağaoğlu Erzincan heyeti için İşletmeler Bakanı'ndan randevu almıştır.²⁰⁷

Heyet daha sonra İşletmeler Bakanı ile görüşme yapmıştır. Bakan Erzincan Erzurum arasında bir şeker fabrikası kurulmasının umumi kalkınma bakımından düşünüldüğünü söylemiş fakat devletin liberalizm politikası nedeniyle devletin fabrika yapmayacağı ancak özel teşebbüsle milli bankalar, büyük iktisadi şirketler ve Marşal kredisinden yardım yapılabileceğini beyan etmiştir. Bunun üzerine Bakan heyeti Şeker Şirketi Genel Müdürü ile temasa geçirtmiştir.²⁰⁸

Şeker Şirketi Müdür Yardımcısı da Erzincan Erzurum arasına bir şeker fabrikası kurulmasının gerekli olduğunu söylemiş ve fabrikanın ne şekilde kurulabileceği hakkında heyete bilgi vermiştir. Ayrıca Erzincan Şeker Fabrikası için her türlü kolaylığı sağlayacaklarının vaadini vermiştir.²⁰⁹

2.3.5. Şemsettin Günaltay'a Sitem

Tek parti döneminin son Başbakanı ve 1950 seçimlerinde Erzincan'dan milletvekili seçilen Şemsettin Günaltay yaptığı bir açıklama ve Erzincan'ı ihmal ettiği gerekçesiyle, Demokrat Erzincan Gazetesi tarafından eleştirilmiştir. Günaltay'ın gazeteye verdiği beyanat şöyledir: "...geleceğimi duyan valilerin ilçelere sıvıştıklarını

²⁰⁷ MK, *Demokrat İktidarın Erzincanlılara Yakın İlgisi*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 28 Şubat 1952, 1-2-3.

²⁰⁸ MK, *Demokrat İktidarın Erzincanlılara Yakın İlgisi*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 29 Şubat 1952,2.

²⁰⁹ MK, *Demokrat İktidarın Erzincanlılara Yakın İlgisi* Demokrat Erzincan Gazetesi, 1 Mart 1952,2.

duydum, şehirlerde kalan tesadüfen yolda bana selam veren valilerin birkaç gün sonra uzak yerlere sürüldüklerini haber aldım.” sözleri gazete yazısıyla eleştirilmiştir. Yazı şöyledir:

Bu şehrin kaybettiği milletvekillerinden sabık Başbakan ve halen CHP sözcülerinden Kemaliyeli Sayın Şemsettin Günaltay’a açık müracaat’ başlığı ile yazılan yazı; ‘Seçildiği günden beri bu şehrin sesinden, dertlerinden diyar diyar kaçan, değil bir Erzincanlıyı dinlemek protokolünün emrettiği ziyaretleri dâhi yapmaktan kaçınan şahsınızın son beyanatı cidden bu sözlerin iç yüzüne vakıf biz Erzincanlılar için, yaptığınız mücadeledeki samimiyetsizliğe yeni bir delil daha verdiği için müteessiriz.

Ayrıca yazıda CHP Erzincan Milletvekillerinin Erzincan’ın haklarını savunmak için seçildikleri fakat iki yıldır Erzincan için tek bir şey söylemedikleri dile getirilmiştir. Erzincan’ın mevcut hastane sorunu için hiçbir şey yapılmadığı, iş sahalarının ellerinden alındığı, işsizlik sorunun alıp başını gittiği ve Erzincanlıların 12 yıl boyunca boş sözlerle oyalandığı belirtilmiştir.²¹⁰

2.3.6. DP Merkez İlçe Kongresi

DP Merkez İlçe Kongresi 18 Mart 1952 tarihinde saat 10.00’da Bezirci Sineması’nda 168 delegeden 160’ının ve binlerce vatandaşların katılımı ile gerçekleşmiştir. Erzincan DP İl Başkanı Eyüp Bezirci kongrenin idaresini sağlamış ve kongre tam bir demokrasi havasında geçmiştir. Kongreye öncelikle Mustafa Kemal Atatürk ve Kore Şehitleri için saygı duruşuyla başlanmıştır. Daha sonra İlçe İdare Kurulu çalışma raporu ittifakla kabul edilmiştir. CHP tarafından DP’ye karşı yapılan konuşmalara cevap konuşmasını Sadullah Erim yapmıştır. Ayrıca kongrede Avukat Mehmet Özcan ve Belediye Başkan Vekili İhsan Hışır konuşma yapmış ve İlçe İdare Kurulu seçimine geçilmiştir. Hüseyin Tiryaki, Ali Arısoy, Sabri Bicik, Hüsnü Bağdaş, Nuri Aktaş, Binali Subaşı ve Ali Rıza Gülhan İdare Kuruluna seçilmişlerdir. Görev taksimi yapılmış ve birinci başkanlığa Hüseyin Tiryaki, ikinci başkanlığa Hüsnü Bağdaş, muhasipliğe Ali Arısoy, sekreterliğe de Sabri Bicik seçilmiştir. Ayrıca kongrede İl

²¹⁰ MK, *Bu Şehrin Kaybettiği Milletvekillerinden Sabık Başbakan ve Halen C.H.P. Sözcülerinden Kemaliyeli Sayın Şemsettin Günaltay’a Açık Müracaat*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 12 Mart 1952, 1.

Kongresine gidecek delegeler de seçilmiştir. Seçilen delegelerin isimleri şöyledir; Mehmet Taloglu, Vahap Kaya, İman Çelik, Gülabi Gültekin, Haydar Tutan, Veli Tahta, Ali Bahçıvan, Halit Karakaş, Dursun Taş, Ahmet Erentürk, Kahraman Aktaş, Ali Kemal Ayhan, Mehmet Çam, Binali Subaşı, Hüseyin Tiryaki, Ali Arısoy, Hüseyin Güngör, Hasan Öz, Haydar Taştan, Sabri Yıldız, Kemal Engin, Ahmet Kavuş, Zeynep Küçükkaya, Bekir Tepeli, Abdurrahman Sarhoşoğlu, Burhanettin Özdemir, Hidayet Yazıcı, Mustafa Çana, Selahattin Karataş, Hüsnü Baydaş, Muzaffer Altıntaş, Mehmet Uğurlu, Ali Mumcu, Cebail Aksu, Dursun Ertekin, Haşim Güntürk, Nuri Aktaş, Hüseyin Polat, Ali Altın ve Hasan Gül'dür.²¹¹

2.3.7. CHP Milletvekillerinin İstifası

Şef sistemine ve jurnalciliğe tahammül edemedikleri iddia edilen üç Kars Milletvekili CHP'nden istifa etmiştir. İstifa eden milletvekilleri Veyis Koçulu, Abbas Çetin ve Latif Aküzüm DP'ye kaydolmuşlardır.²¹² Bu istifalar karşısında CHP derin bir yara almıştır. İstifa eden Milletvekillerinin gazeteye yaptıkları açıklama şöyledir:

...Biz CHP'ye mücadele ile girdik ve girdiğimiz günden itibaren de zihniyet mücadelesi yaptık. Ancak bizim gibilerin mücadeleleri kristalize olmuş bu bünyede değişiklik yapmaya muktedir olamıyor. Bunu Sayın Somuncu'da ifade etmiş bulunmaktadır. Miting ve Kongrelerde mevcut olan değil, olması matlup olan zihniyeti ifade etmiş bulunmaktayız. Maalesef bu olması lazım gelen zihniyet henüz olmamıştır. Olan ihtimalide çok azdır...

Ayrıca yapılan açıklamada, milletvekillerinin ayrılma sebebi olarak gösterdikleri zihniyet mücadelesinin yanı sıra Kars'ın ihmal edilmesi, her türlü imar ve kalkınma faaliyetinin Kars sınırında durdurulduğunu da söylemişlerdir.²¹³ DP Büyük Kurultayından beri CHP saflarından istifa ederek DP saflarına katılmak istedikleri söylenen Erzincan Milletvekillerinden Nahit Pekcan, Cemil Gönenç ve Ziya Soylu'nun da CHP'den istifa edecekleri haberleri çıkmıştır. Erzincan Milletvekillerinin ilgililerle

²¹¹ MK, *D. Parti İlçe Kongresi Çok Hareketli Oldu: C.H.P. nin Pazar Günü Yaptığı Kongrede Ekseriyet Bulamamasına Rağmen D.P. İlçe Kongresine 168 Delege Den 160 Delege İştirak Etti*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 19 Mart 1952, 1-2.

²¹² MK, *Üç Kars Milletvekili Halk Partisinden İstifa Ettiler*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 22 Mart 1952, 1.

²¹³ MK, *C.H.P. deki Bozgunun Sebepleri: D.P. ye Geçen Üç Kars Milletvekilinin C.H.P. nin İç Mücadelelerine Dair İfşaatı*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 27 Mart 1952, 2.

halen temas halinde oldukları, en kısa zamanda istifa edecekleri iddia edilmiştir.²¹⁴

CHP’de yaşanan istifalar ve bazı Erzincan Milletvekillerinin istifa edecekleri söylentilerinden sonra Erzincan Milletvekili Şemsettin Günaltay’ında CHP’den istifa edeceği iddia edilmiştir. İsmet İnönü’nün Başkanlığında toplanan CHP Meclis toplantısında son zamanlarda partide yaşanan istifaların üzerinde durulmuş ve istifaların milletvekillerine kadar sirayet etmesi dolayısıyla bu hususta esaslı tedbirlerin alınması istenmiştir.²¹⁵ CHP’den sonra bir istifa haberi de DP’den gelmiştir. Manisa Milletvekili F. Lütfi Karaosmanoğlu Devlet Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığından istifa etmiş ve istifası kabul edilmiştir. Başbakan Adnan Menderes İçişleri Bakanlığını kendi üzerine almıştır. Karaosmanoğlu’nun DP’den istifa edip etmediği açıklanmamıştır.²¹⁶

2.3.8. Erzincan Ovası’nı Sulayacak Fırat Nehri’nin Islahı

Erzincan Ovası’nı sulayacak olan Fırat Nehri’nin ıslahına başlanmıştır. Bunun yanı sıra elektrik işinin de bitim tarihi 15.11.1952’de tahakkuk ettirilmek üzere şartnameye hüküm konulmuştur. Senelerden beri ihmal edilen Erzincan’ın en büyük sorunlarının tahakkuku planlanmış ve gerekli hazırlıklar tamamlandığından bazı kısımların inşasına başlanmıştır. Erzincan Ovası’nın ıslahı ve kalkınması için yapılacak tesisler iki ihale mevzu olarak ele alınmıştır. Birinci kısım inşaat, Fırat’ın etrafındaki bataklıkların kurutulması ve ovanın genel drenajı mevzusunu ihtiva etmiştir. Bu birinci kısmın ihalesi yapılmış ve iş makineleri çalışmaya başlamıştır. İkinci kısım inşaat ise, esas itibariyle ovanın sulanması (70.000 dekar) mevzuunu ihtiva etmiştir. Bu bağlamda Fırat yatağının gerekli görünen kısımlarının telkini de bu kısma dâhil edilmiştir. İkinci kısım inşaatla ait projelerin onaylanıp ihalesini yapılacağı ve diğer taraftan da Girlevik Hidroelektrik Santralinin belirlenen süre zarfında tamamlanacağı belirtilmiştir. Bu tesisler gerek Erzincan’ın gerekse ovanın kalkınmasında önemli bir rol üstlenmiştir. Erzincan’daki iplik fabrikasının ve diğer kurulacak imalathanelerin işletilmeleri için gerekli enerjiyi temin edeceği gibi ovanın önemli bir kısmının sulanması için gerekli

²¹⁴ MK, *Doğu Anadolu’da C.H.P. nin Tam Bozgununa Doğru*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 23 Mart 1952, 1.

²¹⁵ MK, *Son Hadiselerden Dolayı İnönü Genel Başkanlıktan İstifa mı Ediyor?: Şemsettin Günaltay Halk Partisinden Ayrılıyor*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 1 Nisan 1952, 1.

²¹⁶ MK, *Karaosmanoğlu İçişleri Bakanlığından İstifa Etti*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 10 Nisan 1952, 1.

elektriğin de bu santralden sağlanması planlanmıştır.²¹⁷

2.3.9. DP Tercan İlçe Kongresi

DP Tercan İlçe kongresi 24 Nisan 1952 tarihinde yapılmıştır. Kongreyi izlemek üzere DP İl Başkanı Eyüp Bezirci ve Demokrat Erzincan Gazetesi'nin sahibi Sadullah Erim Tercan'a gitmiştir.²¹⁸ Fakat yapılan DP Tercan İlçe Kongresi ocak ve bucakların tüzüğe göre ilçeye gönderecekleri delegeleri fazla seçmeleri nedeniyle, Mercan Bucak Başkanı Fehmi Akyüz'ün itirazı üzerine kongrede müşahit olarak bulunan Eyüp Bezirci, kongre Başkanı Muharrem Bedirhanoğlu ve kongre genel heyetinin onayı ile tüzüğün 38. maddesi uyarınca kongreyi feshetmiştir. Bu nedenle ocak, bucak kongreleri yeniden yapılarak ilçeye tüzüğe göre delege seçildikten sonra ilçe kongresinin tekrar yapılması kararlaştırılmıştır.²¹⁹

2.3.10. Şemsettin Günaltay'ın İstifa Edeceğine Yönelik Söylenti

CHP'nde yaşanan sıkıntı Kars Milletvekillerinin istifa etmesiyle açığa çıkmıştır. Arkasından Erzincan Milletvekillerinin de istifa edecekleri söylenmiş, bu durum hakkında ilgili milletvekilleri tarafından bir açıklama yapılmamıştır. Fakat Eski Başbakan ve Erzincan Milletvekili Şemsettin Günaltay, Ankara Ajansının kendine sorduğu "Halk Partisi içinde bir kaynaşma olduğu söyleniyor. Bu mevzuda ne düşünüyorsunuz?" sorusuna şöyle cevap vermiştir:

*CHP muhalefete geçtikten sonra sevk ve idaresizlik yüzünden kendisinden beklenen hayatiyeti gösterememiştir. Kurulduğu zamandaki ruh ve heyecanı canlandırmak ve demokratik bir zihniyet için mücadele ediyorum. Muvaffak olamazsam takip edeceğim hattihareketi düşünebilirim. Fakat başka bir partiye geçmek hiçbir suretle bahis mevzuu olamaz.*²²⁰

Günaltay'ın bu açıklaması CHP'de fikir ayrılıkları olduğunu göstermiş, aynı

²¹⁷ MK, *Demokrat İktidarın İlimize Yakın Alakası: Erzincan Ovasını Sulayacak Olan Fıratın Islahı Başladı*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 5 Nisan 1952, 1.

²¹⁸ MK, *Demokrat Parti İlçe Kongresi Bugün Yapılıyor*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 24 Nisan 1952, 1.

²¹⁹ MK, *D. Parti Tercan Kongresi: Bucak ve İtibarı Bucaklardan Gelen Delegeler Tüzüğe Göre Fazla Seçilmiş Olduğundan 181 Delegenin Tam İştirakiyle Feshedildi*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 26 Nisan 1952, 1.

²²⁰ MK, *Şemsettin Günaltay C.H.P. Muhalefete Geçtikten Sonra Sevk ve İdaresizlik Yüzünden Kendisinden Beklenilen Hayatiyeti Gösterememiştir Dedi*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 17 Nisan 1952, 1.

zamanda Günaltay'ın partiden ayrılma ihtimalini de gün yüzüne çıkarmıştır. Ayrıca Günaltay'a karşı, parti içinde cephe alındığı, cephe alanların başında da Kasım Gülek'in geldiği iddia edilmiştir.²²¹

2.3.11. DP İl Kongresi

20.05.1952 Salı günü DP İl Kongresi Bezici Sineması'nda yapılmıştır. İl İdare Kurulu Başkanı Eyüp Bezirci'nin yoklama sonucunda katılan delegelerin sayısını tespit ettikten sonra Kongre Başkanlık Divanı seçimine geçilmiş ve başkan, ikinci başkan, üç katip seçimi parti tüzüğüne göre yapılmıştır. Seçimler sonucunda kongre başkanlığına Ankara'dan Erzincan'a gelmiş bulunan ve Tercan ilçesinin fahri hemşerisi olan Tunceli Eski Milletvekili Sayın Necmettin Sahir Silan, ikinci başkanlığa Kemaliye Belediye Başkanı Dr. Necati Öztan, kâtipliklere Osman Yavuz, Hulusi Ersavaş ve Lütfi Oğuz seçilmişlerdir.²²²

Kongre başkanı seçilen Necmettin Sahir Silan bir konuşma yapmış arkasından Mustafa Kemal Atatürk ve şehitler için saygı duruşu yapılmıştır. Bundan sonra gündeme geçilmiş, tüzük hükümlerine göre İl İdare Kurulu'nun geçen yıla ait çalışma raporu okunmuştur. Rapor üzerinde tenkitler ve mülakatlarda bulunulmuş, Hulusi Ersavaş'ın eleştirilerine İl İdare Kurulu adına Hüseyin Aksu cevap vermiştir. Muhtelif ilçelerin dilekleri dinlendikten sonra İl İdare Kurulu seçimine geçilmiştir. Gizli oy ve açık tasnif şeklinde yapılan seçimlerin sonucu aldıkları oylara göre, Nusret Bayındır, Fehmi Odabaşı, Suphi Özdemir, Abdurrahman Sarhoşoğlu, Hüsnü Baydaş, İhsan Hışır, Celal Bali ve Eyüp Bezirci seçilmiştir. İl Haysiyet Divanına Doktor Necati Öztan, Nevzat Çetin, Hüsamettin Yılmaz, Hulusi Eryavaş ve Talat Toptaş seçilmiştir. Daha sonra da Ankara'da toplanacak büyük kongreye katılacak delegelerin seçimine geçilmiş ve Kongre Başkanı Tunceli Eski Milletvekili Necmeddin Sahir Silan ve Nusret Bayındır oy birliği ile delege seçilmiştir.²²³

2.3.12. Şemsettin Günaltay'ın İstifa Ettiğine Yönelik Açıklamalar

CHP içinde yaşanan sıkıntıların İnönü'nün Karadeniz seyahatinden sonra yeniden baş gösterdiği ve Erzincan Milletvekili Şemsettin Günaltay'ın ve Cavid Oral'ın istifa

²²¹ MK, C.H.P. deki İç Mücadele: Kasım Gülek'te Ş. Günaltay'a Karşı Harekete Geçti, Demokrat Erzincan Gazetesi, 26 Nisan 1952, 1.

²²² MK, D. Parti İl Kongresi Yapıldı, Demokrat Erzincan Gazetesi, 22 Mayıs 1952, 1.

²²³ MK, D. Parti İl Kongresi Yapıldı, 2.

ettikleri iddia edilmiştir. Şemsettin Günaltay'ın yeni bir parti kuracağı da iddialar arasında yer almıştır. Fakat istifalarla ilgili resmi bir açıklama yapılmamış ve Günaltay'ın açıklama yapacağı bildirilmiştir.²²⁴

27 Mayıs 1952 tarihinde Şemsettin Günaltay Erenköy'de bir basın toplantısı düzenlemiş ve toplantı başlamadan hazırladığı yazılı beyanatı gazetecilere dağıtmıştır. Günaltay bu beyanatında; CHP'den ayrılacağı iddialarını tekzip ettikten sonra, parti içindeki münakaşaları basına intikal ettirmenin henüz Türkiye'de alışılmamış bir yöntem olduğunu fakat demokratik rejimde buna alışılması gerektiğini ve bu gibi açık münakaşaların partiye canlılık vereceğini belirtmiş ve sözlerine devam etmiştir. Günaltay konuşmasında öncelikle Anayasanın bugünkü şekline göre demokratik rejimin devamını koruyacak ve iktidar partisinin baskıcı politikaya kaymasını engelleyecek tek kuvvetin muhalefet partilerinin birlikte hareket etmeleri gerektiğini söylemiştir. Daha sonra Günaltay, CHP'nin muhalefete geçtikten sonra, CHP içinde çok sayıda aydın insanın olmasına rağmen teşkilatını süratle düzenleyerek kendinden beklenen canlılığı gösteremediğini, mevcut tüzüğün tek parti döneminin ruhuna ve geleneğine uygun olduğunu, çok partili rejime geçildikten sonra, parti iktidarda iken de eski yöntemlerin kullanılmasına şiddetle karşı olduğunu beyan etmiştir. Ayrıca Günaltay, Genel Başkan'ın görevinin, parti birimleri arasında uyumu ve dayanışmayı sağlamak, samimimi bir iş birliği temin etmek, anlaşmazlıkları gidermek, parti siyasetini tayin edecek olan heyete başkanlık etmek ve partiyi dışarıya karşı temsil etmek olarak sıralamış, tüzüğün diğer maddeleri de bu ruha ve demokratik esaslara göre değişik kademelerdeki partililerin iradelerini belirleyecek şekilde düzeltilmesi gerektiğini söylemiştir.²²⁵

Bunların yanı sıra Şemsettin Günaltay, laiklik ilkesinin DP'nin programında da olmasına rağmen CHP'nin dinsiz parti olarak tanıtılmasının çirkin bir iftira olduğunu, din işlerinin yüz üstü bırakılmasının toplumsal düzen bakımından hiçbir suretle izin verilememesi nedeniyle Müslümanlar arasında din işlerinin tanzim ve idaresini üstlenecek bir teşkilat kurulmasının programa alınması gerektiğini belirtmiştir. Günaltay, devletçilik konusuna da değinmiş ve devletçiliğin serbest sermayenin tercih etmeyeceği bölgelerde özellikle köylerin kalkınması ile ilgili hususlarda, devlete ait büyük tesislerde

²²⁴ MK, C.H.P. *İçinde Bozgun ve Karışıklıklar Had Bir Safhaya Girdi: Erzincan Milletvekili Ş. Günaltay C.H.P. den İstifa Etti*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 25 Mayıs 1952.

²²⁵ Akşam Gazetesi, "Günaltay'ın İstedikleri", 28 Mayıs 1952. (Erişim Tarihi 10.01.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/20021>

uygulanmasının gerektiğini, ayrıca vatandaşın iş hakkını, asgari refah seviyesini, her ailenin tabi hakkı olan bir yuvaya sahip olması prensibini temin altına alacak maddelerin kabul edilmesi gerektiğini beyan etmiştir. Son olarak Günaltay, parti kurultayının normalde 1953'te yapılacağını, fakat genel seçimlerinin yaklaşmış olması nedeniyle şimdiden gerekli faaliyetlere başlamak ve vatandaşlara iktidara geçildiği takdirde neler yapılacağını duyurmak, parti aleyhine girişilen isnatları önlemek için tüzük ve programda, önemlilerini belirttiği düzeltilmesi gereken hususların bir an evvel kurultaya arz edilmesinin lüzumlu olduğunu belirtmiştir.²²⁶ Şemsettin Günaltay yaptığı açıklamalarda CHP'de gördüğü yanlışları söylemiş, aynı zamanda sorunların giderilmesi için çözüm önerilerinde bulunmuştur. Günaltay seçim öncesinde gerekli düzenlemelerin yapılması için kurultayın toplanmasının gerekliliğini de vurgulamıştır. Günaltay'ın yapmış olduğu açıklamalardan bazı gazetelerin iddia ettiği gibi başka bir parti kurmadığı ve CHP'den de istifa etmediği anlaşılmıştır.

2.3.13. Tarım Bakanı Nedim Ökmen'in Erzincan Ziyareti

Tarım Bakanı Nedim Ökmen Tarım Bakanlığı'na ve Erzincan'a ait işleri incelemek için beraberinde kalabalık bir heyetle Erzincan'a gelmiştir. Erzincan'da kalabalık halk tarafından karşılan Bakan öncelikle Vilayete giderek Bakanlığına ait müdürlerin alanları ile ilgili açıklamalarını dinlemiştir. İlk olarak deneme tarımı uzmanı Ahmet Yayar'ı dinleyen Bakan, Ahmet Yayar lüzumlu görürse makineleri göndereceğini ve pamuk ziraatı hakkında ki etütlerini sormuştur. Bunun üzerine Ahmet Yayar; Erzincan'da pamuk ziraatının yapılamayacağı kanaatinde olduğunu bildirmesi üzerine Bakan pamuk ziraatı denemesinden vazgeçilmesini bildirdikten sonra Fidanlık Müdürünü dinlemiş ve ihtiyaçlarını sorarak derhal temin edileceğini söylemiştir. Bundan sonra İl Veteriner Müdürü ve Ziraat Müdür Vekili Fehmi Baysoy'u dinleyen Bakan Veteriner Müdürü ve veteriner işleri hakkında verdiği ihtiyaç gösterdiği Erzincan'a gerekli donma ve suni aşılama istasyonlarıyla köylere yapılacak uyuz havuzları için gerekli tesisatı göndereceklerini vadetmiştir. Orman Bölge Şefini dinleyen Bakan Erzincan'ın yakacak ihtiyacı hakkında bilgi aldıktan sonra, Belediye ve Parti Başkanı Bayındır'ın da yol, su ve elektriğe kavuşan Erzincan'a ait izahatını dinlemiştir.²²⁷

²²⁶ Akşam Gazetesi, "Günaltay'ın İstedikleri", 28 Mayıs 1952, 1-2.

²²⁷ MK, *Tarım Bakanı Sayın Nedim Ökmen Şehrimizde*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 3 Ağustos 1952, 1-2.

2.3.14. Tarım Bakanı Nedim Ökmen'in Erzincan'daki İncelemeleri

Erzincan Belediye Başkanı, Tarım Bakanı Nedim Ökmen'e şeker pancarı üretimi ve şeker fabrikasının gerekliliği hakkında bilgi vermiştir. Nusret Bayındır, yapılan sulama sistemi ve Girlevik Santralinde üretilen elektrik sayesinde Erzincan'da yapılacak şeker pancarı üretiminin Erzincan'ı kalkındıracağını, Bayındır uzun yıllardan beri bizzat kendisinin yaptığı incelemeler sonucunda, Türkiye'de pancar üreten diğer bölgelerde üretimin %18 olmasına rağmen, Erzincan'da bu oranın resmi raporlara göre %24-25 randımında olduğunu açıklamıştır. Bunun üzerine Tarım Bakanı Nedim Ökmen şeker fabrikası mevzusu üzerinde bizzat kendinin ilgileceğini belirtmiştir.

Ayrıca Nusret Bayındır, depremde sonra Erzincan'a yapılan 18 milyon liranın Erzincan'a harcanmadığını, bu paranın 2-3 milyonu ile hükümet ve belediye binası, heykel, mezarlık yapıldığını geriye kalan 15 milyon liranın da Erzincan halkının olup CHP'nin şeflik idaresinde bu paranın nereye harcandığının bilinmediğini, fabrika için gerekli olan 12-13 milyon liranın bu parayla rahatça karşılanabileceğini beyan etmiştir. Nusret Bayındır'ın açıklamalarından sonra Bakan ve beraberindekiler önce belediyeyi ziyaret ederek şehir planı hakkında bilgi aldıktan sonra, Sümerbank İplik Fabrikası Müdürü'nden fabrikanın durumu ve pamuk ihtiyacı hakkında gerekli bilgileri almıştır.²²⁸

2.4. 1953 Yılı Erzincan'daki Gelişmeler

2.4.1. 1951-1952 Yılları İçinde Ziraat Bankası Tarafından Köylüye Yapılan Yardımlar

DP tarafından köylüyü kalkındırmak için, Ziraat Bankası aracılığıyla 1951-1952 yılları içinde köylüye yaptığı yardımın tamamı tahsil edilmiştir. Bu yıl yeniden çiftçilere 1.626.313 lira dağıtılacaktır. Bu kapsamda, Erzincan Ziraat Bankası Müdürü'nün verdiği bilgiye göre, 1951-1952 dönemi için borçlandırılan 1509000 liradan 1,419 bin lirası tamamen tahsil edildiği ve 14 köyde 90 bin lira kadar bakiyede tahsil edilmek üzere bulunduğu, banka tahsil olunan bu paralara mukabil yeniden 1952-1953 dönemi için 1 milyon 626313 lira ikrazat yapmıştır. Bunlardan başka yine köylünün muhtelif cins zirai alet ve edevat temini içinde 1951-1952 yıllarında 264584 lira verilmiş olup ilk taksitleri olarak köylüden 85732 lira tahsil edilmiştir. Tohum veya tohumluk olarak 462460 lira

²²⁸ MK, *Tarım Bakanımızın Şehrimizdeki Tetkikleri*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 5 Ağustos 1952, 1.

ikraz edilerek bununda 342399 lirası tamamen tahsil olunmuştur. Geniş bir arazide bulunan Erzincan çiftçilerinin banka ile olan işlerini kolaylaştırmak ve paralarını en yakın yerlerden alıp vermeleri için, yakında Cimin, Tanyeri, Ürek, Hah, Gülebağdı bucak ve köylerinde birer Zirai Kredi Kooperatifi açılması planlanmıştır.²²⁹

2.4.2. Alişan Şahin'in CHP'den İstifası

Tercan'ın tanınmış kişilerinden Alişan Şahin CHP'den istifa ederek DP Erzincan Merkez ilçeye kaydını yaptırmıştır. Alişan Şahin'in bu hareketi yalnız Tercan'da değil Erzincan'da da büyük ses getirmiş ve CHP için büyük bir kayıp olmuştur. Tercan ve Erzincan'da Alişan Şahin'i seven ve ona bağlı yüzlerce köylünün de DP'ye geçecekleri tahmin edilmiştir. DP Eski İl İdare Kurulu tarafından Alişan Şahin gibi kıymetli kişilerin ihmal edildiği ve yanlış yönetim yüzünden, DP içinde huzursuzluk çıktığı iddia edilmiştir.²³⁰

2.4.3. Erzincan'da Ağır Bakım Fabrikasının Açılması

Erzincan'da yapılan ağır bakım fabrikasının açılış töreni yapılmıştır. Törene başta Erzincan Valisi İsmail Hakkı Baykal, mülki, adli ve askeri erkan katılmıştır. Fabrikanın açılış kurdelesini Vali İsmail Hakkı Baykal kestikten sonra 3. Ordu Donatım Başkan Vekili Hüsametdin Bilgesu yaptığı konuşmasında, açılan bu fabrikanın Erzincan için çok yararlı olacağını belirtmiştir. Daha sonra Fabrika Müdürü Ulvi Sirman fabrikayı misafirlere gezdirerek müessesenin yapacağı işler hakkında bilgi vermiştir.²³¹

2.4.4. Erzincan'ın Düşman İşgalinden Kurtuluş Kutlaması

Erzincan'ın düşman işgalinden kurtuluşunun yıldönümü büyük bir törenle kutlanmıştır. Tören nedeniyle Erzincan baştanbaşa bayraklarla donatılmış, Vali İsmail Hakkı Baykal, Kolordu Kurmay Başkanı, daire müdürleri, parti mensupları ve binlerce vatandaş katılmıştır. Törende saat 10.00'da Erzincan'ın üç değişik semtinden gelen atlı milis kuvvetlerinin hükümet binasına gelerek Türk Bayrağını göndere çekmeleri,

²²⁹ MK, *Demokrat İktidar Köylü ile Baş Başa: Ziraat Bankasının 951-952 Yılları İçinde Köylümüze Yaptığı Geniş Mikyasta Yardım Tamamen Tahsil Edilmiştir*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 16 Ocak 1953, 1.

²³⁰ MK, *C.H.Partisinde Çöküntü Başladı: Alişan Şahin C.H.P.den İstifa Ederek Partimiz Merkez İlçesine Kaydını Yaptırdı*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 14 Ocak 1953, 1.

²³¹ MK, *Ağır bakım Fabrikası Dün Törenle Açıldı*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 2 Şubat 1953, 1-2.

vatandaşlardan büyük alkış almıştır. Lise öğrencisi Güngör Çekirge'nin yaptığı konuşma büyük beğeni toplamış ve gözyaşlarına sebep olmuştur.²³²

2.4.5. Erzincan Belediye Başkanı Seçimi

1950 yılında yapılan belediye seçimlerinde Erzincan Belediye Başkanı olan Nusret Bayındır hakkında Belediye Meclis üyelerinin verdiği güvensizlik oyu İçişleri Bakanlığınca kabul edilmiş ve Nusret Bayındır'ın görevine son verilmiştir.²³³ Belediye Başkanlığına Erzincan Valiliği tarafından vekâleten Özel İdare Müdürü Ali Ulvi Batu atanmıştır.²³⁴ Vekâleten yürütülen Erzincan Belediye Başkanlığı seçimi için 27 Ocak 1953 tarihinde Belediye Meclisi toplanmış ve yaptıkları seçim sonucunda Refik Kurdoğlu²³⁵ Erzincan Belediye Başkanı olarak seçilmiştir.²³⁶ Fakat Refik Kurdoğlu'nun seçimden önce Erzincan Belediyesi'nin sözleşmeli müteahhiti olması nedeniyle Belediye Kanunun 24. maddesinin 1. fıkrası uyarınca, o anda seçilemeyeceği anlaşılmış ve Belediye Başkanlığı Bakanlık tarafından onaylanmamıştır. Refik Kurdoğlu 31 Ocak 1953, 04 Şubat 1953 ve son olarak da 05 Şubat 1953 tarihlerinde işlerini tamamen tasfiye etmiş olduğundan Belediye Başkanı seçilmesi için bir engel kalmamıştır.²³⁷ 21 Belediye azasının katılımı ile Belediye Meclisi salonunda yapılan toplantıda 21 oyla ve ittifakla Refik Kurdoğlu yeniden Belediye Başkanı olarak seçilmiştir.²³⁸ Kurdoğlu'nun Başkanlığı 1580 sayılı Belediye Kanunun 89. maddesi uyarınca, 30 Nisan 1953 tarihinde İçişleri Bakanlığı tarafından onanmıştır.²³⁹

Refik Kurdoğlu Belediye Başkanı olarak seçildikten sonra yaptığı ilk açıklamada öncelikle Erzincan'ın dört önemli sorununu ele alacağını belirtmiştir. Bunlardan ilki Erzincan için kangren haline gelen ve birinci derecede ele alınması gereken, muvakkat şehir olduğunu ve muvakkat şehrin hukuki durumunu meydana çıkarttıktan sonra, imar

²³² MK, *Kurtuluş Bayramımız Büyük Bir Neşe İçinde Geçti*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 14 Şubat 1953, 1.

²³³ MK, *Demokrasinin Şahane Bir Örneği*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 28 Aralık 1952, 1.

²³⁴ MK, *Belediye Başkan Vekilliğine Özel İdare Müdürü Tayin Edildi*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 31 Aralık 1952, 1.

²³⁵ Refik Kurdoğlu 28.02.1954 Erzincan doğumludur. Rüştüye bitirdikten sonra, nahiye vilayet kâtipliği ve müdürlüğü görevlerinde bulunmuş, ardından müteşebbis olarak taahhüt işleri yapmıştır. İki dönem DP'den Belediye Başkanı olarak görev yapmıştır. Şahin, *Erzincan Tarihi* 4, 98.

²³⁶ MK, *Belediye Reisi Seçimi Dün Yapıldı: Belediye Meclisimiz Şehrin Bütün İhtiyaçlarına Cevap Verecek Reisi Seçti*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 28 Ocak 1953, 1.

²³⁷ MK, *Belediye Reisi Seçimi*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 1 Mart 1953, 1.

²³⁸ MK, *Refik Kurdoğlu Yeniden Belediye Reisliğine İttifakla Seçildi*, Demokrat Erzincan Gazetesi 4 Mart 1953, 1.

²³⁹ BCA, *Erzincan Belediye Başkanlığına Seçilen Refik Kurtoğlu'nun Başkanlığının Tasdiki*, 30.04.1953, 30.11.1.0.237.12.2.2.

planı tatbik edip uygun şekilde bu sorunu çözmek istediklerini söylemiştir. Kurdoğlu ikinci olarak muvakkat şehrin su ihtiyacının ve eskimiş su tesisatının yeni şehirde yapıldığı gibi sağlam bir şekilde yapılması için çalışacağını belirtmiştir. Üçüncü olarak 13 seneden beri sonuçlandırılmayan vatandaşların hakları olan arsa dağıtımının pek yakında bitirileceğinin sözünü vermiştir. Son olarak da Erzincan'ın mevcut imar planının 30 bin nüfuslu bir kasaba nazarına alınarak yapıldığını, nüfus artışını göz önünde bulundurularak 50 bin nüfuslu bir şehir planının hazırlaması gerektiğini, su, elektrik, yol, okul ve diğer zaruri ihtiyaçların bu plana göre hazırlanması gerektiğini söylemiştir.²⁴⁰

2.4.6. DP İstişari Toplantısına Giden Heyetin Temasları

7 Şubat 1953 tarihinde toplanacak DP istişari toplantısına katılmak üzere Erzincan'dan DP İl İdare Kurulu Başkanı İhsan Hışır, Belediye Başkanı Refik Kurdoğlu ve Demokrat Erzincan Gazetesi Yazı Müdürü Eyüp Bezirci Ankara'ya gitmiştir. Ankara'da toplantıya katılan Erzincan heyeti aynı zamanda muhtelif bakanlıklarla temasa geçmiş, Erzincan'a ait işleri takip etmişler ve birçoğunu neticelendirmiştir.²⁴¹

2.4.7. Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün Erzincan'a Yaptığı Yardımlar

Ankara'da temaslarda bulunan heyet, Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından 1953 mali yılı içinde Erzincan'da Vakıf Genel Müdürlüğü'ne ayrılan araziye 50 dükkân ve üzerine bir iş hanı yapılmasının sözünü almıştır. Ayrıca Erzincan'da yapılmakta olan cami için cami yaptırma derneğine 60 bin lira yardım sağlanmıştır. Bu yardımın 25 lirası Erzincan Ziraat Bankası'na gönderilmiş, kalan kısmının da bu işlerle ilgilenecek mimarın Erzincan'a gelmesinden sonra gönderileceği bildirilmiştir.²⁴²

2.4.8. Erzincan Terziler Kooperatifi'nin Kuruluşu

Erzincan Terziler Derneği 23 Şubat 1953 tarihinde Ticaret Odasında yaptığı toplantıda yeni bir teşekkülün kurulmasını sağlamıştır. Dernek Başkanı Refik Satioğlu'nun çalışmalarıyla terzi esnafı kendi aralarında sermaye koymak ve bu suretle birçok sıkıntılarını gidermek amacıyla Terziler Derneği Malzeme Kooperatifi adı altında

²⁴⁰ MK, *Yeni Belediye Reisimizle Bir Konuşma: Sayın Refik Kurdoğlu Memleketin Senelerden Beri Izdırabını Çektiği Muvakkat Şehir Suyu, Arsalar İş, Şehir Planı Meselelerini Ele Aldı*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 30 Ocak 1953, 1-2.

²⁴¹ MK, *D.P. İstişari Kongreye Giden Heyetin Ankaradaki Temasları*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 10 Şubat 1953, 1.

²⁴² MK, *Vakıflar Umum Müdürlüğünün Şehrimizde Yapacağı İnşaat: Belediyece Vakıflara Tahsis Edilen Arsaya 50 Dükkan ve Üzerine Bir İş Hanı Yapılacak*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 22 Şubat 1953, 1.

bir teşekkür kurmuştur. Kurulan yeni teşekkülün 5000 lira sermayesi olduğu, bu sermaye dernek üyeleri tarafından tevdi edilmiş olup, dernek üyeleri tarafından idare edilecektir.²⁴³

2.4.9. Erzincan'a Üç Selektör Verilişi

Erzincan Valisi İsmail Hakkı Baykal'ın görüşmeleri sonucunda Tarım Bakanlığı'ndan Erzincan'a üç selektör makinesi gönderilmiştir. Gönderilen makineler Pekiç, Mans ve Karakulak bucaklarına dağıtılmıştır. Selektör makineleri Pekiç, Mans ve Karakulak bucaklarında önemli bir ihtiyacı karşılamıştır.²⁴⁴

2.4.10. Erzincan'da Yol Çalışmaları

Yeni Belediye Başkanı seçilen Refik Kurdoğlu ve Vali İsmail Hakkı Baykal'ın yardımları ile Trabzon Caddesinin asfaltlanması için gerekli hazırlıklara başlanmıştır. Bununla birlikte Batman İstasyonu'ndan Erzincan İstasyonu'na kadar bir ton asfaltın nakliye ücretinin 46,53 lira olduğu öğrenilmiş ve buna göre maliyet hesabı yapılmıştır. Ayrıca Kurtuluş Okulu'nun yanında ve Sıtma Savaş Caddesi önünden geçen cadde ile birleşen Erzincan'ın en çok kullanılan sokağına parke yapılmaya başlanmıştır.²⁴⁵

2.4.11. Belediye Meclisi'nin Olağanüstü Toplantısı

31 Mart 1953 tarihinde Erzincan Belediye Meclisi Refik Kurdoğlu başkanlığında saat 14.00'de toplanmıştır. Toplantıyı Refik Kurdoğlu gündeme göre müzakereye açmıştır. Yapılan görüşmelerden sonra, Sivas yolunun 50 metre genişlikte yapılmasına, Erzincan şehir planının tasdiki için Refik Kurdoğlu ve Fen İşleri Müdürü Baki Altınok'un Ankara'ya gitmelerine, Özel İdare tarafından yapılan sinema ve dükkanlara ortak olunmasına, Vagever Köyünde kalan bir mahallenin şehir sınırları içine alınmasına karar verilmiştir.²⁴⁶

2.4.12. Erzincan'a Gelen Ödenekler

Erzincan'a yapılması kararlaştırılan sanat okulu binasının inşası için Milli Eğitim Bakanlığı'ndan 360.000 lira, Erzincan'a ait köylerin içme suları için Bayındırlık Bakanlığı'ndan 100.000, Erzincan'a kurulacak 17 kurma ev için 191.000 lira ilk tertip

²⁴³ MK, *Erzincan Terzileri Bir Kooperatif Kurdular*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 24 Şubat 1953, 1.

²⁴⁴ MK, *Şehrimize Üç Selektör Verildi: Pekiç, Mans, Karakulak Bucaklarımız Sevinç İçinde*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 1 Mart 1953, 1.

²⁴⁵ MK, *Trabzon Caddesi Asfaltlanıyor*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 29 Mart 1953, 1.

²⁴⁶ MK, *Belediye Meclisi Olağan Üstü Toplantısı*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 1 Nisan 1953, 1.

olarak gönderilmiştir.²⁴⁷

Yine Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Erzincan'ın köylerinde 5 yeni okul yapılması ve 15 köy okulunun inşaatlarının tamamlaması için Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 158.000 lira para gönderilmiştir.²⁴⁸

2.4.13. Muvakkat Şehir Adının Silinişi

Erzincan DP İl Başkanı İhsan Hışır, Belediye Başkanı Refik Kurdoğlu ve Belediye Fen İşleri Müdürü Baki Altınok'un uğraşları sonucunda, 1939 depreminden sonra muvakkat şehir diye anılan ve Erzincan'ın merkezini teşkil eden kısmın yeni şehirle birlikte kesin imar planları Bayındırlık Bakanlığınca tasdik edilmiştir. İmar planı Fen İşleri Müdürü tarafından Erzincan'a getirilmiştir. Katı imar planı tasdik edildiğinden, belediyeden ruhsat almak suretiyle herkesin muvakkat şehirde inşaat yapabilmesinin önü açılmıştır.²⁴⁹

2.4.14. Erzincan'ın Elektrik ve Kanalizasyon İşleri

Erzincan DP İl Başkanı İhsan Hışır ve Belediye Başkanı Refik Kurdoğlu'nun Ankara'da yaptıkları temaslar sonucunda İçişleri Bakanlığı tarafından Erzincan'ın en önemli ihtiyacı olan kanalizasyon işinin yapılmasına karar verilmiştir. Bu iş için Erzincan'a bir mühendis gönderilecek ve proje hazırlıklarına başlanarak proje ihale edildikten sonra inşaatın ihalesine başlanacağı, İller Bankası tarafından yapılacak olan 685 bin liraya projesi yapılan Erzincan elektrik iç şebekesinin de yakında ihaleye çıkılacağı belirtilmiş ve elektrik tesisatının yıl içinde bitirilmesi planlanmıştır.²⁵⁰

2.4.15. Erzincan'a Hava Seferlerinin Başlaması

Ticari ve iktisadi sahada günden güne gelişen Erzincan'a hava yollarının sefer yapması büyük memnuniyet uyandırmıştır. 4 Mayıs 1953 Pazartesi günü Erzincan'a gelen Hava Yolları Meydan Müdürü ve Eski Pilot Fethi Göre kendisine sorulan soruya şöyle cevap vermişlerdir:

²⁴⁷ MK, *Vilayetimize Yeni Gelen Tahsisatlar*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 8 Nisan 1953,1.

²⁴⁸ MK, *Köy Okullarımız İçin 158 Bin Lira Geldi: 5 Yeni, 15 Köy Okulumuzun İnşaatı İkmal Edilecek*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 11 Nisan 1953,1.

²⁴⁹ MK, *Muvakkat Şehir Adı Silindi: Yeni ve Muvakkat Şehrin Kat'ı İmar Planları Bayındırlık Bakanlığınca Tasdik Edildi*, Demokrat Erzincan Gazetesi, Nisan 1953, 1.

²⁵⁰ MK, *Şehrimiz Elektrik Kanalizasyon İşleri: İçişleri Vekaleti Tarafından Şehrimiz Kanalizasyon İnşaatı ve İller Bankası Tarafından Elektrik İç Şebekesi Yapılıyor*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 28 Nisan 1953, 1.

*Güzel şehrinize hava yolları meydan müdürü olarak geldiğimden dolayı büyük bir haz duydum. Hava seferleri Pazartesi, Çarşamba, Cuma günleri İstanbul'dan ve Ankara istikametinden gelerek, Erzurum, Kars ve Van'a gidecek Salı, Perşembe, Cumartesi günleri Van'dan kalkarak Kars ve Erzurum'a uğradıktan sonra şehrimize gelerek buradan Sivas, Kayseri, Ankara ve İstanbul'a hareket edecektir. Hattın açılmasında büyük bir emek sarfeden Sayın Valimizi hürmetle anmağı bir borç biliriz.*²⁵¹

Yapılan açıklamadan da anlaşıldığı üzere hava yollu hattının açılmasında Erzincan Valisi İsmail Hakkı Baykal'ın büyük emeği geçmiştir.

2.4.16. DP İl Kongresi

21 Haziran 1953 tarihinde Erzincan DP İl Kongresi Bezirci Sineması'nda yapılmıştır. Kongreye müşahit sıfatı ile bulunmak üzere Necmettin Sahir Sılan tayin edilmiş ve sonrada Kongre Başkanlık Divanı seçimine geçilmiştir. Kongre başkanlığına DP Genel Kurul Temsilcisi Necmettin Sahir Sılan seçilmiştir. Necmettin Sahir Sılan'ın teşekkür konuşmasından sonra İl İdare Kurulunun raporu okunmuş ve kabul edilmiştir. Mali raporun kabul edilmesinden sonra dilekler dinlenmiş ve kurul seçimi yapılmıştır. Gizli oyla yapılan seçim sonucunda, Eyüp Bezirci, Sadullah Erim, Refik Kurdoğlu, Hüseyin Tiryaki, Celal Bali, Fehmi Odabaşı, Nusret Bayındır, Suphi Özdemir ve Mehmet Özcan seçilmiştir. Bundan sonra Haysiyet Divanı ve Büyük Kurultaya gidecek delegeler seçilmiştir.²⁵²

Erzincan DP İl İdare Kurulu üyeliğine tekrar seçilen dokuz kişi Necmettin Sahir Sılan'ın başkanlığında toplanarak birinci başkanlığa Eyüp Bezirci, ikinci başkanlığa Hüseyin Tiryaki, muhasip üyeliğine Sadullah Erim seçilmiştir. Daha sonra Haysiyet Divanı seçimi yapılmış ve İbrahim Kahraman seçilmiştir.²⁵³ DP Genel Kurulu Erzincan İl İdare Kurulunun görev taksimini onaylamıştır.²⁵⁴

²⁵¹ MK, *Şehrimize Hava Seferleri Başlıyor*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 5 Mayıs 1953, 1.

²⁵² MK, *Türk Demokrasi Hayatının Örnek Bir Kongresi: İl Kongremiz Çok Heyecanlı Geçti*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 22 Haziran 1953, 1.

²⁵³ MK, *Dün Saat 15.30 da Toplanan Yeni D.P. İl İdare Kurulu Vazife Taksimi Yaptı*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 23 Haziran 1953, 1.

²⁵⁴ MK, *D.P. Genel Kurulu, Şehrimiz İl İdare Kurulunun Vazife Taksimini Tasvip Etti*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 2 Temmuz 1953, 1.

2.4.17. Kurma Evler Hakkında Çıkarılan Kanun ve İçme Suyu Çalışmaları

Erzincan'ın fahri hemşerisi olan Necmettin Sahir Sılan tarafından gönderilen telgrafa göre, hükümet tarafından 1939 depreminden sonra depremzede halk için yapılan kurma evlerin maliyet fiyatından yüzde elli indirim yapılmış ve bu konuyla ilgili kanun tasarısı TBMM'de kabul edilmiştir. Erzincan'da memnuniyet yaratan bu indirim 6131 sayı ile kanunlaştırılmış ve yürürlüğe girmiştir. Ayrıca hükümetin köyleri kalkındırmak için yaptığı yol çalışmaları ve içme suyu projeleri Erzincan'ın köylerinde hızla devam etmektedir. Bu kapsamda, Erzincan'da birçok köyün içme suyu tesisatı bitirilmiş, çeşmeleri takılmış ve suları akıtılmıştır. Bazı köylerin de su ihtiyacı için etütleri yapılmıştır. Bunların yanı sıra Hah Köyü'nün içme su inşaatı bitmiş ve suyun çeşmeye gelmesi için faaliyet hızlandırılmıştır. Hah suyunun ıslahı için Bakanlık tarafından 100 bin liralık tahsilat gönderilmiştir.²⁵⁵

2.4.18. Erzincan Milletvekili Şemsettin Günaltay'ın Erzincan Ziyareti

Erzincan'a gelen Şemsettin Günaltay Belediye Parkı'nda kalabalık halk topluluğuna bir konuşma yapmıştır. Günaltay'ın iktidarı eleştirdiği konuşması şöyledir:

...DP muhalefetteyken vatandaşlara manevi ve maddi sahalara ait birçok vaatlerde bulunmuştur. Bu vaatlerin başında da demokratik rejimi sağlam esaslara istinat ettirmek anti demokratik kanunları kaldırmak geliyordu. Fakat iktidara geçtikten sonra bu vaatler unutuldu. Bütün ısrarlarımıza rağmen hala anayasa tadili ve seçim kanunun tatbikatla beliren noksanlarının ıslahı gibi teşebbüsler göz önüne alınmadı. Anti demokratik kanunları kaldırmak ise işlerine gelmez oldu...

Günaltay ayrıca “...Bugün 700 milyon dolar döviz açığımız vardır. Avrupa'nın büyük müesseseleri tüccarlarımıza mal vermez olmuş, buğdaylarımızı dışarıya satamıyoruz. Altınımızda tükenmiştir...” demiştir. Günaltay ekonomide yaşanan bu sorunların sebebinin iktidarın liberalizm politikası olduğunu, bu politika devam ederse paranın değerinin düşeceğini söylemiştir.²⁵⁶

²⁵⁵ MK, *Şehrimiz Büyük Bir Hızla Kalkınmaya Devam Ediyor: Daimi Cereyana Kavuşuyoruz*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 16 Temmuz 1953, 1.

²⁵⁶ MK, *Memleketimizin Kıymetli Evladı*, Halkın Sesi Gazetesi, 11 Eylül 1953, 1-3.

2.4.19. CHP'nin Çalışmaları

CHP Erzincan İl Başkanı Rauf Bayındır, İl İdare Kurulu üyeleri Ragıp Ş. Çalkavur ve Merkez İlçe Başkanı Avukat Adil Sağıroğlu Başköy ve Esbeverek Bucaklarına ve bunlara bağlı köylere giderek partililerle temas etmiş, köylülerle hasbihallerde bulunmuşlardır. Buradaki CHP teşkilatının çalışmaları ve partiye olan yakın alaka ve bağlılığın büyük memnuniyet uyandırdığı belirtilmiştir.²⁵⁷

2.4.20. Halkın Sesi Gazetesinde Yayımlanan “Menderes Düşecektir” Yazısı

Halkın Sesi gazetesi yazarlarından Mustafa Yıldırım, Adnan Menderes'in kendine verilen fırsatı değerlendiremediğini ve plansız günlük politika izlediğini iddia etmiştir. Mustafa Yıldırım'ın gazetede yayınlanan yazısı şöyledir:

Evet, düşecektir ve ebediyyen sükût edecektir. Çünkü: Tarihin ve talihin kendisine bahşettiği müstesna fırsattan istifade etmesini bilmedi. Demokratik nizamın her yerde muta olan, içtinabı gayrikabil, en basit kaidelerini bilmeyecek kadar acemilik gösterdi. Yetişme tarzını ve mazideki rolünü düşünmeden, kabiliyetini hesaba katmadan, diktatörlük yoluna heveslendi. Planlı ve programlı memleket hizmetinden ziyade, hiçbir devirde muvaffak olmamış, günlük politika yolunu tercih etti. Parlamenter rejimin lazımı gayri müfariki olan mürakabeden hoşlanmadı. Muhalefeti doğru yolu gösteren ikaz ve irşad edici bir unsur değil, daima düşman gördü.(Bir gün iktidardan düşebilirim, bundan tabi bir şey olamaz.) diyerek iç huzurunu sağlamadı. Ve kendisini mukadder olan bu akibete bir türlü alıştıramadı. Partisi içindeki dost tenkitlerde tahammülsüzlük gösterdi. Tüzüklerindeki Antidemokratik hükümlere dayanarak onları kolayca susturma yolunu buldu.

Partisinin kapısını ardına kadar açarak menfaatçilerin, midecilerin, dalkavukların istilasına imkan verdi. Bunların sahte pöh pöhleriyle kendi kendinden geçerek sermest oldu.

Evet, Menderes düşünmedi ki: Dalkavuklar her devrin yardakçısı, her iktidarın uşağıdır. Bugün küfrettiklerini yarın alkışlarlar, dün alkışladıklarına da bu gün küfrederek. Çünkü bu gibiler iplikleri çoktan pazara çıkmış, ne mal oldukları çoktan anlaşılmıştır.

²⁵⁷ MK, Parti Çalışmaları, Halkın Sesi Gazetesi, 12 Eylül 1953, 3.

Menderes bunları vazifede tutmakla, bunlara şurada bura da yeni vazifeler vermekle bir şey kazanamayacağını peşinen bilmelidir. Bunların millet huzuruna çıkmaya katiyyen yüzleri olmadığı şundan da belliki; yazdıkları iki satır yazının altına imza koyacak kadar artık cesaretleri kalmamıştır.

*Hala bunlardan medet uman Menderes düşecektir ve ebediyyen sükut edecektir.*²⁵⁸

2.4.21. DP'den İstifalar

Kıştım Köyü'nde DP Erzincan Merkez İlçe Üyesi Ali Rıza Gülhan ve Kıştım Köyü Muhtarı İmam Doğan ile birlikte 125 kişi DP'den toplu halde istifa etmiştir. İstifa edenlerin isimleri şöyledir; Ali Rıza Gülhan, Muteber Gülhan, Emine Gülhan, Gülizar Gülhan, İmam Doğan, Zarife Doğan, Gülbahar Doğan, Mustafa Gülhan, Leyla Gülhan, Haşim Gülhan, Hanım Gülhan, Rıza Güler, Zühtü Güler, Mahir Güler, Hasan Güler, Mehmet Güler, Hüseyin Güler, Hatice Güler ve Hanım Güler'dir. Listede aynı köyden birçok kişinin daha ismi verilmiştir.²⁵⁹ Kıştım Köyü'nden sonra İliç'in Kinana Köyü'nde de DP İdare Kurulu Başkanı ve üyeleri toplu istifa ederek CHP'ye kayıt olmuşlardır. İstifa edenlerin isimleri şöyledir; DP Ocak Başkanı Dursun May, üye Ali Beğenmiş, üye Aşur May ve üye Keko Beğenmiş'dir.²⁶⁰

2.4.22. Şeker Kooperatifi'nin Kuruluşu

Erzincan'a kurulacak Şeker Şirketi Kooperatifi için 11 Eylül 1953 tarihinde Şeker Şirketi Genel Müdürü Baha Tekand beraberinde Ziraat İşleri Müdürü Muhyettin Çığtepe, yardımcısı Tevfik Akbaş, Yüksek Ziraat Mühendisi Dünder Tekand, Sabri Malkoç, Mehmet Ali İyikan, Nadir Tekcan, Rıza Günay ve Hukuk Müşaviri Orhan Güni Erzincan'a gelmiştir. Gelen misafirler öncelikle Vilayet Makamını ziyaret etmiştir.²⁶¹

Daha sonra, Ondördüncü Pancar Ekicileri İstihsal Kooperatifi Erzincan, Tercan, Refahiye ve Kemah köylerinden gelen yüzlerce çiftçinin şeker şirketi Genel Müdürü Baha Tekand, Vali İsmail Hakkı Baykal, Şeker Şirketi Ziraat mensuplarının hazır bulunduğu toplantıda kurulmuştur. Genel Müdür Baha Tekand yapılan toplantıda kurulan

²⁵⁸ MK, Mustafa Yıldırım, *Menderes Düşecektir*, Halkın Sesi Gazetesi, 12 Eylül 1953, s.1.

²⁵⁹ MK, *D. Parti Müfettişinin Ayağı Uğurlu Geldi: Demokrat Partiden Kütle Halinde İstifalar*, Halkın Sesi Gazetesi, 27 Eylül 1953, 1.

²⁶⁰ MK, *İliç'de Demokrat Partinin İstifaları*, Halkın Sesi Gazetesi, 2 Ekim 1953, 3.

²⁶¹ MK, *Şehrimizde Şeker Şirketi Kooperatifi Kuruluyor*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 12 Eylül 1953, 1.

kooperatifin gayelerini, yapacağı büyük zirai hamleleri anlaşılır bir şekilde kendini büyük bir heyecan ve ilgiyle dinleyen çiftçilere izah etmiştir. Erzincan ve Erzurum kooperatifinin Aşkale’de kuracağı şeker fabrikasının bu sahalarda yapacağı büyük kalkınmayı, şeker şirketi ziraat teşkilatının çalışmaya başladığını ve yılbaşından önce fabrikanın ihale edileceğini belirtmiştir. Erzincan’da kurulan Pancar Ekicileri Kooperatifi dolayısıyla Cumhurbaşkanı Celal Bayar’a, Başbakan Adnan Menderes’e, İşletmeler Bakanı Sıtkı Yırcalı’ya teşekkür ve minnet telgrafları gönderilmiştir.²⁶²

Erzincan ve Civarı Pancar Ekicileri İstihsal Kooperatifinin esas sözleşmesi Bakanlar Kurulunca onaylanmış ve Şeker Şirketinden gönderilen Avukat Erdoğan Bikat tarafından kooperatifin sözleşmesinin, Erzincan Ticaret Mahkemesine tasdiki ve Ticaret Odasına da tescili yapılmıştır.²⁶³

Erzincan’da kurulan Erzincan ve Civarı Ekicileri Kooperatifi kurucuları 21.12.1953 Pazartesi günü Belediye Salonunda Şeker Şirketi temsilcilerinin de katılımıyla ilk toplantısını yapmıştır. Toplantıda gündemdeki maddeler müzakere edilerek karara bağlanmış ve kooperatifin İdari Meclisi üyeleri seçilmiştir. İdari Meclis üyeliğine Süleyman Özbek, Refik Kurdoğlu, Hüseyin Tiryaki, İbrahim Kahraman ve Nadir Türkel seçilmiş ve aralarında yapılan görev taksimi seçiminde Süleyman Özbek başkanlığa, Refik Kurdoğlu başkan vekilliğine seçilmiştir. Fehmi Baysoy, İhsan Hışır ve İbrahim İlter denetçi olarak seçilmiş, bu tarihten itibaren kooperatif fiili olarak işe başlamıştır.²⁶⁴

2.4.23. Erzincan Lisesi Temel Atma Töreni

11 Kasım 1953 Çarşamba günü saat 15.00’da vilayetin karşısında ve Trabzon Caddesi üzerindeki arsada Erzincan Lisesi’nin temel atma töreni yapılmıştır. Törene, Vali İsmail Baykal, vilayet erkanı, Milli Eğitim Müdürü Hakkı Rodop, Bayındırlık Müdürü Sırrı Yaraş, Devlet Hastanesi Başhekimisi Dr. Ertuğrul Gürsoy, Sağlık Müdür Vekili Dr. Avni Kefeli, Lise Müdürü Esat Onatkut, inşaatın müteahhidi Mühendis Şevket Kömürcüoğlu, lise öğretmenleri ve öğrencileri katılmıştır. Açılışta kurban kesildikten

²⁶² MK, *Erzincanda Pancar Ekicileri İstihsal Kooperatifi Kuruldu*, Öz Erzincan Gazetesi, 11 Eylül 1953, 1.

²⁶³ MK, *Erzincan ve Civarı Pancar Ekicileri İstihsal Kooperatifinin Ana Mukavelenamesi Vekiller Heyetince Tasdik Edildi*, Öz Erzincan Gazetesi, 26 Kasım 1953 1.

²⁶⁴ MK, *Erzincan ve Civarı Pancar Ekicileri İstihsal Kooperatifi Müessisleri İlk Toplantılarını Yaparak Kooperatifin İdare Meclisi ve Mürakiplerini Seçtiler*, Öz Erzincan Gazetesi 23 Aralık 1953, 1.

sonra protokol sırasına göre temele harç atılmış, Erzincan için hayırlı olması temenni edilerek, bu protokolün bir örneği imzalanmış ve tedavül eden paralarla birlikte bir kavanoza konularak temele gömülmüştür.²⁶⁵

2.4.24. Erzincan Belediye Başkanı Refik Kurdoğlu'nun Öz Erzincan Gazetesi'nde Yayınlanan 1952-1953 Yıllarında DP İktidarının Erzincan'a Yaptıklarına Dair Yazı

İki yıl zarfında Hükümet Erzincan'da 10 milyon muhtelif işler yapmıştır.

İzmir Vilayetinde yapılan imar faaliyetleri hakkında Bayındırlık vekili Sayın Kemal Zeytinoğlu'nun dünkü beyanatlarını dinlerken İzmir'de bu sene iki milyon küsur bin liralık imar faaliyeti olduğunu öğrenmiş bulunuyoruz. İzmir vilayetinin büyüklüğü ve nüfus kesafeti ve ehemmiyeti mevkiye ve tüccariyesi ile vilayetimiz mukayese edildiği zaman Erzincanımıza devletçe yapılan yardımın azameti hemen gözümlün önünde canlanarak şu son iki sene zarfında devlet eli ile Erzincan'da yapılmış ve yapılacak işlerin bilançosunu yapmak hatırıma geldi.

İşte aziz hemşerilerime 952 ve 953 senelerinde yapılan işlerin bilançosunu veriyorum. Başta Erzincan ovasını islah ve fırat nehrinin terfii suretiyle yeşil ve münbit ovaımızın sulanması için üç kısımda 3305814 lira bedelli keşifli muazzam bir ameliye ihalesi yapılarak işe başlanmış ve halen devam etmekte bulunmuştur. Ayrıca bu işle ilgili Erzincan'da milyonlara mal olan iplik fabrikası ile şehre ceryan ve sulama işlerinde istifade edilmek üzere kesin şirketine 2390000 liraya girlevik hidro elektrik santrali ihale edilmiş ve 29/Ekim/953 tarihinde inşaatının ikmal edilmiş olacağı anlaşılmıştır. Bunlardan başka yine su işlerimiz ele alınmış ve Refahiye'nin Hırdıç Deresi ıslahı için 104832 lira Erzincan Vaskirt Deresi pirizi için 100 bin lira ve Hozunsu Deresi ıslahı için 125000 lira, Kemaliye'nin bahçe su işleri için 250000 lira sarfı ile bu işlerin bir an evvel yapılması düşünülmüş ve aynı zamanda adı geçen işlerin ihaleleri de yapılmış, inşaatlarına başlanmış ve bir kısımda bitmek üzere bulunmuştur.

Erzincan merkez kazasında fakir halkın barınması için 200000 lira sarfı ile 25 blok pavyon yaptırmış ve 191919 lira keşif bedelli 17 evin ihalesini icra kılmış ve inşaatına da başlattırmış bulunmaktadır. Her sahada olduğu gibi eğitim davasını da ele alan hükümetimiz 209036 lira 25 kuruş keşif bedeli lise binasının birinci kısmını ve 366000 lira bedeli keşifli Erkek Sanat Okulunu ihale ederek

²⁶⁵ Şahin, Erzincan Tarihi 4, 100-101.

müteahhidi ile mukavelesini yapmış ve geçen sene 149000 liraya ihale etmiş olduğu Akşam Kız Sanat Okulunun inşaatı ikmal edilerek tedrisata açılmış bulunmaktadır. Sağlık davamızda diğer işlere muvazi bir şekilde ele alınarak Erzincan merkezinde devlet hastanesine ilaveten 500000 lira kıymetinde modern her türlü teçhizatı havi bir verem pavyonu yaptırarak halk hizmetine tahsis etmekle beraber Refahiye’de 200000 ve Kemaliye’de 148676 lira 22 kuruş bedeli keşifli iki sağlık merkezini eksiltmeye koymuş bulunmaktadır. Ilıç Kazasında 39000 ve Tercan Kazasında 49552 lira 65 kuruş keşif bedeli iki ceza evi ile Tercan’da 160270 lira kıymetinde bir hükümet konağı ihale etmiş bulunmaktadır. Senelerden beri yol ve köprü yüzünden mustarip olan halkımızın bu sahadaki ihtiyaçlarını da göz önüne alan Bayındırlık Vekâleti Tercan’ın iki nahiye halkını merkez kazalarına bağlayan 338370 lira 78 kuruş bedelli Karasu üzerinde Kızıl Mağara Köprüsünü ve 72142 lira keşif bedeli Tuzla Deresi ve Kemaliye’de Fırat üzerinde 400000 lira bedeli keşifli üç köprüünün de ihalesi yapılmış ve bunlardan Kızıl Mağara ve Tuzla Deresi köprülerine de başlandığı gibi ayrıca Sansa Deresindeki muazzam bir betonarme köprüünün genişletilmesi işi için de 100000 lira tahsis etmiş ve işe başlattırılmıştır.

Bu sene il ve köy yolları için 650000 lira ve köy içme suları için 220000 lira sarfı suretiyle köy yol ve içme su ihtiyaçlarının da temin etmekte bulunmuştur. Bundan başka 19 köy mektepleri için 272429 buna ilaveten 150000 lira kıymetinde bir sinema ve gazino altı mağaza ve belediyece 203000 lira sarfı ile bir sebze hali yaptırılmıştır ki şu iki sene zarfında ceman yekûn (10.894.540) (on milyon sekizyüz doksandört bin beşyüz kırk) lira sarf edilmiş olduğu anlaşılmaktadır.

Buda gösteriyor ki Demokrat iktidar akıllara hayret verecek şekilde Erzincanda ve Erzincan’ın kalkınması için çalışmıştır. Hükümetimize bu başarıdan dolayı Erzincanlılar namına teşekkür etmeyi bir borç biliriz.”²⁶⁶

2.4.25. Erzincan Valisi İsmail Hakkı Baykal Tarafından Açıklanan 1953 Yılında Yapılan İşlerin Bilançosu Yazısı

1954 senesine girerken Demokrat İktidarın bir sene içinde Erzincan’da yapmış olduğu işlerin bilançosu Vali İsmail Hakkı Baykal tarafından gazete aracılığıyla halka duyurulmuştur. Yapılan işler aşağıdaki şekilde sıralanmıştır:

²⁶⁶ MK, Refik Kurdoğlu, *Demokrat İktidarın Memleketimizin Kalkınması Yolunda Gösterdiği Başarılar*, Öz Erzincan Gazetesi, 27 Ağustos 1953, 1-2.

1-33 kilometre Erzincan-Cengice Nahiyesi yolu.

2-17 kilometre Erzincan-Hah fidanlık yolu.

3-5 kilometrelik Kapesi köy yolu.

4-5 kilometre on köyü Altınbaşak İstasyonuna bağlayan Cimin ve Altınbaşak yolu.

5-10 kilometrelik Keperiç ve Piteriç köy yolları.

6-20 kilometre Bıraastik-Kiy-Ergan köyleri yolu. 95 kilometre tutarında olan bu köy yollarının toprak tesviyesi ve 115 kilometrelik yolun da atablesi ikmal edilmiştir. Ayrıca geçen 1952 yılında yapılan köy yollarının bakıma alınarak tamirâtı yaptırılmış, yollar üzerinde bulunan 42 betonarme menfez ve 16 ahşap köprüünün de tamirâtı yapılmıştır. Bunlardan başka 40 kilometre uzunluğunda Tercan-Mans yolu için 140000 lira ve 25 kilometre Kuruçay Nahiyesinin 15 köyünü Iliç Kazasına bağlayan Kuruçay-Iliç yolu için 75000 lira ve Refahiye iltisak yolu için 42000 lira bedel keşifli yolların ihalesi yapılmıştır. Kemaliye Çaltı taş köprüler yolu için de 200000 lira tahsis edilmiş ve işe başlamıştır.

Tercan İlçemizde tuzla deresi üzerinde 72112 liralık ve fırat nehri üzerinde 338770 lira bedel keşifli Kızılmağara köprüsü ve Kemaliye kazası dahilinde Kemaliye-Arabgir, Aşağı kındır ve Bağıştaş asma köprüleri için 277318 lira ve Fırat nehri üzerinde Sansa boğazında İskenderun-Erzurum yolunun Erzincan vilayeti hudutları içinde bir milyon lira bedel keşifli 2 betonarme köprüünün yeniden ve mevcut bir köprüünün genişletilmesi ihale edilmiş ve inşaatıda bitmek üzere bulunmaktadır.²⁶⁷

2.5. 1954 Yılı Erzincan'daki Gelişmeler

2.5.1. Erzincan Ziraat Kongresi Toplantısı

Erzincan Ziraat Kongresi 11 Ocak 1954 tarihinde saat 14.00'da iplik fabrikası salonunda açılmıştır. Kongreye Erzincan'daki Tarım Bakanlığı mensupları, Ziraat Bankası Müdürü, merkez, bucak ve köy muhtarları katılmıştır. Kongre gündemine göre Ziraat Müdürü Cemal Oktay Tarım Kongresi hakkında verdiği bilgiden sonra seçimlere geçilmiş ve bir başkan, başkan vekili ve üç katip seçimi yapılmıştır. Seçim sonucunda;

²⁶⁷ MK, Yeni Yıla Girerken: Demokrat iktidarın, On seneden Beri İhmal Edilen Vilayetimiz Dahilinde 953 Senesinde Başarmış Olduğu İşlerin Bilançosunu Neşrediyoruz, Öz Erzincan Gazetesi, 1 Ocak 1954, 1.

başkanlığa Ziraat Müdürü Cemal Oktay, başkan vekilliğine Veteriner Müdürü Fahmi Baysoy, kâtiplere Necmettin Şener ve Hilmi Nalcıoğlu seçilmiştir. Daha sonra kongrenin çalışma planı okunmuş ve toplantı sona ermiştir.²⁶⁸

2.5.2. Erzincan Şeker Fabrikası'nın İhalesi

Erzincan'a yapılacak olan şeker fabrikasının ihale edilmesi ile ilgili Şeker Şirketi Genel Müdürü Baha Tekand Erzincan Valisi'ne bir telgraf göndermiştir. Telgrafta Tekand; *'Erzincan'da kurulacak Şeker Fabrikasının ihalesi dün fevkalade müsait şartlarla yapılmıştır. Bu yıl içinde pek yakın zamanda inşaat şantiyelerinin açılması ve bölge binalarının inşası için gerekli tedbirler alınmıştır. Bu hayırlı neticenin mahallen duyurulmasına kıymetli delaletinizi hürmetlerimle rica ederim.'* demiştir.²⁶⁹

2.5.3. 1954 Genel Seçimleri

2.5.3.1. Türkiye'de Genel Seçim Hazırlıkları

1954 Genel Seçimleri DP'nin iktidarda iken katıldığı ilk seçim olması ve çok partili hayata geçildikten sonra seçmenlerin icraatlarını gördüğü iki parti arasında tercih yapacak olmaları açısından büyük önem taşımıştır. DP her ne kadar 1950 seçimlerini kazanmış olsa da, bu seçimde seçmenin icraatlarını bilmediği bir partiyi iktidar yapmasının sebebi CHP'ye duyulan hoşnutsuzluk olmuştur.²⁷⁰

12 Mart 1954 tarihinde Meclis toplanmış ve seçimlerin 2 Mayıs 1954 tarihinde yapılmasına ve seçimlerden sonra Meclis'in 14 Mayıs 1954 tarihinde toplanmasına karar vermiştir.²⁷¹ Seçim tarihinin belirlenmesinden önce Meclis, 17 Şubat 1954 tarihinde 5545 Sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu'nun 16., 19., 27., 117., 119., 120., 123., 124., 125., 126. maddelerinde değişiklik yapılmış ve kanuna üç geçici madde eklenmiştir. Bu kanunla; seçim listelerinin düzenlenmesinde uygulanacak yöntemlerin belirlenmesi, seçmen kütüklerinin düzenli ve emniyetli bir şekilde hazırlanması ve sonra birer örneğinin siyasi partilere verilmesi, Yüksek Seçim Kurulunun görev ve yetkilerinin belirlenmesi, Yüksek

²⁶⁸ MK, *Vilayetimiz Tarım Kongresi Toplandı*, Öz Erzincan Gazetesi, 12 Ocak 1954, 1.

²⁶⁹ MK, *Şehrimizde Yapılacak Olan Şeker Fabrikasının İhale Edilmesi Münasebetiyle*, Öz Erzincan Gazetesi, 22 Ocak 1954, 1.

²⁷⁰ Ensar Yılmaz, "1954 Seçimlerinin Önemi Öne Çıkan Özellikleri ve Siyasi Sonuçları", *E-Journal of New World Sciences Academy*, 5/4, 542, https://www.academia.edu/30260679/1954_Se%C3%A7imlerinin_%C3%96nemi_%C3%96ne_%C3%87%C4%B1kan_%C3%96zellikleri_ve_Siyasi_Sonu%C3%A7lar%C4%B1

²⁷¹ Akşam Gazetesi, "Meclis Dün Seçimlerin Yenilenmesine Karar Verdi", 13 Mart 1954. (Erişim Tarihi 11.01.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/21819>

Seçim Kurulu üyelerinin Danıştay ve Yargıtay üyeleri arasından beşer asil, üçer yedek olmak üzere kura ile belirlenmesi, seçim ile ilgili itirazların Yüksek Seçim Kuruluna yapılması gibi mevzularda düzenlemeler yapılmıştır.²⁷² Yapılan değişiklikler CHP tarafından memnuniyetle karşılanmış fakat düzenleme yeterli gelmemiştir. CHP sözcüsü Faik Ahmet Barutçu kanun ile ilgili yaptığı açıklamada, seçim sistemini eleştirmiştir. Özellikle İstanbul gibi nüfusu çok olan şehirlerde kanunun bir milletvekili için yetersayı olarak belirlediği miktarın iki, üç katı oy alanların seçimi kazanamadığını fakat nüfusu az olan illerde yetersayısından daha az oy alanların bu sistem sebebiyle milletvekili seçildiğini belirten Barutçu, seçim kanununun yanlış taraflarını düzeltmenin iktidar için zaruri olduğunu söylemiştir.²⁷³

Seçim tarihinin yaklaşmasıyla partiler seçim çalışmalarına hız vermiş ve bu bağlamda Cumhuriyetçi Millet Partisi²⁷⁴ muhalefet partilerinin seçimde DP'ye karşı birlik olması için tebliğ yayınlamıştır. CMP, milletin selameti ve ülkenin geleceği ile sıkı sıkıya alakası olan rejim davasını gerçekleştirmek gibi vatani bir maksatla, seçimlerde muhalif partiler arasında bir işbirliğini faydalı gördüklerini açıklamıştır. CHP'de bu iş birliğini destekleyenlerin yanı sıra desteklemeyenler de vardı. Karşı çıkanlar CMP'nin kapatılan MP'nin devamı olduğunu ve iltica ile anılmış bir teşkilatla iş birliği yapmanın CHP için faydalı olmayacağını savunmuştur. CHP'nin büyük çoğunluğu ise seçimi kazanmak için her meşru çareye başvurmanın gerektiğini düşünmektedir.²⁷⁵ Bunun üzerine CHP İl İdare Kurulu toplanmış ve seçimlerde yapılacak iş birliği konusunda bir açıklama yapılmıştır. Yapılan açıklamada; "...Laik Cumhuriyet ve inkılap umdelerini programlarına kabul etmiş ve bu umdelerini seçim beyannamelerinde ilan edecek olan partilerle ve bağımsızlarla seçimlerde iş birliği yapması, CHP, rejimin selameti için

²⁷² Resmi Gazete, "Kanunlar", 23 Şubat 1954. (Erişim Tarihi 11.01.2022)

<https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/8641.pdf>

²⁷³ Akşam Gazetesi, "Seçim Kanunu Tadilatı Dün Mecliste Kabul Edildi", 18 Şubat 1954, (Erişim Tarihi 25.03.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/21643>

²⁷⁴ Millet Partisi hakkında dini siyasete alet etmek nedeniyle açılan dava 27 Ocak 1954 tarihinde sonuçlanmış ve Millet Parti'si kapatılmıştır. Akşam Gazetesi, "Millet Partisi Fesholundu", 28 Ocak 1954, (Erişim Tarihi 29.06.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/21622> Partinin kapatılmasından iki hafta sonra Osman Bölükbaşı tarafından Cumhuriyetçi Millet Partisi kurulmuştur. Akşam Gazetesi, "Cumhuriyetçi Millet Partisi Dün Kuruldu", 11 Şubat 1954, (Erişim Tarihi 29.06.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/21637>

²⁷⁵ Akşam Gazetesi, "C.H.P. Bu Sabah C.M.P Tebliğini Tetkike Başladı", 13 Mart 1954, 1-2.

faydalı sayar” denilmiştir.²⁷⁶ Bu açıklamayla CHP’nin seçimlerde iş birliğine olumlu baktığı anlaşılmıştır. Fakat iki parti arasında aday sayıları konusunda uyuşmazlık yaşanmış, CMP, bütün ülkede seçimlere katılımda listede yarı yarıya aday ismi istemiştir. CHP ise tüzükte ve milletvekilliği adaylık yönetmeliğinde yapılan değişiklik sonucunda listeye girebilme hakkının teşkilata bırakıldığını, Genel Merkez’in fazla yetkisi bulunmadığını ileri sürerek mahalli teşkilatların iş birliği yapmasını istemiştir. Bu nedenle iki parti arasındaki anlaşma sonuçsuz kalmıştır.²⁷⁷

02 Mayıs 1954 tarihinde yapılacak seçimlerde her ilin çıkaracağı milletvekili sayıları Bakanlar Kurulu tarafından belirlenmiştir. Buna göre illerin çıkaracağı milletvekili sayıları şöyledir; Afyon 9, Ağrı 4, Amasya 5, Ankara 21, Antalya 8, Aydın 9, Balıkesir 14, Bilecik 4, Bingöl 3, Bitlis 2, Bolu 8, Burdur 4, Bursa 14, Çanakkale 8, Çankırı 6, Çoruh 5, Çorum 9, Denizli 9, Diyarbakır 8, Edirne 6, Elazığ 5, Erzincan 5, Erzurum 12, Eskişehir 7, Gaziantep 8, Giresun 8, Gümüşhane 6, Hakkâri 1, Hatay-İçel 8, İstanbul 29, İzmir 20, Isparta 5, Kars 10, Kastamonu 10, Kayseri 10, Kırşehir 5, Kırklareli 8, Kocaeli 12, Konya 12, Kütahya 8, Malatya 12, Maraş 7, Manisa 12, Mardin 7, Muğla 6, Muş 3, Niğde 8, Ordu 9, Rize 6, Samsun 12, Seyhan 13, Siirt 4, Sinop 6, Sivas 14, Tekirdağ 6, Tokat 9, Trabzon 12, Tunceli 3, Urfa 8, Uşak 4, Van 4, Yozgat 8 ve Zonguldak 16’dır.²⁷⁸

DP ve CMP’nin milletvekili aday listeleri 12 Nisan 1954 tarihinde Yüksek Seçim Kuruluna teslim edilmiştir. DP listesinde halen milletvekili olan 256 milletvekili yeniden aday gösterilmiş, 150’den fazla adayda ilk defa aday olmuşlardır. Listede 10 tane bağımsız aday mevcuttur. Adnan Menderes Aydın ve İstanbul’dan, Celal Bayar Bursa ve İstanbul’dan, Fuat Köprülü İstanbul’dan ve Refik Koraltan İçel’den aday gösterilmiştir.²⁷⁹

Milletvekili adaylarının belirlenmesinden sonra partiler propaganda çalışmalarına başlamıştır. İsmet İnönü seçim kampanyasını başlatmak için Malatya’da miting

²⁷⁶ Akşam Gazetesi, “Seçimlerde D.P. yi Mağlup Etmek İçin Teşebbüsler”, 14 Mart 1954, (Erişim Tarihi 11.01.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/21820>

²⁷⁷ MK, C.H.P. ye Kastedenler, Demokrat Erzincan Gazetesi, 31 Mart 1954, 1.

²⁷⁸ MK, İcra Vekilleri Heyeti Tarafından Tespit Edilen Vilayetlerin Çıkaracağı Meb’us Adedi, Demokrat Erzincan Gazetesi, 31 Mart 1954, 1.

²⁷⁹ Akşam Gazetesi, “D. Parti Aday Listesi Neşrolundu”, 13 Nisan 1954. (Erişim Tarihi 11.01.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/37760>

yapmıştır.²⁸⁰ Daha sonra İstanbul ve Balıkesir’de mitingler düzenlenmiştir. İsmet İnönü konuşmalarında Petrol Kanunu, Yabancı Sermaye Kanunu, tarımda düzensiz makineleşme, hayat pahalılığı ve dış borçlar üzerinden hükümeti eleştirmiştir. İnönü Petrol Kanunu’nun yabancı sermaye ile petrol işleten bütün devletlerdeki kanunlara göre en ağır şekilde hazırlandığını ve bu kanunun her maddesinin kapitülasyon esası üzerine hazırlandığını iddia etmiştir. Ayrıca İsmet İnönü konuşmasında iktidara geldiklerinde neler yapmak istediklerini de anlatmıştır.²⁸¹ İnönü yurt gezilerine devam etmiş ve birçok şehirde mitingler düzenlenmiştir.²⁸²

Yabancı Sermaye Kanunu’nu İnönü gibi CHP’li başka siyasetçiler de eleştirmiştir. Eleştirenler, aslında yabancı sermayeye karşı olmadıklarını fakat bu kanunun acele çıkarılmasına karşı olduklarını beyan etmişlerdir. Erzincan Milletvekili Şemsettin Günaltay ise bu kanuna tamamen karşı olduğunu açıklamıştır. Yaptığı bir konuşmada Günaltay “İktidara geldiğimiz zaman memlekete gelmiş ve gelecek bütün yabancı sermayelerin icabına bakacağız.” demiştir. Günaltay’ın bu açıklaması tepkilere sebep olmuş ve Demokrat Erzincan Gazetesi tarafından Günaltay’ın sözleri şu şekilde eleştirilmiştir:

*Almanya’nın Fransa’ya, Fransa’nın İngiltere’ye, İngiltere’nin İtalya’ya, İtalya’nın Amerika’ya hâsılı bütün dünya milletlerinin birbirlerine yardım etmeksizin ilerlemesine, hatta yaşamasına imkân olmayan bu dünyada Şemsettin Günaltay’ın kafası ve zihniyetiyle millet değil kabile bile idare olunamaz. Halk Partisi bu orta çağ düşüncesiyle mütefekkir kaldıkça iktidardan ilanihaye ümidini kesmelidir.*²⁸³

19 Nisan 1954 tarihinde DP Başkanı Adnan Menderes, yanında TBMM Başkanı Refik Koraltan ve Maliye Bakanı Hasan Polatkan ile birlikte Erzurum’a gitmiş ve ilk seçim konuşmasını orada yapmıştır. Menderes Erzurum’dan sonra Trabzon, Rize,

²⁸⁰ MK, *Halk Partisi Genel Başkanı Malatya’da Vereceği Bir Nutukla Partinin Seçim Kampanyasını Açacak*, Demokrat Erzincan 11 Nisan 1954, 1.

²⁸¹ Akşam Gazetesi, “İnönü’nün İstanbul’da İlk Seçim Nutku”, 14 Nisan 1954. (Erişim Tarihi 11.01.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/37761>
Akşam Gazetesi, “İnönü Petrol ve Yabancı Sermaye Kanunlarını Şiddetle Tenkid Etti”, 16 Nisan 1954. (Erişim Tarihi 11.01.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/37764>

²⁸² Akşam Gazetesi, “İnönü Maraş’ta”, 20 Nisan 1954, (Erişim Tarihi 08.06.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/37768>

²⁸³ MK, *Günaltay’ın Zihniyeti*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 27 Nisan 1954, 2.

Giresun, Ordu ve Samsun’da halka hitap etmiştir.²⁸⁴ Adnan Menderes Erzurum’da yaptığı konuşmada hükümetin dört yıl boyunca yaptığı icraatları, dış politikada kazandığı başarıları anlatmış ve İnönü’nün eleştirdiği konulara da cevap vermiştir.²⁸⁵

2.5.3.2. Erzincan’da Genel Seçim Hazırlıkları

Erzincan’da milletvekili adaylığı başvuruları başlamıştır. DP’den milletvekili olmak isteyen birçok aday Erzincan’a gelmiş ve başvurularını yapmışlardır.²⁸⁶ Erzincan’da 1954 seçimleri için DP milletvekili adaylığı başvurusu 1950 seçimlerine göre çok fazla olmuştur. DP milletvekili adaylık yoklamasına tabi olan adayların listesi şöyledir; Yaşar Adalı (Çiftçi-Halen Keler Köyü DP Bucak Başkanı), Muzaffer Arolan (Yüksek Mühendis), Sait Balioğlu (Emekli General), Nusret Bayındır (Ziraatçı-Eski Belediye Reisi), Fehmi Baysoy (Memur-Erzincan Veteriner Müdürü), Muharrem Bedirhanoglu (Tercan Eski Belediye Reisi-DP İl İdare Kurulu Üyesi), Eyüp Bezirci (Çiftçi), Hikmet Bilgin (Emekli Albay), Ömer Lütfi Çetin (Emekli Yüzbaşı-Tüccar), Ahmet Dünday (Emekli Nahiye Müdürü), Turgut Eğinlioğlu (İzmir İş Bölge Müfettişi), İhsan Hışır (Ziraatçı), Ömer Lütfi Köksal (Emekli General), Naci Kunbar (Ziraatçı), Turgut Nalcıoğlu (Şeker Şirketi İdari Meclisi Reis Vekili), Necati Öztan (Kemaliye Belediye Reisi), Osman Pamukçu (Genel Meclis Üyesi-DP İl İdare Kurulu Üyesi), Sadık Perinçek (Temiz Mahkemesi Başmüddei Umumi Muavini), M. Rahmi Sanalan (Emekli Kurmay Albay-Doğu Emniyet Baş Müfettişi), Necmettin Sahir Silan (Hukuk Mezunu-Tunceli Eski Milletvekili-DP Erzincan Müfettişi), Tevfik Şenocak (Memur), Turgut Temür (Memur), Basit Ürek (Emekli Doktor-Ankara Tıp Fakültesi Dahiliye Müdürü), Hıfzı Varlık (Avukat-Ankara Emlak Bankası Müşaviri), Veysel Varol (Memur-İlköğretim Denetmeni), Hamdi Yaman (Memur-Divanı Muhasebat Murakıbbı) ve Mehmet Yavuz’ (İstanbul’da Avukat) dur.²⁸⁷

28 Mart 1954 Pazar günü DP milletvekili adaylarını belirlemek için aday yoklaması yapmıştır. Yapılan yoklama sonucunda en yüksek oy alan beş aday belirlenmiştir. DP Milletvekili adayları ve aldıkları oy sayıları şöyledir: Veysel Varol

²⁸⁴ Akşam Gazetesi, “Menderes Bu Sabah Erzuruma Gitti”, 19 Nisan 1954. (Erişim Tarihi 08.06.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/37767>

²⁸⁵ Akşam Gazetesi, “Başbakanın İlk Seçim Nutku”, 20 Nisan 1954, 1.

²⁸⁶ M.K, *Demokrat Parti Mebusluk Adaylıkları İçin Şehrimize Gelen Hemşerilerimiz*, Öz Erzincan Gazetesi, 10 Mart 1954,1.

²⁸⁷ M.K, *D.P. 954 Mebus Adaylık Yoklamasına Tabi Olan Adayların İsim Listesi*, Öz Erzincan Gazetesi, 19 Mart 1954, 3.

249, Mustafa Rahmi Sanalan 180, Sadık Perinçek 170, Tevfik Şenocak 169 ve N. Sahir Silan 162 oy almışlardır.²⁸⁸

Erzincan'da CHP'de milletvekili adaylarını belirlemiştir. CHP'den milletvekilliği başvurusu geçen seçimlere göre çok daha azdır. CHP milletvekili adayları şöyledir; Rauf Bayındır (8. Dönem Erzincan Milletvekili-CHP Erzincan İl İdare Kurulu Başkanı), Hüsnü Çanakçı (Tüccar-Çiftçi), Naci Gürkan (İnşaat Mühendisi-Müteahhit), Adil Sağıroğlu (Avukat-CHP Merkez İlçe Başkanı) ve Mustafa Yıldırım' (Halkın Sesi Gazetesi Kurucusu ve Yazı İşleri Müdürü) dır. Erzincan Bağımsız milletvekili adayları ise şöyledir: Muhittin Taylan (Kadıköy Asliye Hukuk Hâkimi), Bekir Fikri Akpınar (İstanbul Barosu Hâkimi) ve Rıfat Şahsuvaroğlu' (İliç Eski Belediye Başkanı-Anadolu Ajansı Muhabiri) dur.²⁸⁹

Ülke genelinde olduğu gibi Erzincan'da da gündemin ilk konusu seçim olmuştur. Özellikle CHP ve CMP'nin seçimlere birlikte girmeleri Demokrat Erzincan Gazetesinde geniş yer bulmuştur. Bu konu hakkında yapılan bir haberde, CHP'nin yarı resmi gazetesi olarak nitelendirilen Yeni Ulus Gazetesi'nin halkı bu fikre alıştırmak için MP'nin idarecileri tarafından kurulan CMP'nin programıyla CHP programı arasında tezat bulunmadığı şeklindeki yazısı eleştirilmiştir. Yeni Ulus Gazetesi'nin bu konu hakkındaki yazısı ve CMP'nin çıkan haberler karşısında sessiz kalması parti liderlerinin tam olarak anlaşılmaya varamadığı şeklinde yorumlanmıştır.²⁹⁰ Ayrıca, Demokrat Erzincan Gazetesi, CMP ve CHP arasındaki iş birliği görüşmeleri nedeniyle CHP'yi eleştirmiştir. Yazıda CHP'nin parti umdelerine sadakat göstermediği, iktidarda iken yerini muhafaza etmek için her şeyi yaptıkları ve şimdide iktidara gelebilmek için parti prensiplerinden uzaklaştıkları belirtilmiştir.²⁹¹ Partilerin seçime birlikte girmeleri şirkete benzetilmiş ve CHP ağır bir dille eleştirilmiştir.²⁹² Başka bir yazı da ise CHP ile CMP işbirliğinin sonuçsuz kaldığının anlaşıldığı, sebep olarak da Milliyetçilerin eşitlik istemeleri gösterilmiştir. CHP'nin planlarını MP'nin kapalı kalmasına göre yaptığı, parti yeniden

²⁸⁸ M.K, *Dün Yapılan Demokrat Parti Aday Yoklamasında Alınan Neticeleri Bildiriyoruz*, Öz Erzincan Gazetesi, 29 Mart 1954,1.

²⁸⁹ Erdem Yavuz, "Erzincan'da Üç Seçim:1950-1954-1957 Genel Seçimleri", *Social Sciences Studies Journal*, 3/8, (2017):637-638.

²⁹⁰ MK, *Halk Partisi Umumi Efkarı Cumhuriyetçi Millet Partisiyle İş Birliği Fikrine Alıştırılıyor*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 13 Mart 1954, 2.

²⁹¹ MK, *C.H.P. nin C.M.P. İle İş Birliği*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 19 Mart 1954, 2.

²⁹² MK, *Bu Birleşmeden Korkmuyoruz: C.H.P. ve C.M.P. Mahdut Mesuliyetli Seçim Ortaklığı*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 26 Mart 1954, 1.

kurulunca düzenleme yapılmadan kurultaydan birleşme kararının çıktığı, fakat parti genel merkezleri anlaşsa bile teşkilatların anlaşmasının da zor olacağı yazılmıştır. Ayrıca CHP'nin bütün ihtimalleri düşünerek bu işe kalkışması gerektiği belirtilmiş ve Genel Merkez'in bu hatasının partide büyük kayıplara mal olacağı iddia edilmiştir.²⁹³

1950 seçimlerine göre 1954 seçim hazırlıkları ve propaganda çalışmaları açısından DP tüm ülkede olduğu gibi Erzincan'da da daha avantajlı olmuştur. 1950 seçimlerinde Erzincan'da DP'nin hiçbir yayın organı yoktu. 1954 seçimlerinde ise Erzincan'da bulunan yerel gazeteler DP'ye büyük destek vermiş, DP'nin Erzincan'da yaptığı yatırımları sürekli okurlarına duyurmuştur.²⁹⁴ DP milletvekili adaylığına kimlerin başvurduğu, kimlerin aday olarak seçildiği ve adayların öz geçmişleri gazeteler tarafından günlerce yayınlanmıştır.²⁹⁵ Bunların yanı sıra DP lehine haberler fazlasıyla yapılmıştır. Örneğin, seçim tarihinin belirlenmesinden sonra yapılan seçime girerken başlıklı haberde; “DP meclis grubu, 2 Mayıs'ta seçimi yenileme kararını gerçekten düğün bayram havası içinde verdi. Bu nefse itimadın işareti olduğu kadar milletin reyine ve kararına sonsuz bağlılığın da tabii neticesidir.” denilmiştir.²⁹⁶ Burada hem DP'nin icraatlarından dolayı kendine ve halka olan güveninin, hem de milli iradenin altı çizilmiştir. O dönemde partilerin bir birlerine karşı üstünlük gösterisi haline gelen partiden istifa haberleri seçimler yaklaştıkça daha da artmıştır. “Çine Köylerinde CHP ve CMP İnhilal Etti” başlıklı haberde; “Çine Kazamızda muhalefet partileri son günlerde çok fena duruma düşmüşlerdir. CHP ve CMP'nin Kahraman Köyü teşkilat başkanları ve idare heyetleri evvelki gün istifalarını vererek D.P.'ye geçmişlerdir. Diğer taraftan Demircidere Köyü'nden CHP'den istifa eden 14 kişi partimiz saflarına girmiştir.” denilmiştir.²⁹⁷

Erzincan yerel gazetelerinde CHP'ye çok defa yer verilmiştir. Fakat CHP ile ilgili yapılan haberler genelde olumsuz olmuştur. Örneğin, “CHP Seçimlerden Ümitsiz” başlıklı haberde; “CHP'liler artık kazanamayacaklarına kanaat getirmiş olacaklar ki şimdiden seçimlerin neticesi hakkında umumi efkârı bulandırmaya çalışıyorlar. Muhalefetin bugün seçim dürüstlüğü, seçim ne zaman serbesttir?, gibi mevzuları ortaya

²⁹³ MK, Kemal Cündübeyoğlu, C.H.P. ye Kastedenler, Demokrat Erzincan Gazetesi, 31 Mart 1954, 1.

²⁹⁴ MK, Yeni Yıla Girerken: Demokrat iktidarın, On seneden Beri İhmal Edilen Vilayetimiz Dahilinde 953 Senesinde Başarmış Olduğu İşlerin Bilançosunu Neşrediyoruz, Öz Erzincan Gazetesi, 1 Ocak 1954, 1.

²⁹⁵ MK, Demokrat Parti Adaylarından: Doktor Basit Ürek'in Hal Tercümesi, Demokrat Erzincan Gazetesi, 14 Mart 1954, 1.

²⁹⁶ MK, Seçime Girerken, Demokrat Erzincan Gazetesi, 16 Mart 1954, 2.

²⁹⁷ MK, Çine Köylerinde C.H.P. ve C.M.P. İnhilal Etti, Demokrat Erzincan Gazetesi, 17 Mart 1954, 1.

atması CHP'nin ümitsizliğini ve hayal kırıklığını ispat etmektedir..." şeklinde yazılmıştır.²⁹⁸ CHP ile ilgili; "*Halk Partisi Genel Başkanı Partisinin Seçim Kampanyasını Malatya'da Başlatıyor*",²⁹⁹ "*CHP'nin Milleti Aldatma Gayretleri*",³⁰⁰ "*CHP'nin Şeflik Sistemine Rücu Emeli*",³⁰¹ "*CHP'nin Hileli Aday Yoklamaları*",³⁰² "*CHP Aydınlıktan Korkuyor*",³⁰³ gibi birçok haber yapılmıştır. Bu haberlerin çoğunda CHP eleştirilmiştir. Bunların yanı sıra, İsmet İnönü'nün miting haberleri de sürekli yapılmış ve İnönü'nün nutukları gazetede yayınlanmıştır. İsmet İnönü'nün iktidara yaptığı eleştirilere gazeteden cevap verilmiştir.³⁰⁴

Erzincan'ın yerel gazetesi olan Öz Erzincan Gazetesi'nde "Millet Vekilleri Seçimi Kanuna Ait İzahname" başlığıyla yazı dizisi yayınlanmıştır. Seçmen kütüklerinin tanzimi,³⁰⁵ siyasi partilerin itiraz hakları, seçmen kartlarının hazırlanması ve dağıtımı,³⁰⁶ seçimlerde suç teşkil edecek durumlar³⁰⁷ gibi seçim kanuna ait bilgiler verilmiştir. Yayınlanan bu yazılarla seçim kanunu doğrultusunda oy kullanacak seçmenin, bilgilendirilmesi ve sorunsuz oy kullanması amaçlanmıştır.

Erzincan Valiliği görevinden önce Kaymakamlık, İstanbul Emniyet Müdürlüğü, İstanbul Vali Yardımcılığı, Antalya, Urfa ve üç seneyi aşan bir süreden beri Erzincan Valiliği görevi yapan İsmail Hakkı Baykal, DP Genel Merkezi tarafından memleketi olan Gümüşhane'den milletvekili adayı gösterilmiştir.³⁰⁸

2.5.3.3. Seçim Sonuçları ve Türkiye Siyaseti Üzerindeki Etkileri

2 Mayıs 1954 Pazar günü tüm yurttaki Milletvekili Seçimleri yapılmıştır.³⁰⁹ Seçimler tek turlu, liste usulü ve çoğunluk sistemine göre yapılmıştır. 1950 seçimlerine göre oylarını artıran DP 503 milletvekili çıkarmıştır. CHP'nden 31 ve CMP'den de 5

²⁹⁸ MK, *C.H.P. Seçimlerden Ümitsiz*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 29 Mart 1954, 1.

²⁹⁹ MK, *Halk Partisi Genel Başkanı Partisinin Seçim Kampanyasını Malatya'da Başlatıyor*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 29 Mart 1954, 1.

³⁰⁰ MK, *C.H.P.nin Milleti Aldatma Gayretleri*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 2 Nisan 1954, 1.

³⁰¹ MK, *C.H.P.nin Şeflik Sistemine Rücu Emeli*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 3 Nisan 1954, 1.

³⁰² MK, *C.H.P.nin Hileli Aday Yoklamaları*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 7 Nisan 1954, 2.

³⁰³ MK, *C.H.P. Aydınlıktan Korkuyor*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 8 Nisan 1954, 1.

³⁰⁴ MK, *Balıkesir Nutku*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 22 Nisan 1954, 1.

³⁰⁵ MK, *Millet Vekilleri Seçimi Kanuna Ait İzahname*, Öz Erzincan Gazetesi, 13 Mart 1954, 2.

³⁰⁶ MK, *Millet Vekilleri Seçimi Kanuna Ait İzahname*, Öz Erzincan Gazetesi, 17 Mart 1954, 2.

³⁰⁷ MK, *Millet Vekilleri Seçimi Kanuna Ait İzahname*, Öz Erzincan Gazetesi, 18 Mart 1954, 2.

³⁰⁸ MK, *Valimiz İsmail Hakkı Baykal D.P. Genel Merkezince Gümüşhaneden Mebus Adayı Gösterildiler*, Demokrat Erzincan 13 Nisan 1954, 1.

³⁰⁹ Akşam Gazetesi, "Bu Sabahki Son Neticeler", 03 Mayıs 1954. (Erişim Tarihi 08.06.2022)

<https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/21838>

milletvekili Meclis'e girebilmiştir.³¹⁰ DP 60 ilde büyük bir başarıyla seçimleri kazanmıştır. CHP Kars, Sinop ve Malatya'da, CMP de Kırşehir'de kazanmıştır.³¹¹

1954 seçimlerinde uygulanan çoğunluk sistemi DP'nin büyük bir zafer kazanmasını sağlamış, DP oyların %57,6'sını almasına rağmen Meclis'teki temsil oranı %94,82 olmuştur. CHP ise oyların %35,4'ünü almasına karşın Meclis'teki temsil oranı 5,5'tir. Bu durum uygulanan çoğunluk sisteminin eleştirilmesine sebep olmuştur.³¹²

Erzincan'da da seçim sonuçları belli olmuş, açıklanan sonuçlara göre Erzincan'da DP 4, CHP 1 milletvekili çıkarmıştır. 1954 Genel Seçimlerinde Erzincan genelinde kayıtlı seçmen sayısı 83.070, oy kullanan seçmen sayısı 73.654, seçimlere katılım oranı %88,7'dir. DP 35.719 oy ile oyların %51,5'ini, CHP 33.321 oy ile oyların %48,1'ini Bağımsızlar ise 517 oy ile oyların %0,5'i almışlardır.³¹³ DP adaylarından Tevfik Şenocak, Rahmi Sanalan, Sadık Perinçek ve Veysel Varol seçimleri kazanmıştır.³¹⁴ CHP adaylarından da Hüsnü Çanakçı milletvekili seçilmiştir.³¹⁵

Erzincan milletvekillerinin aldıkları oy sayıları şöyledir; DP Milletvekilleri Veysel Varol 37315, Sadık Perinçek 36708, Tevfik Şenocak 35258, M. Rahmi Sanalan 35206 ve CHP Milletvekili Hüsnü Çanakçı 35415 oy almıştır.³¹⁶

1950 seçimlerinde Erzincan'dan hiç milletvekili çıkaramayan DP 1954 seçimlerinde büyük bir başarı kazanmıştır. CHP ise bir milletvekili çıkarabilmiştir. DP'nin başarısı karşısında Erzincan'da yerel gazetede "Erzincan artık öksüzlükten kurtuldu" manşeti atılmıştır. Yapılan haberde; "... 4 sene B.M. Meclisinde vilayetimiz âdete öksüz kalmıştı bu öksüzlük değerli kadirşinas Erzincanlıların partimize karşı gösterdikleri itimattan sonra son bulmuştur. Artık bizde mecliste mebuslarımız var diye öğünebiliriz..." diye yazılmıştır. DP Erzincan Milletvekilleri de Demokrat Erzincan

³¹⁰ Hamza Gökhan Eryılmaz, "Türkiye'de 1954-57 Dönemi İktidar-Muhalefet İlişkileri", *Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7/1, (2019): 74.

³¹¹ MK, *D.P. 60 Vilayette Dün Yapılan Mebus Seçimini Kahir Bir Ekseriyetle Kazanmıştır*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 03 Mayıs 1954, 1.

³¹² Ensar Yılmaz, *1954 Seçimlerinin Önemi*, 547.

³¹³ Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), *Milletvekili Genel Seçimleri*, 49.

³¹⁴ MK, *Şehrimizde Seçim Neticeleri Belli Oldu: Demokrat Parti Adayları Seçimi Kahir Bir Ekseriyetle Kazandı*, Öz Erzincan Gazetesi, 04 Mayıs 1954, 1.

³¹⁵ MK, *Demokrat Parti Kahir Bir Ekseriyetle İktidarda Kaldı*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 04 Mayıs 1954, 1.

³¹⁶ M.K, *Mebuslarımızın 2-Mayıs-1954 Devresinde Aldıkları Seçmen Oyları Miktarı*, Öz Erzincan Gazetesi, 06 Mayıs 1954, 1.

Gazetesinden Erzincanlılara hitap eden bir teşekkür yazısı yayınlamıştır. Teşekkür yazısı şöyledir:

Partimize ve şahsımıza olan itimatınız sebebiyle bizleri milletvekilleriniz olarak seçmiş bulunuyorsunuz. Bu itimat ve sevginize sonsuz şükranlarımızı sunarken teşrii vazifemiz dolayısıyla Ankara’da bulunduğumuz zamanlarda kalbimizin sizinle beraber olduğunu ve her anımızı memleketimizin ve sizin işlerinize hasretmekle geçireceğimizi bildirir hepinize sağlık ve saadetler temenni ederiz kıymetli kardeşlerimiz. Tevfik Şenocak, Sadık Perinçek, Rahmi Sanalan, Veysel Varol.³¹⁷

Gümüşhane’den milletvekili seçilen Erzincan Eski Valisi İsmail Hakkı Baykal’ın isteği üzerine Erzincan’dan ayrılmadan önce bir veda mesajı yayınlanmıştır. “Muhterem Erzincanlı kardeşlerime: Üç yıldan beri vazife gördüğüm bu güzel yurt parçası Erzincan’dan bugün yine vazife icabı ayrılıyorum. İleri bir imar ve kalkınma istidası gösteren ve esasında buna layık olan Erzincan’a veda ederken asil ve mert Erzincanlılara minnet ve şükranlarımın duyurulmasını sayın gazetenizden rica ederim.”³¹⁸

Erzincan DP Milletvekilleri Tevfik Şenocak, Sadık Perinçek, Rahmi Sanalan, Veysel Varol ve Gümüşhane DP Milletvekili Erzincan Eski Valisi İsmail Hakkı Baykal 10 Mayıs 1954 tarihinde Erzincan’dan ayrılarak Ankara’ya gitmiştir. Erzincan DP İl İdare Kurulu Başkanı Refik Kurdoğlu da kendilerine eşlik etmiştir. İstasyonda mülki ve askeri erkânın, bütün resmi daire müdürleri ve memurlarının ve kalabalık bir halk kitlesinin katıldığı bir tören düzenlenmiştir.³¹⁹

12 Mayıs 1954 tarihinde onuncu devre DP Meclis Grubu’nun ilk toplantısı yapılmıştır. Toplantıda Cumhurbaşkanı, Meclis Başkanı, Riyaset Divanı adayları ve Grup Başkan Vekilleri seçilmiştir. Cumhurbaşkanı adayı seçiminde hiçbir aday gösterilmemiş fakat bütün oylarda ittifakla Celal Bayar’ın ismi okunmuş ve sonuç sürekli alkışlarla karşılanmıştır. Seçimlerden önce Adnan Menderes bir konuşma yapmış ve ilk

³¹⁷ M.K, *Mebuslarımızın Kahraman Halkımıza Teşekkürleri: Erzincan Artık Öksüzlükten Kurtuldu B.M.M. Bizide Temsil Edecek Mebusları Göğsümüz Kabarak Pazartesi Günü Gönderiyoruz*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 07 Mayıs 1954, 1.

³¹⁸ MK, *Sayın Valimizin Vilayetimiz Halkına Ayrılık Mesajları*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 10 Mayıs 1954, 1.

³¹⁹ MK, *Dünkü Doğu Ekspresiyle Mebuslarımız Ankara’ya Hareket Etti*, Öz Erzincan Gazetesi 11 Mayıs 1954, 1.

hedeflerinin milletin refahı için başlamış bulundukları işleri bitirmek olduğunu hatırlatmıştır. Menderes DP d ne kadar devam ettiği yolda azimle yürüyecek, müspet faaliyetlerine her gün yenilerini ekleyecektir demiş ve grup üyelerine bu büyük ve aydınlık yolda başarılar dileyerek konuşmasını bitirmiştir. Konuşmadan sonra aday seçimleri yapılmıştır.³²⁰

14 Mayıs 1954 Cuma günü saat 15.00’de Meclis toplanmış ve milletvekilleri teker teker yemin etmiştir. Yeminlerden sonra Meclis Başkanlığı seçimi yapılmış ve 489 oyla Refik Koraltan seçilmiştir. Celal Bayar 486 oyla Cumhurbaşkanı seçilmiştir. CMP milletvekilleri Cumhurbaşkanlığı seçimine katılmamıştır.³²¹ 24 Mayıs’ta Adnan Menderes parti programını Meclis’te okumuş,³²² 26 Mayıs’ta yapılan Meclis toplantısında hükümet 491 kabul, 27 ret ve 2 çekimser oyla güvenoyu almıştır.³²³

DP hükümeti 1950-1954 yılları arasında iktisadi olarak büyük başarılar elde etmiştir. Özellikle tarım alanında makineleşme, tarımla uğraşanlara kredi sağlanması, doğa şartlarının ve dünya durumunun uygun olması nedeniyle tarımda büyük gelişme sağlanmıştır. Kore Savaşı’nın devam etmesi tahıl talebini artırdığından fiyatların yükselmesine ve Türkiye’nin ihracının artmasına sebep olmuştur. Sanayi alanında da ihraç sanayi, şeker, imento ve dokuma dallarında gelişme sağlanmış özellikle demir ve bakır cevheri üretimi artmıştır. Ayrıca iktidarın Arapça ezan yasağını kaldırması halkın büyük takdirini toplamıştır.³²⁴

Ekonomide yaşanan başarıların yanı sıra Türkiye’nin Kore’ye asker göndermesi ve NATO’ya  ye olması Batılı ülkelerin dikkatini çekmiş, bu durum Türkiye’nin dış siyasette statüsünün yükseltmesine sebep olmuştur. Yaşanan bu gelişmeler halkın iktidara olan desteğini artırmış ve 1954 seçimlerinde iktidarın büyük bir başarı kazanmasını sağlamıştır.³²⁵

1954 seçimlerinde kazanılan başarı iktidarın kendine olan güvenini artırmış,

³²⁰ Akşam Gazetesi, “İlk Hedefimiz Başlanan İşleri Bitirmektir”, 13 Mayıs 1954. (Erişim Tarihi 12.06.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/21847>

³²¹ Akşam Gazetesi, “Yeni Meclis D n Toplandı”, 15 Mayıs 1954. (Erişim Tarihi 12.06.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/21849>

³²² Akşam Gazetesi, “Başbakanın Mecliste Okuduğu Program”, 25 Mayıs 1954. (Erişim Tarihi 08.06.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/37731>

³²³ Akşam Gazetesi, “Meclis Yeni Kabineye İtimadını Bildirdi”, 27 Mayıs 1954. (Erişim Tarihi 12.06.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/37749>

³²⁴ Eroğul, *Demokrat Parti*, 87-89.

³²⁵ Yusuf Tekin, M. Çağatay Okutan, *Türk Siyasal Hayatı* (Ankara: Orion Kitabevi, 2019):137-138.

toplumsal desteğin sağladığı güven ve rahatlık DP'nin yanlış kararlar almasına sebep olmuştur. Örneğin CMP'nin Kırşehir'de seçimi kazanması nedeniyle 1954 seçiminden sonra Kırşehir bir nevi cezalandırılarak ilçeye dönüştürülmüştür. DP'nin seçimlerden sonra düzenlemeleri hızla devam etmiş ve Basın Kanunu çıkarılarak devletin siyasi yapısını zedeleyen veya özel yaşama müdahale içeriği taşıyan haber ve yazılar cezaya bağlanmıştır. 1956 yılında da Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu kabul edilmiş, bu kanunla toplantı ve gösteriler denetim altına alınmıştır.³²⁶

2.5.3.4 1954 Milletvekili Seçimlerinde Seçilen Erzincan Milletvekillerinin Özgeçmişleri

2.5.3.4 1. Mustafa Rahmi Sanalan

1308 (1902) tarihinde Erzincan'da doğmuştur. Babası Abdülaziz Bey, annesi İsmet Hanım'dır. Orta derecede Fransızca bilmektedir.³²⁷ Sanalan ilk ve ortaokulu Erzincan'da lise ve harp akademisini İstanbul'da okumuştur. Akademiden birincilik derecesiyle mezun olmuştur. 1936 yılında Kurmay Yüzbaşı olarak kıta ve kurmay hizmetlerine girmiş, 1939 tarihinde Kurmay Binbaşılığa, 1943 tarihinde Kurmay Yarbaylığa, 1947 tarihinde Kurmay Albaylığa yükselmiştir. Kurmay Albay olarak Kolordu Başkanlığında bulunurken istifa etmiştir. İstiklal Savaşı'nda 9. Kafkas Cephesinde görev yapmış ve İstiklal Madalyasıyla ödüllendirilmiştir.³²⁸ 1950 yılında seçimlere katılmış fakat Milletvekili seçilememiştir. Milletvekili seçilmeden önce son olarak Doğu Bölgesi Başmüfettişliğinde Emniyet Başmüfettişliği görevinde bulunmuştur. 1954 seçimlerine katılmak için başmüfettişlik görevinden ayrılmıştır. T.B.M.M.'nin X. Döneminde Erzincan Milletvekili olarak seçilmiş ve 12 Mayıs 1954 tarihinde Meclis çalışmalarına katılmıştır. 1958 tarihinde Makine ve Kimya Kurumu İdare Meclisi üyeliği yapmıştır. 1959 yılında Ağrı Valisi olarak atanmış ve Mayıs 1960 tarihine kadar bu görevi yürütmüştür. 15 Ekim 1961 tarihinde Cumhuriyet Senatosu üyeliğine Erzurum'dan seçilmiştir.³²⁹ Evli ve üç çocuk babası olan Sanalan 24.02.1976

³²⁶ Okutan, *Türkiye'de Siyasal*, 169-170.

³²⁷ "T.B.M.M Tercümeihal Varakası Devre X", (Erişim Tarihi 13.04.2022), https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d10/HT_2008_1_10.pdf

³²⁸ MK, *DP Mebus Adaylarımızdan Rahmi Sanalanın Hal Tercümeleri*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 16 Mart 1954, 1.

³²⁹ "Cumhuriyet Senatosu Üyelerine Mahsus Hal Tercüme Kağıdı", (Erişim Tarihi 13.04.2022),

tarihinde vefat etmiştir.³³⁰

2.5.3.4 2. Sadık Perinçek

1331 (1915) tarihinde Erzincan'ın Kemaliye İlçesi'nde doğmuştur. Babası Cemal Bey, annesi Rahime Hanım'dır. 1939-1940 yılında İstanbul Hukuk Fakültesi'nden mezun olmuştur. 1943-1945 tarihleri arasında Diyarbakır'da hakim olarak görev yapmıştır. Diyarbakır'daki görevinden sonra Ankara Sulh Hâkimliğine ve sonrada Temyiz Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcısı Muavinliğine tayin edilmiştir. Dokuz seneye yakın bu görevini sürdürmüştür. T.B.M.M.'nin X. Döneminde Erzincan Milletvekili olarak seçilmiş ve 12 Mayıs 1954 tarihinde Meclis çalışmalarına katılmıştır.³³¹ Evli ve üç çocuk babası olan Perinçek 13.09.2000 tarihinde vefat etmiştir.³³²

2.5.3.4 3. Tevfik Şenocak

1314 (1898) tarihinde Erzincan'da doğmuştur. Babası İbrahim Bey, annesi Vesile Hanım'dır. İlk ve ortaokul öğretimini Erzincan'da tamamlamıştır. Milli Mücadele'de yedek subay olarak görev yapmıştır Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun olmuştur. ³³³ Şenocak Erzincan Şeriye Mahkemesi İkinci Katibi, Erzincan Mahkemesi Zabıt Katibi, Erzincan Eytam Müdürü, Erzincan Asliye Mahkemesi Başkatibi, Ankara Ceza ve Hukuk Daireleri Zabıt Katibi, Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Müdürlüğü Katibi, Zat İşleri Müdürlüğü Katibi, Ankara Asliye Mahkemesi Başkatibi, Ceza İşleri Kalemi Mümeyyizi, Ankara Sulh Hakimi, Giresun Ceza Hakimi, Beyoğlu Bölgesi Hukuk amiri, Ankara Kazanç Tetkiki İtiraz Komisyonu Başkanı, İzmir İtirazları Tetkik Komisyonu Başkanı, Hukuk Müşaviri, Muhakemat Genel Müdürlüğü Müşavir Avukatı, Başhukuk Müşaviri, Muhakemat Genel Müdürlüğü Merkez Muhakemat Müdürü, Danıştay Üyesi görevlerinde bulunmuştur. T.B.M.M.'nin X. Döneminde Erzincan Milletvekili olarak seçilmiş ve 12 Mayıs 1954 tarihinde Meclis çalışmalarına katılmıştır. Evli ve dört çocuk babası olan Şenocak 18.08.1976 tarihinde vefat etmiştir.³³⁴

https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d10/HT_2008_1_10.pdf

³³⁰ "TBMM Albümü".

³³¹ "T.B.M.M Tercümeihal Varakası Devre X".

³³² "TBMM Albümü".

³³³ "T.B.M.M Tercümeihal Varakası Devre X".

³³⁴ "TBMM Albümü".

2.5.3.4 4. Veysel Varol

1912 yılında Erzincan'da doğmuştur. Babası İbrahim Bey, annesi Zöhre Hanım'dır. Az düzeyde Fransızca bilmekteydi. Erzurum Erkek Öğretmen Okulu'ndan mezun olmuştur. Birçok şehirde öğretmen ve denetmen olarak çalışmıştır. Artvin Yusufeli İlçesi Uztaşı Köyü İlkokulu, Artvin Merkez Gazi İlkokulu, Hopa Ortaköy Okulu, Hopa Merkez, Bilecik Osmaniye Ağlan Köyü, Bilecik Bayır Köyü, Söğüt Çay Köyü, Vezirhan Köyü Okullarında öğretmen olarak görev yapmıştır. Ayrıca Varol, Bilecik İlkokulu Başöğretmeni, Kayseri Pazarören Köy Enstitüsü Öğretmeni ve Kayseri Denetmeni, Erzincan Kemaliye İstiklal Okulu Öğretmeni ve İlkokul Denetmeni, Isparta Sütçüler Merkez Okulu Öğretmeni ve Sütçüler İlçesi Kesim Denetmeni olarak görev yapmıştır. T.B.M.M.'nin X. Döneminde Erzincan Milletvekili olarak seçilmiştir. Evli ve dört çocuk babası olan Varol 24.10.1998 tarihinde vefat etmiştir.³³⁵

2.5.3.4 5. Hüsnü Çanakçı

1915 tarihinde Erzincan'ın Tercan İlçesi'nde doğmuştur. Babası Mehmet Bey, annesi Esmâ Hanım'dır. Çanakçı tüccar ve çiftçidir. Hüsnü Çanakçı T.B.M.M.'nin X. Döneminde Erzincan Milletvekili olarak seçilmiş ve 14 Mayıs 1954 tarihinde Meclis çalışmalarına katılmıştır.³³⁶ Evli ve bir çocuk babası olan Çanakçı, 01.03.1979 tarihinde vefat etmiştir.³³⁷

2.5.4. Erzincan'a Kurulacak Şeker Fabrikasının Yerinin Tespiti

Erzincan'da yapılacak olan şeker fabrikasının inşaatına başlanmasına karar verilmiştir. Fabrikanın yerinin belirlenmesi ve istimlak için ilgili memurların yakın bir zamanda Erzincan'a giderek gerekli çalışmaları yapacakları öğrenilmiştir.³³⁸

2.5.5. Pülümür'e DP Ocağı Açılması

DP Genel Kurulunca görevlendirilen Alişan Şahin Pülümür Kazası dâhilinde daha önce hiç açılmamış DP Ocaklarının açılması için çalışmaya başlamıştır. Alişan Şahin'in teşebbüsleri sonucunda o bölgede 20 ocak ve 5 bucak oluşturulmuştur. Pülümür Kazası

³³⁵ "TBMM Albümü".

³³⁶ "T.B.M.M Tercümeihal Varakası Devre X".

³³⁷ "TBMM Albümü".

³³⁸ MK, *Şehrimize Kurulacak Şeker Fabrikasının Yerinin Tesbiti İçin Bir Hey'et Geliyor*, Öz Erzincan, 12 Haziran 1954, 1.

Merkezinde de DP Heyeti ve Alişan Şahin birlikte çalışmalar yapmaktadırlar.³³⁹

2.5.6. Erzincan'da İş Bankası'nın Açılışı

Erzincan'a İş Bankası açılması için yapılan çalışmalar sonucunda bankanın açılmasına karar verilmiştir. Banka binası yapılmaya kadar, özel muhasebe tarafından yaptırılan binada bankanın faaliyete geçmesi için bu binanın alt katı kiralanmıştır.³⁴⁰

Erzincan'a İş Bankası açılması ile ilgili Erzincan Milletvekilleri Rahmi Sanalan ve Sadık Perinçek Erzincan Belediye Başkanı Refik Kurdoğlu'na bir telgraf göndermişlerdir. Telgraf şöyledir: "İş Bankasının açılması hususunda Umum Müdürlük prensip kararını vermiş ve bu maksatla lüzumu görülen dükkânların icar edilmesi ve gerekli hazırlıkların yapılması için Erzurum İş Bankası Müdürlüğüne gerekli talimat verilmiştir. Hemşerilerimize duyurulması rica, sevgi saygılar." Bunun üzerine Refik Kurdoğlu 'Muhterem halkımızca bilinmelidir ki Sayın Mebuslarımızın memleket işleri hakkında her yazılan işle meşgul ve alakadar olmak suretiyle kendilerine tevdi edilen memleket ve halk işlerini seve seve takip ettiklerinden kendilerine memleket namına minnet ve şükranlarımı arz ederim." şeklinde açıklama yapmıştır.³⁴¹

Türk Bankacılığının gelişmesinde büyük rolü olduğu düşünülen ve bankacılık okulu olarak kabul edilen İş Bankası 15 Ekim 1954 Cuma günü Erzincan'da açılmıştır. Açılış törenine, Erzincan Valisi Süleyman Onur, Milletvekilleri Sadık Perinçek, Rahmi Sanalan, Tevfik Şenocak, Kolordu Komutanı Selahattin Selşik, Belediye Başkanı Refik Kurdoğlu, DP İl İdare Kurulu Başkanı Şeref Emiroğlu, İl İdare Kurulu üyeleri, Ziraat Bankası Müdürü ve Erzincan'ın tanınmış tüccarları katılmıştır. Bankanın açılmasında çok büyük emeği olan Erzurum İş Bankası Müdürü Murat Susmuş'a gayretlerinden dolayı teşekkür edilmiştir.³⁴²

Açılıştan sonra Sadık Perinçek, Rahmi Sanalan ve Tevfik Şenocak Kemah'a gitmiş, Kemah ve köylerinde incelemelerde bulunmuştur.³⁴³

³³⁹ MK, *D. Partinin Faaliyeti: Pülümür'de Yeniden 20 Ocak ve 5 Bucak Açılıyor*, Öz Erzincan, 17 Haziran 1954, 1.

³⁴⁰ MK, *Şehrimizde Açılacak İş Bankası Şubesi Pek Yakında Faaliyete Geçiyor*, Öz Erzincan, 15 Haziran 1954, 1.

³⁴¹ MK, *Şehrimize İş Bankası Açılmak Üzere*, Öz Erzincan, 22 Haziran 1954, 1.

³⁴² MK, *Şehrimiz Bir Müessese Daha Kazandı: Türk Bankacılığının İnkişafında En Büyük Rolü Oynayan İş Bankasının Şehrimizde Şubesi Açıldı*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 17 Ekim 1954, 1.

³⁴³ MK, *Milletvekillerimiz Kemaha Gittiler*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 17 Ekim 1954, 1.

2.5.7. Kemaliye Sağlık Merkezinin Açılışı

21 Haziran 1954 Pazartesi günü Kemaliye'nin ihtiyacı olan sağlık merkezi için temel atma töreni yapılmıştır. Törene Vali Vekili İbrahim Er, DP İkinci Başkanı Hüseyin Tiryaki, Bayındırlık Müdürü Suphi Altuncu, Özel Muhasebe Müdürü Çelebi Korkmaz, Kemaliye Belediye Reisi Dr. Necati Öztan, DP Başkanı Cemil Özgül, Cumhuriyet Savcısı Mehmet Cahatay, Yeşil Eğin Gazetesi Sahibi Mustafa Güven, Jandarma Komutanı, Askerlik Şube Başkanı, Hükümet Tabibi ve çok kalabalık bir vatandaş kitlesi katılmıştır. Vali Vekili İbrahim Er, Sağlık Merkezi hakkında kısa bir konuşma yapmış ve temele ilk harcı koymuştur.³⁴⁴

2.5.8. PTT Genel Müdürlüğü'ne Sitem

Erzincan'da telefon görüşmeleri için şehirlerarası seansların artırılması beklenirken Erzincan'ın için tahsis edilen saatlerin Sivas emrine verilmesi Erzincan'da büyük tepkiye sebep olmuştur. Bunun üzerine Demokrat Erzincan Gazetesi Yazarı Sadullah Erim PTT Genel Müdürü'ne hitaben bir yazı yazmıştır. Erim Erzincanlıların bu uygulamadan dolayı mağdur olduklarını dile getirerek, uygulamanın eski haline dönmesini Erzincanlılar adına istemiştir. Yazı şöyledir:

... Tüccar ve iş sahibi vatandaşlarımız saatlerce kişilerde beklemekte ve Sivastan sıra gelecekte Ankara ve İstanbulla konuşacağım diye uyku çekmekte ve en kıymetli saatlerini ziaa uğratmaktadırlar. Biz atalarımızın şu sözlerine uyarak (Gölge etme başka ihsan istemem) fazla konuşma saatlerimizden vaz geçtik bize eski saatlerimizi verin buna razıyız. Anadolunun, Anadolu tüccarının ne gibi zorluklar içinde çalıştığını bilmeyenler tarafından verilen bu yanlış emrin zatıalileri tarafından düzeltileceğini umarak şu açık arizemizi yüksek şahsınıza sunmağa karar verdik. Bu işimizi yaparsanız bütün Erzincanlı vatandaşlarımızın dualarına mazhar olacaksınız. Şayet her yerde olduğu gibi bu işede fors temini bakımından bir başmüdürün isteğine uyarak yapmazsanız hepimizin veballerini alacaksınız. Derin Saygılarımla.³⁴⁵

Gazetenin aynı sayısında “İstemezük” başlıklı yazıda da Sivas PTT Baş Müdürü'nün galiba Erzincan'ı kaza sandığı ve bu nedenle de Erzincan'a tahsis edilen görüşme

³⁴⁴ MK, Kemaliye Sağlık Merkezinin Temeli Merasimle Atıldı, Öz Erzincan Gazetesi, 23 Haziran 1954, 1.

³⁴⁵ MK, Sadullah Erim, P.T. T. Umum Müdüründen Erzincanlıların Ricaları: Biz Erzincanlılar Şehirler Arası Seanslarının Artacağını Beklerken Hakkımızın Sivasa Verilmesini Protesto Ediyoruz, Demokrat Erzincan Gazetesi, 14 Ağustos 1954, 1.

saatlerinin Sivas'a bağlanmasını eleştirilmiştir. Sivas PTT Müdürü'nün bu durumu düzelmeye çalışmaması nedeniyle kendisine serzenişte bulunmaya hakları olduğu yazılmıştır.³⁴⁶

2.5.9. Erzincan Milletvekilleri ve DP Genel İdare Kurulu Müfettişinin Erzincan Ziyaretleri

Erzincan Milletvekilleri Tevfik Şenocak, Sadık Perinçek, Rahmi Sanalan ve DP Genel İdare Kurulu Müfettişi İsmail Aşkın Erzincan'a gelmiştir. Milletvekilleri ve DP Genel İdare Kurulu Müfettişi istasyonda Erzincan'da bulunan Milletvekili Veysel Varol, DP İl Başkanı Refik Kurdoğlu, DP İl İdare Kurulu İkinci Başkanı Hüseyin Tiryaki, Jandarma Alay Komutanı Salih Özaydın, İnhisarlar Başmüdürü Sedat Ozan, İplik Fabrikası Müdürü Hasan Erdener, Nafia Müdürü Suphi Altuncu, Emniyet Müdürü Nejat Baykal, diğer mülki erkân yüzlerce DP Ocak, Bucak Başkanları ve çok kalabalık bir halk kitlesi tarafından karşılanmıştır. DP Genel İdare Kurulu Müfettişi İsmail Aşkın ilk önce DP Merkezi'ne giderek parti mensuplarıyla görüşme yapmış ve daha sonrada iplik fabrikasını ziyaret etmiştir.³⁴⁷ Erzincan'a gelen milletvekillerinin bir müddet Erzincan'da kalarak seçmenleriyle görüşecekleri belirtilmiştir.³⁴⁸

2.5.10. Erzincan DP İl İdare Kurulunun Feshedilmesi

DP Genel İdare Kurulu Müfettişi İsmail Aşkın' ın DP Genel Merkezi'nin oluru ile Erzincan İl İdare Kurulu'nu feshetmiş ve yerine yeni kurulu teşekkül etmiştir.³⁴⁹

Erzincan DP teşkilatındaki değişikliğe uzun süredir parti içinde yaşanan hizipleşmenin sebep olduğu belirtilmiştir. Parti içinde yaşanan sorunu çözmek için DP Genel Merkezi tarafından görevlendirilen İsmail Aşkın gerekli incelemeleri yaptıktan sonra el çektiği DP Eski İdare Kurulu yerine yeniden görevlendirme yapmıştır. Adaylar, Şerefettin Emiroğlu, Hüsamettin Atabeyli, Muhittin Dinçsoy, Fehmi Dünder, Telat Toptaş, Ali Kavukçu, İsmail Başgöze, Alişan Şahin ve Osman Erden'in aralarında seçim yapılmıştır. Yapılan seçim sonucunda görev dağılımı şu şekildedir; Başkanlığa Şerefettin Emiroğlu (Avukat), ikinci başkanlığa Hüsamettin Atabeyli, muhasipliğe

³⁴⁶ MK, *İstemeziük*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 14 Ağustos 1954, 1.

³⁴⁷ MK, *Bugünkü Doğu Ekspresiyle: Kıymetli Mebuslarımız ve D.P Genel İdare Kurulu Müfettişi Sayın İsmail Aşkın Şehrimize Şeref Verdiler*, Öz Erzincan Gazetesi, 25 Ağustos 1954, 1.

³⁴⁸ MK, *Mebuslarımız Dünkü Doğu Ekspresiyle Şehrimize Geldiler*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 26 Ağustos 1954, 1.

³⁴⁹ MK, *Vilayet D.P. İdare Kurulu Feshedildi*, Öz Erzincan Gazetesi, 25 Ağustos 1954,1.

Muhittin Dinçsoy, kâtipliğe Fehmi Dünder seçilmiş ve görevlerine resmen başlamışlardır.³⁵⁰

2.5.11. Erzincan Milletvekillerinin İncelemeleri

Erzincan'da bulunan Erzincan Milletvekilleri Rahmi Sanalan, Sadık Perinçek ve beraberinde bulunan DP İl İdare Kurulu Başkanı Şerafettin Emiroğlu ve İkinci Başkan Hüsamettin Atabey Cimin Bucağına giderek oradaki vatandaşların sorunlarını dinlemiştir. Daha sonra Cimin Bucağına bağlı köyleri gezen Vekiller geç vakitte Erzincan'a dönmüştür. Milletvekillerinin Refahiye Kazasına giderek oradaki bucak ve köylü vatandaşları ziyaret edecekleri belirtilmiştir.³⁵¹

Erzincan Milletvekilleri Tevfik Şenocak, Sadık Perinçek, Rahmi Sanalan, Erzincan Valisi Süleyman Onur, Erzincan Jandarma Komutanı ve su işleri 82 şube başmühendisi Fırat Ovası sulama inşaatını ziyaret etmiş ve burada incelemelerde bulunmuştur. Bu önemli projeyi yapan iş adamı Sırrı Dökünter ve Başmühendis Mansur Azakın inşaat hakkında bilgi vermiştir. İşin bitmesi için Avrupa'dan 5660 dolarlık borunun getirilmesi gerektiğinden, ihtiyaç duyulan paranın müteahhide verilmesi için milletvekilleri Maliye Bakanlığı ile iletişime geçmiştir.³⁵²

2.5.12. Erzincan DP İl İdare Kurulunun Tasdik Edilmediği İddiası

DP Müfettişi İsmail Aşkın tarafından Erzincan İl İdare Kurulunda yapılan değişiklik sonucu göreve gelen yeni İl İdare Kurulunun DP Genel Kuruluna ve Erzincanlılar tarafından pek iyi karşılanmadığı iddia edilmiştir. Bu durumla ilgili yapılan açıklamada, bu yalan haberin DP saflarını sırf kendi menfaatleri için işgal edenler tarafından çıkardığı belirtilmiş ve yeni DP İl İdare Kurulunun kabul gördüğünün delili olarak bir ay içinde Erzincan DP'ye geçenlerin sayılarının fazla olması gösterilmiştir. Ayrıca DP Genel Kurulu Başkanlığı'ndan yeni kurulu tebrik için gönderilen telgraflar da yayınlanmıştır.³⁵³

³⁵⁰ MK, *Hak, Hakka Layık Olanlarıdır: İşten El Çektirilen D.P. Vilayet İdare Heyeti Yeniden Teşekkül Etti*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 31 Ağustos 1954, 1.

³⁵¹ MK, *Sayın Mebuslarımızın Tetkikleri*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 2 Eylül 1954, 1.

³⁵² MK, *Demokrat Parti İktidarının 2 Milyona Mal Ettiği: Türkiyemizde İlk Defa Yapılan Pompaz Tesisatında Valimiz Süleyman Onur ve Kıymetli Mebuslarımızdan Tevfik Şenocak, Rahmi Sanalan ve Sadık Perinçek Tetkiklerde Bulundular*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 3 Eylül 1954, 1-2.

³⁵³ MK, *Bazı Politika Cambazlarının: İş Başına Getirilmeleri Genel Kurul ve Muhitimizce Memnunluk Uyandıran D.P. İdare Kurulunun Vazife Taksimi Tasdik Edilmediği Haberi Tamamen Yanlış ve Menfaat İcabı Uydurulmuş Bir Balondur*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 16 Eylül 1954, 1.

2.5.13. Erzincan Milletvekillerinin Ankara'ya Dönüşü

İki aydır Erzincan'ın kaza ve köylerinde incelemelerde bulunan ve vatandaşların sorunlarını, dileklerini tespit eden Milletvekilleri Sadık Perinçek, Rahmi Sanalan, Tevfik Şenocak doğu ekspresiyle Ankara'ya dönmüştür.³⁵⁴

2.5.14. Muhtarlık Seçimleri

7 Kasım 1954 Pazar günü tüm yurttaki muhtarlık seçimleri yapılmış ve büyük çoğunlukla DP kazanmıştır. Alınan sonuçlara göre, 14334 muhtarlıktan 11705'ini DP, 2165'ini CHP, 5'ini CMP, 304'ünü Bağımsızlar ve 128'ini karma listeler kazanmıştır.³⁵⁵

Muhtarlık seçimlerinde katılım çok düşük olmuştur. Halkın yüzde onunun seçimlere katılması çeşitli yorumlara sebep olmuştur. DP yöneticilerinden biri bu durumu, dünyanın her yerinde genel seçimlere gösterilen ilginin muhtarlık seçimlerine gösterilen ilgiden fazla olduğu, muhtarlık seçimlerinin fazla politik bir manasının olmadığı ve halkın mevcut durumdan memnun olduğu içinde seçimlere fazla ilgi göstermediği şeklinde açıklamıştır. CHP Seçim Bürosu Başkanı ise bu durumu, bütün ülkelerde seçimlere ilginin azlığının iktidar aleyhine değerlendirildiğini ve seçmen sandığa gitmemekle iktidara mesaj vermek istemiştir şeklinde yorumlamıştır. İstanbul CMP Sekreteri İskender Taner, halkın bu seçimlere yüzde on nispetinde katılmasının sebebini, seçmenin bu seçim sonuçlarının ülkedeki durumu değiştireceğine inanmadığı ve ülkedeki rejimin demokratik temellere dayanması işi halledilmedikçe seçimlere katılımın da bir anlamı olmayacağı şeklinde açıklanmıştır.³⁵⁶

Muhtarlık seçimlerinde Türkiye genelinde olduğu gibi Erzincan'da da DP'nin başarısı söz konusu olmuştur. Erzincan Merkezi'ndeki 5 mahalle muhtarlığı ile köy muhtarlıklarının %95'ini DP adayları kazanmıştır. Tercan'da 47 muhtarlıktan 65'ini, Çayırılı'da 20 muhtarlıktan 15'ini, Refahiye'de 40 muhtarlıktan 28'ini, Kemah'ta 59 muhtarlıktan 51'ini DP adayları kazanmıştır.³⁵⁷

³⁵⁴ MK, *Milletvekillerimiz Halkımızın Çoşkun Tezahüratıyla Uğurlandı: Muhterem Mebuslarımızı Garda Vali Süleyman Onur, Kolordu Kumandanı Selahattin Selşik ve Kalabalık Bir Halk Kitlesi Teşyi Ettiler*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 22 Ekim 1954, 1.

³⁵⁵ MK, *7 Kasım 954 Pazar Günü Yurtta Yapılan Muhtar Seçimlerinde Ekseriyeti Demokrat Parti Kazanmıştır*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 9 Kasım 1954, 1.

³⁵⁶ Akşam Gazetesi, "Muhtar Seçimlerinde İştirak Nispeti Neden Düşük Oldu?", 9 Kasım 1954. (Erişim Tarihi 25.01.2022) <https://www.gastearsivi.com/gazete/aksam/1954-11-09/2>

³⁵⁷ MK, *Yapılan Muhtarlık Seçimlerinde D.P. Yurdun Her Tarafında Kazandı: Merkez Mahalleleri ile Köylerimizin Yüzde 95 ini D.P. Kazandı*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 8 Kasım 1954, 1.

2.5.15. Erzincan’da Modern Çarşı İnşaatı

Erzincan’da onaylı ana planın içinde bulunan modern çarşı ve evlerin yapılmasına karar verilmiştir. Bu iş için Emlak Kredi Bankası’nın yardımlarından da faydalanmak üzere girişimci bir heyet faaliyete geçmiştir. Öncelikle bir kooperatif kurulması planlanmış, daha sonra İş Bankası’nda cari bir hesap açılarak arsası olan veya arsa alabilecek her vatandaşın bundan faydalanabilmesi için 105’er lira yatırıp ellerindeki makbuza karşılık sıra alacakları belirtilmiştir.³⁵⁸

2.5.16. Erzincan DP Merkez İlçe İdare Kurulunda Değişiklik

Erzincan Merkez İlçe İdare Kurulu üyeleri görevden uzaklaştırılmışlardır. Uzaklaştırılan üyelerin yerlerine, Hüsnü Baydaş, Refik Satır, Mustafa Bilkan, Celal Bali, Hakkı İnan, İrfan Asil ve Nuri Aktaş’tan oluşan geçici kurul oluşturulup tasvip edilmiştir.³⁵⁹

2.5.17. DP’den İhraç

Erzincan DP Eski İl İdare Kurulu üyelerinden Refik Kurdoğlu, Hüseyin Tiryaki, Merkez İlçe üyelerinden Vahit Akkuş hakkında Merkez Haysiyet Divanı’nın 26.11.1954 tarih ve 353 sayılı yazısı ile ihraçlarına ittifakla karar verilmiştir. Bu durum, ilgili kişilere bildirilmiştir.³⁶⁰

2.5.18. Çayırılı ve Pekiç’de Belediye Seçimleri

Yeni kurulan Çayırılı Kazası ve Pekiç Köyünde yapılan Belediye seçimlerini büyük bir üstünlükle DP adayları kazanmıştır. Seçimlere katılım %80-85 oranında olmuştur.³⁶¹

2.5.19. Erzincan Belediye Başkanlığına Vekaleten Atama

Belediye Başkanı Refik Kurdoğlu’nun görevinden istifa etmesi nedeniyle Erzincan Valisi Süleyman Onur’un ve Erzincan’ın ileri gelen şahsiyetlerinin teşvikleriyle Erzincan Belediye Başkanlığına vekaleten İl Özel İdare Müdürü Çelebi Korkmaz

³⁵⁸ MK, *Şehrimizde Kalkınma Hareketleri*, Öz Erzincan Gazetesi, 21 Kasım 1954, 1.

³⁵⁹ MK, *D.P. Merkez İlçe İdare Kurulu İşten El Çektirildi*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 22 Kasım 1954, 1.

³⁶⁰ MK, *Demokrat Partiden İhraç*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 7 Aralık 1954, 1.

³⁶¹ MK, *Çayırılı Kazası ve Pekiç Belediye Seçimlerini Partimiz Namzetleri Kahir Bir Ekseriyetle Kazandılar*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 14 Aralık 1954, 1.

atanmıştır. Bu atama Erzincanlılar tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.³⁶²

2.5.20. Cumhurbaşkanı Celal Bayar'ın Erzincan Ziyareti

Doğu İllerinde inceleme yapmak için seyahate çıkan Cumhurbaşkanı Celal Bayar Kemah'da Erzincan Valisi, Kolordu Komutanı, Jandarma Komutanı, DP Başkanı ve Kemahlı vatandaşlar tarafından karşılanmışlardır. Cumhurbaşkanı 9.55'te Erzincan'a gelmiş, istasyonda Erzurum Valisi, Üçüncü Ordu Müfettişi, Erzurum heyeti, mülki ve askeri erkan, okullar ve istasyonu tamamen dolduran çok kalabalık bir halk kitlesi tarafından karşılanmıştır. Cumhurbaşkanı trenden inerek istasyonda bulunan okul öğrencilerinin ve halkın hatırlarını sormuştur. Bayar kısa bir süre Erzincan'da kalmış ve daha sonra Erzurum'a gitmiştir.³⁶³

2.6. 1955 Yılı Erzincan'daki Gelişmeler

2.6.1. Pekiç Köyü Belediyesi'nin Kuruluşu

Erzincan'ın Tercan Kazasına bağlı Pekiç Köyü Belediye teşkilatı kurulmuştur.³⁶⁴ Yeni kurulan belediye teşkilatı, 6 Ocak 1955 tarihinde başkan ve encümen seçimlerini Tercan Kaymakamı Sebahattin Savacı'nın Başkanlığında yapmıştır. Bu seçimlerde Belediye Başkanlığına ittifakla Sait Kadioğlu, encümen üyelerine Zünür Seçer ve Hüsamettin Erdoğan seçilmiştir.³⁶⁵

2.6.2. Erzincan'a Yeni Belediye Başkanı Seçimi

Refik Kurdoğlu'nun istifasından sonra vekaleten yürütülen Erzincan Belediye Başkanlığına 13 Ocak 1955 Perşembe günü toplanan Belediye Meclisi Avukat Hüsamettin Atabeyli³⁶⁶ ittifakla seçmiştir.³⁶⁷

2.6.3. Yeni Belediye Başkanı Hakkında Gazetede Yayımlanan Yazı

27 Ocak 1955 tarihinde yeni seçilen Belediye Başkanı Hüsamettin Atabeyli

³⁶² MK, *Belediye Reis Vekaletine İsabetli Bir Tayin*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 18 Aralık 1954, 1.

³⁶³ MK, *Sayın Reiscumhurumuz Celal Bayar Şehrimizi Şerefliendirdiler: Reiscumhurumuz İstasyonu Hınca Hınç Dolduran Halkın Coşkun Sevgi ve Tezahürleri Arasında Karşılandılar*, Öz Erzincan Gazetesi, 22 Aralık 1954, 1.

³⁶⁴ MK, *Pekiç Köyü Belediye Teşkilatı Kuruldu*, Öz Erzincan Gazetesi, 8 Ocak 1955, 1.

³⁶⁵ MK, *Yeni Teşekkül Eden: Pekiç Köyü Belediyesi Şerefine Verilen Muazzam Ziyafet*, Öz Erzincan Gazetesi, 9 Ocak 1955, 1.

³⁶⁶ Hüsamettin Atabeyli 16.11.1955 Erzincan doğumludur. Hukuk Fakültesini bitirdikten sonra avukatlık yapmıştır. İki yıl süre ile Erzincan Belediye Başkanlığı görevi yapmıştır. Şahin, Erzincan Tarihi 4, S.98

³⁶⁷ MK, *Hüsamettin Atabey Belediye Reisliğine Seçildi*, Öz Erzincan Gazetesi, 14 Ocak 1955, 1.

hakkında Demokrat Erzincan Gazetesinde bir yazı kaleme alınmıştır. Yazı şöyledir:

Öteden beri vaveyla inilti ve ızdıraplar arasında tam bir belediyeçilikle iş başında bulunduğu iddiasıyla payidar olmak isteyen zihniyet, kendi kendisini saf harici ettiği günden beri, Erzincan D.P. teşkilatı yeniden silkinmiş bulunuyor.

Önümüzdeki belediye seçimlerinde Demokrat Partililer kendi belediyelerini yere sermek külfetinden ve bunu tevlidedeceği ızdıraptan kurtuldular genç ve faal arkadaşımız Hüsamettin beyin Belediye siyasetine getirilmesi bu bakımdan bizim için manalıdır.

Erzincan gibi toptan plana ve mimariye muhtaç henüz basit baraka hüviyetini şehircilik ve belediyeçilik sınırının dışına atamamış olan bir vilayete Belediye reisliği nefisini değil başkalarını düşünenlerin işidir.

Her çeşit sanat erbabının fakir bulunduğu ızdırıp ve imkansızlıklar içinde yüzdüğü Erzincanımızda, fırsat bu fırsattır diyenler halkı ve hakkı küçümseyenler halkın meşru hatta gayri meşru bağırımlarına bigane kalanlar Belediye reisi olamaz olsalar bile yaşıyamaz halkın ve hakkın kurbanı olur...

*Bütün bunları mefkûresiyle müdrik bulunduğu inandığımız genç dinamik ve kültürlü avukat arkadaşımızın yeni ve çok çetin vazifesini tebrik eder, muvaffakiyetler dileği ile Allah yardımcısı olsun deriz.*³⁶⁸

2.6.4. Daimi Encümen Üyeliği Seçimi

7 Aralık 1954 tarihinden bu yana toplantılarına devam eden İl Genel Meclisi son toplantısını yaparak çalışmalarını bitirmiştir. Yapılan son toplantıda Erzincan Valisi Süleyman Onur'un Başkanlığında Daimi Encümen seçimi yapılmış ve seçim neticesinde DP'li üyelerden Osman Pamukçu, Ali Kargı, Kazım Gülşen ve Alişan Şahin Daimi Encümen üyeliğine seçilmişlerdir.³⁶⁹

15 Ocak'ta yapılan İl Daimi Encümen seçiminde Çayırılı temsilen Daimi Encümen azalığına Kazım Gülşen seçilmiştir. Fakat Çayırılı'da ayrıca Genel Meclis seçimi yapılmaması sebebiyle Kazım Gülşen'in Çayırılı'yı temsil edip edemeyeceği konusundaki ihtilaf üzerine durum Vali tarafından Bakanlığa bildirilmiştir. Bakanlık tarafından verilen cevapta Çayırılı'da seçim olmadığından Tercan'dan seçilen bu üyenin

³⁶⁸ MK, *Yeni Belediye Reisimiz: Hüsamettin Bey Mesleği İtibariyle İstikbale Ümit Bahşeden Genç Elemanlarımızdandır*, Öz Erzincan Gazetesi, 27 Ocak 1955,1.

³⁶⁹ MK, *Daimi Encümen Azalıklarını D.P. Kazandı*, Öz Erzincan Gazetesi, 15 Ocak 1955, 1.

ancak Tercan'ı temsil edebileceği belirtilmiştir. Bu durum karşısında Vali Süleyman Onur'un Başkanlığında yapılan toplantıda Alişan Şahin-Kazım Gülşen ve İsmail Haznedar-Hakkı Saraçoğlu arasında çekilen kurada Kazım Gülşen ile Hakkı Saraçoğlu Daimi Encümen üyeliğini kazanmışlardır.³⁷⁰

2.6.5. Erzincan Milletvekillerinin Erzincan'a Gelişleri

Meclisin tatile girmesinden dolayı Erzincan Milletvekilleri Tevfik Şenocak, Rahmi Sanalan ve Sadık Perinçek Erzincanlıların ihtiyaçlarını tespit etmek ve sorunlarını dinlemek için Erzincan'a gelmişlerdir. Erzincan'a gelirken İliç ve Kemah'a da uğrayan vekiller vatandaşlarla sohbet etmişlerdir.³⁷¹

2.6.6. Bayındırlık Bakanı'nın Mektubu

Erzincan Milletvekili Veysel Varol Erzincan'ın yol işleri ile ilgili Bayındırlık Bakanı Kemal Zeytinoğlu ile görüşmeler yapmıştır. Bunun üzerine Bakan Kemal Zeytinoğlu görüşülen konular hakkında incelemeler yapmış ve görüşlerini Veysel Varol'a bir mektupla bildirmiştir. Bakanın mektubu şöyledir:

Sayın Veysel Varol Erzincan Milletvekili Ankara: Görüşmemizde naf ettiğimiz hususları tetkik ettim.

1-Kemah-Refahiye ve Kiğı-Kuruçay yollarının biran evvel ele alınması hususunda tetkiklerimiz devam etmektedir.

2-Mutu yolu üstünde Sansa boğazındaki Sansa betonarme köprüsü halen bitmiş olup yol imlaları ikmal edilerek pek yakında trafiğe açılacaktır. Trafik halen 3.26 m. açıklığında kafes kirişli bir demir köprü üzerinden geçmektedir. Bunun demont edilerek civardaki bir il köprüsüne montajının yapılması ve bu köprüden bu şekilde istifade edilmesi uygun olacağı anlaşılmıştır.

3-Devlet yolları meyanında bakım altında bulundurulmuş Kemah-Erzincan yolunun Kemah'a giriş kısmındaki tehlikeli ve çatlak kayalar 1954 yılı içinde bakım masraflarından hariç 35 000 lira sarf ile patlatılmış olup yol emniyeti sağlandığı gibi bataklık olan kısımlar da ıslah edilmiş bulunmaktadır. Bu yolun genişliği dar olmakla beraber seyriüsefere müsait bulunmakta ve bugünkü trafiği karşılamaktadır. Yağışlı mevsimlerde rüsubat toplanan bazı kısımlar hususi

³⁷⁰ MK, Vilayet Daimi Encümeni Dün Toplandı: Vilayet Daimi Encümeni Seçiminde Değişiklik Oldu, Öz Erzincan Gazetesi, 29 Ocak 1955, 1.

³⁷¹ MK, Sayın Mebuslarımız Erzincana Şeref Verdiler, Kazankaya Gazetesi, 20 Mart 1955, 1.

ekipler çıkarılmak suretiyle temizletilmektedir. Arzeder, saygılarımı sunarım. Nafia Vekili Kemal Zeytinoglu.³⁷²

2.6.7. Veysel Varol'un Gazeteye Verdiği Röportaj

Erzincan Milletvekili Veysel Varol Demokrat Erzincan Gazetesi Matbaasını ziyaret etmiştir. Bu ziyaretten istifade eden Demokrat Erzincan Gazetesi Milletvekili ile bir röportaj gerçekleştirmiştir. Soru cevap şeklinde geçen röportaj şöyledir:

1-Memleketimizde et ve Balık Kurumu tarafından soğuk hava tesisleri yapılacağını tarafınızdan bazı vatandaşlara duyurduğunuzu öğrendik, bu hususta bizi aydınlatır mısınız?

-Erzincan'da Et ve Balık Kurumuna bağlı bir soğuk hava tesisinin kısa bir zamanda inşa edileceği Et ve Balık Kurumu Umumi Müdürlüğü ile yapılan temas neticesinde anlaşılmış bulunmaktadır. Bu sayede ticaret erbabı kimseler yaz mevsiminde ellerinde mevcut yağ, peynir vs. gibi gıda maddelerini muhafaza etmek imkanı bulabilecektir.

2-Kurma evlerin bugünkü durumu hakkında ne düşünmektesiniz?

-Erzincan'da Devlet tarafından inşa edilmiş olan kurma evler hakkında yapmış olduğum inceleme neticesinde kafi malumat almış bulunuyorum. Bu durumu Hükümete arz etmeğe çalışacağım.

3-İmar planı dışında bulunan İstasyon ve Beybağı mahalleleri hakkında bir çok şikayetlerle karşılaşıyoruz. Bu hususta müşahedeniz nelerdir?

-Beybağı ve İstasyon mahallerimiz bugünkü durumunu Dahiliye Vekaletine aksetmiştir. Vekalet, Nafia Vekaleti ile yeniden teması düşünmekte ve bu mahallenin durumu ile ilgilenmektedir.

4-Lise inşaatında bugün için bir faaliyet göremiyorum, durumu ne olacaktır?

-Lise binasının ikinci kısmın inşaatı pek yakında ihaleye verileceğini Maarif Vekaletiyle yapmış olduğum temas neticesinde öğrenmiş bulunuyorum.

3-Vağaver köyünün bugünkü hali hususunda bir şey düşünüyor musunuz?

-Vağaver köyü halkının dertlerini dinledim, bunlardan lüzumlu gördüklerimi

³⁷² MK, Yol Davamız Hallediliyor: Bu Davamızı Yakinen Takip Eden Sayın Mebusumuz Veysel Varola Memleket Adına Teşekkürü Bir Borç Biliriz, Öz Erzincan Gazetesi, 23 Mart 1955, 1.

ilgili makamlara, gerekirse Meclise aksettirmeye çalışacağım.

5-Kazalarda yapmış olduğunuz tetkikler hakkındaki intibalarınızı öğrenebilir miyiz?

-Tercan ve Çayırılı Kazalarımızı ziyaret ettim. Hemşerilerimizin göstermiş oldukları yakın alaka karşısında büyük bir memnuniyet duymaktayım. Çayırılı Kazasında yakında Ziraat Bankası şubesinin açılacağını kendilerine müjdeledim. Çayırılı yolunu kısmen bozuk gördüm. Nafia Müdürü ile yaptığım temas neticesinde noksan kısımlarının kısa bir zamanda düzeltileceğini ifade ettiler. Bununla da ayrıca, Çayırılı halkının sevinç duyacağını tahmin ederim. Memleketimizin umumi ehvali hakkında burada uzun uzadıya belirtilmesine şimdilik lüzum görmediğim diğer işlerinde hassasiyetle takip edildiğini belirtmek isterim.³⁷³

Milletvekili Veysel Varol gazeteden ayrılırken gazete vasıtasıyla bütün Erzincanlıları selamladığını belirtmiştir.

2.6.8. İliç Belediye Başkanı'nın CHP'den İstifası

İliç Belediye Başkanı Nuri Tiryaki CHP'nden istifa etmiş ve 20.03.1955 tarihinde DP'ye kaydolmuştur. Nuri Tiryaki iktidarın çalışmalarını beğendiğini ve memleket için çalışan bir partinin mensubu olmak için CHP'den istifa ederek DP'ye geçtiğini söylemiştir.³⁷⁴

2.6.9. Erzincan'a Askeri Lise Açılması Kararı

Uzun bir süre Erzincan'da Kolordu Kumandanı olarak görev yapan Erkanı Harbiyei Umumiye İkinci Başkanı M. Rüştü Erdelhun'un yakın ilgi ve himmetleri ile Erzincan'a bir askeri lise açılmasına karar verilmiştir. Ayrıca bu yıl askeri hastaneye üç pavyon ilave edilecektir.³⁷⁵

Erzincan Milletvekilleri Tevfik Şenocak, Rahmi Sanalan ve Sadık Perinçek ile Ankara'da yapılan görüşmede, Erzincan'da açılmasına karar verilen Askeri Lisenin açılması için gereken bütün işlemlerin bittiği öğrenilmiştir. Cumhurbaşkanı Celal Bayar

³⁷³ MK, *Sayın Mebusumuz Veysel Varol Vilayetimizin Umumi Dertlerini Hassasiyetle Takip Ediyor*, Öz Erzincan Gazetesi, 24 Mart 1955, 1.

³⁷⁴ MK, *Belediye Reisi C.H.P. den İstifa Etti*, Demokrat İliç Gazetesi, 29 Mart 1955, 1.

³⁷⁵ MK, *Şehrimize Askeri Lise Açılıyor: Ayrıca Askeri Hastaneye Üç Pavyon İlave Edilecek*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 31 Mart 1955, 1.

ve Başbakan Adnan Menderes’inde bu konuda olurlarının alındığı bildirilmiştir.³⁷⁶ Rahmi Sanalan’dan alınan bilgiye göre, Askeri Lisenin lise kısmı birinci sınıfı ile orta kısmı birinci sınıfının bu ders yılı eğitime başlaması planlanmıştır. Bu hususta incelemelerde bulunmak için askeri liseler müfettişliğine bağlı bir heyetin yakında Erzincan’a geleceği belirtilmiştir.³⁷⁷

2.6.10. Şeker Fabrikası’nın Temel Atma Töreni

Erzincan’da kurulacak olan şeker fabrikası inşaat işleri hızla devam etmektedir. Nisan ayının ortalarında törenin yapılmasının planlandığı ve tören için hazırlıkların başladığı belirtilmiştir. Ayrıca tören için Başbakan Adnan Menderes’in Erzincan’a geleceği öğrenilmiştir.³⁷⁸

2.6.11. Erzincan’a İlkokul Yapılması

Bayındırlık Bakanı Kemal Zeytinoglu Erzincan Merkez’de yapılacak olan ilkokul binası için 90 bin liranın hemen Erzincan Valiliği’ne gönderilmesi emrini vermiştir. Bu okulun yapılması Erzincan’da eğitim alanında büyük bir ihtiyacı karşılamıştır. Haberi duyuran gazete, yapılan hizmet için Bayındırlık Bakanı Kemal Zeytinoglu’na, bu işte büyük emekleri olan Erzincan Milletvekilleri Tevfik Şenocak, Rahmi Sanalan ve Sadık Perinçek’e ve özellikle bu işin yapılması için talepte bulunan Erzincan Valisi Süleyman Onur ile Milli Eğitim Müdürü Enver Öztürk’e Erzincan halkı adına minnet ve şükranlarını sunmuştur.³⁷⁹

2.6.12. Erzincan’a Buz Fabrikası Açılması

Erzincan’ın önemli ihtiyaçlarından olan buz fabrikası Kadri Şener ve ortakları tarafından kurulmuş ve buz üretimine başlanmıştır.³⁸⁰

2.6.13. Erzincan Milletvekillerinin Erzincan’a Gelişleri

Erzincan Milletvekilleri Tevfik Şenocak, Rahmi Sanalan ve Sadık Perinçek Meclisin yaz tatili münasebetiyle seçmenleri ile temaslarda bulunmak için Erzincan’a gelmişlerdir. Milletvekilleri istasyonda Erzincan Valisi Süleyman Onur, DP

³⁷⁶ MK, *Şehrimizde Askeri Lise Açılıyor*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 19 Nisan 1955, 1.

³⁷⁷ MK, *Askeri Lise Bu Ders Yılı Tedrisata Başlıyor*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 28 Nisan 1955, 1.

³⁷⁸ MK, *Şeker Fabrikası*, Demokrat İlçe Gazetesi, 11 Nisan 1955, 1.

³⁷⁹ MK, *Erzincanımıza Bir İlkokul Yapılıyor*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 14 Mayıs 1955, 1.

³⁸⁰ MK, *Şehrimize Buz Fabrikası Kuruldu: Mütteşebbisleri Kadri Şener ve Ortaklarını Tebrik Ederiz*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 18 Mayıs 1955, 1.

Parti Başkanı Şerafettin Emiroğlu, Belediye Başkanı Hüsamettin Atabeyli, İl ve Kaza İdare Heyeti üyeleri, partili ve partisiz yoğun bir halk kitlesi tarafından karşılanmışlardır. Milletvekillerinin bir süre Erzincan'da kalacakları belirtilmiştir.³⁸¹

2.6.14. DP İl Kongresi

27 Mayıs 1955 Cuma günü Yeni Sinema salonunda DP il kongresi yapılmıştır. Kongre için kazalarda bulunan delegeler Erzincan'a gelmiştir.³⁸² Kongreye Erzincan Milletvekili Tevfik Şenocak başkanlık etmiştir. Delegeler genellikle mahalli sorunlara değinmiştir. Kemaliye delegelerinden Fehmi Odabaşı Erzincan Milletvekillerini Erzincan için yaptıkları çalışmalar hakkında, Meclis içi ve dışı faaliyetlerine dair açıklama yapmaları için konuşma yapmaya davet etmiştir. Öncelikle Rahmi Sanalan güzel bir konuşma yapmıştır. Daha sonra Sadık Perinçek iktisadi, içtimai ve zirai sahada Erzincan'da yapılan işler hakkında rakam vererek kapsamlı bir izahat vermiştir. Vekilin açıklamaları mahalli teşkilatları memnun etmiştir. Son olarak da Veysel Varol konuşma yapmıştır.³⁸³

Kongre neticesinde İl İdare Kurulu üyelerine Şerafettin Emiroğlu, Hüsamettin Atabeyli, Celal Bali, Talat Toptaş, İsmail Başgöze, Kazım Gülşen, İhsan İnan, Ali Kargı ve Osman Erdem seçilmiştir.³⁸⁴

2.6.15. Gençlik Kulübü Kurulması

Erzincan'da kurulacak gençlik kulübü için 29.05.1955 Pazar günü toplantı yapılması planlanmıştır. Yapılacak toplantıda büyük olasılıkla Fahri Başkanlığa Rahmi Sanalan üyeliklere de Tevfik Şenocak ve Sadık Perinçek'in seçilmesi beklenmektedir. Bu teklif milletvekilleri tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.³⁸⁵

2.6.16. Vali ve Belediye Başkanına Açık Mektup

Erzincan muvakkat şehirde uygulan imar kanunun ihlal edildiğine dair Erzincan Valisi ve Belediye Başkanı'na yazılan mektup şöyledir:

³⁸¹ MK, *Milletvekillerimiz Şehrimize Geldiler*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 27 Mayıs 1955, 1.

³⁸² MK, *Partimiz İl Kongresi Bugün Yapılıyor*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 27 Mayıs 1955, 1.

³⁸³ MK, Rıfat Çakar, *D. Parti Vilayet Kongremizden İntibalar*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 29 Mayıs 1955, 1.

³⁸⁴ MK, *Demokrat Parti İl Kongresi Yapıldı*, Öz Erzincan Gazetesi, 28 Mayıs 1955, 1.

³⁸⁵ MK, *Şehrimizde Gençlik Kulübü Kuruluyor*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 31 Mayıs 1955, 1.

Sayın Büyüklerimiz,

Memleketimizde idari mekanizma elinizde olduğuna göre aşağıdaki dilekçemize ve dertlerimize ortak olacağınıza kani olduğumuzdan bu satırları yazdık ve yazarken de hiçbir vatandaşın kötülüğünü düşünmektir dilemek bizden yapıp yapmamak sizlerden.

Muvakkat şehirde inşaat yapılmaması ve mevcut binalara ilave yapılmamasına dair Belediye meclisinin verdiği karar bazı şahıslar üzerinde tatbik edilmiyor.

Otelinin arkası çöküyor çatıyı tamir edeceğim diye ruhsat alan Belediye meclis üyesi bizzat arka tarafa yalnız karar değil kanunda aykırı olarak(zelzele bölgelerinde muvakkat şehirlerde iki kat bina yapılamaz) bir kat daha ilave ederek otelini genişletiyor,, Belediyeimizin haberi yok veya varsa bazı sebeplerden susuyor..

Biz bu işte Belediye Reisimizin zerre kadar ihmal veya lakaydısını görmüyoruz işi yapan organize eden Belediye kalfası ve halen Fen İşleri müdürlüğü vekâletini yapan aynı kalfadır.

Sırf Şahsi menfaatleri için ona buna Tabasbus ederek tamir edeceğiz diye aldıkları ruhsatlarla yeniden dükkanlar yaparak kiraya vermek isteyen bazı menfaat pereslerin hareketlerini Sayın Vali ve Belediye Reisi firenlemezse bu şehrin hali ne olacak... Şayet bina yapmak, ilave serbestçe Reis Belediye meclisini fevkalade toplantıya çağırarak verdikleri bu kararın memleketinin ticari inkişafına engel teşkil ediyor diye geri aldirmaları lazımdır.

Belediye azası otele bir kat ilave ettirir yıkılmaz taksim mahallesinde bir ihtiyar çatısını 30 santim yükseltir tamamladığı bina yıkılır ve zavallı ihtiyarda onbeş gün sonra geride bir sürü yetim bırakarak ölür... Bunun mesuliyetini değil bunun günahını kim çekecek...

*Bu yeni ilave modası şehrimizde bazı şahıslar derhal harekete geçirmiş ve ellerinde bulunan ahırları ve boşlukları çatımız çöküyor diye aldıkları iltimaslı bir ruhsatla dükkân şekline sokmağa başlamışlardır bu kötü ve nihayetinde vatandaşlar arasında bir sürü kötülükleri husule getirecek hallere Allah rızası için son verelim...*³⁸⁶

³⁸⁶ MK, Sayın Vali Süleyman Onur, Belediye Reisi Sayın Hüsamettin Atabeyliye Açık Mektup, Demokrat Erzincan Gazetesi, 19 Haziran 1955, 1.

Bu mektup Demokrat Erzincan Gazetesinde yayımlanmıştır fakat genel bir ifadeyle yazılan mektubun kim tarafından yazıldığı belirtilmemiştir.

2.6.17. Lise ve İlkokul Yapımı İçin Yardımlar

Erzincan Milletvekillerinin teşebbüsleri ile Erzincan'a yapılacak ilkokul için Sümerbank Genel Müdürlüğü 40 bin lira para yardımında bulunmuş ve parayı iplik fabrikasına göndermiştir.³⁸⁷ Ayrıca yapılmakta olan lisenin ikinci kısım inşaatı için 300 bin lira vilayetin emrine verilmiştir.³⁸⁸

2.6.18. Devlet Bakanı Mükerrerrem Sarol'un Erzincan'a Gelişi

Karadeniz ve Doğu illerinde incelemelerine devam etmekte olan Devlet Bakanı Mükerrerrem Sarol, milletvekilleri ve bazı basın mensupları ile birlikte Erzincan'a gelmişlerdir. Mükerrerrem Sarol Kelkit'te Vali, Belediye Başkanı ve partililer tarafından karşılanmıştır.³⁸⁹ Sarol sırasıyla iplik fabrikasını, şeker fabrikası teşkilatını, Vilayeti, Belediyeyi ve Kolorduyu ziyaret etmiştir. Daha sonra sinema salonunda düzenlenen toplantıda iktisadi ve siyasi durum üzerine bir konuşma yapmıştır.³⁹⁰

Mükerrerrem Sarol Erzincan ile ilgili birçok konuda açıklamalar yapmış, depremden sonra yapılan iç ve dış yardımların nasıl israf edildiğini ve başka yerlerde kullanıldığını bildiklerini söylemiştir. Devlet Bakanı 1950'ye kadar Erzincan'ın ihmal edildiğini, 1950'den sonra Erzincan'ın ne şekilde ele alındığını ve kaydettiği ilerlemeleri izah etmiştir. Erzincan'da iplik fabrikasından sonra şeker fabrikasının inşa edilmekte olduğunu, bir alkol fabrikası ve bir de dokuma fabrikası ilave edileceğini duyurmuştur. Ayrıca açılacak askeri lisenin Erzincanlıların askerlik ve kültür hayatında önemli bir rol oynayacağını, ilköğretimde de çok ilerleme kaydedildiğini belirtmiştir.³⁹¹

2.6.19. Kızılay Heyeti'nin Erzincan Ziyareti

Kızılay Genel Başkanvekili Şemi Erkin, Genel Müdürü Fikri Akurgal ve

³⁸⁷ MK, *Sümerbank Umum Müdürünün İlkokul Derneğine Yardımları: Şehrimizde Yapılacak İlkokula Sümerbank 40 Bin Lira Yardımda Bulunarak Parayı Gönderdi*, Öz Demokrat Gazetesi, 12 Temmuz 1955, 1.

³⁸⁸ MK, *Liseye 300 Bin Lira Tahsilat Geldi*, Öz Demokrat Gazetesi, 12 Temmuz 1955, 1.

³⁸⁹ MK, *Devlet Vekilimiz Sayın Dr. Mükerrerrem Sarol Dün Şehrimize Şeref Verdiler*, Öz Erzincan Gazetesi, 16 Temmuz 1955, 1.

³⁹⁰ MK, *Devlet Vekilimiz Sayın Doktor Mükerrerrem Sarol Dün Saat 13 de Gümüşhane Yoluyla Şehrimize Şeref Verdiler*, Öz Demokrat Gazetesi, 16 Temmuz 1955, 1.

³⁹¹ MK, *Devlet Vekilinin Erzincan'daki Konuşmaları Halkın Takdirini Celp Etti*, Öz Demokrat Gazetesi, 17 Temmuz 1955, 1.

Desinatör Süreyya Karşlıoğlu Erzincan'a gelmiştir. Misafirleri Vali Süleyman Onur, Belediye Başkanı Hüsamettin Atabeyli ve kalabalık bir halk kitlesi Kemah'ta karşılamıştır. Kemah'ta incelemelerde bulunan heyet öğleden sonra Erzincan'a gelmiştir. Kızılay heyeti Kızılay tarafından Erzincan'a yapılacak doğumevi ile yeni kurulacak Kızılay Mahallesi ve heyelandan zarar gören vatandaşların işleriyle meşgul olmuştur.³⁹²Kızılay heyeti daha sonra da Erzincan Milletvekilleri Tevfik Şenocak ve Sadık Perinçek eşliğinde incelemelerde bulunmak üzere Tercan ve Çayırılı'ya gitmiştir.³⁹³

2.6.20. Milli Savunma Bakanı'nın Erzincan'a Gelişi

Bir süredir doğu illerinde incelemeler yapan Milli Savunma Bakanı Etem Menderes Erzincan'a gelmiştir. Özel uçukla gelen Etem Menderes hava alanında Kolordu Komutanı Cemal İsgilipligil, Vali Süleyman Onur, Milletvekilleri Tevfik Şenocak, Sadık Perinçek, kalabalık askeri ve mülki erkan tarafından karşılanmıştır.³⁹⁴

2.6.21. Kızılay Binasının Yapılması

Erzincan'a yapılması için teşebbüse geçilen Kızılay şube binasının yaptırılması tahakkuk edilmiştir. Bu hususta Erzincan'da bulunan Kızılay Genel Müdürlüğü Desinatörü Süreyya Karşlıoğlu'na Kızılay Genel Müdürü Fikri Akurgal tarafından gönderilen telgraf şöyledir:

*...Gelir gelmez idare heyetini topladım. Şube binası için, altı şube ve dükkan, üstü otel olmak üzere bina yapılması karara bağlandı ve rivasete salahiyet verildi. Nafia müdürü vasıtasıyla hemen projelerini yapın ve inşaat başlamak üzere gönderin. Doğumevi ve iki sağlık merkezi hakkında da idare heyetlerinden prensip kararını aldım. Yarın vilayete de tel ile haber vereceğiz...*³⁹⁵

³⁹² MK, Kızılay Genel Başkanvekili Sayın Şemi Erkinle Umum Müdürü Sayın Fikri Akurgal Desinatör Sayın Süreyya Karşlıoğlu Şehrimize Şeref Verdiler, ÖzDemokrat Gazetesi, 22 Temmuz 1955, 1-2.

³⁹³ MK, Kızılay H. Kıymetli Mebuslarımızla Kazalarımızda: Kızılay Genel Başkan Vekili Sayın Şemi Erkinle Umum Müdürü Fikri Akurgal Sayın Mebuslarımızdan Tevfik Şenocak ve Sadık Perinçek Tetkiklerde Bulunmak Üzere Tercan ve Çayırılı Kazalarımıza Gittiler, ÖzDemokrat Gazetesi, 23 Temmuz 1955, 1.

³⁹⁴ MK, Milli Müdafaa Vekilimiz Sayın Etem Menderes Bugün Şehrimize Şeref Verdiler, ÖzDemokrat Gazetesi, 24 Temmuz 1955, 1.

³⁹⁵ MK, Süreyya Karşlıoğlu'nun Müjdesi: Kızılay Şube Binasının Yaptırılması Kararlaştı, ÖzDemokrat Gazetesi, 6 Ağustos 1955, 1.

2.6.22. NATO Sulh Yolu Sergisi

Erzincan'a gelen NATO Sulh Yolu sergisinin açılışı yapılmıştır. Açılış töreni askeri kıtayı teftiş ile başlamış, bando İstiklal Marşını çalarken NATO'ya dahil 15 devletin bayrakları direklere çekilmiştir. Vali Süleyman Onur NATO'nun ve NATO Sulh Yolu sergisinin önemi hakkında bir konuşma yapmış, daha sonra törene katılanlar sergiyi gezmiştir. Sergi büyük ilgi görmüştür.³⁹⁶

Sergi Erzincan'da iki gün kalmıştır. Sabah saat 8.30'da açılan sergi, 12.00'de kapanmış, öğleden sonra 14.00'de tekrar açılmış ve 22.30'da kapanmıştır. Ayrıca akşamları serginin açık hava sinemasında saat 20.30'dan 22.30'a kadar halka parasız olarak NATO'ya ve Kore'ye ait filmler gösterilmiş ve NATO'nun filmlerle izahı yapılmıştır. Türkiye'de birçok şehre giden sergi, 22. şehir olarak Erzincan'a gelmiştir. 1954 yılı dahil sergiyi bu güne kadar ziyaret edenlerin sayısı 1.398.960 kişidir. Sergi tamamen Türk personeli tarafından idare edilmiştir. Milli Savunma Temsil Bürosundan Yüzbaşı Esat Tanrıöven başkanlığında iki subay, beş astsubay, 13 er ve 16 araçtan oluşan bir kadro ile çalışılmıştır. Bu sergi Türkiye ile birlikte İngiltere, İtalya, Hollanda olmak üzere dört ülkede faaliyet göstermiştir.³⁹⁷

6 Ağustos 1955 Cumartesi gününden beri Erzincan'da bulunan NATO Sulh Yolu sergisinin gösterimi sona ermiş ve faaliyetine devam etmek üzere Erzurum'a gitmiştir.³⁹⁸

2.6.23. Erzincan'da Sümerbank Mağazası'nın Açılması

Sümerbank alım ve satım kuruluşu Erzincan mağazası törenle açılmıştır. Kalabalık mülki ve askeri erkanın katıldığı törende Vali Süleyman Onur kısa bir konuşma yapmış, hayırlı ve uğurlu olması temennisiyle kurdeleyi keserek açılışı yapmıştır. Bundan sonra mağaza gezilmiş ve satışa başlanmıştır. Sümerbank alım ve satım mağazası Erzincan'ın bir ihtiyacını daha karşılamış, Erzincanlıların karaborsa olmadan ucuz mal temin edebilmesi bakımından da büyük önem taşımıştır. Bu mağazanın ayrıca piyasaya da etki ederek bir fiyat dengesi sağlayacağı düşünülmüştür.³⁹⁹

³⁹⁶ MK, *Şehrimizde NATO Sulh Yolu Sergisi Dün Yapılan Bir Meresimi Müteakip Açıldı*, ÖzDemokrat Gazetesi, 10 Ağustos 1955, 1.

³⁹⁷ MK, *NATO Sulh Yolu Sergisi Şehrimizde*, ÖzDemokrat Gazetesi, 9 Ağustos 1955, 1-2.

³⁹⁸ MK, *NATO Sulh Yolu Sergisi Şehrimizden Ayrıldı*, ÖzDemokrat Gazetesi, 11 Ağustos 1955, 1.

³⁹⁹ MK, *Sümerbank Alım Satım Müessesesi: Erzincan Mağazası Dün Açıldı*, Öz Erzincan Gazetesi, 19 Ağustos 1955, 1.

2.6.24. İl Genel Meclis Seçimi

25 Eylül 1955 Pazar günü Genel Meclis seçimleri yapılmıştır. Seçimleri tüm yurttan DP kazanmıştır. Seçimlere katılımın özellikle büyük şehirlerde düşük olduğu, köylerde ise katılımın daha yüksek olduğu görülmüştür. Seçimlere katılımın az olmasının sebebi olarak CHP ve CMP'nin seçimlere katılmaması gösterilmiştir.⁴⁰⁰

Türkiye genelinde olduğu gibi CHP ve CMP Erzincan'da da seçimleri boykot ederek seçime girmeme kararı almışlardır. Fakat CHP seçime girseydi aday olacak kişilerin Bağımsız aday olarak seçimlere katıldıkları iddia edilmiştir.⁴⁰¹ Erzincan'da Genel Meclis seçimlerini DP adayları kazanmıştır. Kazanan asil üyeler; Vehbi Sanalan, Ömer Gürel, İhsan İnan ve Ali Kargı'dır. Yedek üyeler; Mustafa Bilkal, İsmail Kavukçu, İsmail Yücel ve Ali Boynukalın'dır. Erzincan DP İl İdare Kurulu eski üyelerinden olup partiden ayrılan bazı kişiler bağımsız olarak adaylıklarını koymuşlar fakat başarılı olamamışlardır.⁴⁰²

İl Genel Meclisi seçiminde bağımsız adayların aldıkları oylara DP İl İdare Kurulu itiraz etmiştir. Bu itiraz üzerine toplanan oy pusulaları teker teker gözden geçirilmiş ve hata olmadığı Bağımsızların aldığı oyların doğru olduğu anlaşılmıştır. İl Seçim Kurulu DP'nin itirazını reddetmiştir. Bağımsız adayların aldığı oy sayıları tekrar yayınlanmıştır.⁴⁰³

2.6.25. Dispanser Hastanesi'nin Açılması

Önleyici ve tababet hizmetlerine büyük önem veren Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı, insan bünyesinde en fazla tahribat yapan hastalıklardan biri olan verem hastalığıyla mücadele savaşını genişletmek için verem hastanesi ve dispanser sayısını artırmıştır. Bu bağlamda 15 Ekim tarihinde Erzincan'a Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı bağlı dispanser açılacağı bildirilmiştir. Dispanserinin yeri Trabzon Caddesindeki belediye apartmanları olarak belirlenmiştir. Dispanserinin her gün mesai saatlerinde

⁴⁰⁰ Akşam Gazetesi, "Genel Meclis Seçimlerini Bütün Yurttan Demokratlar Kazandı", 26 Eylül 1955. (Erişim Tarihi, 03.02.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/37827>

⁴⁰¹ MK, *Kazamızda Meclisi Umumi Üyeliği Seçimi Dolayısıyla Faaliyetler Başlamıştır*, Demokrat İliç, 20 Eylül 1955, 1.

⁴⁰² MK, *Vilayet Umumi Meclisi Seçimi Neticesi*, Öz Erzincan Gazetesi, 28 Eylül 1955, 1.

⁴⁰³ MK, *Vilayet Umumi Meclis Seçimlerinde Bağımsız Adayların Aldıkları Reylerin Muteber Olduğuna Karar Verildi*, Öz Erzincan Gazetesi, 18 Ekim 1955, 1.

poliklinik yapacağı ve müracaat edenlerin muayene edileceği belirtilmiştir.⁴⁰⁴

Dispanserde muayene edilen hastaların yapılan muayenelerden sonra gerek görülürse verem hastanelerine veya sanatoryumlara sevk edileceği, aynı zaman halka verem hastalığı hakkında bilgi verilerek halkın bu konuda bilinçlenmesi sağlanacak ve veremden korunmak için BCG(verem) aşısı da yapılması planlanmıştır. Ayrıca bakanlık tarafından dispansere röntgen cihazı da gönderilmiştir. Dispanserin Başhekimliğine Röntgen mütehassısı Doktor Recai Ergünlü atanmış ve görevine başlamıştır.⁴⁰⁵

2.6.26. Belediye Meclisi Seçimi

13 Kasım 1955 tarihinde yapılacak olan Belediye Meclisi seçimlerine Genel Meclis seçimlerinde olduğu gibi CHP ve CMP katılmamıştır.⁴⁰⁶

Erzincan'da İlçe Seçim Kurulu tarafından Belediye Meclisi seçimlerinde aday olanların isimleri ilan edilmiştir. Erzincan DP asıl adayları şöyledir: Hüsamettin Atabeyli, Telat Toptaş, İsmail Başgöze, Celal Bali, Ahmet Kavuş, Mustafa Oktay, Osman Erdem, Abdurrahman Gürel, Mustafa Bilkın, Fehmi Dünder, Aziz Keskin, Ali Kavukçu, Fahri Akyol, Hakkı İnan, Hüsnü Baydaş, Salih Yüksel, Sadi Sancar, İrfan Asil, Kazım Çelik, Arif Özarlan, Şeref Gürkan, Kemal Ünüvar ve Dursun Tamcan'dır. DP Yedek adaylar: Bahattin Yaşaroğlu, Emin Demir, Osman Gürel, Hüsnü Boyacıoğlu, Ahmet Okşın, Rıza Baydaş, Lütfi Mevsim, Kemal Akar, Cemil Tokyürek, Fehmi Yüksel, Abbas Tekin, Ömer Özkan, Hayri Bitlis, Mustafa Şenkan, Şükrü Bayrı, Naim Pulur, Şükrü Düzkaya, Saim Güney, Ahmet Esen, İbrahim Karanlık, Mehmet Şener, Mustafa Saray ve İzzet Çağlayan'dır.⁴⁰⁷

DP adayları açıklandıktan sonra bazı adaylar istifa etmiştir. Kazanma şanslarının olmadığını anlayan adayların ayrılma kararı aldıkları ve yine böyle düşünen başka adayların da istifa edecekleri iddia edilmiştir.⁴⁰⁸

Belediye Meclisi seçimlerinde CHP ve CMP'nin seçimlere girmeyeceği öğrenildikten sonra Erzincanlılardan bir grup seçimlere bağımsız olarak adaylıklarını

⁴⁰⁴ MK, *Şehrimizde Bir Verem Dispanseri Açılıyor*, Öz Erzincan Gazetesi, 14 Ekim 1955, 1.

⁴⁰⁵ MK, *Şehrimizin 15 Ekim 1955 Tarihinde Verem Dispanserinin Kurulacağını Halkımıza Müjdeleriz*, ÖzDemokrat Gazetesi, 13 Ekim 1955, 1.

⁴⁰⁶ MK, *Belediye Seçimlerine Girerken*, Kazankaya Gazetesi, 9 Kasım 1955, 1.

⁴⁰⁷ MK, *İlan: Erzincan İlçe Seçim Kurulu Başkanlığından*, Öz Erzincan Gazetesi, 26 Ekim 1955, 2-3.

⁴⁰⁸ MK, *D.P. Belediye Adayları Arasında Çöküntü*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 4 Kasım 1955, 1.

koymuşlardır. Bazılarına göre, bağımsız adayların DP adaylarından daha fazla şansı olduğu düşünülmüştür. Bağımsız asil adayların isimleri şöyledir: Mehmet Aslay, Salih Erkan, Zekeriya Göztepe, Ali Arısoy, İsmail Erdoğan, Hidayet Yazıcı, Şükrü Bildirir, Hüsnü Saraçoğlu, Süleyman Sağ, İhsan Açıbay, Aziz Polat, Yusuf Altunel, Mustafa Bayıkoğlu, Kemal Sağıroğlu, Süleyman Bayrı, Remzi Yılmaz, Abdurrahman Tüfekçi, Mehmet Yücel, Sıtkı Yüksel, Azim Akçay, Eyüp Bezirci, Mustafa Özcan ve Remzi Dizdar'dır. Yedek adaylar: Selahattin Bütün, Kemal Çakalkurt, Salih Serbay, Ali Yalçınkaya, Halil Başgöze, Ahmet Ilgın ve Cemal Naldan'dır.⁴⁰⁹

Asil adaylardan Hüsnü Saraçoğlu bağımsız adaylıktan istifa etmiştir. Saraçoğlu'nun neden istifa ettiği açıklanmamıştır.⁴¹⁰

Erzincan'da yapılacak Belediye Meclisi seçimleri için 21 sandık alanı tespit edilmiştir. Bu sandıklardan yedisi Kızılay, yedisi Çarşı, üçü İstasyon, ikisi Beybağı ve ikisi de Taksim mahallelerine ayrılmıştır. Sandıkların yerlerine sandık kurulu karar vermiştir.⁴¹¹

13 Kasım 1955 Pazar günü yapılan seçimlerde Erzincan ve Erzincan'a bağlı kazaların seçim sonuçları belli olmuştur. Sonuçlara göre, Belediye seçimlerini Erzincan Merkez, Kemaliye, Kemah ve Çayırılı'da DP, Tercan, Refahiye, Ilıç, Pekerç ve Cimin'de ise seçimleri bağımsız adaylar kazanmıştır.⁴¹²

Erzincan'da İl Genel Meclisi seçimlerinde olduğu gibi belediye seçimlerinde de muhalif iki partinin birlikte tek liste yaptığı ve bağımsız adı altında seçimlere girdikleri iddia edilmiştir. Ayrıca önceden DP'li olup partiden ihraç edilenlerinde bağımsızları destekledikleri ve seçim sonuçlanınca hüsrana uğradıkları, 21 sandıktan yalnız ikisinde cüzi bir fazlalık gösteren muhaliflerin gayretli çalışmalarına rağmen Erzincan seçmenlerini şaşırtamadıkları belirtilmiştir.⁴¹³

Seçim sonuçlarının belli olmasıyla 16 Kasım 1955 Perşembe günü Belediye Meclisi saat 10.00'da toplanmıştır. Vali Süleyman Onur'da katılımıyla gerçekleşen

⁴⁰⁹ MK, *Erzincan'da Serbest Adayların Şansı Daha Yüksek*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 2 Kasım 1955, 1.

⁴¹⁰ MK, *Serbest Adaylara Bir Yenisi Daha Katıldı*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 3 Kasım 1955, 1.

⁴¹¹ MK, *Seçim Sandığı Adedi*, Kazankaya Gazetesi, 13 Kasım 1955, 1.

⁴¹² MK, *Belediye Seçimlerinin Neticeleri Belli Oldu*, Öz Erzincan Gazetesi, 15 Kasım 1955, 1.

⁴¹³ MK, *Belediye Seçimlerini D.P. Büyük Bir Ekseriyetle Kazandı: C.H.P. ve C.M.P. ile Gayri Memnun D.P. lilerin Büyük Çalışmalarına Rağmen Hakikat Tecelli Etti*, Kazankaya Gazetesi, 14 Kasım 1955, 1.

toplantıda yapılan seçim sonucunda, Hüsamettin Atabeyli ittifakla Belediye Başkanı, Mustafa Oktay ve Mustafa Bilkan da encümen üyeliğine seçilmiştir.⁴¹⁴

Üyelerin belirlenmesinden sonra gündemin son maddesi olan elektrik şebekesi hakkında İller Bankası'ndan gelen yazı okunmuştur. Hüsamettin Atabeyli bu konuyu detaylı bir şekilde meclis üyelerine açıklamıştır. Elektrik direklerinin betonarme veya demir olması hakkında görüş sorulmuş ve demir direkte karar kılınmıştır. Gündem konusu bittiği için toplantıya son verilmiştir.⁴¹⁵

2.6.27. Yeni Hükümet'in Kurulması

DP Meclis Grubu Meclis Başkanlığı'ndan yapılan tebliğe göre İktisat ve Ticaret Bakanı Sıtkı Yırcalı, Maliye Bakanı Hasan Polatkan ve Devlet Bakanı ve Dış İşleri Bakanı Vekili Fatih Rüştü Zorlu görevlerinden istifa etmişlerdir.⁴¹⁶ Bunun üzerine Başbakan Adnan Menderes yeni Bakanlar Kurulu'nu oluşturmuştur. Menderes yeni kabineyi öncelikle Cumhurbaşkanı Celal Bayar'a taktim etmiş ve sonra Meclis'te güvenoyuna sunmuştur. Yeni Bakanlar Kurulu'nda sekiz eski ve on yeni bakan yer almıştır.⁴¹⁷

Yeni Bakanlar Kurulu şöyledir: Başbakan İstanbul Milletvekili Adnan Menderes, Devlet Bakanı Ordu Milletvekili Cemil Bengü, Devlet Bakanı Çanakkale Milletvekili Emin Kalafat, Devlet Bakanı Ağrı Milletvekili Celal Yardımcı, Adliye Bakanı Niğde Milletvekili Avni Göktürk, İç işleri Bakanı Aydın Milletvekili Ethem Menderes, Dış İşleri Bakanı İstanbul Milletvekili Fuat Köprülü, İktisat ve Ticaret Bakanı İstanbul Milletvekili Fahrettin Ulaş, Milli Eğitim Bakanı Sivas Milletvekili Ahmet Özer, Maliye Bakanı Maraş Milletvekili Nedim Ökmen, Bayındırlık Bakanı İzmir Milletvekili Muammer Çavuşoğlu, Sağlık Bakanı Manisa Milletvekili Nafiz Şener, Ziraat Bakanı Balıkesir Milletvekili Esat Boylakoğlu, Ulaştırma Bakanı Afyonkarahisar Milletvekili Arif Demirer, İşletmeler Bakanı Manisa Milletvekili Samet Ağaoğlu, Gümrük ve Tekel

⁴¹⁴ MK, *Sayın Valimiz Süleyman Onur'un Hazır Bulunduğu Belediye Meclisi Dün Saat 10 da Toplandı: Belediye Reisliğine İttifakla Hüsamettin Atabeyli Yeniden Seçildi*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 17 Kasım 1955, 1.

⁴¹⁵ MK, *Sayın Valimiz Süleyman Onur'un Hazır Bulunduğu Belediye Meclisi Dün Saat 10 da Toplandı: Belediye Başkanlığına İttifakla Hüsamettin Atabeyli Yeniden Seçildi*, Kazankaya Gazetesi, 17 Kasım 1955, 1.

⁴¹⁶ MK, *Demokrat Parti Meclis Grubunun Tebliği*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 1 Aralık 1955, 1.

⁴¹⁷ MK, *4. Adnan Menderes Kabinesi Dün Meclise Sunularak İtimat Oyu Aldı*, Kazankaya Gazetesi, 10 Aralık 1955, 1.

Bakanı İstanbul Milletvekili Hadi Hüsman ve Çalışma Bakanı Ankara Milletvekili Mümtaz Tarhan'dır. Adnan Menderes Milli Savunma Bakanlığını kendi üzerine almıştır.⁴¹⁸

Yeni kabine açıklandıktan sonra hükümetin programı üzerine müzakereler uzun sürmüştür. 589 oyla Meclis DP hükümetine itimadını bildirmiştir. Oylamadan sonra Başbakan Adnan Menderes alkışlar eşliğinde kürsüye gelmiş ve bir konuşma yapmıştır. Menderes konuşmasında Meclis'in göstermiş olduğu iltifat ve itimata karşı en derin şükranlarını sunduğunu, bu güvene layık olabilmek için ellerinden geleni yapacaklarını söylemiştir.⁴¹⁹

2.6.28. Cumhurbaşkanı Celal Bayar'ın Erzincan Ziyareti

Cumhurbaşkanı Celal Bayar ve Başbakan Adnan Menderes Erzurum'a giderken Erzincan'a uğramıştır. Cumhurbaşkanı istasyonda Vali Süleyman Onur, Belediye Başkanı Hüsametdin Atabeyli, Tümen Komutanı, DP İl İdare Kurulu üyeleri, mülki ve askeri erkan ve kalabalık bir halk kitlesi tarafından karşılanmıştır. Garda bir müddet dinlenen Cumhurbaşkanı Erzincan ile ilgili konularda bilgi almıştır. Vali Süleyman Onur da Cumhurbaşkanı'na bilgi vermiştir.⁴²⁰

2.7. 1956 Yılı Erzincan'daki Gelişmeler

2.7.1. DP'den Ayrılanlara Davet

DP Genel Merkezi'nden İl İdare Kurullarına gönderilen bir tamimle, daha önce DP milletvekili olup partiden ayrılanlar ve her hangi bir sebepten dolayı partiden ihraç edilenlerin tekrar DP teşkilatına katılmaları için ilgililere davetiye gönderilmesi bildirilmiştir. İl İdare Kurulları tarafından tamime uyularak eski DP'li vatandaşlara bir an önce davetiye gönderilmeye başlanmıştır.⁴²¹

⁴¹⁸ MK, 4 ncü Adnan Menderes Kabinesi: Yeni İcra Vekilleri Heyeti Dün Teşekkül Etti, Öz Erzincan Gazetesi, 10 Aralık 1955, 1.

⁴¹⁹ MK, Büyük Millet Meclisinde Hükümet Programı Alkışlar Arasında Kabul Edildi: Başvekil Adnan Menderes, Veciz Bir Konuşma ile Arkadaşlarına Teşekkür Etti, Kazankaya Gazetesi, 18 Aralık 1955, 1.

⁴²⁰ MK, Sayın Reiscumhurumuz Celal Bayar Şehrimizde: Kıymetli Misafirlerimizi Garda Sayın Valimiz Süleyman Onur Belediye Reisimiz Tümen Komutanımız Askeri ve Mülki Erkanla Parti Reisimiz ve İdare Heyeti Karşıladılar, ÖzDemokrat Gazetesi, 31 Aralık 1955, 1.

⁴²¹ MK, D. Partiden Ayrılan Eski Azaya Davetname!: Partiden Çıkarılanlara veya İhraç Edilenlere Partiye Dönmeleri İçin Davetiye Gönderilecek, Öz Erzincan Gazetesi, 1 Mart 1956, 1.

2.7.2. Erzincan’da Yeni Bir Parti

Erzincan’da Hürriyet Partisi İl Müteşebbis Heyetini kurmak üzere Parti Genel Kurul Üyesi Tekirdağ Milletvekili İsmail Hakkı Akyüz, Parti Meclis Grup İdaresi Heyeti Üyesi Gümüşhane Milletvekili Ekrem Ocaklı, Kars ve Gümüşhane Eski Valisi General Hadi Uçer Erzincan’a gelmiştir. Erzincan’ın ileri gelenleri ile temaslarda bulunan heyetin en kısa zamanda İl Müteşebbis Heyetini kuracakları belirtilmiştir.⁴²²

2.7.3. Yeni Şehir Camisi’ne Yardım

Erzincan Milletvekili Rahmi Sanalan’ın verdiği bilgiye göre, halk tarafından yeni şehirde inşa edilen cami için DP Hükümeti tarafından 10.000 lira yardım tahsis edilmiştir. Ayrıca bu camide görev yapmak üzere iki tane kadrolu hoca atanmıştır.⁴²³

2.7.4. 1956 Yılı Şeker Kampanyası

Ankara’daki yetkili kişilerden öğrendiğine göre makineleri hazırlanmakta olan dört yeni şeker fabrikasından olan Erzurum, Erzincan, Malatya ve Elâzığ fabrikaları 1956 şeker kampanyasına hazırlanması planlanmıştır. Bu hususta civar çiftçilere pancar ekimi konusunda bilgiler verilmeye ve pancar ziraatına başlanmıştır.⁴²⁴

2.7.5. DP Müfettişlikleri

DP 12 bölgede müfettişlik kurmaya karar vermiş ve bu bölgeler için müfettişler seçilmiştir. Erzincan Milletvekillerinden Sadık Perinçek’de Tunceli-Bingöl bölgesi müfettişliğine ayrılarak temaslarda bulunmak için arkadaşı Çoruh Milletvekili Muzaffer Önal ile birlikte hareket etmişlerdir. Sadık Perinçek’in teftişlerini bitirdikten sonra Erzincan’da temaslarda bulunacağı belirtilmiştir.⁴²⁵

2.7.6. Tohum İstasyonu Deneme Tarlası

Depremden sonra harabe halinde olan eski Erzincan’a, Vali Süleyman Onur’ un çalışmaları sayesinde Erzurum’da bulunan tohum ıslah istasyonun getirilmesine karar verilmiştir. Ayrıca buraya birde Ziraat Bakanlığı tarafından deneme tarlası yapılması

⁴²² MK, *Hürriyet Partisi Şehrimizde Kuruluyor: Parti Genel Kurul Üyesi Tekirdağ Mebusu Sayın İsmail Hakkı Akyüz, Parti Grup İdare Heyet Üyesi Gümüşhane Mebusu Ekrem Ocaklı, Eski Kars ve Gümüşhane Valisi Hadi Uçer Dün Şehrimize Geldiler*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 23 Ocak 1956, 1.

⁴²³ MK, *Yeni Şehir Camisine Yardım*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 10 Mart 1956, 1.

⁴²⁴ MK, *1956 Yılı Şeker Kampanyası: Erzincan, Erzurum, Elazığ ve Malatya Fabrikaları Hazır Olacak*, Öz Erzincan Gazetesi, 22 Mart 1956, 1.

⁴²⁵ MK, *D.P. Müfettişlikleri*, Kazankaya Gazetesi, 2 Nisan 1956, 1.

planlanmıştır.⁴²⁶

2.7.7. Pancar Ekimi

Şeker Fabrikaları Genel Müdürlüğü tarafından girişilen pancar ekimi kampanyası hızla devam etmektedir. Şeker Şirketi Genel Müdürü Baha Tekant'ın bu konu hakkında bir açıklama yapmıştır. Tekant'ın açıklaması şöyledir:

Pancar ekimi kampanyası hala devam etmektedir. Şimdiye kadar bir milyon dekar pancar ekimi yapılmıştır. Bu miktar kampanyanın sonunda 1.240.000 dekara baliğ olacaktır. 1955 yılı için hazırladığımız program vasatı 2,5 milyon ton etrafında şeker istihsalini derpiş etmektedir. Hava şartları fevkalade müsait gittiği takdirde bu rakamların daha da büyümesi beklenmektedir. Şeker istihsal kampanyası hazırlıklarına başlanmıştır. Fabrikalar hazırladıklarını Mayıs sonlarına kadar ikmal edecekler ve yeni yıl kampanyasına hazır olacaklardır. Bu yıl tecrübe kampanyasına açılacak olan Erzurum, Erzincan, Malatya ve Elazığ fabrikalarının montaj ameliyelerine hızla devam edilmektedir. Bütün mesaimiz bu yıl açılacak olan bu dört yeni şeker fabrikalarımızın ikmaline teksif edilmiştir.

Bundan başka şeker stoku mevzusuna da değinen Baha Tekant şeker tüketimimizin günden güne arttığını buna rağmen şirketin bütün talepleri karşılayacak miktarda şeker stokuna sahip olduğunu sözlerine eklemiştir. Ayrıca Şeker Şirketi şimdiye kadar şeker ziraatı yapmamış yeni başlayanlara teknik vasıtalarla cihazlandırma yolundaki faaliyetlerini de artırmıştır.⁴²⁷

2.7.8. Kızılay Binası İhalesi

Erzincan'da yapılmasına karar verilen Kızılay otel, gazino ve sinema binası ihalesi için 25 Nisan 1956 tarihinde teklifler alınmıştır. 15 gün içinde ihale edilecek olan Kızılay binasının Erzincan için önemli bir yatırım olacağı düşünülmüştür. Bu durum Erzincanlılarda memnuniyet yaratmıştır.⁴²⁸

⁴²⁶ MK, *Eski Erzincan Şehir Yerinde Tohum Islah İstasyonu ve Deneme Tarlası Kuruluyor: Bu İşin Müteşebbisi Sayın Valimizi Tebrik Ederiz*, ÖzDemokrat Gazetesi, 20 Nisan 1956, 1.

⁴²⁷ MK, *Bu Sene Erzincan'da Geniş Ölçüde Pancar Ekimi Yapılıyor*, Kazankaya Gazetesi, 2 Mayıs 1956, 1.

⁴²⁸ MK, *Erzincanda Yapılacak: Kızılay Binası İhaleye Çıkıyor*, Kazankaya Gazetesi, 2 Mayıs 1956, 1.

2.7.9. Muvakkat Şehir Sakinlerine Tapu Dağıtımı

Erzincan muvakkat şehir sakinlerine tapu verilmesi için Ankara’da bir süredir verilen dilekçeleri takip eden ÖzDemokrat Gazetesi yazarı Sadullah Erim’den öğrenilen habere göre, muvakkat şehrin genel durumu Başbakan Adnan Menderes’e Ordu Milletvekili Memiş Yazıcı tarafından izah edilmiştir. Erzincan’da senelerdir mağdur olan vatandaşlara tapu verilmesi için Erzincan Valiliği ile temas edilerek neticenin bir an evvel alınması hususunda Başbakan Adnan Menderes tarafından Devlet Bakanlığına gerekli talimat verilmiştir.⁴²⁹

2.7.10. Erzincan Valisi ve Milletvekillerinin Kemaliye Ziyareti

Vali Süleyman Onur, Çoruh Milletvekili Muzaffer Önal, Erzincan Milletvekilleri Rahmi Sanalan ve Sadık Perinçek ile birlikte Kemaliye’ye gitmişlerdir. Aynı gün Karayolları Genel Müdürü kalabalık bir grupla yolları görmek için Kemaliye’ye gelmiştir. Bu grup incelemelerde bulunduktan sonra Kemaliye’den ayrılmıştır. Vali ve milletvekilleri Şehir Kulübü bahçesinde halkla temas etmiş, akşam Yeşil Eğin Lokantasında yemek yemişler ve burada da halkın sorunlarını dinlemişlerdir. Vali Süleyman Onur Taşyolu, içme suyu ve diğer istekler üzerine geniş bilgi vermiştir.⁴³⁰

2.7.11. Devlet Bakanı ve Milli Savunma Bakanı Şemi Ergin’in Erzincan Ziyareti

Doğu illerinde incelemeler yapmak için seyahate çıkan Devlet Bakanı ve Milli Savunma Bakanı Şemi Ergin, Erzurum Milletvekili Abdulkadir Eryurt ve Genel Kurmay Başkanı İsmail Hakkı Tunaboşlu ile birlikte Erzincan’a gelmiştir. Havaalanında Vali Süleyman Onur, Milletvekilleri, Ağır Ceza Reisi, Belediye Başkanı ve kalabalık bir halk topluluğu tarafından karşılanmıştır. Havaalanından Kızılay Genel Merkezine yapılacak olan Kızılay binasının temel atma törenine gidilmiştir. Törende bir konuşma yapan Şemi Ergin Kemah ve Çayırılı’da birer sağlık binasının yapılacağını vaadini de vermiştir. Daha sonra bu binayı yapmak için arsa veren Belediye Şehir Meclisi’ne, milletvekillerine, Erzincan’ın dertlerini yazan ve duyuran Erzincanlı olarak depremi bizzat yaşayan Kızılay

⁴²⁹ MK, *Başvekilimiz ve Parti Başkanımız Sayın A. Menderes’in Erzincanlılara Yakın Alakası: İnkişaf Sahasına Dahil Muvakkat Şehirde Oturan Vatandaşlara Derhal Tapu Verilmesi İçin Vilayetle Temasa Geçilmesini Başvekilimiz Devlet Vekilliğine Bildirdiler*, ÖzDemokrat Gazetesi, 17 Haziran 1956, 1.

⁴³⁰ MK, *Kıymetli Vali ve Mebuslarımızın Kemaliyedeki Tetikleri*, Kazankaya Gazetesi, 13 Temmuz 1956, 1.

Desinatörü Süreyya Karslıoğlu'na teşekkür etmiş ve bu binanın Erzincanlılara hayırlı uğurlu olması temennisinde bulunmuştur. Bakan'dan sonra Vali Süleyman Onur bir konuşma yapmıştır. Törende kurbanlar kesilerek ilk harç Devlet Bakanı tarafından koyulmuştur.⁴³¹ Devlet Bakanı daha sonra Askeri Liseyi, ağır bakım tamir fabrikasını, askeri birlikleri, şeker fabrikasını ve iplik fabrikasını tetkik ve teftiş etmiştir.⁴³²

2.7.12. Erzincan Sınai Kalkınma Anonim Şirketi Genel Heyet Toplantısı

Erzincan Sınai Kalkınma Anonim Şirketi Genel Heyeti toplantısı Ticaret Odası salonunda saat 14.00'de yapılmıştır. Toplantıyı idare etmek için başkanlığa Avukat Lütfü Gürkan, ikinci başkanlığa Kemal Özden, katipliklere Remzi Yılmaz ve Aziz Keskin seçilmiştir. Şirketin İdare Kurulu'nda bulunan Dursun Malatyalıoğlu, Refik Kurdoğlu, İsmail Tonbul, Hakkı İnan ve daha önce Erzincan'dan ayrılan Süleyman Özbek'in görevlerini tam anlamıyla yerine getirmedikleri gerekçesiyle kurulun feshedilmesi ve yeni kurulunun belirlenmesi istenmiştir. Daha sonra seçime geçilmiş ve yapılan açık oy sonucunda Kemal Özden 40, İhsan Yucacı 40, Süleyman Bayrı 40, Remzi Yılmaz 37, Necati Turgut 37, Hüseyin Tiryaki 36, Nuri Atalay 36, Kazım Akpolat 25'er oyla idare heyetine ve denetçi olarak da Naci Gürkan, Mehmet Kirişçi ve Hakkı İnan seçilmiştir.⁴³³

2.7.13. Erzincan'da İlkokullarda İkili Eğitim İle İlgili Yeni Düzenleme

Erzincan Valisi Süleyman Onur'un göreve başladığı günden bu yana kaldırmak istediği ikili eğitim sistemi Erzincan'da kaldırılmıştır. Bu yıl yapılmaya başlanıp Vali'nin takibi ile bu yıl bitirilmesi planlanan sekiz derslikli modern Kurtuluş İlkokulu ile Eski Vali Konağı ve Erkek Sanat Enstitüsünden boşalacak olan binalar ilkokul olarak kullanılacağından, ilkokullarda tekli eğitim sistemi uygulanmaya başlanmıştır.⁴³⁴

2.7.14. 15 Şeker Fabrikasının İmalata Başlaması

Türkiye'de şeker ve pancar sanayisi tesis etmek ve bu mevzu ile alakalı fabrikaları kurmak amacıyla tesis edilmiş olan Şeker Şirketi gayesini gerçekleştirmek için

⁴³¹ MK, *Devlet Vekili ve M.M. V. Sayın Şemi Ergin Şehrimize Tefrif Ettiler*, Öz Erzincan Gazetesi, 13 Temmuz 1956, 1.

⁴³² MK, *Devlet Vekili ve M.M. V. Sayın Şemi Ergin'in Şehrimizdeki Tetkikleri*, Öz Erzincan Gazetesi, 14 Temmuz 1956, 1.

⁴³³ MK, *Erzincan Sınai Kalkınma Anonim Şirketi Umumi Heyet Toplantısı Yapıldı*, Öz Erzincan Gazetesi, 13 Temmuz 1956, 1.

⁴³⁴ MK, *İlk Tedrisat Davamızın Esası: Sayın Valimiz Süleyman Onurun Himmetiyle Bu Sene Çifte Tedrisat Yapılmayacak*, ÖzDemokrat Gazetesi, 2 Ağustos 1956, 1.

faaliyetlerini hızlandırmıştır. Eski dört şeker fabrikasına ilaveten son üç sene içinde yeniden kurulan yedi şeker fabrikası, 1956 yılı kampanyası kapsamında parça parça gerçekleştirilmiştir. Eylül ayı sonuna kadar Erzurum, Erzincan, Elazığ ve Malatya fabrikalarının inşa ve montajının da bitirileceği belirtilmiştir. Halen faaliyetine devam eden fabrikalardan başka bu sene ilk defa kampanyaya dahil olan dört yeni şeker fabrikası ile birlikte ülke hizmetinde görev alacak 15 şeker fabrikasının, 2 milyon 200 bin ton pancar işleyerek, 350 bin ton kadar şeker elde edilmesi planlanmıştır. 1950 yılında 137 bin ton şeker üretiminin tahminen 350 bin tona ve bu sene açılacak olan yeni fabrikaların tam kapasite ile çalışmaları takdirde, bu üretimin takriben 370 bin tona yükselmesi ülkenin şeker ihtiyacını karşılayabileceği gibi birazda artacağı düşünülmüştür.

Şeker fabrikaları pancar ekim sahaları bakımından Türkiye'nin 18 şehrinde çiftçiye kalkındırmak için büyük önem taşımıştır. Pancar ekicilerinin teşvik edilmesi için pancar fiyatlarına kiloda yapılan 1,5 kuruşluk zam ve uzak mesafelerden pancar getiren çiftçiye ayrıca taşıma tazminatı ödenmesi pancar ekimine karşı rağbeti artırmıştır. Böylece pancarın zirai dengede ileri duruma gelmiş olması şeker sanayisinin daha geniş imkanlarla çalışabilmesini mümkün kılmıştır.

Yeni şeker fabrikasının üretime geçmesiyle Türkiye şeker sanayisinin Avrupa'nın sayılı pancar şeker sanayisine sahip ülkeleri arasında önemli bir yere sahip olarak, ülke ticaretinde endüstriyel bir maddenin ilave edilmesine yol açacağı düşünülmüştür.⁴³⁵

2.7.15. Erzincan'ı Kalkındırma Yapı Kooperatifine Yapılan Yardım

Erzincan Milletvekillerinden Tevfik Şenocak'ın takibiyle Başbakan tarafından Erzurum Emlak Kredi Bankası'na Erzincan'ı Kalkındırma Yapı Kooperatifi için 200.000 lira tahsisine telefonla emir verilmiştir. Bu durum memnuniyetle karşılanmış Kooperatif İkinci Başkanı Celal Korkmaz Başbakan Adnan Menderes'e teşekkür telgrafi çekmiş ve Başbakan'da telgrafa cevap vermiştir. Celal Korkmaz'ın telgrafi şöyledir:

Sayın Adnan Menderes Başbakan İstanbul, Erzincan'ı Kalkındırma Yapı Kooperatifine kredi tahsisine emirleriniz ufkumuzda yıldırım hızıyla yayıldı. Suyu susayana vermekle isabetli kararınız, belde halkının yediden yetmişe yüzünü güldürdü. Adımıza layık Erzincan'ı doğunun cenneti haline getireceğimize ümit

⁴³⁵ MK, 15 Şeker Fabrikası İmalata Başlıyor: Bu Sene Fabrikaların 2 Milyon Tondan Fazla Pancar İşleyerek 370 Bin Ton Şeker İmal Edecekleri Tahmin Ediliyor, Öz Erzincan Gazetesi, 27 Ağustos 1956, 1.

var bulunur. Kooperatif adına ellerinizden öper sonsuz hürmet ve teşekkürlerimin kabulünü arz ederim. Erzincan'ı Kalkındırma Kooperatifi İkinci Başkanı Celal Korkmaz.

Başbakan Adnan Menderes'te bu telgrafa şöyle cevap vermiştir: “Celal Korkmaz Erzincanı Kalkındırma Yapı Kooperatifi İkinci Başkanı Erzincan, Güzel duygularına teşekkür ederim. Allah muvaffak etsin. Adnan Menderes” Kooperatif ikinci başkanından alınan bilgiye göre, şeker fabrikasının açılış törenine Cumhurbaşkanı ve Başbakan'ın teşrif edecekleri ve gerekli hazırlıklarda bulundukları öğrenilmiştir.⁴³⁶

2.7.16. Erzincan Milletvekillerinin Erzincan'a Gelişleri

Meclis'in yaz tatiline girmesinden faydalanarak seçmenleriyle temaslarda bulunmak üzere Milletvekilleri Tevfik Şenocak ve Rahmi Sanalan Erzincan'a gelmiştir. Erzincanlılarla görüşüp dilek ve temennilerini dinleyecek olan milletvekilleri şeker fabrikasının açılışında da bulunacaklardır. Şeker fabrikasının Cumhurbaşkanı Celal Bayar ve Başbakan Adnan Menderes tarafından açılacağı bildirilmiştir. Tören için gerekli ihtiyaçlarla milletvekilleri ilgilenmiştir.⁴³⁷

Milletvekilleri Tevfik Şenocak ve Rahmi Sanalan'dan sonra Veysel Varol'da Erzincan'a gelmiştir. Veysel Varol'da acılaşa katılarak vatandaşlarla temaslarda bulunacaktır.⁴³⁸ 1 Ekim günü Milletvekili Sadık Perinçek'te Erzincan'a gelmiştir.⁴³⁹

2.7.17. Şeker Fabrikası'nın Açılışı

Erzincan Şeker Fabrikasının açılışı için Cumhurbaşkanı Celal Bayar ve Başbakan Adnan Menderes Erzincan'a gelmiştir. Cumhurbaşkanı ve Başbakanın geleceği için Erzincan'daki dükkanlar ve mağazalar bir gün önceden bayraklarla süslenmiştir. Misafirler istasyonda askeri ve sivil erkan ve kalabalık bir halk kitlesi tarafından karşılanmışlardır. İstasyonda gençlik spor kulübüne ait kurban ile yine muhtelif vatandaşların aldıkları kurbanlar kesilmiştir. Daha sonra Erzincan Şeker Fabrikasının

⁴³⁶ MK, *Erzincanı Kalkındırma Yapı Kooperatifine 200 Bin Li. Tahsis Edildi*, Kazankaya Gazetesi, 13 Eylül 1956, 1.

⁴³⁷ MK, *Mebuslarımızdan T.Şenocak ve Rahmi Sanalan Şehrimizde*, Kazankaya Gazetesi, 22 Eylül 1956, 1.

⁴³⁸ MK, *Mebusumuz Veysel Varol Şehrimize Geldi*, Kazankaya Gazetesi, 26 Eylül 1956, 1.

⁴³⁹ MK, *Mebusumuz Sadık Perinçek Şehrimizde*, Kazankaya Gazetesi, 1 Ekim 1956, 2.

törenini yapmak üzere istasyondan fabrikaya gidilmiştir.⁴⁴⁰

Cumhurbaşkanı ve Başbakan'ın yanı sıra İşletmeler Bakanı, Devlet Bakanı, Ulaştırma Bakanı, Adalet Bakanı, Milletvekilleri törene gelmişlerdir. Şeref tribününe yerleşen misafirlere Erzincan Milletvekili Rahmi Sanalan hoş geldiniz demiş ve şeker fabrikasının açılış amacını ile geçirdiği safhaları anlatmıştır. Rahmi Sanalan'dan sonra Şeker Fabrikaları Genel Müdürü Baha Tekant konuşma yaparak fabrika hakkında geniş bilgi vermiştir. Bu konuşmadan sonra Cumhurbaşkanı tarafından açılış yapılmış ve fabrika gezilmiştir.⁴⁴¹

Fabrika gezildikten sonra Cumhurbaşkanı Celal Bayar, Başbakan Adnan Menderes ve Vali Süleyman Onur yeni Erkek Sanat Enstitüsünü, Belediye İş Hanını, Erzincan Kalkınma Yapı Kooperatifi'nin yaptırmakta olduğu dükkan yerlerini ve Askeri Liseyi ziyaret etmiştir.⁴⁴² Cumhurbaşkanı ve Başbakan Erkek Sanat Enstitüsü'nün açılış töreni ile Yapı Kooperatifi dükkanlarının temel atma törenlerini de yapmış, törenden sonra Erzincan'dan ayrılmışlardır.⁴⁴³

2.7.18. Rahmi Sanalan'ın Şeker Fabrikası Açılış Konuşması

Erzincan Milletvekili Rahmi Sanalan Erzincan Şeker Fabrikasının açılış münasebetiyle bir konuşma yapmıştır. Sanalan'ın konuşması şöyledir:

Çok muhterem reisicumhurumuz kıymetli başvekilimiz Adnan Menderesle beraber Erzincana teşrifinize dair vaktiyle verdiğiniz vaadin çok güzel ve mesut bir vesile ile bugün yerine getirilmiş olduğunu görmekten duyduğumuz sevinç ve heyecan sonsuzdur. Ben bu tatlı heyecan içinde hemşerilerim adına da minnet ve şükranlarını arzeder, kıymetli misafirlerimizi hürmetle selamlarım.

Muhterem hemşerilerim!

Büyük milletimizin yüksek iradesiyle iş başına geçtiği günden bu yana, topyekun

⁴⁴⁰ MK, *Kıymetli Misafirimiz Sayın Reisicumhurumuz Celal Bayar ile Başvekil Adnan Menderes'in Erzincana Teşrifleri Sevinçli Bir Bayram Havası Yarattı*, ÖzDemokrat Gazetesi, 1 Ekim 1956, 1.

⁴⁴¹ MK, *Şeker Fabrikasının Açılış Münasebetiyle Dün Büyük Merasim Yapıldı: Sayın Reisicumhur, Başvekil, İşletmeler Vekili, Devlet Vekili, Münakalat, Adliye Vekilleri, Mebuslar ve Maiyeti Erkanı Şehrimize Gelerek Merasimde Hazır Bulundular*, Kazankaya Gazetesi, 1 Ekim 1956, 1.

⁴⁴² MK, *Şeker Fabrikamız İşletmeye Açıldı*, Öz Erzincan Gazetesi, 1 Ekim 1956, 1.

⁴⁴³ MK, *Şeker Fabrikasının Açılış Münasebetiyle Dün Büyük Merasim Yapıldı: Sayın Reisicumhur, Başvekil, İşletmeler Vekili, Devlet Vekili, Münakalat, Adliye Vekilleri, Mebuslar ve Maiyeti Erkanı Şehrimize Gelerek Merasimde Hazır Bulundular*, Kazankaya Gazetesi, 1 Ekim 1956, 1.

kalkınma davamızı esastan ele almış bulunan DP iktidarı millete hizmet yolunda, seri ve çok emin hamlelerle ilerlemektedir. Vatan sathına şamil bu hamlelerin güzel ve verimli eserlerden birini de bugün güzel Erzincanımızda işletmeye açılışını hep beraber iftiharla görmüş olacağız.

Erzincan ve civarının zirai kalkınmasına da olduğu kadar memleket ekonomisinde büyük faydalar sağlayacak olan bu fabrikanın açılışını, içten gelen bir sevinçle tesit etmemizin manasını en iyi olarak (muvafık muhalif) bütün Erzincanlıların takdir edeceklerinden emin bulunmaktayım. Bu emniyetledirki; bu mesut günü dün ile mukayese ederek, dünün kapkara hatıralarına karıştırmak istemiyorum. Yalnız, kısaca ifade edeyimki; yapamazlar, kuramazlar, kursalarda işletemezler iddialarına, içten ve dıştan çeşitli dedikodulara biz; muhterem hemşerilerimiz Samet Ağaoğlu'nun bir münasebetle ifade buyurdıkları gibi, sözle değil, birbiri ardından hizmete giren eserlerle, medeniyet ve refah abideleriyle cevap vermekte devam edeceğiz. İşte yapıyoruz, koruyoruz Türk mühendisinin, teknisyen ve işçinin kudretli ve dirayetli ellerine teslim ederek en iyi şekilde işletiyoruz.

Adnan Menderes hükümetinin 956 yılı programı içinde yer alan işlerin, birer birer vadeleri içinde, başarılmış ve başarılmakta olduğunu görmekten duyduğumuz iftihar ve bahtiyarlık sonsuzdur. Bu işler arasında yer alan dört şeker fabrikasından: Erzurum, Erzincan bugün, Elazığ ve Malatya yarın muhterem büyüklerimizin uğurlu elleriyle işletmeye açılmış bulunacaktır.

Bu arada, Erzincanımızı ilgilendiren çok mühim bir mevzu olarak; araziyi sulama ve sellerden koruma işinin de, yurdun her tarafında olduğu gibi, Erzincanımızda da (kazaları dahil) esaslı olarak ele alınmış olduğundan emin bulunmaktayız. Böylece sevgili hemşerilerim;

Mukaddes vatanımız ve büyük milletimiz layık olduğu umran ve refah seviyesine, Allah'ın inayetiyle çok kısa zamanda kavuşmuş olacaktır. Kim ne derse desin, refah kervanımız kudretli bir sevk ve idare ile çok emin yolda hızla ilerlemektedir. Eserlerin kurucusu mimarı Menderes hükümetine bir daha minnet ve şükranlarımı arz ederken siz muhterem hemşerilerimin emeklerinin verimli olmasını Cenabı haktan niyaz eyler huzurunuzdan hürmetle ayırırım.⁴⁴⁴

⁴⁴⁴ MK, Şeker Fabrikasının Açılış Günü: Sayın Mebusumuz M. Rahmi Sanalan'ın Yaptığı Konuşma, Kazankaya Gazetesi, 2 Ekim 1956, 1.

2.7.19. Erzincan’da Kalkınma Faaliyetleri

Cumhurbaşkanı Celal Bayar’ın şeker fabrikasının açılış töreninden sonra açılışını yaptığı iş hanı, arsası hariç 300 bin liraya mal olmuştur. İş hanı yirmi dükkan, on büro, bir lokanta ve bir gazinodan oluşmuştur. Yarım milyona mal olan ve yine aynı gün açılan ikinci tesis yeni Erkek Sanat Enstitüsü’nün kadrosu 270, mevcudu ise 300’dür. İlk yıl birinci sınıfa 200 müracaat olmuştur. Pazar günü temeli atılan diğer yatırım ise dükkanlardan oluşan sitesinin 60 dükkanlık birinci kısmıdır. Her biri 5-6 bin liraya mal olacak bu dükkanlarla Erzincan’ın ihtiyaçlarının tamamen karşılanacağı düşünülmüştür.

Cumhurbaşkanı ve Başbakan Erzincan dahilinde yapılmakta olan işler hakkında ilgililerden bilgi almışlardır. Erzincan’da yapılan ve yapımı devam eden işler;

-15 sulama tesisinin ve bir buçuk milyon liraya mal olacak Girlevik Santrali inşasının süratle devam etmekte olduğu, bu tesislerin bitmesi halinde 50 bin dönüm arazinin sulanacağı,

-Baskil Deresi’nin 300 bin lira bedelli ıslahının, Erzincan’da 400 bin lira keşif bedelli üçüncü kısım ile lise binasının Ağustos ayında ihale edilen inşaatının, 150 bin lira bedelli Vali Konağının, 530 bin lira keşif bedelli Kızılay şubesi binası ile sinema ve otel inşaatlarının devam ettikleri ve en kısa zamanda bitirilmeye çalışıldığı,

-Erzincan merkez cezaevindeki hücre inşaatının 150 bin liraya ihale edildiği ve 240 bin liraya mal olacak 8 derslikli ilkokul inşaatının yılsonunda tamamlanacağı,

-Kemaliye’de 200 bin liralık sağlık merkezi bu yılın hizmete girdiği ve 260 bin liralık keşif bedeli hükümet konağının temelini Eylül ayında atıldığı,

-Refahiye’de 150 bin liralık sağlık merkezi inşaatına başlandığı, Kemah’ta 200 bin liralık ilkokul binasının 1957 yılında, ihale edilen 270 bin lira keşif bedelli Ziraat Bankası binasının da yılsonuna kadar tamamlanacağı,

-Erzincan dahilinde 246 bin keşif bedelli 7 yeni köy okulunun bu yıl eğitime başladığı, Erzincan-Cengice, Ilıç-Kuruçay, Çayırlı-Kızıılmağara, Kemaliye-Başpınar, Kemaliye-Çat, Kemah-Ilıç, Kemah-Refahiye yol yapımının devam ettiği,

-Köy yolu inşaat faaliyetlerinin genişletildiği, son bir yıl içinde 30 köyün içme suyu kavuştuğu, Ziraat ve hayvancılık için yapılan yardım miktarının artarak devam ettiği, verilen yardımların vilayet dahilinde hayvan sayısının artırılmasını ve cinslerinin

ıslah edilmesini sağladığı şeklinde Cumhurbaşkanı ve Başbakan'a bildirilmiştir.⁴⁴⁵

2.7.20. DP Bölge Müfettişlerinin Erzincan Ziyaretleri

Erzurum-Erzincan bölgelerine Genel Merkez tarafından tayin edilen Sivas Milletvekili Nurettin Ertürk ve Hüseyin Ağun bir süredir Erzurum'da parti işlerini incelemiştir. İncelemelerini bitiren parti müfettişleri Erzincan'a gelmiş ve iplik fabrikasında misafir edilmiştir. Erzincan'da da parti işlerinde incelemelerde bulunacakları belirtilmiştir.⁴⁴⁶

2.7.21. Erzincan Vali ve Milletvekillerinin İncelemeleri

Vali Süleyman Onur, Milletvekilleri, Daimi Genel Meclis Üyeleri, Özel İdare Müdürü, Veteriner Müdürü ve Ziraat Müdürlüğü mühendisleri Kemah ve Refahiye yolunun Kerer Köyüne bağlanan kısmının açılış törenine katılmış ve geceyi de orada geçirmişlerdir. Daha sonra Refahiye'ye hareket eden heyet, Refahiye yolu güzergahında bulunan köylerin dert ve isteklerini dinlemiştir.⁴⁴⁷

2.7.22. Erzincan Şeker Fabrikası Kampanyası

20 Eylül 1956 tarihinden beri faaliyette bulunan şeker fabrikası bugün itibariyle kampanyasını tamamlamıştır. Fabrika bu süre zarfında 55 bin ton civarında pancar işlemiştir. Bu sene Türkiye'de işletmeye açılan dört şeker fabrikasından en fazla randıman veren Erzincan Şeker Fabrikası olmuştur.⁴⁴⁸

2.8. 1957 Yılı Erzincan'daki Gelişmeler

2.8.1. Erzincan'a Yeni Vali Ataması

Erzincan Valiliği'ne tayin edilen eski Kayseri Valisi Kazım Atakul⁴⁴⁹ Erzincan'a gelmiştir. Yeni Vali istasyonda Vali Vekili, Tümen Komutanı, Kurmay Başkanı, Belediye Başkanı, DP İl Başkanı, daire müdürlükleri ve kalabalık bir vatandaş tarafından

⁴⁴⁵ MK, *Kalkınma Faaliyeti: Şehrin Sınai İktisadi ve Kültürel Hayatına Topyekün Tesir Edecek ve Milyonlara Mal Olacak Bir İmar Programı Tatbik Ediliyor*, Öz Erzincan Gazetesi, 4 Ekim 1956, 1-2.

⁴⁴⁶ MK, *Demokrat Parti Bölgemiz Müfettişleri Çünkü Erzurum dan Gelen Doğu Ekspresiyle Şehrimize Teşrif Ettiler*, Öz Erzincan Gazetesi, 10 Ekim 1956, 1.

⁴⁴⁷ MK, *Kazalarımızda Tetkik ve Teftişe Giden Sayın Mebuslarımızla Sayın Valimiz Dün Şehrimize Avdet Etmişlerdir*, Öz Erzincan Gazetesi, 10 Ekim 1956, 1.

⁴⁴⁸ MK, *Erzincan Şeker Fabrikası Bu Seneki Kampanyasını Kapadı*, Öz Erzincan Gazetesi, 5 Kasım 1956, 1.

⁴⁴⁹ Kazım Atakul, 07.01.1957-17.02.1959 tarihleri arasında Erzincan Valisi olarak görev yapmıştır. Şahin, *Erzincan Tarihi* 4, 97.

karşılanmıştır. Vali kendisini karşılayanlara teşekkür ettikten sonra Vilayete giderek kendisini karşılayan askeri kıtayı teftiş etmiştir.⁴⁵⁰

2.8.2. Şeker Sanayiinde Büyük Gelişme

Şeker fabrikaları sayılarının artması nedeniyle pancar üretiminde de önemli artışlar kaydedilmiştir. Ekim sahaları Trakya, Ege ve Orta Anadolu'ya kadar genişlemiş, 1955 yılında 1,2 milyon olan üretim 1956 yılı içinde iki milyon tona ulaşmıştır. Özellikle yeni şeker fabrikalarının faaliyetleriyle kaydedilmekte olan artışın bundan sonraki yıllarda üretimin daha da artmasına sebep olacağına kesin gözüyle bakılmaktadır. Geçen yıl işletmeye açılan Erzurum, Malatya, Elazığ ve Erzincan Fabrikalarının içinde pancar üretiminde en büyük randıman Erzincan Şeker Fabrikasından alınmış, bu durumdan memnun olan Erzincanlı çiftçiler de pancar ekimine daha çok önem vermiştir.⁴⁵¹

2.8.3. Vali Kazım Atakul'un Öz Erzincan Gazetesi Matbaası Ziyareti

Erzincan'a geldiği ilk günden beri Erzincan'ın sorunlarına yakından ilgi gösteren, kısa zamanda birçok meselede yerinde düzenlemeler yaparak Erzincan halkının sevgi ve takdirini kazanan Vali Kazım Atakul şehirdeki bütün basın müesseselerini ziyaret etmiştir. Bu bağlamda Öz Erzincan Gazetesi'ni de ziyaret eden Vali gazete tesislerini gezmiş ve matbaa hakkında bilgi almıştır. Vali Öz Erzincan Gazetesi'ne başarı temennisinde bulunmuştur. Yapılan bu ziyaretten sonra gazete Vali Kazım Atakul'a en derin minnet ve şükranlarını sunmuştur. Gazetede Vali Kazım Atakul hakkından yazılan yazı şöyledir:

*...Her sahada kalkınmaya muhtaç olan Erzincan aradığını bulmuştur. Kısa zamanda memleket menfaatine yapıldığını gördüğümüz teşebbüs ve gayretler ilerde Erzincanımızın kalkınması yolunda atılacağını beklediğimiz büyük adımların teminatıdır. Valimizin bu yoldaki gayretlerine esasen her zaman memleket ve millet hizmetinde olan yapıcı ve çalışkan iktidarımızın da katılacağına tereddütsüz inanıyor istikbale ümitle bakıyoruz.*⁴⁵²

⁴⁵⁰ MK, Sayın Valimiz Dünkü Ekspresle Geldi, Kazankaya Gazetesi, 8 Ocak 1957, 1.

⁴⁵¹ MK, Şeker Sanayiindeki Büyük İnkişaf Şeker Pancarı İstihsalatımız İki Milyon Tonu Buldu, Öz Erzincan Gazetesi, 7 Şubat 1957, 1.

⁴⁵² MK, Kıymetli Valimiz Kazım Atakul Matbaamızı Ziyaret Etti, Öz Erzincan Gazetesi, 7 Şubat 1957, 1.

2.8.4. Erzincan CHP İl Kongresi

Erzincan CHP İl kongresi 10 Haziran 1957 Pazartesi günü saat 10.00'da Bezirci Sineması'nda yapılmıştır. Kongrede hazır bulunan Şemsettin Günaltay yaptığı konuşmada, muhalefet partilerine seslenerek; "Bütün muhalefet partileri birleşmelidir. Birleşmezlerse DP kazandığı vakit diğer partiler yalancı şahitlik yapmış olacaklardır. Bunu buradan muhalefet partilerine hitap ediyorum" demiştir.⁴⁵³

2.8.5. Erzincan Milletvekillerinin Erzincan Ziyaretleri

Meclis'in tatile girmesiyle milletvekilleri temaslarda bulunmak üzere Erzincan'a gelmiştir. Bayramdan sonra ilk olarak Tevfik Şenocak ve Sadık Perinçek, Erzurum'da kurulan Atatürk Üniversitesi'nin açılış törenine katılan Rahmi Sanalan ve Veysel Varol da törenden sonra Erzincan'a gelmiştir. Milletvekillerinin bir müddet Erzincan'da kalacakları belirtilmiştir.⁴⁵⁴

Erzincan'da bulunan Milletvekilleri Rahmi Sanalan, Tevfik Şenocak ve Vali Kazım Atakul çeşmeleri ikmal olunan Kıtmana, Esesi, Sipyatağı ve Ağğı Köylerine giderek yapılan işleri mahallinde görmüşlerdir. Ayrıca su yolları ve okulları yapılmakta olan diğer köyleri de dolaşarak bilgi almışlardır.⁴⁵⁵

2.8.6. Vali, Milletvekilleri ve Daire Müdürlüklerinin Kemaliye'deki İncelemeleri

9 Ağustos 1957 Cuma günü İliç'te incelemelerde bulunan Vali Kazım Atakul, Milletvekilleri Rahmi Sanalan ve Sadık Perinçek, Jandarma Alay Komutanı Ziya Olcaytu, Milli Eğitim Müdürü Enver Öztürk, Bayındırlık Müdürü Çelebi Korkmaz ve teknikerler ile birlikte Bağıştaş'ın Bahçecik mevkiinde kendilerini Kemaliye'den karşılamaya gelen Kaymakam Vekili Osman Aytekin, Belediye ve DP Parti Başkanı Mustafa Görem, Özel İdare Müdürü Hüsnü Bayramoğlu, Hamit Kelleci taş yolu görebilmek için hep birlikte yola çıkmışlardır. Bağıştaş'ta İl Daimi Meclis üyesi İhsan İnan ve Kazankaya Gazetesinin sahibi Necdet Güven'de gruba katılmıştır. Misafirler müzik eşliğinde, Abrenk ve Navrel Köylerinden gelen vatandaşların tezahüratlarıyla

⁴⁵³ MK, *Şehrimiz C.H.P. İl Kongresi Yapıldı*, Öz Erzincan Gazetesi, 11 Haziran 1957,1

⁴⁵⁴ MK, *Mebuslarımızdan Rahmi Sanalan ve Veysel Varol Geldiler*, Kazankaya Gazetesi, 27 Temmuz 1957, 1.

⁴⁵⁵ MK, *Vali ve Mebusların Tetkikleri*, Kazankaya Gazetesi, 22 Temmuz 1957,1.

karşılanmıştır. Köylülerin sevgi gösterileri arasında 1030 metresi açılmış olan yol gezilmiş ve ilgililerden gerekli izahat alınarak gerekli talimatlar verilmiştir. Yenilen öğlen yemeğinden sonra köylülerin dilek ve temennilerini dinleyen Vali Kazım Atakul ayrı ayrı hepsinin ihtiyaçlarını sormuş ve bir konuşma yapmıştır. Konuşmasında iktidarın yapmakta olduğu işleri, Erzincan'da yapılan yatırımları ve köylülerinde zamanla bu yatırımlardan faydalanacaklarını anlatmıştır. Kemaliye'ye gelen misafirler dinlendikten sonra Belediye Başkanı Mustafa Güven'in evinde verilen yemeğe katılmıştır. Daha sonra ilgili daireleri ziyaret eden misafirler gerekli bilgileri aldıktan sonra Taşyolunu Açtırma Derneğinin toplantına katılmış ve Emanet Komisyonu üyesi olan Özel İdare Müdürü Hüsnü Bayramoğlu yol hakkındaki bütün izahları yaparak misafirleri aydınlatmıştır. Vali ve milletvekillerinin Emanet Komisyonu üyelerinden aldıkları bilgiler memnuniyet yaramıştır. Ayrıca sağlık merkezi, su ve kanalizasyon işleri görüşülmüş kısa bir süre sonra bitirileceği ifade edilmiştir.

Akşam Belediye Başkanı tarafından misafirler şerefine verilen yemeğe Belediye Meclis üyeleri ve DP İdare Kurulu üyeleri de katılmıştır. Genel olarak herkesin izahatlarını dinleyen Vali bütün temennilere cevap vermiştir. Vali Kazım Atakul burada yaptığı konuşmada, Kemaliye tarihinin bir dönüm noktasında olduğunu, senelerce ihmal edilmiş olan bu şehrin artık gereken alakayı görmekte olduğu, yapılan ve yapılacak işleri kısaca anlatmıştır. Milletvekilleri de Kemaliye'nin hissesine düşen yardımı almakta olduğunu ve daha iyi bir hayata doğru hızla yol alınacağını ifade etmişlerdir.⁴⁵⁶

2.8.7. DP Teşkilatında Huzursuzluk

DP Bölge Müfettişi Rize Milletvekili Hüseyin Agun tren ile Erzincan'a gelmiş ve iplik fabrikasına yerleşmiştir. Erzincan'da bir süredir DP teşkilatı içinde huzursuzluk olduğu, Erzincan İl İdare Kurulu üyeleri arasında olduğu gibi kazalar ile il arasında da anlaşmazlıklar olduğu belirtilmiştir. Seçimlerin yaklaştığı bu süreçte bu sıkıntılarla seçime girilemeyeceği düşünülmüş ve tarafların şikayet ve müracaatlarının bir karara vardırılması parti menfaati için önemli olmasından dolayı bir karar alınması istenmiştir. Ayrıca yine Bölge Müfettişi Sivas Milletvekili Nurettin Ertürk'ün de yakında Erzincan'a

⁴⁵⁶ MK, *S. Valimiz, Mebuslarımız ve Daire Müdürlerinin Kemaliye'deki Tetkikleri*, Kazankaya Gazetesi, 17 Ağustos 1957, 1.

geleceği söylenmiştir.⁴⁵⁷

2.8.8. DP İlçe Kongresi

Erzincan DP Kongresi 29 Ağustos 1957 Perşembe günü Yeni Sinema salonunda yapılmıştır. Kongreye Erzincan'da bulunan milletvekilleri ve partili vatandaşlar davet edilmiştir.⁴⁵⁸ İlçe Başkanı Ahmet Kavuş'un kongreyi açması ve yoklamayı yaparak kongre divanı için gönderdiği adayların seçilmesiyle kongre başlamıştır. Teklif üzerine başkanlığa Şerafettin Emiroğlu, ikinci başkanlığa Tercan DP Başkanı Selahattin Kemaloğlu, katipliklerde de Fahrettin Özyılmaz ve Mustafa Özcan seçilmiştir. Kongre başkanı öncelikle teşekkür etmiş ve faaliyet raporunun okunacağını bildirmiştir. İlçe başkanı tarafından rapor okunmuş ve kabul edilerek idare kurulu ibra edilmiştir. Gündem gereğince dilek ve temennilere geçilmiştir.

Söz alan Dursun Yedikat köylerinin yapılan hiçbir şeyden istifade etmediğini, Hasan Mazlum Cencige-Kığ yolunun ikmal edilmediğini, köy okullarına kömür veya odun tahsis edilmesini ve elektrik verilmesini istemiştir. Bekir Tepeli dilekçe ile müracaat ederek köylerinde sel yatağı olmadığı için 110 haneli köylerinin tehlikede olduğunu bildirmiştir. Hasan Mazlum köy imamlarının maaşlarına zam yapılmasını, Kemal Akar elektrik şebekesinin biran evvel yapılmasını ve İstasyon ile Beydağı Mahallerinin durumlarının ne olacağını bildirilmesini istemiştir. Başka söz isteyen olmamıştır. Hesapların incelenmesi için Hüseyin Boyacıoğlu, Nusret Atasoy, Salih Özçelik, Bekir Gülaç ve Mehmet Coşkun'dan oluşan bir komisyon kurulmuştur. Hesaplar incelenirken listeler dağıtılmış ve idare kurulu seçimine başlanmıştır. Eski İdare Kurulu'nda olan Ahmet Kavuş, İrfan Asil, Aziz Keskin, Yusuf Çağlı, Ahmet Okşın, Ulvi Sanalan, Ali Kan ve İbrahim Türkeldi teklif edilmiştir. Oyların tasnif edilmesiyle önceki kurulun seçildiği anlaşılmıştır.⁴⁵⁹

Bundan sonra üst kademeye gidecek üyelerin seçimine geçilmiştir. Bu arada Kongre Başkanı Şerafettin Emiroğlu Genel Kurul'un bir tamimini okumuştur. Bu tamimde üst kademeye gidecek delege sayısının 1954 seçimlerinde alınan oy miktarına göre olması gerektiği belirtilmiştir. Kongre başkanı, dokuz bucak başkanı tarafından

⁴⁵⁷ MK, *Bölgemiz D.P. Müfettişi Geldi*, Kazankaya Gazetesi, 19 Ağustos 1957, 1.

⁴⁵⁸ MK, *D.P. İlçe Kongresi Yarın Yeni Sinemada Yapılıyor*, Kazankaya Gazetesi, 28 Ağustos 1957, 1.

⁴⁵⁹ MK, *D.P. Merkez İlçe Kongresi Yapıldı*, Kazankaya Gazetesi, 30 Ağustos 1957, 1-3.

verildiğini bildiği üst kademeye gitmeleri istenilen isim listesini okumuş ve açık oya sunmuştur. Listedeki isimler ittifakla kabul edilmiştir. Sonuca göre, Hasan Tokgöz, Fehmi Yüksel, F. Aksaray, Halil Karakaş, Şerif Aktaş, Gülabi Gültekin ve Salih Özçelik seçilmiştir. Kongre başkanının temennileri cevaplandırmasından sonra kongre sona ermiştir.⁴⁶⁰

2.8.9. Demirciler Derneği Yıllık Kongresi

Erzincan Demirciler Derneği yıllık kongresi 31 Ağustos 1957 Cumartesi günü saat 14.00'de Ticaret ve Sanayi Odası salonunda yapılmıştır. Gündem gereğince yoklama yapılarak yeterli mevcut olduğunun anlaşılmasıyla kongre divan seçimine başlanmıştır. Açık oyla yapılan seçim neticesinde kongre başkanlığına Mahmut Veske, katipliklere Kemal Başdemir ve Mehmet Karademir seçilmiştir. Kongre divanının görevine başlamasından sonra Dernek Başkanı Mehmet Ararat yıllık faaliyet raporunu okumuş ve rapor oylamaya sunulmuştur. Rapor çoğunluğun oyuyla kabul edilmiştir.

Gündemin 4. maddesi gereğince yeni kurulun seçimine geçilmiştir. Gizli oyla yapılan seçimde yeni idare kurulu üyeliklerine Mehmet Ararat, Mustafa Saray, Nurettin Sarıgazel, Hakkı İşbul ve Alaaddin Göncü seçilmişlerdir. Seçimden sonra kurul üyeleri kendi aralarında başkan ve ikinci başkan seçimi yapmışlardır. Gizli oyla yapılan seçimde eski başkan Mehmet Ararat tekrar başkan seçilmiştir. İkinci başkanlığa ise Mustafa Saray seçilmiştir.

Görev taksimlerinin yapılmasından sonra dilek ve temenniler kısmına geçilmiştir. Mesleki konulardaki soruları cevaplayan Başkan Mehmet Ararat yeniden kendisini başkanlığa seçmek suretiyle kendisine karşı gösterilen itimattan dolayı teşekkür etmiştir.⁴⁶¹

2.8.10. Dokuma Fabrikasının Hazırlıkları

Sümerbank Genel Müdürlüğü'nden alınan bilgiye göre Erzincan'a bir fabrika daha kurulacağı öğrenilmiştir. Erzincan'da dokuma sanayisinin gelişiminde büyük önem taşıyacak olan bu tesisin Erzincan' daki iplik fabrikasının yanına kurulmasına karar

⁴⁶⁰ MK, *D.P. Merkez Kaza Kongresi Yapıldı*, Öz Erzincan Gazetesi, 30 Ağustos 1957, 2.

⁴⁶¹ MK, *Demirciler Derneğinin Yıllık Kongresi Yapıldı*, Öz Erzincan Gazetesi, 2 Eylül 1957, 1.

verilmiştir. Bu hususta gerekli hazırlıklar ve faaliyetlere başlanmış olup yakında fiili çalışmalara da başlanacağı öğrenmiştir.⁴⁶²

2.8.11. DP Genel Kurul Üyelerinin Erzincan Ziyaretleri ve Erzincan DP İl İdare Kurulu’nun Feshi

DP Genel Kurul üyeleri Amasya Milletvekili Mustafa Zeren ile Erzurum Milletvekili Rıfki Salim Burçak Erzincan’a gelmiştir. İstasyonda partililer, Milletvekilleri ve kalabalık bir halk grubu tarafından karşılanan misafirler doğrudan DP binasına gitmiş, burada partililerle görüşen üyeler, muhalefetin taktikleri ile partililer arasında çıkarılmak istendiği iddia edilen dedikoduların mahiyetleri hakkında bilgi almıştır.⁴⁶³

İki gün boyunca parti işleri ile ilgilenen ve incelemeler yapan Genel Kurul üyeleri Erzincan DP İl İdare Kurulunu feshetmişlerdir. Feshedilen idare kurulu üyeleri yerine yeni üyeler seçilmiştir. Kurul üyeleri şöyledir: Fahri Akyol, Halit Uzun, Nuri Aktaş, Saip Odabaşı, Kazım Çelik, Nuri Atalay, Lutfi Demirel, Necdet Güven ve Mehmet Kaya’dır. Seçilen kurul üyeleri aralarında görev taksimi yaparak başkanlığa Fahri Akyol, ikinci başkanlığa Halit Uzun, muhasipliğe Nuri Atalay ve katipliğe Necdet Güven görevlendirilmiştir.⁴⁶⁴

2.8.12. Kurtuluş İlkokulu Binası

Yapımı biten Kurtuluş İlkokulu binası açılış töreni yapılmıştır. Törene Vali Kazım Atakul ve Milli Eğitim Müdürü Enver Öztürk katılmıştır. Törenden sonra kurdele kesilmiş ve okul binası yeni ders yılına açılmıştır. Sekiz dersliği olan okul binası sıhhi ve fenni şartlara uygun yapılmıştır. Okul bahçe duvarlarının da kısa zamanda bitirilmesi planlanmıştır. İlkokulun Vali Kazım Atakul’un gayretleri ile 1957-58 eğitim-öğretim yılına yetiştirilmiştir.⁴⁶⁵

2.8.13. Erzincan’da Halk Bankası’nın Açılması

Küçük esnafın kredi ihtiyacını karşılamak için kurulan Halk Bankası’nın bir şubesi Erzincan’a açılmıştır. Banka şubesinin açılışı münasebetiyle bir tören düzenlenmiş ve törende konuşan Halk Bankası temsilcisi bankanın kuruluş amacını ve geçirdiği

⁴⁶² MK, *Şehrimizde Dokuma Fabrikası Kuruluyor*, Öz Erzincan Gazetesi, 21 Eylül 1957, 1.

⁴⁶³ MK, *Sayın Mustafa Zeren ve Rıfki Salim Burçak Şehrimizde*, Kazankaya Gazetesi, 30 Eylül 1957, 1.

⁴⁶⁴ MK, *Demokrat P. İl İdare Heyeti Feshedildi*, Öz Erzincan Gazetesi, 1 Ekim 1957, 1.

⁴⁶⁵ MK, *Şehrimiz Kurtuluş İlkokul Binası Hizmete Girdi*, Kazankaya Gazetesi, 4 Ekim 1957, 1.

değişimleri anlatmıştır. Bu konuşmadan sonra Vali Kazım Atakul açılıştan dolayı duyduğu memnuniyeti dile getirmiş ve bankanın açılması için Erzincan Milletvekilleri ile Ankara’da yaptıkları çalışmaları anlatmıştır. Vali bankanın Erzincan’da şube açabilmesi için Belediye ve İl Özel İdaresi’nin her yıl ayırdıkları hesabın 150 bin lira olması gerektiğini, başvuru yapılırken Cumhurbaşkanı ve Başbakan’ın 100 bin lira üzerinden dikkate alınmasını emrettiklerini ifade etmiştir. Ayrıca o an için yatırılan miktarın 70 bin lira civarında olduğu için Ticaret Odasında yapılan bir toplantıdan sonra Erzincanlıların geri kalan 30 bin lirayı yatırarak bankanın açılmasına destek olduklarını belirtmiştir. Vali bankanın her türlü banka işlemlerini yapacağı gibi özellikle küçük esnafın kredi ihtiyaçlarını gidereceğini belirtmiştir.⁴⁶⁶

⁴⁶⁶ MK, *Halk Bankası Dün Saat 14.30 da Merasimle Açıldı*, Kazankaya Gazetesi, 12 Ekim 1957, 1.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.1. 1957 Genel Seçimleri

3.1.1. Türkiye’de Genel Seçim Hazırlıkları

Başbakan Adnan Menderes’in seçimlerin yakın olduğunu hatırlatmasından sonra hükümet çevrelerinde seçim hazırlıklarının başladığı görülmüştür. Verilen emir üzerine Bakanlıklara bağlı Genel Müdürlüklerde bu güne kadar yapılan çalışmalar ile halen üzerinde çalışılmakta olan program etrafında rakamlara dayanan raporlar hazırlanması için hummalı bir şekilde çalışmaya başlanmıştır. 2 Eylül’de toplanacak olan Meclis’in seçim kararını vererek seçim tarihini belirleyeceği ve Maliye Bakanlığı’nın seçim tahsisatını temin için gerekli hazırlıklara başladığı öğrenilmiştir. Bakanlıklarda hazırlanmakta olan ve 15 gün içinde bitmesi istenen raporlardan elde edinilen bilgilerin iktidar tarafından seçim kampanyası sırasında kullanılacağı tahmin edilmiştir.⁴⁶⁷

Genel seçimin yaklaşmasıyla ülke siyasetindeki sıkıntılar daha da artmaya başlamıştır. Dokunulmazlığı kaldırılan Osman Bölükbaşı Meclis’e hakaret etmek suçundan tutuklanmıştır. İktidarın baskıları muhalefette rahatsızlık yaratırken DP içinde de bu durumdan rahatsız olanlar ortaya çıkmıştır. DP’nin kurucusundan olan Fuat Köprülü partiden istifa etmiştir. Gazeteye verdiği demeçte: “...Programından ayrılmış, eski hüviyetini tamamen değiştirmiş olan bugünkü DP’den çekiliyorum... Demokrasi nizamına iman etmiş bütün Türk vatandaşlarının, aralarındaki her türlü ihtilafları bir tarafa atarak bu gaye (Menderes’i devirmek) uğrunda iş birliği yapmaları bir vatan borcudur.” demiştir. Köprülü’ den başka DP Konya Milletvekilleri Rüştü Özel ve Muammer Obuz’da DP’den istifa etmiştir.⁴⁶⁸

Hükümetin uyguladığı baskılar, DP içinde ayrılıklara sebep olmuş, muhalefet

⁴⁶⁷ MK, *Seçimle İlgili Çalışmalar Başladı: Vekaletler Rakamlara Müstenit Raporlar Hazırlıyor*, Öz Erzincan Gazetesi, 16 Ağustos 1957, 1.

⁴⁶⁸ Ahmad ve Turgay Ahmad, *Türkiye’de Çok Partili*, 164-166.

partilerini ise birbirlerine yaklaştırmıştır. Adnan Menderes'in İnebolu'da yaptığı konuşmasında seçim tarihini 27 Eylül 1957 olarak ilan etmesinden sonra muhalefet partileri seçime birlikte girmeye karar vermiştir. Muhalefet partilerini bir araya getiren, Menderes'e karşı birlik olma fikri olmuştur. Üç muhalif parti temsilcisi 12 Ağustos 1957 tarihinde İnönü'nün Heybeli Ada'daki evinde ilk toplantısını yapmıştır. Basın mensupları muhalefet partilerinin birleşmesini çok önemsemiş ve büyük destek vermiştir. Partiler on gün içinde yedi defa toplanmış, seçimde nasıl bir yol izleyecekleri hususunda strateji belirlemeye çalışılmıştır.⁴⁶⁹ Görüşmelerini bitiren muhalefet partileri ortak bir bildiri hazırlayıp kamuoyuna sunmuştur. Bildiri: "Parlamento bir kurucular meclisi olarak çalışacak, altı ay içinde izlenecek olan rejimin temelleri kurulacak, işçiye grev hakkı tanınacak, bütün hürriyetler kanunla garanti altına alınacak." şeklinde hazırlanmıştır.⁴⁷⁰

Meclis beklenen toplantısını 11 Eylül 1957 Çarşamba günü yapmıştır. Geç vakitlere kadar devam eden oturumda bazı kanunlar kabul edilmiş ve 27 Ekim'de seçimlerin yapılmasına karar vererek Meclis kendi kendini feshetmiştir. Meclis Başkanı Refik Koraltan son olarak Milletvekillerine hitap etmiş ve yapılan işlerden bahsederek başarılar dilemiştir.⁴⁷¹

1957 seçimleri öncesinde 1954 Milletvekili Seçimi Kanunu'nun bazı maddeleri değiştirilmiş ve bazı maddelere de ilave yapılmıştır. Yeni seçim kanununa göre: Siyasi partiler teşkilatları bulunan seçim bölgelerinde seçimlere katılmak zorundadırlar. Ayrıca o bölgenin seçeceği milletvekili sayısı kadar aday göstermek mecburiyetindedirler. Milletvekili sayısından eksik aday gösterilmesi halinde Yüksek Seçim Kurulu veya İl Seçim Kurulları aday sayısının eksik olduğunu ilgili parti teşkilatına derhal bildirir. İlgili parti teşkilatı bu tebliğden itibaren 21 saat içinde eksik olan aday sayısını tamamlamak zorundadır. Belirtilen zorunluluklara uymayan siyasi partiler bütün seçim bölgelerinde seçime katılamazlar. Bir başka değişiklikte bir siyasi partiye adaylık için müracaat etmiş olan kimse hiçbir seçim bölgesinde bağımsız olarak adaylığını koyamayacağı gibi başka bir parti tarafından da aday gösterilemez. Seçim kanununa eklenen yeni maddede de seçimden önce son altı ay içerisinde mensup oldukları siyasi partilerden ayrılmamış olanlar

⁴⁶⁹ Eroğul, *Demokrat Parti*, 124.

⁴⁷⁰ Ahmad ve Turgay Ahmad, *Türkiye'de Çok Partili*, 166.

⁴⁷¹ MK, B.M.M. *Seçimlere Girmek Üzere Kendini Feshetti*, Kazankaya Gazetesi, 12 Eylül 1957, 1.

başka bir siyasi parti tarafından aday gösterilemezler şeklindedir.⁴⁷² Seçim kanununda yapılan bu değişiklikler muhalefet partilerinin seçimlerde iktidara karşı birleşmesini engellemiştir. Ayrıca kanununa eklenen adaylık için 6 ay şartının DP'den istifa eden Fuat Köprülü'nün başka partiden aday olmasını engellemek için kanuna eklendiği iddia edilmiştir.

Seçim hazırlıkları kapsamında aday yoklamalarının 15 Eylül'de başlayacağı belirtilmiştir. DP'den aday olmak isteyenler hazırlıklara başlamış ve parti kademeleriyle temasa geçmiştir. DP'ye birçok kişinin adaylık için müracaat ettiği görülmüştür. Ankara ve Zonguldak'ta 100 kişiden fazla, yedi milletvekili bulunan Sakarya'da 70 ve Hatay'da 50 adaylık başvurusu olmuştur. Muhalefet partilerinin kontenjan durumu ve seçime katılma şekli belli olmadığı için henüz aday başvuruları başlamamıştır.⁴⁷³

27 Eylül 1957 Pazar günü yapılacak milletvekili seçimi 1955 nüfus sayımına göre, 5545 sayılı kanunun 7037 sayılı kanunla eklenen geçici maddesi hükümlerine göre tanzim edilmiş olan liste Bakanlar Kurulu tarafından kararlaştırılmış ve Resmi Gazete'de yayınlanmıştır. Bu listeye göre illerin genel nüfusuna göre seçeceği milletvekili sayıları şöyledir: Adana 16, Adıyaman 5, Afyonkarahisar 10, Ağrı 5, Amasya 6, Ankara 27, Antalya 9, Artvin 5, Aydın 11, Balıkesir 15, Bilecik 4, Bingöl 3, Bitlis 3, Bolu 8, Burdur 4, Bursa 15, Çanakkale 8, Çankırı 6, Çorum 10, Denizli 9, Diyarbakır 9, Edirne 6, Elazığ 6, Erzincan 6, Erzurum 13, Eskişehir 8, Gaziantep 10, Giresun 8, Gümüşhane 6, Hakkari 1, Hatay 9, İçel 9, Isparta 5, İstanbul 39, İzmir 22, Kars 12, Kastamonu 10, Kayseri 11, Kırklareli 6, Kırşehir 4, Kocaeli 6, Konya 21, Kütahya 8, Malatya 9, Manisa 14, Maraş 9, Mardin 8, Muğla 7, Muş 4, Nevşehir 4, Niğde 7, Ordu 10, Rize 6, Sakarya 8, Samsun 14, Siirt 5, Sinop 6, Tekirdağ 6, Sivas 15, Tekirdağ 6, Tokat 10, Trabzon 12, Tunceli 3, Urfa 9, Uşak 4, Van 5, Yozgat 9 ve Zonguldak 12 olmak üzere toplam 610 Milletvekili Meclis'e girecektir.⁴⁷⁴

5 Ekim 1957 tarihinde CHP aday listelerinin tamamını ilan etmiştir. İsmet İnönü Malatya ve Ankara'dan, Kazım Külek Ankara ve Adana'dan, Şemsettin Günaltay İstanbul ve İzmir'den, Faik Ahmet Barutçu Ankara ve Trabzon'dan aday olmuştur. CHP

⁴⁷² MK, *Milletvekili Seçimi Kanununda Yapılan Son Değişiklikler*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 18 Eylül 1957, 1.

⁴⁷³ MK, *Milletvekilliği Aday Yoklaması 15 Eylülde Başlıyor*, Öz Erzincan Gazetesi, 4 Eylül 1957, 1.

⁴⁷⁴ MK, *Vilayetlerin Seçecekleri Mebus Sayısı Belli Oldu*, Öz Erzincan Gazetesi, 27 Eylül 1957, 1.

listesinde 211 hukukçu, 59 doktor, 30 gazeteci, 58 tüccar, 57 çiftçi, 9 işçi, 20 sanayici, 36 mühendis ve 18 eğitimci aday olmuştur.⁴⁷⁵

DP Genel İdare Kurulu milletvekili adaylarını belirlemek için iki toplantı yapmıştır. Genel Kurul muhtelif illerden gelen aday yoklama sonuçlarını değerlendirmiştir. Bu değerlendirmeler ile birlikte Genel Merkez'in seçeceği adaylar da belirlenerek aday listeleri 7 Ekim tarihine kadar Yüksek Seçim Kuruluna teslim edilmiştir. DP yoklamalarına göre Celal Bayar Bursa'dan, Adnan Menderes Aydın'dan ve Refik Koraltan Mersin'den aday olmuştur.⁴⁷⁶

Milletvekili adaylarının belli olmasından sonra partiler çeşitli illerde mitingler düzenlemeye başlamıştır. Başbakan Adnan Menderes bitirilen Afyon Çimento Fabrikasının açılış törenine katılmış ve daha sonra Kuzey Batı Anadolu'da on günlük bir geziye çıkmıştır. Başbakan bu gezide Kütahya, Afyon, Denizli, Antalya, Adana, Erzurum, Kars, Erzincan, Sivas, Elazığ ve Kayseri'yi ziyaret ederek DP'nin seçim kampanyasını başlatmıştır.⁴⁷⁷

Önceki seçimlerde olduğu gibi Cumhurbaşkanı Celal Bayar seçim kampanyası için yurt gezisine çıkmış ve açılış törenlerine katılmıştır. Celal Bayar öncelikle Afyon Çimento Fabrikası'nın açılışına katılmış ve daha sonra da Ege Bölgesinde 5-6 gün devam edecek bir geziye çıkmıştır. Açılıştan sonra kendi seçim bölgesi Bursa'ya gidecek olan Bayar seçim gezisine devam etmiş ve çeşitli açılışlara katılmıştır.⁴⁷⁸

Balıkesir Milletvekili Sıtkı Yırcalı da Erzurum'da yapılan mitingde Belediye meydanında toplanan vatandaşlara bir konuşma yapmıştır. Yırcalı'nın konuşması şöyledir:

1950'de verdiğiniz reyler bu memlekette hürriyeti tam bir teminat altına almıştır.

1957'de vereceğiniz reyler ise iktisadi hürriyet ve iktisadi hürriyet ve istikbalimizin zafere ulaştırılmasını sağlayacaktır. 1950'den bu yana Demokrat

⁴⁷⁵ Vatan Gazetesi, "CHP Aday Listesinin Tamamı Dün İlan Edildi", 6 Ekim 1957. (Erişim Tarihi, 13.03.2022)

http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/GAZETE/vatan/vatan_1957/vatan_1957_ekim/vatan_1957_ekim_6.pdf

⁴⁷⁶ MK, D.P. Yoklamaları, Reiscumhurumuz Celal Bayar Bursadan, B.M.M. Reisi Refik Koraltan Mersinden, Başvekilimiz Adnan Menderes Aydından İttifakla Kazandılar, Öz Erzincan Gazetesi, 5 Ekim 1957, 1.

⁴⁷⁷ MK, Menderesin Gezisi, Demokrat Erzincan Gazetesi, 9 Ekim 1957, 1.

⁴⁷⁸ MK, Cumhurbaşkanı Celal Bayar Yurt Gezisine Çıkıyor, Demokrat Erzincan Gazetesi, 9 Ekim 1957, 1.

*Partinin ne gibi hizmetler ifa ettiğini ayrı ayrı saymaya ihtiyaç yoktur. Bunu her vatandaş görmekte ve takdir etmektedir. DP maddi bakımdan bu memleketi vatandaşın toprağını, emeğini, parasını katmerleştirmiş halde yenileyerek daha verimli bir hale ulaştırmak iddiası ile iş başına gelmiş ve milletin hayrına kullanmasını ve Allah'ın inayetiyle son derece verimli neticeler almasını bilmiştir. Memleket senelerce anayasaya değil kanuna bile dayanmayan keyfi mahrumiyetler fiili inhisarlar altında ve bir korku rejimi içinde yaşatmış olan kimselerin büyük Türk Milletinin karşısına hürriyet davacısı olarak çıkmaya hakları yoktur. Bugün DP bu kimselere karşı sizlerin hürriyetinizi ve alın terinizi mahsulü bulunan kazanç ve tesislerinizi müdafaa etmektedir. Bu bizim için en büyük ve en şerefli mesuliyet, muhalifler için ise hazin bir tecelli ve akıbetir.*⁴⁷⁹

DP seçim kampanyasını Sıtkı Yırcalı'nın da konuşmasında da olduğu gibi iktidara geldikleri günden beri yapılan yatırımlar, sanayinin gelişmesi ve çiftçiye verilen destek üzerinden yürütmüştür. Ayrıca tek parti döneminde kanunlara aykırı davranıldığı, CHP'nin halka korku rejimi uyguladığı iddia edilmiş ve tek parti dönemindeki sıkıntılar halka hatırlatılmıştır. Ayrıca iktidar CHP'nin dile getirdiği ekonomik sıkıntıları seçim kampanyası boyunca yok saymış ve çirkin bir iftira olarak değerlendirmiştir.

İktidar gibi CHP' de yurdun çeşitli yerlerinde mitingler düzenlemiştir. CHP ilk büyük açık hava toplantısını 6 Ekim 1957 Pazar günü Kasımpaşa'da yapmış ve yaklaşık beş bin kişinin İnönü'yü dinlediği belirtilmiştir. İsmet İnönü konuşmasında iktidarı en çok hayat pahalılığı ve ekonomideki düzensizlikler üzerinden eleştirmiştir.⁴⁸⁰ Edirne'deki konuşmasında ise İnönü, ekonomik buhranın her eve girdiğini, iktidarın dini siyasete alet ettiğini ve basının hürriyet için savaş verdiğini söylemiştir.⁴⁸¹

1957 seçimlerinde DP seçim beyannamesi yayınlamamıştır. CMP'nin seçim beyannamesinin iki broşür şeklinde hazırlanacağı, birinci broşürün “*Osman Bölükbaşının Türk Milletine Mesajı*” başlığını taşıyacağı ve kapağında Osman Bölükbaşının

⁴⁷⁹ MK, *Balıkesir Mebusu Sıtkı Yırcalı'nın Erzurumdaki Konuşması*, Öz Erzincan Gazetesi, 15 Ekim 1957, 1.

⁴⁸⁰ Vatan Gazetesi, “CHP Rejim İçin Çalışıyor”, 7 Ekim 1957. (Erişim Tarihi, 12.03.2022) http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/GAZETE/vatan/vatan_1957/vatan_1957_ekim/vatan_1957_ekim_7.pdf

⁴⁸¹ Vatan Gazetesi, “İnönü, ‘İktisadi Buhran Her Eve Girdi’ Dedi”, 19 Ekim 1957. (Erişim Tarihi, 12.03.2022) http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/GAZETE/vatan/vatan_1957/vatan_1957_ekim/vatan_1957_ekim_19.pdf

fotoğrafının olacağı, ikinci broşür de ise CMP adaylarının fotoğrafları ve partinin vaatlerinin olacağı belirtilmiştir.⁴⁸²

CHP 10 Ekim 1957 tarihinde seçim beyannamesini yayınlamıştır. CHP seçim beyannamesinde, CHP'nin getirdiği demokratik rejimin DP'nin iktidara geldiği günden beri gerilediği, CHP iktidara geldiğinde antidemokratik uygulamaları kaldıracaklarından ülkeye tam hürriyetin geleceği, Devlet Radyosu'nun parti propagandasına alet edilmekten kurtarılacağı, seçim sisteminin nispi temsil sistemine göre değiştirileceği, ekonominin çok sıkıntıda olduğu fakat iktidarın bunu görmezden gelip refahtan bahsettiği, ayrıca iktidarın bu sorunları çözmek yerine vatandaşı oyaladığı, işçi ve grev hakkı gibi birçok konuya değinilmiştir.⁴⁸³

HP'de seçim beyannamesini açıklamıştır. HP'nin seçim beyannamesinde, seçimlerin kazanılmasından sonra seçim sisteminin değiştirilerek nispi seçim sistemine geçileceği ve bu sistemle hemen seçim yapılması gerektiği belirtilmiştir. HP'nin vaatlerinin başında rejimin kurtarılması ve mali istikrarın temini olduğu belirtilmiştir.⁴⁸⁴

DP ülkede yaşanan sorunlara ve ekonomideki kötü gidişata rağmen yine de bu seçimlerde avantajlı olmuştur. Enflasyona karşı hükümet, çiftçinin ürünlerine zam yapmış ve kredi borçlarını ertelemiştir. Böylece hükümet seçmen çoğunluğunu oluşturan köylünün gönlünü almıştır. Bunun yanı sıra elindeki siyasi gücü kullanarak Devlet Radyosu'nu parti propagandası için kullanmıştır. Ayrıca muhalefet partileri her ne kadar iktidarı ekonomideki sıkıntılar ve baskı politikalarından dolayı eleştirseler de tam olarak çözüm üretmedikleri için halkın desteğini alamamıştır. CHP sadece eskiden olduğu gibi aydınların desteğini tekrar alabilmiştir. Diğer muhalefet partilerinden CMP dar görüşlü bir politika izlemiş, HP ise tam olarak örgütlenememiştir. Bu durum DP'yi hala güçlü yapsa da, DP'nin 1954 seçimlerindeki kadar oy alabileceği kesin değildir.⁴⁸⁵

3.1.2. Erzincan'da Genel Seçim Hazırlıkları

Seçim sürecinin başlamasıyla 23 Eylül 1957 Pazartesi günü Erzincan Milletvekilleri Sadık Perinçek ve Rahmi Sanalan Erzincan'a gelmiştir. Sadık Perinçek

⁴⁸² Vatan Gazetesi, "D.P. Beyanname Yayınlamayacak", 11 Ekim 1957. (Erişim Tarihi, 11.03.2022) http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/GAZETE/vatan/vatan_1957/vatan_1957_ekim/vatan_1957_ekim_1_1.pdf

⁴⁸³ Vatan Gazetesi, "CHP. Beyannamesi Neşredildi", 11 Ekim 1957, 1.

⁴⁸⁴ Vatan Gazetesi, "Hür. P. nin Vaadleri", 19 Ekim 1957, 1.

⁴⁸⁵ Ahmad, *Demokrasi Sürecinde*, 86-87.

Bağıtaş İstasyonu'nda inerek Kemaliye'ye uğramış ve akşam İliç'e hareket etmiştir. Rahmi Sanalan ise Erzincan'a gelmiştir. Bir gün sonra da Veysel Varol ve Tevfik Şenocak gelmiştir. Veysel Varol Kemaliye'ye gitmiş, Tevfik Şenocak da Erzincan'a gelmiştir. Erzincan Milletvekillerinin seçimlerde tekrar aday olacakları öğrenilmiştir.⁴⁸⁶

Seçime girecek adayların, seçim tarihinin belli olduğu tarihten itibaren bir haftaya kadar istifa etmeleri zorunluğundan dolayı seçimlerde aday olacak Erzincan Belediye Başkanı Hüsamettin Atabeyli görevinden istifa etmiştir. Bunun üzerine Belediye Başkanlığına vekaleten İl Özel İdare Müdürü Çelebi Korkmaz'ın atanması için Bakanlığa görüş sorulmuştur. Önceden de Belediye Başkanlığına vekalet eden Çelebi Korkmaz'ın vekaleti Erzincan'da memnuniyetle karşılanmıştır.⁴⁸⁷ Yine seçimlerde aday olacak Veteriner Müdürü Fehmi Baysoy da görevinden istifa etmiştir.⁴⁸⁸

DP aday yoklamalarına katılmak üzere istifa eden Belediye Başkanı Hüsamettin Atabeyli, Veteriner Müdürü Fehmi Baysoy, Genel Meclis Üyesi Kazım Gülşen, Kayseri İplik Fabrikası memurlarından Suphi Özdemir, DP Başkanı Şerafettin Emiroğlu ve Ankara Devlet Hastanesi Başhekimi Basit Ürek partiye müracaat ederek adaylıklarını koymuşlardır.⁴⁸⁹ Ayrıca 10. Dönem Erzincan Milletvekilleri Tevfik Şenocak, Rahmi Sanalan, Sadık Perinçek ve Veysel Varol'un yanı sıra Mehmet Yavuz, Selahattin Kemaloğlu, Sıtkı Bayraktaroğlu, Hüseyin Aksu, Hüseyin Ünlütuna, Rıfat Güneş, Niyazi Coşkunfirat ve Süreyya Karşlıoğlu DP Milletvekili adaylığı için müracaat etmiştir.⁴⁹⁰

İl Seçim Kurulu, 23 Eylül Pazartesi günü saat 11.00'de Ağır Ceza Mahkemesi salonunda açık olarak yapılan kura sonucunda seçimlerde görev alacak asil ve yedekleri belirlemiştir. Ayrıca seçilen asil ve yedek görevlilerin 25 Eylül 1957 Çarşamba günü saat 10.00'da Ağır Ceza Mahkemesi salonunda yemin etmek üzere hazır bulunmaları istenmiştir. Görev alanlar şöyledir: Genel Meclisten asil olarak seçilenler; İhsan İnan, Rahmi Sanalan, yedek; Ömer Gürel. Belediyeden asil olarak seçilenler; Fahri Akyol, Arif Özarıslan, Aziz Keskin, yedekler; Hakkı İnan, Kazım Çelik'dir. DP'den asil olarak seçilenler; Celal Bali, yedek; Zeki Şeyhoğlu'dur. CHP'den asil olarak seçilenler; Şahap Yeşilkaya, Halit Gül, yedek; Ragıp Şefik Çalkavur'dur. CMP'den asil olarak seçilen;

⁴⁸⁶ MK, *Mebuslar Seçim Bölgelerine Geldiler*, Kazankaya Gazetesi, 23 Eylül 1957, 1.

⁴⁸⁷ MK, *Belediye Reis Vekilliğine Tayin Yapıldı*, Kazankaya Gazetesi, 19 Eylül 1957, 1.

⁴⁸⁸ MK, *Veteriner Müdürü de İstifa Etti*, Kazankaya Gazetesi, 19 Eylül 1957, 1.

⁴⁸⁹ MK, *D.P. Adaylıkları İçin Müracaatlar*, Kazankaya Gazetesi, 20 Eylül 1957, 1.

⁴⁹⁰ MK, *Demokrat Partiye Adaylık İçin Müracaat Edenler*, Kazankaya Gazetesi, 23 Eylül 1957, 1.

Vehbi Kütükbaşı, yedek; Halil Başgöze'dir. HP'den asil olarak seçilen; Yusuf Orçun, yedek; Mustafa Tütün'dür.⁴⁹¹

5545 Sayılı Kanun'un 5. maddesi gereğince 27 Ekim 1957 tarihinde yapılacak seçimlerde Erzincan'dan altı milletvekili çıkarılacağı Bakanlar Kurulu tarafından belirlenmiştir. Bu durum karşısında 1955 genel nüfus sayımı esas alınmıştır.⁴⁹²

5545 Sayılı Milletvekili Kanunu'na göre askıdan indirilen seçmen kütüklerine itiraz hakkının 28 Eylül günü bitmesi kararlaştırılmıştır. Erzincan'da seçmen kütüklerine bizzat Vali Kazım Atakul nezaret etmiştir. Seçmen kütükleri askıdan inene kadar hiçbir vatandaş tarafından itiraz edilmediği gibi askıdan indikten sonrada itiraz yapılmamıştır.⁴⁹³

1954 seçimlerinde olduğu gibi 1957 seçimlerinde de Erzincan'da basın DP'nin en büyük destekçilerinden biri olmuştur. Seçim sürecinin başlamasından itibaren DP'nin Erzincan'da yaptığı yatırımlar yazı dizisi şeklinde vatandaşlara duyurulmuştur. Örneğin, Öz Erzincan Gazetesi tarafından yapılan "*D.P. İktidarı Her Vilayette Yaptığı İşler Gibi Vilayetimizde de Yapılan İşlerle Eserler Sıralanmış Bulunmaktadır*" başlıklı haberde yapılan tesisin adı, hangi kurum tarafından yapıldığı, adeti ve yapılan işin maliyeti liste halinde verilmiştir.⁴⁹⁴ Kazankaya Gazetesi tarafından yapılan "*D.P. İktidarının Parolası Fiiliyattır: Yedi Senede Vatandaş Hizmetine Konulan Eserlerden Bir Kaçı*" başlıklı haberde iktidar tarafından Erzincan ve ilçelerine yapılan yatırımlar, yapıldığı yıl ve maliyetiyle halka duyurularak DP'nin propagandası yapılmıştır.⁴⁹⁵

Erzincan yerel gazeteleri, yatırımların duyurulmasından başka, muhalefeti eleştirerek de DP'ye destek vermiştir. Kazankaya Gazetesinde yayınlanan "*Seçime Girerken*" başlıklı yazıda seçim tarihinin belli olmasıyla partilerin nasıl bir yol izleyeceği ve muhalefet partilerinin birleşmeleri hususlarına kısaca değinilmiştir. Muhalefetin birleşme kararının eleştirildiği yazı şöyledir:

Nihayet aylar beri dedikodusu yapılan ve bir türlü bilinmeyen seçim tarihi belli oldu. DP Meclis Grubunun almış olduğu bir kararla 27 Ekim'de seçimlerin

⁴⁹¹ MK, *İl Seçim Kurulu Teşekkül Etti*, Öz Erzincan Gazetesi, 24 Eylül 1957, 1-2.

⁴⁹² MK, *Sayın Erzincanlılara Müjde: Erzincan Altı Millet Vekiline Kavuşuyor*, Öz Erzincan Gazetesi, 26 Eylül 1957, 1.

⁴⁹³ MK, *Seçmen Kütüklerine İtiraz Hakkı Bugün Bitiyor*, Öz Erzincan Gazetesi, 28 Eylül 1957, 1.

⁴⁹⁴ MK, *D.P. İktidarı Her Vilayette Yaptığı İşler Gibi Vilayetimizde de Yapılan İşlerle Eserler Sıralanmış Bulunmaktadır*, Öz Erzincan Gazetesi, 28 Eylül 1957, 1.

⁴⁹⁵ MK, *D.P. İktidarının Parolası Fiiliyattır: Yedi Senede Vatandaş Hizmetine Konulan Eserlerden Bir Kaçı*, Kazankaya Gazetesi, 28 Eylül 1957, 1.

yapılması tekerrür etti. Yedi seneden beri büyük çoğunluğun reyî ile iktidara gelen DP bu kerede seçmenlerin karşısına aynı hüviyetiyle çıkacaktır. Buna mukabil muhalefet bambaşka bir hüviyetle birleşik olarak seçimlere iştirak edecektir. Bu birleşmenin tesirleri neler olacaktır. Şimdiden kestirilemez. Fakat umumi kanaat muhalefetin daha fazla Milletvekilliği kazanacağıdır. Bu fazlalığın DP'yi hiçbir zaman iktidardan düşürecek surette olmayacağı da peşinen belirtilmektedir.

Tüzükleri apayrı olan daha düne kadar birbirlerine en ağır kelimelerle birbirlerine hücum eden muhalefet mensuplarının birleşmeleri ekseriyeti temin eden tarafsızlar üzerinde fena bir tesir yapmıştır. Bununla beraber mahalli teşekküllerde kendilerini kaprislere kaptırarak işbirliğinden sağlanacak menfaatleri mutlaka baltalayacaktır. Muhakkak ki muhalefet kendisine olan tenkit avantajını en geniş manasıyla kullanacaktır. DP ise eserlerini konuşurmak kararındadır. Bütün temennimiz vatandaşların kullanacağı oyları memleketimiz için hayırlı olmasıdır.⁴⁹⁶

Partilerden istifa haberleri seçimler yaklaştıkça yine artmaya başlamıştır. Muhalefetin seçimlerde işbirliği yapması, ayrıca muhalefetin DP İktidarının bütün müspet çalışmalarını kötüleyici propaganda yapmasına üzülenlerin kitle halinde CHP'den muhtarları ile birlikte istifa ederek DP'ye kayıt oldukları iddia edilmiştir. Habere göre Kemaliye'nin Barasar Köyünden 79 CHP'li DP'ye geçmiştir. DP'ye geçenlerin isimleri şöyledir: İbrahim Ayınç, Kazım Bağcı, Süleyman Balcı, İbrahim Ocaktan, Halil Kırtepe, Hüsnü Balcı, İbrahim Şahin, Mehmet Karakuş, Halil Ocaktan, Ali Ocaktan, Ali Kırtepe, Şakir Uzun, Mahmut Ertekin, Nurettin Akpınar, Mustafa Akpınar, Kamil Bağcı, Küçük Balcı, Mehmet Balcı, Hüseyin Balcı, Ahmet Yavuz, İsmail Atılğan, Hüseyin Doğan, Hüseyin Ertekin, Halil Kırtepe, Hasan Kıranto, Mahmut Doğan, Mehmet Taşçı, Mehmet Şahin, Mustafa Şahin, Hasan Yıldız, Ahmet Koçgündüz, Osman Koçyıldız, Ömer Tekin, Halil Tekin, İsmail Tekin, Kamil Dumlupınar, Mustafa Dumlupınar, İbrahim Gündoğdu, Mustafa Gündoğdu, Süleyman Karabacak, Mustafa Karabacak, Hüseyin Karabacak, Mustafa Gülcan, İbrahim Gülcan, Ali Torakcı, Hüseyin Aydoğan, Mahmut Aydoğan, Ahmet Aydoğan, Mehmet Elçi, Ali Kuşçu, Mehmet Topuz, Mehmet Aydoğan, Mehmet Yıldırım, Ahmet Yıldırım, Mahmut Kuşçu, Süleyman

⁴⁹⁶ MK, *Seçime Girerken*, Kazankaya Gazetesi, 9 Eylül 1957, 1.

Kuyucu, Hüseyin Erdem, İsmail Erdoğan, Kamil Şimşek, Ali Aydoğan, Mahmut Lal, Ahmet Lal, Mustafa Aydoğan, Hasan Yıldız, Ali Yıldız, Kadir Erdoğan ve Kazım Aydoğan'dır.⁴⁹⁷

Seçim tarihinin yaklaşmasıyla Erzincan'da milletvekili adayları belli olmaya başlamıştır. DP aday yoklamaları 3 Ekim 1957 Perşembe günü yapılmıştır. DP bazı şehirlerde aday yoklaması yapmış, bazı şehirlerde ise adaylar Genel Merkez tarafından seçilmiştir. Erzincan Milletvekili adayları merkez tarafından belirlenmiştir.⁴⁹⁸ Bu nedenle Erzincan DP Milletvekili adayları radyo aracılığı ile öğrenilmiştir. Bu seçimde de aday olan Erzincan Milletvekilleri Tevfik Şenocak ve Veysel Varol aday gösterilmemiştir. Erzincan DP adaylarının isimleri şöyledir: Sadık Perinçek, Rahmi Sanalan, Fehmi Başsoy, Kazım Gülşen, Mehmet Yavuz ve Natık Poyrazoğlu'dur.⁴⁹⁹

CHP de seçim yoklamasını yapmış ve milletvekili adaylarını belirlemiştir. Yoklama sonucuna göre, Şemsettin Günaltay (İstanbul CHP İl Başkanı), Rauf Bayındır (Erzincan İl Başkanı), Adil Sağıroğlu (Avukat), Cemal Işık (Refahiye Belediye Başkanı), Naci Yıldırım (Tüccar) aday olarak seçilmiştir.⁵⁰⁰ Erzincan CHP aday yoklamasında yer alan Şemsettin Günaltay'ın *'bu listeye Erzincan'da seçim kazanılmaz'* şeklinde konuştuğu iddia edilmiştir. Bunun üzerine radyo tarafından CHP adaylarının ilanında Günaltay'ın Erzincan'dan aday olmadığı anlaşılmıştır. Erzincan CHP Milletvekili adaylarının kesin listesi şöyledir: Adil Sağıroğlu, Naci Yıldırım, Rauf Bayındır, Cemal Işık, Hüseyin Şahin ve Nusret Sefa Coşkun'dur.⁵⁰¹

Erzincan'da DP ve CHP'den başka CMP ile HP partileri de seçimlere katılmıştır. CMP Erzincan Milletvekili adayları şöyledir: Mehmet Özcan, Mustafa Yıldırım, Fazlı Akkaya, Ali Arısoy, Muharrem Bedirhanoglu ve Sabri Boz'dur. HP'nin adayları da şöyledir: Abdulkadir Baykara, Mehmet Ergüven, Yusuf Evliyaoğlu, Refik Kurdoğlu, Mehmet Köprücüoğlu ve Bahattin Öznur'dur. Erzincan'da 1957 seçimleri için Bağımsız

⁴⁹⁷ MK, *C.H.P. den Kütle Halinde İstifalar*, Kazankaya Gazetesi, 30 Eylül 1957, 1.

⁴⁹⁸ MK, *Demokrat P. Aday Yoklamasını Dün Bütün Yurtta Yaptı*, Öz Erzincan Gazetesi, 4 Ekim 1957, 1.

⁴⁹⁹ MK, *Vilayetimiz D.P. Mebus Adayları Belli Oldu: V. Varol T. Şenocak Aday Gösterilmedi*, Öz Erzincan Gazetesi, 8 Ekim 1957, 1.

⁵⁰⁰ MK, *Dün Yapılan C.H.P. Yoklamasında Kazanan Adaylar*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 30 Eylül 1957, 1.

⁵⁰¹ MK, *Şemsettin Günaltay, Yoklamada Kazanan Adaylarla Listeye Giremeyeceğini Bir Kere Daha İspat Etti*, Öz Erzincan Gazetesi, 7 Ekim 1957, 1.

Milletvekili adayı yoktur.⁵⁰²

1954 seçimlerinde olduğu gibi yapılacak 1957 seçimlerinde de 5545 Sayılı Kanun'a göre yapılması ve yapılmaması gereken kurallar gazete aracılığıyla vatandaşlara hatırlatılmıştır. Örneğin Öz Erzincan Gazetesinde yapılan "Vatandaşların Nazarı Dikkatine" başlıklı yazıda 5545 sayılı seçim kanununa göre seçim günü taşıma ruhsatı olsa bile vatandaşların üzerinde silah taşımamaları gerektiği, içkili lokantaların seçim günü yalnız yemek verebilecekleri, içki içmek, almak, satmak ve taşımamanın yasak olduğu, seçmen kartlarının seçmenlere dağıtılmak üzere muhtarlıklara verildiği seçmenlere duyurulmuştur.⁵⁰³

Erzincan DP Milletvekili adayları seçim çalışmaları kapsamında Erzincan'ın birçok kazasını ve köylerini ziyaret etmişlerdir. Gittikleri yerlerde konuşmalar yaparak DP İktidarının yaptıklarını anlatmış ve halktan destek istemişlerdir.

DP Milletvekili adaylarından Sadık Perinçek, Rahmi Sanalan ve Kazım Gülşen beraberlerinde Parti Başkanı Fahri Akyol, İdare Kurulu üyesi Nuri Aktaş, Avukat Ahmet Aksu, Binali Metin, Mehmet Kaya ve Hüseyin Tiryaki ile birlikte Kürtkendi, Handesi, Dacirek, Köprübaşı Bırastığı, Mollaköy, Çolhasa, Zaıkiğ, Karatuş, Cencige, Girlevik, Kalecik, Sırnas, Edene ve Tilek Köylerini gezerek vatandaşlarla hasbihallerde bulunmuşlardır. Her yerde tezahüratlarla karşılanan adaylar yapılan ve yapılacakları anlatmış, eksiklerin giderileceğinin vaadini vermişlerdir. Milletvekili adayları parti binasında partililerle buluşmuş ve CHP'nin propagandalarına karşı dikkatli olunmasını istemişlerdir.⁵⁰⁴

DP Milletvekili adayları seçim gezilerine İliç'e giderek devam etmiştir. 15 Ekim 1957 Salı günü önce İliç'e oradan da Kuruçay'a giderek vatandaşlarla temaslarda bulunmuşlar ve muhalefetin iddialarına cevap vermişlerdir. Bu konuda konuşan Mehmet Yavuz ve Natık Poyrazoğlu DP İktidarının memlekete yaptığı hizmetleri, parti programlarının neler olacağını detaylı bir şekilde anlatmıştır. Kemaliye'ye gitmek için Kuruçay'dan ayrılan adaylar Kemaliye, Başpınar ve Aşutka'da konuşarak iktidarın müspet yolda olduğunu ve bunun yapılanlarla ispat edildiğini, muhalefetin iyi niyetli

⁵⁰² MK, *İl Seçim Kurulu Seçime Ait İşlerini Dün Bitirdi*, Öz Erzincan Gazetesi, 31 Ekim 1957, 1.

⁵⁰³ MK, *Vatandaşların Nazarı Dikkatine*, Öz Erzincan Gazetesi, 15 Ekim 1957,1.

⁵⁰⁴ MK, *Adayların Köylerde Temasları*, Kazankaya Gazetesi, 11 Ekim 1957, 1.

olmayan propagandalarının aklıselim sahibi Kemaliyelileri şaşırtmayacağını ifade etmişlerdir. Milletvekili adayları akşam Erzincan'a dönmüş ve sabahta Refahiye'ye gitmişlerdir.⁵⁰⁵

DP teşkilatı tarafından adaylarının halka hitap edebilmeleri için Erzincan Merkez'de Eski Buğday Meydanında 21 Ekim 1957 Pazartesi günü bir miting düzenlenmiş ve gazeteden ilan edilmiştir.⁵⁰⁶ Eski Buğday Meydanında düzenlenen mitingi 10 binden fazla vatandaş izlemiştir. İlk konuşmayı adaylardan Mehmet Yavuz yapmıştır. Mehmet Yavuz kendini dinleyen vatandaşları selamlayarak konuşmasına başlamış, Yavuz iktidarın yaptığı işleri açıkça anlattıktan sonra, CHP zamanında halka yapılan muamelelerden bahsetmiştir. Köylünün mallarını değer fiyatına sattığını ve bundan CHP'nin memnun olmadığını belirten milletvekili adayından sonra, Rahmi Sanalan kürsüye gelmiştir. O da partili partisiz bütün vatandaşları selamladıktan sonra DP İktidarının tüm ülkede yapmış oldukları hizmetleri teker teker saymıştır. Daha sonra DP'nin Erzincan'da yaptığı işleri ve yapılan işlerin ne kadar mal olduğunu rakamlarla açıklamıştır. Sanalan Erzincan'ın depremde sonra ihmal edildiğini, CHP iktidarının yalnız 800 baraka yapmakla yetindiğini fakat yüzbinlerce lira harcanarak “*kapkara*” bir heykelin kurulduğunu söylemiştir. Bundan sonra şehir imarı konularına değinen Rahmi Sanalan Erzincan'ın bütün şehir imar planı çerçevesine alındığını, artık muvakkat şehir, esas şehir mevzusunun halledildiğini ve mesken, dükkan sahiplerine tapularının verileceğini söyleyerek kürsüden ayrılmıştır.

Rahmi Sanalan'dan sonra kürsüye Fehmi Baysoy gelmiştir. Baysoy da memleket kalkınmasında yaptığı işleri geniş bir şekilde anlatarak sözü Erzincan kalkınmasına getirmiştir. Erzincan'da zirai sahaya verilen önemden bahseden Fehmi Baysoy'un “*işte bugün köylü milletin efendisi olmuştur*” sözleri özellikle köylü vatandaşlardan büyük alkış almıştır. Daha sonra Baysoy şehir konusuna değinmiş ve muvakkat şehir diye bir şey yoktur, bu durumun kısa zamanda halledileceğini ve her vatandaşın tapusunun kendilerine verileceğini sözlerine eklemiştir.

Son olarak Natık Poyrazoğlu da kürsüye gelerek önce halkı selamlamıştır. Erzincan'daki askeri okulda 10 sene okuduğunu, feyiz ve nuru Erzincan'dan aldığını ve

⁵⁰⁵ MK, *D.P. Adayları Gezilerine Devam Ediyor*, Kazankaya Gazetesi, 18 Ekim 1957, 1.

⁵⁰⁶ MK, *Miting*, Kazankaya Gazetesi, 21 Ekim 1957, 1.

bir Erzincanlı olarak sizlere hitap ediyorum diye sözlerine başlamıştır. Poyrazoğlu aslen Sivaslı olduğunu, bu yıl Genel Kurul tarafından Erzincan'dan adaylığının koyulduğunu, bu vesile ile elinden geldiği kadar Erzincan'a hizmet edeceğini vadedmiştir. Muhalefetin iddialarına cevap verdikten sonra, Türk Milletinin ve Demokrat İktidarın yurtdışındaki itibarını belirterek, Kore'deki Kahraman Türk Ordusunun kahramanlığını ve kendisinin de bir komutan olarak Kore'de savaştığını söylemiştir.⁵⁰⁷

3.1.3. Seçim Sonuçları ve Türkiye Siyaseti Üzerindeki Etkileri

1957 Genel Seçimleri tüm yurttan yapılmış ve seçimlere katılım hemen her yerde yüksek olmuştur. Birçok yerde seçimler çekişmeli geçmiş ve sandıklar açıldıkça sonuçlar değişmiştir. DP seçimleri kazanmış fakat 1954 seçimlerine göre oy kaybetmiştir. İsmet İnönü sonuçların radyodan ilan edilmesini kanunlara aykırı bulmuş ve sonuçlara itiraz etmiştir. Seçimlere itiraz edilmesi nedeniyle seçim sonuçları 30 Ekim'de açıklanmıştır.⁵⁰⁸

Açıklanan seçim sonuçlarına göre, DP 424, CHP 178, CMP 4 ve HP 4 milletvekili çıkarmıştır.⁵⁰⁹ DP seçimleri kazansa da büyük oy kaybına uğramış, bu durum DP'nin milli iradeyi tek başına temsil ettiği iddiasını zaafa uğratmıştır. Muhalefet partilerinin aldıkları toplam oy oranı %52'dir. Fakat bu seçimlerde de muhalefet, çoğunluk sistemi nedeniyle 186 milletvekili çıkarabilmiştir.⁵¹⁰ (1946-1950 yılları arasında yapılan genel seçimlerde illerin nüfus artışına göre dönemsel manada Meclis'e giren milletvekili sayılarında değişiklik olduğu görülmüştür.)

Seçimden sonra İsmet İnönü yaptığı açıklamada seçimleri manen kazandıklarını dile getirmiştir. Muhtelif sebeplerle seçimin madden kaybedildiğini düşünen İnönü, üzülen partilileri teselli etmiştir. CHP İstanbul ve birçok şehirde seçime itiraz etmiş, CHP'nin iddiasına göre, Türkiye vatandaşı olmayan 20 bin kişi seçimlerde oy kullanmıştır. Yapılan itiraz İl Seçim Kurulu tarafından reddedilmiştir.⁵¹¹

⁵⁰⁷ M.K, D.P. Dün Saat 11.30 da Eski Buğday Meydanında Büyük Bir Miting Yaptı: Adaylardan M. Yavuz, R. Sanalan, F. Baysoy, N. Poyrazoğlu Konuştular, Öz Erzincan Gazetesi, 22 Ekim 1957, 1-2.

⁵⁰⁸ Hürriyet Gazetesi, "D.P. Yine Kazandı", 28 Ekim 1957. (Erişim Tarihi 09.03.2022)
<http://www.uzumbaba.com/belgeseller/tarihi-gazeteler/1955-1960/tarihi-gazeteler-1955-1960.htm>

⁵⁰⁹ Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), *Milletvekili Genel Seçimleri*, 11.

⁵¹⁰ Yalçın vd., *Türkiye Cumhuriyeti Tarihi II*, 567.

⁵¹¹ Vatan Gazetesi, "İnönü, 'Seçimleri Manen Kazandık' dedi", 31 Ekim 1957. (Erişim Tarihi, 14.03.2022)
http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/GAZETE/vatan/vatan_1957/vatan_1957_ekim/vatan_1957_ekim_30.pdf

DP Meclis'te üçte iki çoğunluğu almıştır.⁵¹² 1 Kasım 1957 Cuma günü saat 15.00'de Meclis toplanarak milletvekillerinin yemin töreni yapılmıştır. Yemin töreninde sonra Cumhurbaşkanı seçimine geçilmiş ve mevcut milletvekillerinin ittifakıyla Celal Bayar Cumhurbaşkanı seçilmiştir. Konuşma yapan Celal Bayar kendisine gösterilen ilgiye teşekkür etmiştir.⁵¹³ Refik Koraltan 404 oyla Meclis Başkanlığına seçilmiştir.⁵¹⁴

11. Dönem TBMM' nin göreve başlaması sebebiyle Başbakan Adnan Menderes hükümetin istifasını Cumhurbaşkanı'na arz etmiş, bu istifa kabul edilerek İstanbul Milletvekili Adnan Menderes tekrar Başbakan olarak atanmıştır. Yeni hükümet kuruluncaya kadar Bakanlar vekaleten görevlerine devam etmiştir.⁵¹⁵

DP Genel Başkanı Adnan Menderes kabinesini kurmuş ve Meclis'in ittifakıyla güvenoyunu almıştır. Yeni kabineye oluşturan Bakanların isimleri şöyledir: Başbakan Adnan Menderes, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Tevfik İleri, Devlet Bakanı Emin Kalafat, Devlet Bakanı Muzaffer Kurbanoglu, Dış İşleri Bakanı Fatih Rüştü Zorlu, Milli Savunma Bakanı Şemi Engin, Adliye Bakanı Esat Budakoğlu, İç İşleri Bakanı Namık Gedik, Milli Eğitim Bakanı Celal Yardımcı, Bayındırlık Bakanı Etem Menderes, Sağlık Bakanı Dr. Lütfi Kırdar, Sanayi Bakanı Samet Ağaoğlu, Ekonomi ve Ticaret Bakanı Abdullah Aker, Ziraat Bakanı Nedim Öktem, Maliye Bakanı Hasan Polatkan, Çalışma Bakanı Hayrettin Erkmen, Ulaştırma Bakanı Fevzi Uçaner, İmar Bakanı Medeni Berk, Tekel Bakanı Hadi Hüsmen, Basın Yayın ve Turizm Bakanı Sıtkı Yırcalı'dır.⁵¹⁶

Erzincan'da milletvekili seçimleri 27 Ekim 1957 Pazar günü yapılmış ve hiçbir sorun yaşanmamıştır. İlçe Seçim Kurulu bütün işlerini bitirmiş ve sonuçları İl Seçim Kurulu'na bildirmiştir.⁵¹⁷ Erzincan'da 93.897 kayıtlı seçmenden 73.108 seçmen oy kullanmıştır.⁵¹⁸ Seçim sonuçlarına göre, CHP %48,4 oy oranı ile 34.305 oy almış ve 6 milletvekili kazanmıştır. DP %41,8 oy oranı ile 19.611 oy almış ve hiç milletvekili çıkarmamıştır. CMP %9,3 oy oranı ile 6.593 oy ve HP %0,6 oy oranı ile 401 oy

⁵¹² MK, *Demokrat Parti Kahir Bir Ekseriyetle Gene Başta*, Öz Erzincan Gazetesi, 1 Kasım 1957, 1.

⁵¹³ MK, *Sayın Celal Bayar İttifakla Reiscumhur Seçildiler*, Öz Erzincan Gazetesi, 2 Kasım 1957, 1.

⁵¹⁴ M.K, *Yeni Büyük M. Meclisinin Tarihi Toplantısında: Meclis Reisi Koraltan'ın Konuşması*, Öz Erzincan Gazetesi, 5 Kasım 1957, 1.

⁵¹⁵ M.K, *Yeni Hükümeti Adnan Menderes Kuruyor*, Öz Erzincan Gazetesi, 5 Kasım 1957, 1.

⁵¹⁶ M.K, *Beşinci Adnan Menderes Kabinesi Dün Resmen İlan Edildi*, Öz Erzincan Gazetesi, 26 Kasım 1957, 1.

⁵¹⁷ M.K, *İl Seçim Kurulu, Seçime Ait İşlerini Bitirdi*, Öz Erzincan Gazetesi, 30 Ekim 1957, 1.

⁵¹⁸ M.K, *İl seçim Kurulu Seçime Ait İşlerini Dün Bitirdi*, Öz Erzincan Gazetesi, 31 Ekim 1957, 1.

almıştır.⁵¹⁹

Erzincan'da milletvekillerinin aldıkları oy sayıları şöyledir: Rauf Bayındır 33.887, Nusret Sefa Coşkun 33.449, Cemal Işık 34.395, Adil Sağıroğlu 34.842, Hüseyin Şahin 34.793, Naci Yıldırım 34.463'dür. Erzincan İl Seçim Kurulu seçimi kazanan adayların mazbatalarını kendilerine vermiştir.⁵²⁰

Erzincan'da DP'nin hiç milletvekili çıkaramaması büyük şaşkınlık yaratmıştır. 1954 seçimlerinde Erzincan'dan 4 milletvekili çıkaran DP siyasi ve basın gücünün kendisinde olmasına rağmen seçimlerde başarılı olamamıştır. DP Milletvekili adayları seçim sürecinde hummalı bir şekilde çalışmış, Erzincan'da gitmedikleri kaza ve köy kalmamıştır. Gittikleri yerlerde halkın sıkıntılarını dinlemiş ve iktidarın yaptığı icraatları ayrıntılı bir şekilde vatandaşlara anlatmışlardır. Buna rağmen DP adaylarının bu gayretleri başarıyı getirmemiştir.

Aslında Erzincan'da DP'nin milletvekili çıkaramamasının sebebi olarak Türkiye genelinde olduğu gibi DP'nin politikalarından rahatsız olup ayrılan milletvekili adaylarının oyları bölmeleri olarak gösterilebilir. Yeni kurulan partiler DP'nin oylarının bölünmesine, dolayısıyla CHP'nin de kazanmasına sebep olmuştur.⁵²¹

Onuncu Dönem DP Erzincan Milletvekilleri Sadık Perinçek ve Rahmi Sanalan kazanamamıştır. Seçimden sonra Erzincan'daki akraba ve dostlarıyla vedalaştıktan sonra Ankara'ya gitmek üzere Erzincan'dan ayrılmışlardır.⁵²²

Ekonomide yaşanan sıkıntıların yanı sıra, seçimlerde muhalefetin oylarını artırarak güçlenmesi siyasi ortamı iyice germiştir. Bu durum iktidarı daha sıkı tedbirler almaya ve baskıyı artırmaya yöneltmiştir. 13 Kasım 1957 tarihinde toplanan DP Meclis Grubu, seçimlerde muhalefeti destekleyen devlet memurlarına karşı tedbir almaya, daha şiddetli bir basın kanunu uygulamaya, muhalefete karşı tedbirler almaya karar vermiştir. Meclis iç tüzüğünü değiştirerek muhalefetin etkinliğini baştan engellemeye çalışan hükümet Meclis Başkanlığı'nın gücünü artırarak zabıtların istediği gibi düzeltilmesini garantiye almıştır.⁵²³

⁵¹⁹ "1950 - 1977 Yılları Arası Seçim".

⁵²⁰ MK, *İl seçim Kurulu Seçime Ait İşlerini Dün Bitirdi*, Öz Erzincan Gazetesi, 31 Ekim 1957, 1.

⁵²¹ Karpat, *"Türk Siyasi Tarihi"*, 188

⁵²² MK, *Kıymetli Hemşehrimiz Sadık Perinçek ve Rahmi Sanalan*, Kazanaka Gazetesi, 2 Kasım 1957, 1.

⁵²³ Yalçın vd., *Türkiye Cumhuriyeti Tarihi II*, 568.

1946 ve 1950 seçimleri öncesinde DP'nin iktidarı demokratik davranmamakla suçladığı gibi 1957 seçimlerinden sonra da CHP, iktidarı muhalefet partilerini yok etmek amacıyla baskıların artırıldığına dair suçlamıştır. İktidarda 1950 öncesinde CHP'nin savunduğu iddiaları birebir tekrar ederek, muhalefeti halkı isyana teşvik etmek, milletin huzurunu bozmak ve ihtilal metotlarına başvurmakla itham etmiştir. 1958 tarihinde Irak'ta gerçekleşen ihtilal iktidarın endişelerini artırmış ve bu durum hükümetin, iktidarı korumak için her türlü önlemi almaya karar vermesine sebep olmuştur.⁵²⁴

Fuat Köprülü'nün DP'den ayrılışı parti için çok büyük kayıp olmuştur. DP'nin kurucularından olan Köprülü partinin stratejilerini belirleyen ana ekipten olmasının yanı sıra, CHP'ye karşı en etkili ve şiddetli muhalefeti yapan çok iyi bir siyasetçiydi. DP'nin kurulmasında ve 1950 tarihinde iktidarın kazanılmasında büyük katkıları olan Fuat Köprülü, her zaman Adnan Menderes' in en büyük destekçisi olmuştur. Köprülü'nün istifasıyla bu desteği kaybeden DP, aynı zaman da kendisine güçlü bir muhalefet kazanmıştır. Fuat Köprülü önce HP'ye destek vermiş, daha sonra da CHP'nin yanında olmuştur. Köprülü hiçbir partiye üye olmasa da muhalif söylemleriyle DP'yi muhalefet partilerinden daha çok yıpratmıştır.⁵²⁵

Seçimlerden sonra iktidar ile ordu arasında ilk defa açık bir gerginlik yaşanmıştır. İktidara karşı darbe hazırlığında oldukları iddiası ile dokuz subay gözaltına alınmıştır. Soruşturma yapıldıktan sonra bir şey çıkmamış ve ihbarı yapan kişi cezalandırılmıştır. Soruşturmadan bir şey çıkmasa da hükümet Savunma Bakanı'nı değiştirmiş ve yüksek rütbeli subaylar arasında da görev değişikliği yapmıştır.⁵²⁶

İktidarın muhalefete karşı baskılarını artırması 1957 seçimlerinden öncede olduğu gibi muhalefet partilerini bir araya getirmiştir. CMP ile Türkiye Köylü Partisi 16 Ekim 1958 tarihinde birleşmiş ve Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi adını almıştır. Ayrıca basın CHP'nin yanında olmuş ve iktidara karşı hep birlikte hareket etmişlerdir. Adnan Menderes muhalefetin birleşmesini kin ve husumet cephesi olarak isimlendirmiş ve bu birleşmeye karşı Vatan Cephesi'nin kurulacağını söylemiştir.⁵²⁷ İktidar Vatan Cephesi'ne

⁵²⁴ Atayakul, "Türkiye'de Demokrat Parti Döneminde Genel Seçimler (1950-1954-1957)", 432

⁵²⁵ Nasrullah Uzman, "İktidardan Muhalefete M. Fuat Köprülü'nün Siyasi Mücadelesi (1956-1966), *Gazi Akademik Bakış*, 7/13 (2013), 193-194.

⁵²⁶ Yalçın vd., *Türkiye Cumhuriyeti Tarihi II*, 569.

⁵²⁷ Cengiz Sunay, "Demokrat Parti: Çok Partili Demokrasiye Geçiş", içinde *İttihat ve Terakkiden Günümüze Siyasal Partiler*, ed., Turgay Uzun, (Ankara: Orion Kitapevi, 2010), 187.

katılmayı dini ve milli bir görev gibi göstermiştir.⁵²⁸ Vatan Cephesi'ne katılanların isimleri her gün radyodan duyurulmuş, bu uygulama milleti böldüğü gerekçesiyle CHP tarafından eleştirilmiştir.⁵²⁹

Bu dönemde iktidar ve muhalefetin karşılıklı suçlamaları aslında iki partinin de bir erken seçim beklediğini göstermiştir. Fakat erken seçim olmamış, zira 27 Mayıs 1960 tarihinde asker yönetime el koymuştur.⁵³⁰

3.1.4. 1957 Milletvekili Seçimlerinde Seçilen Erzincan Milletvekillerinin Özgeçmişleri

3.1.4.1. Rauf Bayındır

1899 yılında Erzincan'da doğmuştur. Babası Sami Bey, annesi Bedriye Hanım'dır. İlkokulu Erzincan ve kısmen İstanbul'da tamamlamıştır. Orta öğrenimini İstanbul Erkek Lisesi'nde gördükten sonra, Halkalı İnşaat Mektebi Alisinden 1939 yılında mezun olmuştur. Rauf Bayındır'ın yabancı dili Almancadır. Ziraat Mühendisi ve eğitimcidir. 1939 yılından 1943 yılına kadar Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ortaokul ve lise öğretmenliği, müdür muavinliği ve müdürlük yapmıştır. Erzincan, Kars, Trabzon ve Samsun'da ortaokul ve liselerde öğretmenlik, müdür ve müdür yardımcılığı yapmıştır. Daha sonra İstanbul Erkek Lisesi'nde öğretmenlik ve Yüksek Öğretmen Muallim Mektebi'nde müdür muavinliği yapmıştır. Ankara Gazi Lisesi'nde müdürlük, Atatürk Lisesi'nde öğretmenlik yapmıştır. İki yıla yakın Tarım Bakanlığı'na bağlı orta ve teknik okulların organizasyonu ile ilgilenmek için Tarım Bakanlığı Müttehassıs Müşavirliğine atanmıştır. Depremden sonra Erzincanlılara yardımcı olabilmek için Erzincan Belediye Başkanı adaylığı olmuş ve 1946'da Belediye Başkanı seçilmiştir.⁵³¹ TBMM'nin VIII. Döneminde (Ara Seçim) ve XI. Döneminde Erzincan Milletvekili olarak seçilmiştir. Evli olan Bayındır 23.05.1981 tarihinde vefat etmiştir.⁵³²

3.1.4.2. Nusret Safa Coşkun (Ahmet Nusret Coşkun)

1915 (1331) yılında İstanbul Aksaray'da doğmuştur. Babası Ahmet Bey, annesi

⁵²⁸ Ahmad, *Demokrasi Sürecinde*, 474.

⁵²⁹ Okutan, *Türkiye'de Siyasal*, 173.

⁵³⁰ Ahmad, *Demokrasi Sürecinde*, 474.

⁵³¹ "T.B.M.M. Olumluluk Kağıdı Dönem VIII", (Erişim Tarihi 19.04.2022),

https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d08/HT_1385_1_8.pdf

⁵³² "TBMM Albümü".

Fatma Hanım'dır. İlk, orta ve lise öğrenimini İstanbul'da tamamlamıştır. Hukuk Fakültesi'nde 3. sınıfa kadar okumuştur. Coşkun 16 yaşından beri gazetecikle uğraşmıştır. Meslek faaliyetleri ve ailesine yardım edebilmek için fakülteyi bırakmak zorunda kalmıştır. Az düzeyde Fransızca bilmekteydi. Uzun seneler Son Post Gazetesinde çalışmış ve müdür olmuştur. 1946 yılında Zaman Gazetesi'ni ve 24 saat Gazetesi'ni almış ve bu gazetelerde başyazarlık yapmıştır. Ayrıca bir süre Yeni İstanbul Gazetesi'nde de çalışmıştır. Coşkun gazeteciliğinin yanı sıra tiyatroyla da ilgilenmiştir.⁵³³ Tiyatro Sanat Münekkididir. Türk Sahne Sanatkarları Derneği'nin Fahri Başkanlığını da yapmıştır. TBMM'nin XI. Döneminde Erzincan Milletvekili olarak seçilmiştir. Evli ve üç çocuk babası olan Coşkun 15.12.1971 tarihinde vefat etmiştir.⁵³⁴

3.1.4.3. Cemal Işık (Hafız Cemal Işık)

1911 (1327) yılında Erzincan'ın Refahiye İlçesi'nde doğmuştur. Babası Esat Bey, annesi Gülizar Hanım'dır. İlkokul mezunu olan Işık ticaret ve çiftçilikle uğraşmıştır. Beş sene CHP Refahiye İlçe Başkanlığı, iki sene İl Genel Meclisi Üyeliği ve üç dönem maaş almadan Refahiye Belediye Başkanlığı yapmıştır. TBMM'nin XI. Döneminde Erzincan Milletvekili olarak seçilmiş ve 1 Ekim 1957 tarihinde Meclis çalışmalarına katılmıştır.⁵³⁵ Evli ve dört çocuk babası olan Işık, 06.01.1979 tarihinde vefat etmiştir.⁵³⁶

3.1.4.4. Adil Sağıroğlu

1334 (1918) yılında Erzincan'ın Kemah İlçesi'nde doğmuştur. Babası Sabit Bey, annesi Hamra Hanım'dır. İlk ve orta öğreniminden sonra İstanbul Galatasaray Lisesi ve Ankara Lisesi'nde öğrenimine devam etmiştir. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun olmuştur. Askerliğini Karaköse ve Kağızman 1. Süvari Tümeni 41. ve 42. Süvari alaylarında Yedek Subay olarak yapmıştır. 1954 yılında askerden terhis olduktan sonra Gürpınar, Tekirdağ, Sulh Hakimliklerinde ve Eskişehir, Zonguldak'ta hakim yardımcılığı görevlerinde bulunmuştur. 31 Aralık 1951 tarihinde görevinden istifa etmiş ve Erzincan'da avukatlık yapmaya başlamıştır. TBMM'nin XI. Döneminde

⁵³³ "T.B.M.M. Tercümeihal Varakası Devre XI", (Erişim Tarihi 22.04.2022), https://www5.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d11/HT_2297_1_11.pdf

⁵³⁴ "TBMM Albümü".

⁵³⁵ "T.B.M.M. Tercümeihal Varakası Devre XI", (Erişim Tarihi 22.04.2022), https://www5.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d11/HT_2298_1_11.pdf

⁵³⁶ "TBMM Albümü".

Erzincan Milletvekili olarak seçilmiş ve 11.11.1957 tarihinde Meclis çalışmalarına katılmıştır.⁵³⁷ Evli ve iki çocuk babası olan Sağıroğlu 18.05.2003 tarihinde vefat etmiştir.⁵³⁸

3.1.4.5. Hüseyin Şahin

1334 (1918) yılında Erzincan'ın Tercan İlçesi'nde doğmuştur. Babası Hasan Bey, annesi Şerife Hanım'dır. Özel tahsil gören Şahin, ziraatla uğraşmıştır. TBMM'nin XI. Döneminde Erzincan Milletvekili olarak seçilmiş ve 01.11.1957 tarihinde Meclis çalışmalarına katılmıştır.⁵³⁹ Evli ve iki çocuk babası olan Şahin, 14.10.2009 tarihinde vefat etmiştir.⁵⁴⁰

3.1.4.6. Naci Yıldırım

1340 (1924) yılında Erzincan'ın Kemah İlçesi'nde doğmuştur. İlkokul mezunu olup ziraat ve ticaretle uğraşmıştır. TBMM'nin XI. Döneminde Erzincan Milletvekili olarak seçilmiş ve 11.11.1957 tarihinde Meclis çalışmalarına katılmıştır.⁵⁴¹ Evli ve dört çocuk babası olan Yıldırım, 23.05.1979 tarihinde vefat etmiştir.⁵⁴²

3.2. Erzincan Hürriyet Partisi Teşkilatının İstifası

Erzincan HP İl İdare Kurulu tamamen istifa etmiştir. Parti Başkanı Refik Kurdoğlu istifa haberini doğrulamış ve 20 Kasım 1957 tarihinde istifa dilekçelerini HP Genel Müdürlüğü'ne gönderdiklerini ifade etmiştir. Başkan Refik Kurdoğlu, İkinci Başkan Bahattin Öznur, Katip Yusuf Evliyaoğlu, üyeler Mehmet Ergüven, Süleyman Ağca, Yusuf Orçun, Ekrem Kadioğlu, Fevzi Ulusoy ve Fehmi Dünder'dan oluşan HP İl İdare Kurulu topluca istifa etmiştir.⁵⁴³

⁵³⁷ "T.B.M.M. Tercümeihal Varakası Devre IX", (Erişim Tarihi 19.04.2022), https://www5.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d11/HT_2299_1_11.pdf

⁵³⁸ "TBMM Albümü".

⁵³⁹ "T.B.M.M. Tercümeihal Varakası Devre IX", (Erişim Tarihi 19.04.2022), https://www5.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d11/HT_2300_1_11.pdf

⁵⁴⁰ "TBMM Albümü".

⁵⁴¹ "T.B.M.M. Tercümeihal Varakası Devre IX", (Erişim Tarihi 19.04.2022), https://www5.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d11/HT_2301_1_11.pdf

⁵⁴² "TBMM Albümü".

⁵⁴³ MK, *Hürriyet Partisinin Vilayetimizdeki Teşkilatı Tamamen İstifa Etti*, Öz Erzincan Gazetesi, 30 Kasım 1957, 1.

3.3. Refik Kurdoğlu'nun DP'den İhracının Kaldırılışı

DP Haysiyet Divanı tarafından Refik Kurdoğlu'nun ihracı kaldırılmıştır. İhracının kaldırıldığı Refik Kurdoğlu'nun kendine bizzat tebliğ edilmiş ve bağlı bulunduğu Erzincan İl İdare Kurulu'na da bildirilmiştir. DP Genel İdare Kurulu'nun kararı, "Parti üyelerimizden Refik Kurdoğlu'nun ihracı 17.12.1957 tarihli Genel İdare Kurulunun toplantısında kaldırılmıştır. Bilgi İl Başkanlığına tebliği edilmiştir. 8905 sayılıdır. Genel Başkan Adnan Menderes" şeklinde yazılmıştır.⁵⁴⁴

3.4. 1958 Yılı Erzincan'daki Gelişmeler

3.4.1. Erzincan DP Parti Müfettişlerinin Belirlenmesi

DP Genel İdare Kurulu tarafından 28 Ocak 1958 tarihinde Erzincan DP Müfettişliğine Rize Milletvekili Osman Kavrakoğlu ve Konya Milletvekili Remzi Birant getirilmiştir. Daha sonra gönderilen telgrafta ise Eski Muğla Mebusu Natık Poyrazoğlu Erzincan ve Gümüşhane DP Müfettişi olarak görevlendirilmiştir.⁵⁴⁵

3.4.2. Erzincan DP Müfettişlerinin Erzincan Ziyaretleri

DP Genel İdare Kurulu üyesi Remzi Birant ve Merkez Haysiyet Divanı Başkanı Osman Kavrakoğlu Doğu Ekspresiyle Erzincan'a gelmiş ve trenden indikten sonra doğru DP binasına gitmişlerdir. Müfettişler DP binasında binlerce vatandaş tarafından ziyaret edilmiş, ziyarete gelen herkesin ellerini sıkarak hatırlarını sormuşlardır. Ayrıca Erzincan'daki parti işlerini tetkik ve teftiş etmek üzere çok sayıda vatandaş dinlenmiştir.⁵⁴⁶

3.4.3. DP Toplantısında Müfettişlerin Konuşmaları

Erzincan'da bulunan parti müfettişleri DP'nin düzenlemiş olduğu toplantıya katılmışlardır. Yenişehir Sineması partiler tarafından doldurulmuştur. DP İl Başkanı Fahri Akyol Ankara ziyareti ve Erzincan'ın sorunları hakkında bir konuşma yapmıştır. Fahri Akyol konuşma yapmak için Osman Kavrakoğlu'nu davet etmiştir. Kavrakoğlu konuşmasında memleket meseleleri üzerinde durarak ayrıntılı açıklama yapmıştır. Daha

⁵⁴⁴ MK, *Refik Kurdoğlu'nun Demokrat Partiden İhracı Kaldırıldı*, Öz Erzincan Gazetesi, 19 Aralık 1957, 1.

⁵⁴⁵ MK, *Vilayetimiz D.P. Müfettişliğine Getirildiler*, Kazankaya Gazetesi, 3 Şubat 1958, 1.

⁵⁴⁶ MK, *D. Parti Genel İdare Kurulu Azası Konya Mebusu Remzi Birant ile D. Parti Merkez Haysiyet Divanı Başkanı Rize Mebusu Osman Kavrakoğlu Dünkü Doğu Ekspresiyle Şehrimize Teşrif Ettiler*, Kazankaya Gazetesi, 6 Şubat 1958, 1.

sonra Remzi Birant bir konuşma yapmıştır. Konuşmasında iktidarla muhalefeti kıyaslamış ve yapılanlar kısaca gözden geçirilmiştir. Birant dost geçinmenin elzem olduğunu kuvvetle el birliği yapılırsa her meselenin halledileceğini ifade etmiştir. Konuşmalar bittikten sonra toplantıya son verilmiştir. Müfettişler öğleden sonra ilçelerden gelen heyetleri kabul etmiş ve sorunlarını dinlemişlerdir.⁵⁴⁷

3.4.4. DP Müfettişi Natık Poyrazoğlu'nun Erzincan Ziyareti

DP Genel İdare Kurulunca Erzincan ve Gümüşhane DP Müfettişliğine getirilen Muğla Eski Milletvekili Natık Poyrazoğlu Erzincan'a gelmiştir. DP İl Başkanı, İdare Kurulu üyeleri, Daimi Meclis üyeleri, partililer ve kalabalık bir halk kitlesi tarafından karşılanmıştır. Poyrazoğlu kendisini karşılamaya gelen bütün halkın teker teker ellerini sıkarak hatırlarını sormuştur. Karşılamadan sonra parti binasına gidilmiştir. Burada da Poyrazoğlu ziyarete gelenlerin hatırlarını sormuş ve sohbet etmiştir. Natık Poyrazoğlu Erzincan'dan sonra Kelkit Belediye seçiminde bulunmak üzere Kelkit'e gitmiş ve seçimden sonra tekrar Erzincan'a gelerek parti işleri ile ilgilenmiştir.⁵⁴⁸

3.4.5. Natık Poyrazoğlu'nun Çalışmaları

Natık Poyrazoğlu ve Erzincan DP İl Başkanı Fahri Akyol Cencige Nahiyesine bağlı parti teşkilatları ile görüşmek üzere Cencige Nahiyesine gitmişlerdir. Parti Müfettişi burada ocak ve bucak teşkilatlarıyla görüştüktan sonra Erzincan'a dönmüştür. Daha sonra Cimin Nahiyesinin teşkilatları ile görüşmeler yapmak için Cimin Nahiyesine gitmiştir.⁵⁴⁹

3.4.6. Çalışma Bakanı Hayrettin Erkmen'in Erzincan Ziyareti

Bir süredir Erzurum'da incelemelerde bulunan Çalışma Bakanı Hayrettin Erkmen Erzurum'dan ayrılarak Erzincan'a gelmiştir. Bakanı Erzurum Valisi, Belediye Başkanı Tercan Kazasına kadar uğurlamıştır. Bakan'ın Erzurum'dan ayrıldığıının haber alınmasıyla Erzincan Valisi Kazım Atakul, Tümen Komutanı Hidayet Kızıltuğ ve Jandarma Alay Komutanı Tercan'a giderek Bakanı karşılamışlardır. Tercan'da öğle yemeği yiyen Bakan Tercanlıların hatırlarını sormuş ve isteklerini dinlemiştir.

⁵⁴⁷ MK, *D.P.nin Yaptığı Salon Toplantısında Sayın Kavrakoğlu ve Birant Birer Konuşma Yaptılar: D.P.lilerden Müteşekkir Büyük Bir Vatandaş Kitlesi Toplantıda Hazır Bulundu*, Kazankaya Gazetesi, 8 Şubat 1958, 1.

⁵⁴⁸ MK, *Demokrat Parti Bölge Müfettişimiz Eski Muğla Mebusu Natık Poyrazoğlu: Dünkü Doğru Ekspresiyle Şehrimize Geldiler*, Öz Erzincan Gazetesi, 15 Şubat 1958, 1.

⁵⁴⁹ M.K, *Parti Müfettişimiz Sayın Natık Poyrazoğlu Çalışmalarına Devam Etmektedir*, Öz Erzincan Gazetesi, 27 Şubat 1958, 1.

Tercan'dan yoğun ilgiyle uğurlanan Bakan Erzincan'a gelmiştir. Eski Tümen binası önünde merasim kıtası, Vali, Vali Yardımcısı, İdari Amirler, askeri erkan ve bine yakın vatandaş tarafından karşılanmıştır. Arabasından inen Bakan herkesin hatırını sorduktan sonra şiddetle alkışlanmıştır. Daha sonra merasim kıtasını teftiş eden Bakan Hayrettin Erkmen Vilayete gitmiş, oradan da Tümen Komutanlığı, Belediye ve DP'yi ziyaret etmiştir. Daha sonra yapılan toplantıda her kazanın temsilcisi kazalarının ihtiyaçlarını belirten birer konuşma yapmıştır.⁵⁵⁰

3.4.7. Erzincan'ın İmar Kararı

Güvenilir kaynaklardan edinilen bilgiye göre Erzincan'a gelen Çalışma Bakanı Hayrettin Türkmen, DP Genel İdare Kurulu Üyesi Remzi Birant, DP Merkez Haysiyet Divanı Başkanı Osman Kavrukoğlu ve DP Müfettişi Natık Poyrazoğlu'nun aynı zamanda ihtiva eden raporlarıyla hükümete intikal etmiş Erzincan'ın imarının mahalle ve mevki farkı gözetilmeksizin topyekûn bir halde imar ve ihyası kararlaştırılmıştır. Başbakan tarafından Bayındırlık ve İmar Bakanı'na gerekli emirler verilmiştir. Yıllardan beri sorun olan bu mesele böyle müspet bir şekilde halledilmiştir.⁵⁵¹

Alınan bu kararla Erzincan, hiçbir vatandaşın en ufak bir zararı dahi olmadan devlet eli ile imar edilecektir. Kazankaya Gazetesi, Erzincan'ın yıllardır çözölemeyen imar sorunuyla yakından ilgilenen Hayrettin Erkmen, Remzi Birant, Osman Kavrukoğlu ve Natık Poyrazoğlu'na Erzincanlılar adına en derin hürmet ve muhabbetlerini bildirmiştir.⁵⁵²

3.4.8. DP Müfettişi Natık Poyrazoğlu'nun Erzincan Ziyareti

Bir süredir Ankara'da Erzincan'ın işlerini takip etmekte olan DP Müfettişi Natık Poyrazoğlu Erzincan'a gelmiştir. İstasyonda DP Başkanı, idare kurulu ve kalabalık bir vatandaş tarafından karşılanmıştır. Poyrazoğlu Erzincan müfettişi olduğundan bu yana Erzincan hakkında çok faydalı teşebbüslerde bulunmuş ve iyi sonuçlar almıştır.⁵⁵³ Karşılamadan sonra Natık Poyrazoğlu DP İl binasına geçmiş, burada da ziyarete gelen

⁵⁵⁰ MK, *Çalışma Vekili Sayın Hayrettin Erkmen Şehrimizde*, Öz Erzincan Gazetesi, 15 Mart 1958, 1.

⁵⁵¹ MK, *Erzincan Şehrinin İmarı Mahalle ve Mevki Farkı Gözetilmeksizin Topyekun Bir Halde İmar ve İhyası Hükümetçe Ele Alınmıştır*, Demokrat İlç Gazetesi, 14 Nisan 1958, 1.

⁵⁵² MK, *Hiç Bir Hemşerimizin En Ufak Bir Zararı Dahi Olmadan Şehrimiz Bir Bütün Olarak Devlet Yardımı İle İmar Edilecek*, Kazankaya Gazetesi, 9 Nisan 1958, 1.

⁵⁵³ MK, *D.P. Müfettişi Poyrazoğlu Şehrimizde*, Kazankaya Gazetesi, 28 Nisan 1958, 1.

vatandaşların isteklerini dinlemiş ve sonrada şeker fabrikasına gitmiştir.⁵⁵⁴

Erzincan'da parti işlerini takip eden Poyrazoğlu Şiran'a gitmiş orada da partililerle temasta bulunduktan sonra Erzincan'a geri dönmüştür. Hummalı bir şekilde çalışan parti müfettişinin birkaç güne kadar Tunceli'ye gideceği ve oradan da Kemaliye, Kemah ve İliç'e uğrayacağı bildirilmiştir.⁵⁵⁵

3.4.9. Erzincan DP Teşkilatının Yenilenmesi

Bir süredir Erzincan'da bulunan Parti Müfettişi Natık Poyrazoğlu'nun Erzincanlı vatandaşlarla yaptığı temaslardan sonucunda, İl ve İlçe İdare Kurulları görevlerinden feragat etmişlerdir. Bunun üzerine Natık Poyrazoğlu genel arzuya göre uygun olan ve partililer tarafından memnuniyetle karşılanacak yeni kurullar oluşturmuştur. Genel kongreye kadar ise parti başkanlığını kendi üzerine almıştır.

Yeni oluşturulan İl ve İlçe İdare Kurulları üyeleri şöyledir: İl İdare Kurulu; Natık Poyrazoğlu Başkan, Necdet Alp Tekin İkinci Başkan, Vehbi Köksal Muhasip, Hamza Akçay Katip, Üyeler; İbrahim Kahraman, Sıtkı Ömerbeyoğlu, Nevzat Çetintaş, Hakkı İnan ve Binali Metin'dir. 1 nolu İlçe İdare Kurulu: İsmail Başgöze Başkan, Ali Arısoy İkinci Başkan, Lütfü Mevsim Muhasip, Hidayet Yazıcı Katip, Üyeler; Bekir Şaban, Fevzi Barut ve Selahattin Karakaş'dır. 2 nolu İlçe İdare Kurulu: Mehmet Delikurt Başkan, İsmail Ayman İkinci Başkan, Ahmet Bıyık Muhasip, Selahattin Bütün Katip, üyeler; İsmail Yalçın, İhsan Acabay ve Mustafa Şenkan'dır.⁵⁵⁶

3.4.10. Vali ve DP Müfettişinin Kemah'ta Köprü Çalışmaları

Erzincan Valisi Kazım Atakul ve Parti Müfettişi Natık Poyrazoğlu, daire müdürleri ile birlikte Kemah'a gitmiştir. Burada yapılan incelemelerde çok önemli ihtiyaçlardan olan köprü işleriyle ilgilenmişlerdir. Kemah'ın batısında bulunan iki nahiyeyi birbirine bağlayan Fırat Nehri üzerindeki Eriç Köprüsüyle doğusundaki nahiyeyi birleştiren Kamerik Köprüsünün yapılması için gereken teşebbüsün yapılmasına ve bu durumun Bayındırlık Bakanlığına sunulmasına karar verilmiştir. Bayındırlık

⁵⁵⁴ MK, *D.P. Bölgemiz Müfettişi Sayın Natık Poyrazoğlu Dünkü Doğu Ekspresiyle Şehrimize Teşrif Etmiştir*, Öz Erzincan Gazetesi, 28 Nisan 1958, 1.

⁵⁵⁵ MK, *D.P. Müfettişimiz Poyrazoğlu'nun Tetkikleri*, Kazankaya Gazetesi, 9 Mayıs 1958, 1.

⁵⁵⁶ MK, *Vilayetimiz D. Parti İl ve İlçe İdare Heyetleri Yeniden Teşekkül Ettirildi*, Demokrat İlç Gazetesi, 12 Mayıs 1958, 1.

Bakanlığı da bu konuda çalışılacağını belirtmiştir.⁵⁵⁷

3.4.11. Erzincan DP İplik Fabrikası Semt Ocağının Açılışı

Parti Müfettişi Natık Poyrazoğlu'nun çalışmaları sonucunda iki numaralı ilçeye bağlı bir DP İplik Fabrikası semt ocağı açılmıştır. İdare Kuruluna seçilenler şöyledir: Ocak Başkanı Naci Erdem, İkinci Başkan Turan Bali, Muhasip Yunus Mersinli, Katip Hasan Şimşek ve Üye Memet Gülaçtı'dır.⁵⁵⁸

3.4.12. 14 Mayıs Zaferinin Yıldönümü

14 Mayıs 1950 yılında DP'nin iktidara gelmesinin sekizinci yıl dönümü münasebetiyle Öz Erzincan Gazetesi tarafından bir yazı yayınlanmıştır. Yayınlanan yazı şöyledir:

Demokrat Partinin iktidara gelişinin sekizinci yıl dönümü olan dünü vatan sathında 1950'nin heyecanı içinde idrak ediyoruz. Türk milleti bilerek ve inanarak köhnemiş bir zihniyeti yıkıp Demokrat Partiyi iktidara getirdi. Memlekette milli iradenin hakimiyetini kat'iyetle temelleştiren millet elinin, millet gayretinin eseri olan 14 Mayıs zaferi dün bütün yurttan anılmaktadır. Bir millet hayatında pek kısa sayılabilecek olan bu sekiz yıllık zaman Demokrat Partinin yurt sathında ki baş döndürücü icraatı bakımından büyük mana taşımaktadır.

*14 Mayıs 1950'den sonra 2 Mayıs 1954 ve 27 Ekim 1957 günlerinde Demokrat Partinin seçim zaferlerinin tarihleridir. 1950'den bu yana gerek vatandaş hak ve hürriyetlerine kazandırılan kıymetler ve gerekse biri biri arkasına millet hizmetine giren dev eserler bu milleti seven ve bu millet için çalışmasını bilen Partinin eserleri olarak yükselmekte ve bütün dünyanın takdir nazarlarını üzerinde toplamaktadır. Bu cümleden olarak 14 Mayıs bu vesile ile Türk milletine şeref getiren bir gündür.*⁵⁵⁹

3.4.13. Parti Müfettişinin Çayırılı'daki Çalışmaları

DP Bölge Müfettişi Natık Poyrazoğlu 2 nolu Merkez İlçe Başkanı Mehmet

⁵⁵⁷ MK, D.P. Müfettişimiz Kemahta: Fırat Üzerine İki Köprü Yapılması İçin Yaptıkları Tetkik ve Çalışmalar, Kazankaya Gazetesi, 27 Mayıs 1958, 1.

⁵⁵⁸ MK, Demokrat Parti İplik Fabrikası Semt Ocağı Dün Kuruldu, Öz Erzincan Gazetesi, 13 Mayıs 1958, 1.

⁵⁵⁹ MK, 14 Mayıs Zaferinin 8 inci Yıl Dönümü 8 Yıl Evvel Dün Milli İrade Tecelli Etmiş ve Demokrat Partiyi İktidara Getirmiştir, Öz Erzincan Gazetesi, 15 Mayıs 1958, 1.

Delikkurt ile birlikte Çayırılı'ya giderek partili ve partisiz bir çok vatandaşla görüşmüş ve Çayırılı teşkilatında da bir canlılık yaratmıştır. Poyrazoğlu, kongrelerin süratle yapılabilmesi için idare kurullarına iki kişi takviye etmiş ve Hüseyin Güngör'e yetki vermiştir. Poyrazoğlu daha sonra Mercan ve Pekerîç'e de uğramıştır. Çeşitli nedenlerden dolayı partiden ayrılan vatandaşlar Natık Poyrazoğlu'nun ziyareti sayesinde arkadaşlarıyla barışarak partiye geri dönmüşlerdir.⁵⁶⁰

Natık Poyrazoğlu'nun Erzincan DP Parti Müfettişliğine getirilmesiyle canlanan parti içi çalışmalar sonuç vermeye başlamıştır. Muhalefet saflarında büyük çöküntülerin baş gösterdiği, Cimin, Pişkidağ ve Altınbaşak'ta birçok vatandaşın CHP'den ayrılarak DP'ye üye oldukları iddia edilmiştir.⁵⁶¹

3.4.15. Natık Poyrazoğlu'nun Erzincan'dan Ayrılışı

27 Nisan 1958 Pazar günü Erzincan'a gelen Natık Poyrazoğlu doğu ekspresiyle Ankara'ya gitmek üzere Erzincan'dan ayrılmıştır. Parti Müfettişi Natık Poyrazoğlu 35 gün boyunca partililerle yaptığı temaslar sonucunda genel arzuya uygun olarak birçok teşkilatlar kurmuş ve ocak bucak kongrelerinin yapılması için ilgililere gerekli talimatı vermiştir. DP İl Kongresini yapmış ve başkanlığını üzerine almıştır. Natık Poyrazoğlu'nun Ankara'daki işlerini bitirdikten sonra parti üzerindeki çalışmalarına devam etmek için Erzincan'a geleceği belirtilmiştir. Poyrazoğlu Ankara'dan dönünceye kadar İl İdare Kurulu İkinci Başkanı Necdet Alptekin başkanlık yapmıştır.⁵⁶²

3.4.16. Öz Erzincan Gazetesi'nin İktidardan Ricası

Erzincan'ın önemli ihtiyaçlarının biran önce giderilmesi için gazete aracılığıyla iktidardan yardım talep edilmiştir. İstenilen ihtiyaçlar şöyledir:

-Erzincan Belediyesine otobüs yapılmak üzere iki adet kamyon,

-Ana caddelerin ıslahı asfalt ve parke olmayan caddelerin parkelenmesi için belediyeye gerekli yardım,

-Yangın tertibat ve vasıtalarının artırılması için gerekli yardım,

⁵⁶⁰ MK, *Parti Müfettişimizin Çayırılıdaki Çalışmaları*, Kazankaya Gazetesi, 23 Mayıs 1958, 1.

⁵⁶¹ MK, *D.P. nin Müspet İcraatları: Parti Teşkilatının Düzenli Çalışmaları Neticesinde Vilayetimiz Muhalefet Partilerinde Çözümler Süratlendi*, Kazankaya Gazetesi, 28 Mayıs 1958, 1.

⁵⁶² MK, *Erzincan Gümüşhane ve Tunceli D.P. Müfettişi Natık Poyrazoğlu Dünkü Doğu Ekspresiyle Ankaraya Müteveccihen Şehrimizden Ayrılmıştır*, Öz Erzincan Gazetesi, 4 Haziran 1958, 1.

- Elektrik şebekesinin ıslahı ve müteahhidinin işe başlaması için gerekli emirler,
- Bazı amme hizmetleri için bu konuda şehirde santral, garaj ve teferruatı için gerekli yardım,
- Demiryolu geçidinden yayalar için bir alt geçit,
- Belediye hudutlarında mahallelere ilaveten yeni mahalleler tesisi için belediyeye gerekli yardım,
- Şehirden gelecek olan karayolunun biran evvel geçirilmesi,
- Erzincan'ın demir, çimento, kok kömürü ve yakacak odun kontenjanının artırılması,
- Erzincan'ın otomatik telefona biran evvel kavuşması.⁵⁶³

3.4.17. Erzincan Belediye Meclisi Toplantısı

12 Haziran 1958 Perşembe günü saat 14.00'de Belediye Meclisi salonunda Belediye Başkan Vekili İl Özel İdare Müdürü Çelebi Korkmaz'ın başkanlığında toplanarak gündemde olan işler ve iplik fabrikası işçileri için yapılması kararlaştırılan işçi evleri için kooperatifçe temin edilen arsaların Belediye imar sahasına alınmasına karar verilmiştir. Bundan sonra üyelerden Abdurrahman Gürel tarafından 9 aydır vekaleten yürütülen belediye başkanlığı için seçim yapılması teklif etmiştir. Bu teklif oylamaya sunulmuş ve mevcut üyelerin ittifakıyla kabul edilmiştir. Belediye Kanunun 93. maddesi gereğince, başkanın seçilmesi için gerekli davetin yapılması, durumun Vilayet Yüksek Makamına sunulmasına karar verilmiştir.⁵⁶⁴

3.4.18. DP İktidarının Erzincan'a Yardımları

Çalışma Bakanı Hayrettin Erkmen'in Erzincan'ı ziyaretinde vadettiği iki buçuk milyon plasmanın emri Emlak Kredi Bankasına verilmiştir. Emlak Kredi Bankası Müdürü bütün müracaatları incelemeye başlamış ve incelemeler sonucunda hak sahiplerine bu plasmanların verileceği belirtilmiştir.⁵⁶⁵

⁵⁶³ MK, *Yapıcı İktidarımızdan Ricalarımız*, Öz Erzincan Gazetesi, 4 Haziran 1958, 1.

⁵⁶⁴ MK, *Erzincan Belediye Meclisinin Mutat Toplantısında: Münhal Bulunan Belediye Reisinin Seçilmesine Karar Alındı*, Demokrat İlçe Gazetesi, 16 Haziran 1958, 1.

⁵⁶⁵ MK, *Demokrat Parti İktidarının Erzincan'a Yardımları Arttırıldı*, Öz Erzincan Gazetesi, 18 Haziran 1958, 1.

3.4.19. DP İdare Kurulu Toplantısı

İl İdare Kurulu İkinci Başkanı Necdet Alptekin'in başkanlığında 18 Haziran 1958 Çarşamba günü bir toplantı yapılmıştır. Bu toplantıya iki ilçe idare kurulları da katılmıştır. Karma olan bu toplantıda teşkilat üzerindeki çalışmalar görüşülmüş, yapılan DP ocak kongre zabıtları tetkik edilmiş ve gerekli kararlar alınmıştır. Toplantı saat 23.00'te bitmiştir.⁵⁶⁶

3.4.20. Erzincan Belediye Başkanı Seçimi

Uzun süredir Özel İdare Müdürü Çelebi Korkmaz'ın vekaletiyle idare edilen Erzincan Belediyesine asil bir başkan seçilmesi için harekete geçilmiştir. Bir ay önce başkan seçilmesine karar verilmiş ve şehirde duyurulmuştur. Belediye Meclisi 11 Temmuz 1958 Cuma günü toplanarak bu konuyu görüşüp başkan seçecekleri belirtilmiştir. Belediye Başkanı adayları Refik Kurdoğlu, İbrahim İlter ve Kadir Karakaş olarak açıklanmıştır.⁵⁶⁷

Belediye Başkanı seçimini vatandaşlar heyecanla beklemiş ve Belediye önünde birçok vatandaş toplanmıştır. Seçim saati yaklaştıkça belediye önünde bekleyenlerin sayısı daha da artmıştır. Toplantı saatinin gelmesiyle 23 üyeden 8 üyenin geldiği görülmüş, Belediye Başkan Vekili çoğunluk sağlanamadığı için oturumun yapılmayacağını ve 16 Temmuz 1958 Çarşamba günü toplanmak üzere oturuma son verildiğini duyurmuştur. Daha sonra Valilikten verilen bir emirle oturum süresiz durdurulmuştur.⁵⁶⁸

3.4.21. Natık Poyrazoğlu'nun Parti Faaliyetleri

Uzun süredir Ankara'da bulunan Parti Müfettişi Natık Poyrazoğlu Erzincan'a dönmüştür. Poyrazoğlu'nun Erzincan'a gelmesi ile parti faaliyetleri hız kazanmıştır. Daha önce verdiği emirle parti ocak ve bucak kongreleri bütün şehirde ikmal edilmiş, ilçeler içinde beklenmiştir. Poyrazoğlu'nun gelmesiyle ilçe kongrelerine başlanmıştır. İdare heyeti uzun bir toplantı yapmış ve kongrelerin günleri tespit edilmiştir.⁵⁶⁹

⁵⁶⁶ MK, *Demokrat Parti İl İdare Kurulu: İl İkinci Başkanı Necdet Alptekin'in Başkanlığında Bir Toplantı Yapmışlardır*, Demokrat İlç Gazetesi, 23 Haziran 1958, 1.

⁵⁶⁷ MK, *Belediye Reis Seçimi*, Kazankaya Gazetesi, 10 Temmuz 1958, 1.

⁵⁶⁸ MK, *Merakla Beklenen Belediye Reis Seçimi*, Kazankaya Gazetesi, 12 Temmuz 1958, 1.

⁵⁶⁹ MK, *D.P Müfettişimiz Sayın Natık Poyrazoğlu'nun Teşrifleriyle Parti Faaliyetleri Hızlandı*, Kazankaya Gazetesi, 23 Temmuz 1958, 1.

Erzincan'da kongrelerle ilgili kararın alınmasıyla birçok yerde DP kongreleri yapılmıştır. 23 Temmuz 1958 Çarşamba günü İliç DP İlçe Kongresi yapılmış ve yeni idare kurulu üyeleri belirlenmiştir.⁵⁷⁰ 24 Temmuz 1958 Perşembe günü Refahiye DP İlçe Kongresi yapılmıştır. Kongreye Natık Poyrazoğlu ve Kongre Başkanı olarak Kemah Belediye Başkanı katılmıştır. Sorunsuz gerçekleşen kongrede Natık Poyrazoğlu iktidarın başarılarına değinmiş ve birlik beraberlik mesajları vermiştir.⁵⁷¹ 10 Ağustos 1958 Pazar günü Kemaliye DP İlçe Kongresi yapılmıştır.⁵⁷²

3.4.22. Natık Poyrazoğlu'nun Basın Toplantısında Yaptığı Açıklamalar

DP Müfettişi Natık Poyrazoğlu 23 Temmuz Çarşamba günü DP Merkez binasında Erzincan gazetecilerinin ve partililerin katıldığı bir basın toplantısı düzenlemiştir. 3 Haziran'dan beri Ankara'da Erzincan ile ilgili işleri takip eden Poyrazoğlu sözünü ve vaadini aldığı işleri Erzincanlılara anlatmıştır. Natık Poyrazoğlu'nun açıklamaları şöyledir:

Sağlık işleri: Erzincan Memleket Hastanesine bir kulak birde nisaiye mütehasısı tayin edilmiştir. Kemah Sağlık Merkezi Kızılaydan Sağlık Vekaletine devredilmiş bu sene olmazsa gelecek sene yapılacaktır. Kemaliye Sağlık Merkezi ihata duvarının tahsilatı alınmıştır. Kuruçay'a bir sağlık memuru tayin edilmiş, Kemah hükümet tabipliğine pek yakında tayin yapılacaktır. Erzincan Verem Dispanseri arsa işi halledilmiştir. Tercan Sağlık Merkezi arsa ihtilafı halledilmek üzeridir.

İmar İşleri: Emlak Kredi Bankasının satın aldığı arsaya bir banka binası yapılacaktır. Planları hazırlanmaktadır. Bu sene ihale edileceğini ümit etmekteyim. Belediyenin inşa ettirdiği 104 dükkanlık çarşı Emlak Kredi Bankası vasıtasıyla esnafa intikal ettirilecektir. Bu maksatla Erzincan şubesine bir milyon liralık bir plasman gönderilmiştir. Kemah Emlak Kredi Bankası sahası içinde alınmıştır.

Şehrin elektrik şebekesi için lazım olan döviz temin edilmek üzeredir. Bu hususta Sayın Başvekilimiz ilgililere emir buyurmuşlardır. Pekeriç-Çayırli planları ve haritaları ilan edilmek üzeredir. İlçe İstasyon Mahallesinin parselesyonu mahalle olarak tasdik edilmek üzere belediyeye iade edilmiştir. Belediyenin anlayış

⁵⁷⁰ MK, *İliç Kazamızın Demokrat Parti İlçe Kongresi Yapıldı*, Öz Erzincan Gazetesi, 25 Temmuz 1958, 1.

⁵⁷¹ MK, *Refahiye D.P İlçe Kongresi*, Kazankaya Gazetesi, 26 Temmuz 1958, 1.

⁵⁷² MK, *Demokrat Parti Kemaliye Kaza Kongresi*, Demokrat İlçe Gazetesi, 18 Ağustos 1958, 1.

göstererek bu planı tasdik etmesini ümit ve temenni ediyorum.

Nafia Vekaleti: Bu sene Fırat üzerindeki Kargın, Kamerik, Eriç köprülerinin keşif ve projeleri başlayacaktır. Köy yollarına ve Kemaliye taş yoluna ek ödenek alındığı takdirde yeni tahsisat kaydı yaptırılmıştır. Cencige-Karatuş transfer motoru temin edilmiştir. Bu suretle bu köyler elektriğe kavuşacaktır.

Ticaret Vekaleti: Pekerç, Cimin, Kemah ve Erzincan Belediyeleri için birer kamyon temin edilmiştir. Bunlar ithalat yapıldıkça yerlerine gelecektir. Pekerç'in ki gelmiştir. Vilayet ihtiyacı için 50 ton inşaat demiri tahsis edilmiştir. Bir 50 tonda tahsis edilmektedir. Haziran ayı içinde 20, Temmuz ayı içinde 68 lastik temin edilmiştir. Ayrıca 11 Haziranda 30 ton yuvarlak demir, 65 ton saç, 30 ton köşebent, 35 ton lama, 10 ton profil demiri ile 6 ton çivi temin edilmiştir. Bunlar sanatkarlara ve küçük esnafa dağıtılacaktır. Kalaycılar için bir ton yeniden kalay temin edilmiştir. 500 kilosu gönderilmekte diğer 500 kilosu da bilahare gönderilecektir.

Geçen Nisan ayı tahsisinde ise 35 ton yuvarlak demir, 10 ton saç, 10 ton lama, 5 ton levha, 5 ton dörtköşe, 30 ton pik gönderilmiştir.

Sanayi Vekaleti: Kemah'ın elektrik projesinde tadilat ikmal edilmiş ve dizel grubuyla tenvirat kabul ettirilmiş, emir İller Bankasına verdirilmiş ve ilk planda bulunan 100 kasaba meyanına Kemah'ta sokulmuştur. Bu güzel beldenin pek yakında nura kavuşması hepimizi memnun edecektir.

Vakıflar Müdürlüğü: Köy camileri için istenilen 51700 lira verilmiş, ek ödenek temini ümit edilmektedir.

Ziraat Bankası: Kemah Ziraat Bankası inşaatı ihale edilmek üzeredir. Maarif Vekaleti Kemah Ortaokulu için on bin, Kemaliye için 7500 lira yardım temin edilmiştir. Bina tedarik edildiği takdirde Erzincan'da bir muallim mektebi açılması karar altına alınmıştır.

Ziraat Vekaleti: Vilayet dahilinde 40 kadar köyün sulama projesi ele alınmıştır. Şehir yakacak ihtiyacı 958-59 yılı için azami haddine çıkarılmıştır. İlk gelecek lastiklerden 40 traktör, 76 römork lastiği Vilayetimize verilecektir. Ziraat Vekaleti yıkılan şehir bir ziraat çiftliği haline getirmeğe karar vermiştir. Bu çiftlikte ziraat okulu, vekaletle bağlı bi alar (Orman Veteriner ve Ziraat Müdürlükleri gibi) bulunacaktır. Deneme tarlasındaki tavukçuluk istasyonu genişlemesi için 15 bin lira ve icap eden makinalar temin edilmiştir. Hah

fıdanlığına bir Fordson traktör, fıdanlık ve köyün aydınlatılması için elektrojen grubu verilmiştir. Bu müesseseye ayrıca nakliyatın kolayca yapılması için kamyon veya pikap verilecektir. Müessese mütedavil sermaye'î hale getirilecektir. İçme suyu keşfi buraca yapılacak ve tahsisat gönderilecek memur lojmanlarıda nazarı dikkate alınmıştır.

Görüldüğü gibi başarılan işler küçümsenecek işlerden değildir. Kaldı ki bunlar 958 bütçesinin Vilayetlere tahsisinden sonra temin edilebilmiş hususlarıdır. Vilayetin ihtiyacı ise daha pek çoktur. Bunları şimdiden tetkik ve tespit etmekteyim. Önümüzdeki aylarda bu tetkikatımı Hükümetimiz nezdinde alakalılarına arz edeceğim. Büyük Başvekilimiz ve Partimiz Başkanı Sayın Adnan Menderes'in vaat buyurdıkları alaka yardım sayesinde azmi derecede muvaffak olacağını ümit ediyorum.

*Mağdur ve felaket görmüş Erzincan hizmet etmeyi şerefli bir vazife addedeyim. Gayret bizden muvaffakiyet Allah'tan.*⁵⁷³

3.4.23. Erzincan ve Ankara'da Yeni Atamalar

Erzincan'da boş bulunan Veteriner Müdürlüğüne Ankara'nın Çankaya ilçesinde veterinerlik yapan Hikmet Güven, terfian atanmış ve Erzincan'a gelen Güven görevine başlamıştır.⁵⁷⁴

Erzincan Eski Milletvekili Sadık Perinçek Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri Kurumu idare meclisinde boş bulunan Maliye Bakanlığı üyeliğine tayin edilmiştir.⁵⁷⁵

3.4.24. Başbakan Adnan Menderes'in Yurt Dışı Ziyareti

Başbakan Adnan Menderes'in Batı Avrupa ve Londra seyahatlerine yabancı basında yer verilmiştir. Economist Dergisinde “Türkiye İçin Kazançlar” başlığı adı altında bir makale yayınlanmıştır. Makalede Türkiye Başbakanı Adnan Menderes'in son ziyaretinin siyasi ve iktisadi olmak üzere, iki önemli sahada başarılı geçtiği ve Adnan Menderes'in de bu seyahatten memnun olarak döndüğü yazılmıştır. Menderes'in Avrupa İktisadi İşbirliği Teşkilatından birkaç ay önce talep ettiği kredi başvurusunun kabul

⁵⁷³ MK, *Parti Müfettişimiz Sayın Natık Poyrazoğlu Dün D.P Merkezinde Yapmış Olduğu Basın Toplantısında Vilayetimizde Yapılacak İş ve Hizmetler Hakkında Gazetelere Beyanat Verdi*, Kazankaya Gazetesi, 24 Temmuz 1958, 1-2-3.

⁵⁷⁴ MK, *Vilayetimiz Veteriner Müdürlüğüne Hikmet Güven Tayin Edilmiştir*, Öz Erzincan Gazetesi, 1 Ağustos 1958, 1.

⁵⁷⁵ MK, *Sadık Perinçek Yeni Vazifesine Başladı*, Demokrat İlç Gazetesi, 25 Ağustos 1958, 1.

edildiği, alınan kararlar Türkiye'ye kredi sağlanacağı ve Türkiye'nin iktisadi kalkınması konusunda konseye detaylı bir programla gelindiği belirtilmiştir.⁵⁷⁶

3.4.25. Milli Eğitim Bakanının Erzincan Ziyareti

Milli Eğitim Bakanı Celal Yardımcı ve beraberinde bulunan kişilerle birlikte 24 Eylül 1958 Çarşamba günü Erzincan'a gelmiştir. Misafirler havaalanında hükümet ve askeri erkan, partililer ve kalabalık bir halk topluluğu tarafından karşılanmışlardır. Vilayet Makamını ziyaret eden Bakan daha sonra DP binasına gitmiştir. Burada kazalardan gelen heyetleri kabul etmiş, bakanlığı ile ilgili konular hakkında müzakerelerde bulunmuş ve Erzincan'ın ihtiyaçları hakkında bilgi almıştır.⁵⁷⁷

3.4.26. İç İşleri Bakanı'nın Erzincan Ziyareti

İç İşleri Bakanı Namık Gedik beraberinde Konya Milletvekili Remzi Birant, Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Tahsin Çelebican ve İç İşleri Bakanlığı Vilayetler Genel Müdürü Celalettin Ünseli ile birlikte Elazığ Tunceli istikametinden Erzincan'a gelmiştir. Elazığ'dan hareketiyle yol boyunca şehir ve köylere uğrayan Bakan vatandaşlarla hasbihallerde bulunarak bütün dileklerini dinledikten sonra 16.15'te Erzincan'a ulaşmıştır. Orduveinin önünü dolduran vatandaşlara hitap ederek hatırlarını sormuş ve Yeni Sinemada yapılan kongreye katılmıştır. Kongrede salonu dolduran kalabalık konuşma yapmasını istemiştir. Bakan konuşma yaptıktan sonra şeker fabrikasına gitmiş akşam yemeğini orada yemiştir. Kazalardan gelen heyetleri kabul eden Bakan vatandaşların dileklerini dinlemiş ve daha sonra Erzincan'dan ayrılmıştır.⁵⁷⁸

3.4.27. DP İl Kongresi

6 Ekim 1958 Pazartesi günü DP İl Kongresi Yeni Sinema Salonunda yapılmıştır. Kongre samimi bir ortamda geçmiştir. Kongre başkanlığına Erzurum Milletvekili Mustafa Zeren, ikinci başkanlığa diğer Erzurum Milletvekili Mehmet Eyüpoğlu seçilmiştir. İki katipte seçildikten sonra gündem gereğince kongreyi DP İdare Kurulu İkinci Başkanı Necdet Alptekin açarak yoklamayı yapmıştır. Daha sonra Atatürk ve şehitler için iki dakikalık saygı duruşunda bulunulmuştur. Saygı duruşundan sonra DP

⁵⁷⁶ MK, *Başbakanımızın Kazandığı Zafer: Economist Mecmuası, 'Türkiye İçin Büyük Kazançlar' Başlığı İle Dikkate Şayan Bir Yazı Neşretti*, Öz Erzincan Gazetesi, 4 Ağustos 1958, 1.

⁵⁷⁷ MK, *Maarif Vekilimiz Erzincan'a Geldi*, Demokrat İlç Gazetesi, 29 Eylül 1958, 1.

⁵⁷⁸ MK, *Dahiliye Vekilimiz Sayın Dr. Namık Gedik Vilayetimize Teşriflerinde Onbinlerce Vatandaş Karşılıyarak 16 Kurban Kesilmiştir*, Demokrat İlç Gazetesi, 13 Ekim 1958, 1.

Bölge Müfettişi ve İl İdare Kurulu Başkanı Natık Poyrazoğlu çalışma raporunu okumuş ve genel kurula sunmuştur. Genel kurul raporu onaylamıştır. Gelir ve gider bütçeleri müzakere edilerek ittifakla kabul edilmiştir.

Natık Poyrazoğlu görevinin bittiğini ima etmiştir. Kongre Başkanı, konuşmak isteyenlere söz vermiş ve Natık Poyrazoğlu söz alarak bir konuşma yapmıştır. Poyrazoğlu'ndan sonra söz alanlar onun konuşmasını teyit etmişlerdir. Sonra kongrenin dilek kısmına geçilmiştir. Delegeler kendi muhitlerine ait ihtiyaçlarını belirtmiştir. Üç kişilik tasnif heyeti seçimi yapıldıktan sonra idare kurulu seçimine geçilmiştir. Gizli oyla yapılan seçim sonucuna göre Natık Poyrazoğlu, Hilmi Nalcıoğlu, Binali Metin, Celal Bali, Hasan Akçay, Hüseyin Balabanlı, Fehmi Odabaşı, Fahri Akyol ve Hüseyin Tiryaki seçilmişlerdir.

Daha sonra Haysiyet Divanı seçimi yapılmış, açık oyla yapılan seçim sonucunda Refik Kurdoğlu, Hakkı İnan, Vehbi Köksal, Sıtkı Ömeroğlu ve Suphi Abbasoğlu seçilmişlerdir. Üst kademeye gidecek olan delegeler belirlendikten sonra kongre bitirilmiştir.⁵⁷⁹

DP İl Kongresinde idare kuruluna seçilenler aralarında görev dağılımı yapılmıştır. İdare Kurulu Başkanı Natık Poyrazoğlu, İkinci Başkan Fehmi Odabaşıoğlu, muhasip Fahri Akyol, katip Hasan Akçay, üyeler Binali Metin, Celal Bali, Hilmi Nalcıoğlu, Hüseyin Tiryaki ve Hüseyin Balabanlı olmuştur.⁵⁸⁰

3.4.28. Kemaliye DP Belediye Meclis Üyelerinin İstifası

Kemaliye Belediye Meclis üyelerinden onbeş kişi DP'den istifa ederek görevlerine bağımsız olarak devam etmeye karar vermişlerdir. Üyeler henüz istifa sebeplerini açıklamamıştır. Üyelerin Belediye Başkanını da DP'den istifaya zorladıkları iddia edilmiştir. Belediye Başkanı Mustafa Güven bu hususta bir açıklama yapmamıştır.⁵⁸¹

⁵⁷⁹ MK, *D.P. Vilayet Kongresi Yapıldı*, Demokrat Ilıç Gazetesi, 13 Ekim 1958, 1-2.

⁵⁸⁰ MK, *Erzincan Vilayet Demokrat Parti Kongresi*, Demokrat Ilıç Gazetesi, 20 Ekim 1958, 1.

⁵⁸¹ MK, *Kemaliye Belediye Meclis Üyelerinden 15'i DP. den İstifa Ettiler*, Kazankaya Gazetesi, 26 Kasım 1958, 1.

3.5. 1959 Yılı Erzincan' daki Gelişmeler

3.5.1. İliç Kazası İmar Planının Tasdiki

İliç Kazası İstasyon mevkiine ait imar planının tasdikten çıkarak İliç'e gelmiş olması nedeniyle DP İl İdare Kurulu adına Başkan Sabri Odabaşı tarafından Başbakan Adnan Menderes ile İmar ve İskan Bakanı Medeni Berk'e telgraf çekilmiştir. Telgraf şöyledir:

Sayın Adnan Menderes D.P. Genel Başkanı ve Başvekilimiz Ankara,

Türlü engellere rağmen millet ve vatan hizmetinde yılmadan usanmadan dimdik olarak çalışmalarınızın nurlu feyizlerini müdrikiz. Bu meyanda küçük İliç 'ımızın büyümesine bir vesile teşkil edecek olan istasyon mevkiinin imar planı tasdik edilerek kazamıza gelmiş bulunmaktadır. Bu sebeple bütün İliçlilerin sevinç heyecanlarını zatıalınıza ulaştırdığımızdan bahtiyarız. Sağol, varol vatan cephesinin büyük öncüsü. Hürmetlerimizle. İliç D.P. İdare Heyeti adına Başkan Sabri Odabaşı⁵⁸²

3.5.2. Erzincan Belediye Başkanı Seçimi

Eylül 1957 tarihinden bu yana vekaleten yürütülen Erzincan Belediye Başkanlığı için seçim yapılmasına karar verilmiştir. Belediye seçiminin 11 Temmuz 1958 Cuma günü yapılması planlanmış fakat yeterli üye sayısı sağlanamadığı için seçim iptal edilmişti. 6 Şubat 1959 Cuma günü Belediye Meclis Salonunda 23 Belediye Meclis üyesinden 20 üyenin katılımıyla yapılan seçim sonucunda Eski Belediye Başkanı ve DP İl İdare Kurulu Üyesi Refik Kurdoğlu ittifakla başkanlığa seçilmiştir.⁵⁸³

3.5.3. Erzincan CHP Milletvekili Hüseyin Şahin'in İstifası

CHP'nde istifaların şiddetini artırdığı ve bu durumun CHP'ye gün geçtikçe kuvvet kaybettirdiği iddia edilmiştir. Bu bağlamda 1957 seçimlerinde Erzincan CHP Milletvekili seçilen Hüseyin Şahin partiden istifa etmiş ve DP'ye geçmiştir.⁵⁸⁴

⁵⁸² MK, *Kazamız İstasyon Mevkiinin İmar Planı Tasdik Edildi: Başvekil ve İmar Vekiline Çekilen Telgraflar*, Demokrat İliç Gazetesi, 1 Ocak 1959, 1.

⁵⁸³ MK, *Belediye Reisi Seçimi Yapıldı: Reisliğe İttifakla Refik Kurdoğlu Seçildi*, Fırat Gazetesi, 7 Şubat 1959, 1.

⁵⁸⁴ MK, *Erzincan Mebusu Hüseyin Şahinin C.H.P. 'den İstifa Etti*, Demokrat İliç Gazetesi, 23 Mart 1959, 1.

3.5.4. DP'ye Geçen Erzincan Milletvekili Hüseyin Şahin'in CHP Milletvekillerine Cevabı

Erzincan CHP Milletvekillerinin DP'ye geçen Milletvekili Hüseyin Şahin'in CHP'nin oylarıyla seçildiğine dair gazeteye yaptıkları açıklamaya Hüseyin Şahin'in Demokrat Ilıç Gazetesi üzerinden verdiği cevap şöyledir:

Erzincan C.H.P. Gençlik Kolu Başkanlığında verdiğim cevap üzerine Erzincan Mebusları Sağiroğlu, Bayındır, Yıldırım ve Coşkun'un beyanlarını dün Ulus ve Yeni Günde okudum. Ben yine iddia ediyorum C.H.P. sayesinde mebus seçilmedim. Ben çok muhterem ve kadirşinas Erzincanlı hemşerilerimin reyleri ile mebus seçilmiş bulunmaktayım.

Çünkü C.H.P. sayesinde olsa idi 1954 seçimlerinde buna cevap veren kahramanlardan Adil Sağiroğlu ile Bayındır aday olarak Halk partisi sayesinde sayaban olur ve o sırada gelebilirlerdi. Fakat gelemediler ve çok muhterem Erzincanlı hemşerilerimin reyleri ile boylarının ölçüsünü de almışlardı.

Şimdi ise üç sene gibi bir zaman sonra hesap aşmayı ben tavsiye edenlere cevabım cesaretleri varsa fizuli yere palavra etmektense şimdi kendileri ile beraber istifa etmeğe ve ara seçimleri yapıldığı takdirde karşılıklı olarak seçime girmeğe hazırım. Hürmetlerimle.⁵⁸⁵

3.5.5. Erzincan DP Gençlik Teşkilatı Toplantısı

3 Nisan 1959 Pazar günü DP Gençlik Teşkilatı toplantısı Yeni Sinema Salonunda yapılmıştır. Yoklama ve açılış konuşması yapıldıktan sonra gündeme geçilmiştir. Kongre Başkanlığına DP Başkanı Hüsametdin Atabeyli getirilmiştir. Daha sonra ikinci başkan ve iki katip seçilmiştir. Seçimlerden sonra DP Gençlik Teşkilatı Mütешеbbis Heyet Başkanı Kemal Akar bir buçuk aylık dönem hakkında faaliyet raporunu okumuş ve rapor hakkında Hayrettin Pala ve Selahattin Azal müspet fikirlerini belirterek mütешеbbis heyeti tebrik etmişlerdir. Bundan sonra dilek ve temennilere geçilmiştir. Kongre devam ederken delegeler arasından kongre başkanlığına yazılı bir karar gelmiştir. Bu kararda Başbakan Adnan Menderes'e gençliğin bağlılığının duyurulması ve Erzincan'a davet edilmesi istenmiştir. Bu istek oya sunularak çoğunluğun oyuyla kabul edilmiş ve telgraf çekilmesine karar verilmiştir. Kongre başkanının konuşmasından sonra idare kurulunun

⁵⁸⁵ M.K. D.P. Erzincan Mebusu Hüseyin Şahin'in C.H.P. Mensuplarına Cevabı, Demokrat Ilıç Gazetesi, 30 Mart 1959, 1.

seçimine geçilmiştir. Seçim sonucuna göre, birinci başkanlığa Vehbi Işıkgz, ikinci başkanlığa Oktay Malatyalıoğlu, muhasip Ruhi Baysal, sekreter Hilal Malatyalıoğlu, yeler; Mehmet zcan, Cemal Uzun, Hayrettin Pala ve Hüseyin Gürses seçilmiştir.⁵⁸⁶

3.5.6. CHP İl Başkanları Toplantısı

CHP Merkez İdare Kurulu yaptığı toplantıda bütün il başkanlarının istişari bir toplantıya davet edilmesini kararlaştırmıştır. Merkez İdare Kurulunun bu kararı üzerine il başkanlarına telgraf çekilerek, 30 Mayıs Cuma günü saat 10.00’da yapılacak toplantıya katılmanın önemi bildirilmiştir. Bu toplantıda partili erkanın yaz aylarında yapacağı yurt gezilerinin programının da hazırlanacağı ifade edilmiştir. İsmet İnönü’nün de katılacağı toplantının  gün süreceği bildirilmiştir.⁵⁸⁷

3.5.7. Erzincan DP Teşkilatında Sıkıntı Olduğu İddiası

Erzincan DP teşkilatında sıkıntı olduğu iddia edilmiştir. Bunun zerine Erzincan’daki durumu incelemek için DP Yüksek Haysiyet Divanı Başkanı Osman Kavrakglu Erzincan’a gelmiştir. Kavrakglu DP binasında DP İl İdare Kurulu yeleri ve İlçe İdare Kurulları üyeleriyle görüşmeler yapmıştır. Üyeler Osman Kavrakglu’na yaptıkları açıklamalarda, tam bir birlik içinde çalıştıklarını, hiçbir sorunlarının olmadığını, kasıtlı olarak sorun varmış gibi gösterilmeye çalışıldığını ifade etmişler ve hiçbir kasıtlı hareketin birliklerini bozamayacağının teminatını vermişlerdir.⁵⁸⁸

3.5.8. Mahalli Seçimlerin Ertelenmesi

Boş bulunan milletvekilliği ara seçimleri, genel meclis, belediye ve şehir köy muhtar ve ihtiyaç heyeti seçimleri birer yıl ertelenmiştir. Kanunun gerektirdiği seçmen kütüklerinin, seçim kanununda yapılacak değişikliğe uygun bir şekilde düzenlenebilmesi için zamana ihtiyaç duyulmuş ve bu nedenle seçimler bir yıl sonraya ertelenmiştir.⁵⁸⁹

3.5.9. Erzincan Valisi’nin İl Ziyareti

Erzincan Valisi Avni ırnaz⁵⁹⁰ kaza ihtiyaçlarını tetkik etmek üzere

⁵⁸⁶ MK, *Erzincan DP Gençlik Teşkilatı Toplantısı Yapıldı*, Fırat Gazetesi, 4 Nisan 1959, 1.

⁵⁸⁷ MK, *C.H.P. İl Başkanları Toplanıyor: İnönünün Ziyafetinde 30 Mayıs’ta Ankara’da Yapılacak Olan Toplantı  Gün Sürecektir*, Fırat Gazetesi, 26 Mayıs 1959, 1.

⁵⁸⁸ MK, *D.P Yüksek Haysiyet Divanı Başkanı Sayın Osman Kavrakglu ve Arkadaşı Ankaraya Döndüler*, Demokrat İl Gazetesi, 1 Haziran 1959, 1.

⁵⁸⁹ MK, *Mahalli Seçimler Bir Yıl Geri Bırakıldı*, Demokrat İl Gazetesi, 27 Temmuz 1959, 1.

⁵⁹⁰ H. Avni ırnaz, 01.03.1959-05.06.1960 tarihleri arasında Erzincan Valisi olarak görev yapmıştır. şahin, *Erzincan Tarihi* 4, 97.

beraberindekilerle birlikte Kemaliye’den İliç’e gitmiştir. Valiyi İliç hükümet erkânı, Belediye Başkanı ve DP Başkanı Bağıştaş’ta karşılamıştır. Vali burada incelemeler yapmış ve beraberindekilerle akşam Erzincan’a dönmüştür.⁵⁹¹

3.5.10. İliç’in Köylerinde İçme Suyu Çalışmaları ve Camilere Yapılan Yardımlar

İliç’e bağlı Danzi, Doğan, Kuren köylerine içme suyu getirilmesi ve gerekli inşaat malzemesinin alınması için İliç Kaymakamlığı tarafından ihaleye çıkılmıştır. Yakında bu köyler içme suyuna kavuşacakları bildirilmiştir.⁵⁹²

İliç ve köylerinde tamire ihtiyacı olan camiler için Vakıflar Genel Müdürlüğüne yapılan müracaat üzerine Müdürlük başvuruyu kabul etmiştir. Vakıflar Genel Müdürlüğünce camilerin tadilatı için yapılan yardımlar şöyledir: İliç Merkez Camisine 10000, İslam Kent Köyü Camisine 700, İslam Köyü Camisine 400, Hanege Köyü Camisine 400, Basdana Köyü Camisine 400, Danzi Köyü Camisine 400, Enbiya Köyü Camisine 600 ve Kirzi Köyü Camisine 600 liradır.⁵⁹³

3.5.11. İliç’te Maden İşletilmesi Açılışı

İliç Çöpler Köyü muhitinde bulunan manganez madeninin işletilmesi için imtiyaz sahipleri olan İliç tüccarlarından Şadi Kömürcü ve Remzi Bozik bir süredir araçların gidip gelebilmesi için maden muhitine yol yapımına başlamıştır. Maden işletilmeye başlandığında İliç ve köylerinin bu durumdan çok faydalanacakları düşünülmüştür.⁵⁹⁴

3.5.12. Erzincan CHP Milletvekillerinin İliç Ziyaretleri

Ülke genelinde olduğu gibi Erzincan’da da CHP Milletvekilleri geziye çıkmış ve İliç’e gitmişlerdir. Kasabada yemek yedikten sonra Kuruçay’a giden milletvekillerine, istasyonda karşılama yapılmadığı ve gittikleri yerlerde hiç ilgi görmedikleri için Erzincan’a geri döndükleri iddia edilmiştir.⁵⁹⁵

⁵⁹¹ MK, *Sayın Valimiz Kazamıza Teşrif Ettiler*, Demokrat İliç Gazetesi, 3 Ağustos 1959, 1.

⁵⁹² MK, *Kazamız Köylerine İçme Suyu Getiriliyor*, Demokrat İliç Gazetesi, 17 Ağustos 1959, 1.

⁵⁹³ MK, *Kazamız ve Köyleri Camilerine Yapılan Yardımlar*, Demokrat İliç Gazetesi, 17 Ağustos 1959, 1.

⁵⁹⁴ MK, *Maden İşletilecek*, Demokrat İliç Gazetesi, 31 Ağustos 1959, 1.

⁵⁹⁵ MK, *Kazamıza Gelen C.H.P. Mebusları*, Demokrat İliç Gazetesi, 31 Ağustos 1959, 1.

SONUÇ

1946 yılında Türkiye siyasi tarihinde çok partili hayata geçilmesiyle birlikte ilk olarak MP daha sonrada DP kurulmuştur. 1950 yılında DP'nin iktidar olup, 27 yıllık tek parti iktidarının sona ermesi ile Türkiye'de siyasi, sosyal ve ekonomik olarak yeni bir süreç başlamıştır. Bu durum, Türkiye'de olduğu gibi Erzincan'da da hayatın her alanında kendini göstermiştir.

1950 seçimlerinde DP ülkede büyük bir başarı kazanmasına rağmen Erzincan'da 1946 seçimlerinde de olduğu gibi milletvekili çıkaramamıştır. 1950 seçimlerinde tek parti iktidarının son Başbakanı olan Şemsettin Günaltay'ın Erzincan'dan milletvekili adayı olması seçimin kaderini değiştirmiştir. Erzincanlılar Şemsettin Günaltay'ın kazanması için oylarını CHP'den yana kullanmış ve bu durum Türkiye genelinin aksine Erzincan'da CHP'ye büyük bir başarı kazandırmıştır. Aslında bu seçimlerinde Erzincanlıların oylarını CHP için değil Şemsettin Günaltay için kullandıkları söylenebilir.

1950-54 yılları arasında DP İktidarıyla birlikte ülkede yaşanan olumlu gelişmeler Erzincan'da da etkisi göstermiş, 1950 seçimlerinde DP'den hiç milletvekili seçilememesine rağmen 1954 seçimlerinde DP dört, CHP bir milletvekili çıkarmıştır. Erzincan'da iktidar partisinden dört milletvekilinin kazanmasını basın "Erzincan öksüzlükten kurtuldu" manşeti ile duyurulmuştur.

Ülke genelinde 1957 seçimlerinde DP oy kaybetmesine rağmen seçimlerden yine birinci parti olarak çıkmıştır. Erzincan'da ise CHP'den altı milletvekili seçilmiş, DP 1957 seçimlerinde her anlamda CHP'den güçlü olmasına rağmen avantajını kullanamamış ve hiç milletvekili çıkaramamıştır. 1957 seçimlerinde DP'nin Erzincan'da başarısız olma sebepleri olarak ekonomideki kötü gidişat ve iktidarın uyguladığı baskılar olarak gösterilebilir. Ayrıca DP'den ayrılanların, başka partilere geçmesi DP'nin oylarının bölünmesine sebep olmuştur.

Aslında 1957 seçimlerinde Erzincan'da DP'nin başarısız olacağı, 1955 yılı Belediye Meclisi seçim sonuçlarından belli olmuştur. 1955 yılında yapılan seçimlerde DP Erzincan Merkez, Kemaliye, Kemah ve Çayırılı'da kazansa da Refahiye, İliç, Pekerç ve Cimin'de bağımsızlar kazanmıştır. Bu seçim sonuçları Erzincan'da DP'nin oylarında büyük bir düşüş olduğunu göstermiştir.

1950-1960 yılları arasında yapılan seçimlerin sonuçlarına bakıldığında Erzincan'da seçmen tercihi büyük değişiklik göstermiştir. 1950 seçiminde CHP'nin, 1954 seçiminde DP'nin ve 1957 seçiminde yine CHP'nin üstünlüğü söz konusu olmuştur. Ayrıca Türkiye genelinde olduğu gibi Erzincan'da da seçimlere katılım oranının her seçimde daha da düştüğü görülmüştür.

DP iktidarı döneminde yapılan genel seçimlerde, 1946 seçimlerinde olduğu gibi çoğunluk sistemi uygulanmıştır. DP iktidara gelmeden önce bu sistemin değişmesini istemiş fakat CHP kabul etmemiştir. DP iktidar olduktan sonra, CHP bu sistemin demokratik olmadığını dile getirerek seçim sisteminin değişmesini istemiş fakat bu seferde DP seçim sistemini değiştirmemiştir. DP bu sistem sayesinde aldığı oy oranına göre Meclis'te daha fazla milletvekiline sahip olmuştur.

1950-1954 yılları arasında DP'nin Erzincan'da hiç Milletvekili olmamasına rağmen Erzincan siyasetinde DP ağırlığını hissettirmiştir. Bu dönemde Erzincan valilerinin özellikle de seçim dönemlerinde DP'nin propagandasını yaptıkları iddia edilmiş ve çok defa bu konuda şikâyetler olmuştur. Erzincan'da DP'nin teşkilatlanması döneminde DP'lilerin şikâyet ettiği hususlar da artık CHP'lilerin şikâyet ettikleri görülmüştür.

Erzincan'da DP ve CHP'den başka diğer partiler pek bir varlık gösterememişlerdir. CMP, HP ve CHP partileri seçimlerde DP'ye karşı birleşme kararı almışlar fakat tam anlaşma sağlayamadıkları için birlikte hareket edememişlerdir. Ayrıca DP'nin 1957 seçimlerinden önce seçim kanununda yaptığı değişiklikler muhalefet partilerinin birleşmesini engellenmiştir. CMP ve HP Erzincan siyasetinde etkili olamasalar da özellikle 1957 seçimlerinde DP'nin oylarının bölerek, Erzincan'da kaybetmesine sebep olmuşlardır.

DP'nin ilk döneminde Erzincan'da her alanda büyük gelişmeler yaşanmıştır. Devlet politikası olan çiftçiyi kalkındırma programı kapsamında çiftçiye Ziraat Bankası tarafından kredi sağlanmış, verilen kredilerin vadeleri uzatılmış, zirai aletler köylüye hibe edilmiş ve muhtelif cins zirai alet ve edevatın tamirâtı için para yardımı yapılmıştır. Ayrıca Erzincan çiftçilerinin banka ile olan işlerini kolaylaştırmak ve paralarını en yakın yerlerden alıp vermeleri için Erzincan'ın ilçelerine Zirai Kredi Kooperatifi açılması

planlanmıştır. Böylece çiftçiye her türlü destek vererek zirai üretim artırılmaya çalışılmıştır.

DP döneminde Erzincan'a çok sayıda yatırım da yapılmıştır. Erzincan Ovası'nın sulama işi, şeker fabrikası, ağır bakım fabrikası ve yeni banka şubelerinin açılması, cami ve yol yapımı, yolların asfaltlanması gibi birçok alanda yatırımlar yapılmıştır. Birçok köy yolu, köprü, köy içme suyu şebekesi, kanalizasyon çalışmaları ve elektrik şebekesi yapılmış, yeni okullar açılmıştır. Ayrıca gerekli görülen yerlerde yol, köprü, içme suyu şebekelerinin ve okulların tadilatları da yapılmıştır. Bunların yanı sıra çeşitli meslek kollarında meslek sahiplerinin gelişmesi ve korunması için kooperatifler açılmıştır. Bu gelişmeler depremden sonra büyük sıkıntılar çeken Erzincanlılar için büyük önem taşımıştır. Özellikle şeker fabrikası Erzincan'ın iş hacmini genişletmesi bakımından ayrı bir öneme sahip olmuş, bu fabrikanın açılabilmesi için büyük gayretler sarf edilmiştir.

Erzincan'da dağıtımı bir türlü yapılamayan kurma evlerin, daha önce vaat edildiği gibi fiyatları düşürülmüş ve pavyon evlerin ihtiyaç sahiplerine dağıtılması sağlanmıştır. Bu dönemde, Cumhurbaşkanı ve Başbakan'ın birçok kez Erzincan'a ziyaretleri olmuş ve Erzincan ile ilgili yetkililerden bilgi alınmışlardır. Bunların yanı sıra dönem dönem depremde büyük zarar gören Erzincan'ın ihtiyaçlarını tespit etmek için Bakanlar ve alanında uzman heyetler şehri ziyaret etmiştir.

Erzincan Depremi Erzincan'ı ziyaret eden siyasetçilerin her zaman gündeminde olmuştur. Özellikle seçimlerde, CHP depremde sonra eldeki imkanlarla Erzincan'a yapılan yardımlar üzerinden propaganda yapmış, DP ise depremde sonra Erzincan'ın ihmal edildiğini dile getirmiştir. İktidar ve muhalefet deprem üzerinden sürekli siyaset yapsalar da depremin üzerinden yıllar geçmesine rağmen Erzincan'da depremin yaraları tam olarak sarılamamıştır. Özellikle imar sorunun çözülememesi Erzincanlıları çok mağdur etmiştir. Muvakkat şehrin hukuki durumunun belli olmaması halkın ev sahibi olmasını geciktirmiştir. Erzincanlı yerel yöneticilerin uğraşları sonucu muvakkat şehir ile yeni şehir imarı birlikte onaylanmış ve böylece belediyeden ruhsat alınarak muvakkat şehirde inşaat yapılmasının yolu açılmıştır. Depremde sonra ihtiyaç sahipleri için yapılan evlerin maliyetinin yüksek olması, bu evlerin dağıtımını geciktirmiştir. Daha sonra evlerin maliyet fiyatında indirim yapılmış ve evler ihtiyaç sahiplerine dağıtılmıştır.

Erzincan'da çözülemeyen sorunlardan biri de 1939 depreminde gönderilen yardım paralarının tamamının Erzincan'a harcanmamasıdır. Yardım paralarının büyük bir kısmıyla dönemin iktidarı tarafından Ankara'da Saraçoğlu Mahallesi'nin kurulduğu iddia edilmiştir. Hatta bu durumun araştırılması ve buradaki evler satılırsa elde edilen gelirin Erzincan'a iade edilmesi için kanun tasarısı Meclis'e sunulmuştur. Yardım paralarının Milli Savunmaya verildiği de iddialar arasında yer almıştır. Şeker fabrikasının kurulma aşamasında yardım paraları yine gündeme gelmiş bu yardımlar Erzincan'da kalsaydı şeker fabrikasının maddi olarak kolayca yapılabileceği dile getirilmiştir. Fakat yardım paralarının Erzincan'a iadesi gibi bir durum söz konusu olmamıştır.

1950-1960 yılları arasında Erzincan'da Belediye Başkanları DP'den seçilmiş fakat sürekli görev değişiklikleri olmuştur. 1950 yılında seçilen Nusret Bayındır'a Belediye Meclisi'nin verdiği güvensizlik oyu İçişleri Bakanlığı tarafından kabul edilmiş ve görevine son verilmiştir. Yeni başkan seçilene kadar İl Özel İdare Müdürü vekaleten görevlendirilmiştir. Yeniden Belediye Başkanı seçimi yapılmış ve bu seçim sonucunda Refik Kurdoğlu Belediye Başkanı olarak seçilmiştir. Refik Kurdoğlu'nun DP Milletvekilleri ve Erzincan Valisi ile birlikte uyumlu bir şekilde çalıştıkları görülmüştür. Kurdoğlu, parti teşkilatı ile yaşanan sıkıntılar nedeniyle Belediye Başkanlığı görevinden istifa etmiş ve DP'den de ihraç edilmiştir. Bunun üzerine yeni başkan seçilene kadar Erzincan İl Özel İdare Müdürü Erzincan Belediye Başkanlığı'na vekâleten atanmıştır. Daha sonra yapılan seçimler sonucunda Hüsamettin Atabeyli Belediye Başkanı seçilmiş fakat Atabeyli de 1957 seçimlerinde milletvekili olmak için görevinden istifa etmiştir. Bu nedenle yine Erzincan İl Özel İdare Müdürü Erzincan Belediye Başkanlığına vekâleten atanmıştır. 1959 yılında yapılan seçimler sonucunda DP'den ihracı kaldıran Refik Kurdoğlu tekrar Erzincan Belediye Başkanı olarak seçilmiştir. Böylece 1950-60 yılları arasında Erzincan'da vekaletler dahil yedi defa belediye başkanı değişikliği olmuştur.

DP İl teşkilatı 1946 yılında Erzincan'da kurulmuştur. DP teşkilatı kısa sürede Erzincan'ın ilçelerinde de açılmıştır. Erzincan DP teşkilatında sık sık sorunlar yaşanmış, parti içinde yaşanan hizipleşmeler ve çıkar çatışmaları 1950 seçimlerinde Erzincan'da DP'nin başarısız olmasına sebep olmuştur. Özellikle 1950 tarihinde DP'nin iktidar olmasıyla sorunların arttığı görülmüştür. DP Genel Merkezi, Erzincan'da parti içinde yaşanan sorunları incelemek ve çözmek için parti müfettişi göndermiş, parti

müfettişlerinin yaptıkları incelemelerle parti teşkilatı birçok defa feshedilmiş ve yeni il idare kurulu seçilmiştir.

DP Parti müfettişleri parti teşkilatında yaşanan sorunların çözülmesinin yanı sıra birçok hususta Erzincan'da görev yapmışlardır. DP kongrelerine katılmış, delegelerin sordukları sorulara, dilek ve isteklerine iktidarı temsilen cevap vermişlerdir. Müfettişlerin özellikle de Erzincan'da DP Milletvekili olmadığı dönemlerde sık sık Erzincan'a gelerek milletvekili gibi Erzincanlıların sorunları ile ilgilendikleri ve Ankara'da Erzincan'a dair işleri takip ettikleri görülmüştür.

Erzincan'da 1950 yılında tek yerel gazete Yeni Erzincan Gazetesi'dir. Gazetenin yayın politikası tek parti iktidarıyla aynı olmuştur. Yeni Erzincan Gazetesi'nde iktidar olana kadar DP ile ilgili hiçbir habere yer verilmemiştir. DP'nin iktidar olması ile bu gazetenin yayın politikası tamamen değişmiş ve iktidar desteklenmeye başlanmıştır. 1950 tarihinden itibaren Erzincan'da yerel gazetelerin sayısı da artmıştır. Demokrat Erzincan, Öz Erzincan, ÖzDemokrat, Halkın Sesi, Demokrat Ilıç, Kazankaya ve Fırat gazeteleri yayına başlamıştır. Halkın Sesi Gazetesi hariç diğer gazeteler yayımlandıkları yıllarda DP'nin destekçisi olmuş ve iktidarın propagandasını yapmışlardır. Bu gazeteler DP'den 'partimiz' diye söz etmişler, DP ile ilgili olumsuz haberler yapmamışlardır. Özellikle DP İktidarının son dönemlerinde ekonomide yaşanan sorunlara, sokak olaylarına, muhalefete ve basına yönelik baskılara bu gazetelerde hiç değinilmemiş, DP'nin ülkede ve Erzincan'da yaptıklarına, Erzincan DP Milletvekillerinin çalışmalarına, ziyaretlerine gazetelerde sürekli yer verilmiştir. CHP Erzincan Milletvekillileri hakkında sınırlı sayıda haber yapılmış ve yapılan haberlerde genellikle olumsuz bir dil kullanılmıştır.

1950 yılında iktidarın değişmesi, özellikle 1954 yılında Erzincan'dan DP'li dört milletvekilinin Meclis'e girmesi, depremten dolayı büyük acılar yaşayan Erzincan için büyük bir umut olmuş, iktidarın ilk yıllarında Erzincan'da büyük gelişmeler yaşanmıştır. Birçok alanda önemli yatırımlar yapılmış fakat ekonominin kötüye gitmesi ülke genelinde olduğu gibi Erzincan'da da beklentileri tam olarak karşılayamamıştır. Ekonomideki olumsuzlukların yanı sıra DP teşkilatında yaşanan sorunlar ve 10 yıl içinde sürekli Belediye Başkanının değişmesi nedeniyle Erzincan'da bir türlü istikrar sağlanamamıştır. Büyük umutlarla seçilen DP İktidarının askeri darbe ile sona ermesinden sonra tüm

Ülkede olduğu gibi Erzincan'da da yerel basının, on yıllık yayın politikası tamamen değişmiş ve DP dönemine ağır ithamlarda bulunmaya başlanmıştır.

KAYNAKÇA

- Ahmad, Feroz ve Bedia Turgay Ahmad. *Türkiye’de Çok Partili Politikanın Açıklamalı Kronolojisi 1945-1971*. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1976.
- Ahmad, Feroz. *Demokrasi Sürecinde Türkiye: (1945-1980)*, çev. Ahmet Fethi, İstanbul: Hil Yayın, 1992.
- Akandere, Osman, “Bir Demokrasi Beyannamesi Olarak 'Dörtlü Takrir'in Amacı ve Mahiyeti”. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 9 (2003): 5-28.
- Akkan, Erdoğan, “Erzincan Ovasının İklim Özellikleri”. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi*. 21/3-4 (1963):79-101.
- Aslan, Emel. “Türkiye’nin İç Siyasetinde Demokrat Parti (1950-1960)”.Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ahi Evran Üniversitesi, 2014.
- Atayakul, Fatma Alev. “Türkiye’de Demokrat Parti Döneminde Genel Seçimler (1950-1954-1957)”.Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 2007.
- Ateş, Mustafa. “Doğuş Teorileri, Parti Tipolojileri ve Kurumsallaşma Ölçütleri Bağlamında Demokrat Parti (1946) Üzerine Bir Değerlendirme”. *Al Farabi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*. 2/2 (2018): 56 - 73.
- Balcı, Meral. “Demokrat Parti’yi İktidara Taşıyan Seçim Sistemi”. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 17/2 (2018):691-700.
- Benhür, Çağatay. “14 Mayıs 1950 Genel Seçimlerinde CHP ve DP’nin Seçim Kampanyalarının Ana Hatları”. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*. 17 (2007): 61-75.
- Berkes, Niyazi. *Türkiye’de Çağdaşlaşma*. İstanbul: Bilgi Yayınevi, 2018.
- Çavdar, Tevfik. *Türkiye’nin Demokrasi Tarihi (1939-1950)*. Ankara: İmge Kitapevi, 2013.
- Çufalı, Mustafa. *‘Türkiye’de Demokrasiye Geçiş Dönemi (1945-1950)*. Ankara: Babil Yayıncılık, 2004.
- Çuhadaroğlu, Fikret. *Deprem ve Erzincan: 13 Mart 1992 Erzincan Depreminin Öncesi Deprem Olayı ve Sonrası*. İstanbul: Erzincan Valiliği Yayını, 1992.
- Dağ, Mehmet ve Orhan İrk. “Türkiye’ de ve İngiltere’de Siyasal Partilerin Ortaya Çıkışı”. *Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi*. 4/2 (2012):41-49.
- Ensar Yılmaz, “1954 Seçimlerinin Önemi Öne Çıkan Özellikleri ve Siyasi Sonuçları”, *E-Journal of New World Sciences Academy*. 5/4 (2010): 541-551.
- Eroğul, Cem. *Demokrat Parti Tarihi ve İdeolojisi*. Ankara: İmge Kitapevi, 1990.
- Ertem, Barış. “Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin İlk On Yılında Parlamento İçi Muhalefet ve Bir Örnek: Serbest Cumhuriyet Fırkası”. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 172/ 172 (2013): 345 - 362.
- Eryılmaz, Hamza Gökhan, “Türkiye’de 1954-57 Dönemi İktidar-Muhalefet İlişkileri”. *Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 7/1 (2019): 72-88.
- Göktürk, Gökhan. “Siyasal Partilerin Doğuşu: Tarihsel ve Toplumsal Kökenleri”. *Sosyoloji Konferansları*. 54 (2016): 245 - 273.
- Gül, Abdulkadir ve Adem Başbüyük. *Bir Tarihi Coğrafya İncelemesi: Osmanlı’dan Cumhuriyet’e Erzincan Kazası*. Erzurum: Salkımsöğüt Yayınevi, 2011.

- Haçin, İlhan, “1939 Erzincan Büyük Depremi”. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*. 30/88 (2014), 37-70.
- Hayli, Selçuk. ”Erzincan Ovası’ nın Beşeri ve İktisadi Coğrafyası”. Yayınlanmış Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi, 1995.
- Karadeniz, Vedat ve M. Samet Altınbilek, “Erzincan İlinin Topografik Analizi ve İdari Sınırlar İlişkisi, Bazı Sorunlar”, *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (ERZSOSDE)*. 11/1, (2018):283-304.
- Karpat, Kemal H. *Osmanlı’ dan Günümüze: Asker ve Siyaset*. İstanbul: Timaş Yayınları, 2010.
- Karpat, Kemal H. *Türk Demokrasi Tarihi: Sosyal Kültürel, Ekonomik Temeller*. İstanbul: Timaş Yayınları, 2017.
- Karpat, Kemal H. *Türk Siyasi Tarihi: Siyasal Sistemin Evrimi*. İstanbul: Timaş Yayınları, 2013.
- Keskin, Yusuf Ziya. “Demokrat Parti İktidarı ve Günümüze Yansımaları”. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 5/1 (2012):107-130.
- Kılınçkaya, Derviş. “Serbest Cumhuriyet Fırkası’nın Toplumsal Tabanı ve CHP”. *Hacettepe Üniversitesi Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi*. 8/15 (2012): 3-18.
- Kırkpınar, Leyla, “Demokrat Parti ve Muhalefet Stratejisi”, *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırma Dergisi*. 3/9-10 (2000): 85-98.
- Lewis, Bernard. *Modern Türkiye’nin Doğuşu*, Çeviren Boğaç Babür Turna, Ankara: Arkadaş Yayınevi, 2015.
- Okutan, Ekrem. *Türkiye’de Siyasal Muhalefet: Geçmişten Günümüze Muhalefette Zemin Kaymaları*. İstanbul: Selis Yayınları, 2014.
- Özgül, Bülent. “Seçim ve Seçim Sistemleri, Türkiye’deki Seçim Sistemi Uygulamaları ve Bir Model Önerisi”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, 2002.
- Sancaktar, Caner. “Türkiye’de Çok Partili Rekabetçi Siyasetin Doğuşu: Siyasal Değişimin İç ve Dış Dinamikleri”. *Bilge Strateji*. 4/7 (2012): 31 - 64.
- Sönmez, Naim. “Seçim Sisteminin Demokratikleştirilmesinin Bir Aşaması:1950 Milletvekili Seçim Kanunu”. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 6/2 (2013): 438-461.
- Sunay, Cengiz. “Demokrat Parti: Çok Partili Demokrasiye Geçiş”. içinde *İttihat ve Terakkiden Günümüze Siyasal Partiler*, editör Turgay Uzun. 163-204. Ankara: Orion Kitapevi, 2010.
- Sür, Özdoğan, “Türkiye’nin Deprem Bölgeleri”. *Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*. 2 (1993): 53-67.
- Şahin, Enis ve Bilal Tunç. “Demokrat Parti’ nin Kuruluş Süreci ve DP-CHP Siyasi Mücadelesi (1945-1947)”. *Sosyal ve Kültürel Araştırmalar Dergisi*. 1/2 (2015), 31-69.
- Şahin, Tahir Erdoğan. *Anadolu’nun Tarihi Akışı İçerisinde Siyasi, Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Açidan: Erzincan Tarihi II*. Erzincan: Erzincan Hayra Hizmet ve Dayanışma Vakfı ERDAV, 1987.
- Şahin, Tahir Erdoğan. *Erzincan Tarihi 4*. Ankara: Berikan Yayınevi, 2019.

- Taşkıran, Cemalettin. "Atatürk Döneminde Demokrasi Denemeleri (1925-1930)". *Atatürk Yolu Dergisi*. 4/14 (1994):255-265.
- Tekin, Yusuf ve M. Çağatay Okutan. *Türk Siyasal Hayatı*. Ankara: Orion Kitabevi, 2019.
- Tosik Dinç, Fadime. "Ulus Gazetesine Göre 1939 Erzincan Depremi". *Diyalektolog Ulusal Sosyal Bilimler Dergisi*. 13 (2016), 1-21.
- Tuna, Serkan, "Cumhuriyet Ekonomisinin İlk Devalüasyonu 7 Eylül 1946", *Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi*. 13, (2007): 86-121.
- Tuygun, Ünal. *1992 Erzincan Zelzelesi*. Ankara: Aydoğdu Ofset, 1992.
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). *Milletvekili Genel Seçimleri 1923 – 2011*. Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası, 2012.
- Uzman, Nasrullah. "İktidardan Muhalefete M. Fuat Köprülü'nün Siyasi Mücadelesi (1956-1966)". *Gazi Akademik Bakış*. 7/13 (2013), 185-208.
- Uzun, Turgay. "Siyasi Partiler ve Türkiye", içinde *İttihat ve Terakkiden Günümüze Siyasal Partiler*, editör Turgay Uzun. 7-13. Ankara: Orion Kitabevi, 2010.
- Uzun, Turgay. "Tek Parti Döneminde Siyasal Oluşumlar: İkinci Grup'tan Serbest Fırka'ya", içinde *İttihat ve Terakkiden Günümüze Siyasal Partiler*, editör Turgay Uzun. 109-126. Ankara: Orion Kitabevi, 2010.
- Vurgun, Şanver. '1950-1960 Dönemi Seçim Sistemlerinin Meclise Yansıması'. *Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu Dergisi*. 37 (2015): 1-14.
- Yalçın, Durmuş vd. *Türkiye Cumhuriyeti Tarihi II*. Ankara: Diyanet Vakfı Matbaası, 2014.
- Yalman, Ahmet Emin. *Yakın Tarihte Gördüklerim ve Geçirdiklerim Cilt IV (1945-1970)*. İstanbul: Rey Yayıncılık, 1970).
- Yavuz, Erdem. "Cumhuriyet Dönemi Erzincan Basını ve Basın-Siyaset İlişkisi (1960'a Kadar)". *The Journal of Academic Social Science Studies*. 44 (2016):107-124
- Yavuz, Erdem. "Erzincan'da Üç Seçim:1950-1954-1957 Genel Seçimleri". *Social Sciences Studies Journal*. 3/8 (2017): 630-647.
- Yavuz, Erdem. *Türk Siyasi Tarihinde Erzincan (1923-1960)*. İstanbul: Arı Sanat Yayınevi, 2017.
- Zorlu, Yaşar ve Faruk Temel. "Tek Parti İktidarında Bir Vilayet Gazetesi: Yeni Erzincan". içinde *Erzincan Üniversitesi Uluslararası Erzincan Sempozyumu*, editör Hüsrev Akin, 453-464. Erzincan: Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Yayınları, 2016.

Arşiv Belgeleri: Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi

- BCA, *CHP Olağanüstü Büyük Kurultayı Toplantı Zabıtları*, 10.05.1946, 490.1.0.0.218.860.1
- BCA, *Demokrat Parti'nin Seçimler Münasebetiyle Neşrettiği Beyanname*, 11.07.1946, 30.1.0.0 44.257.1.
- BCA, *H. E. Erkilet'in Kayseri Milletvekili Seçimlerinde Yolsuzluk Yapıldığına Dair Dilekçesi*, 05.08.1946, 30.10.0.0. 77.507.2.3-4.
- BCA, *Demokrat Parti İl Başkanı Hulisi Köymen'in, Bursa Milletvekili Seçimlerinde Yolsuzluk Yapıldığını Bildiren Dilekçesi*, 29.07.1946, 30.10.0.0. 79.524.23.2.
- BCA, *Erzincan'da CHP Karşıtı Faaliyetler İle İlgili Raporlar*, 14.12.1949, 490.1.0.0.439.1819.4.26.
- BCA, *Demokrat Parti Genel Başkanı Celal Bayar ve Arkadaşlarının, Acıpayam ve Denizli'de Yaptıkları Konuşma*, 19.10.1948, 30.1.0.0.66.410.2.2.
- BCA, *Demokrat Parti Genel Başkanı Celal Bayar ve Arkadaşlarının, Acıpayam ve Denizli'de Yaptıkları Konuşma*, 3.
- BCA, *Çeşitli İl ve İlçelerde DP Mesuplarına Yapılan Baskılardan Bahseden Mektuplar*, 30.06.1949, 30.1.0.0.66.412.2.
- BCA, *1950 Seçimlerini Kazanmak İçin Alınacak Tedbirlerin CHP Manisa İl İdare Kurulu'na Bildirilmesi*, 01.08.1949, 490.1.0.0.374.1578.1.1.
- BCA, *1950 Seçimlerini Kazanmak İçin CHP Gaziantep İl İdare Kurulu'nun Aldığı Tedbirlerin Genel Sekreterliğe Bildirildiği*, 04.08.1949, 490.1.0.0.367.1543.1.2.
- BCA, *Milletvekili Adaylarının Tespiti Hakkında Tamim*, 1950, 490.1.0.0.11.60.19.5.
- BCA, *Erzincan Milletvekili Adaylarının Listelerinin Genel Sekreterliğe Sunulduğu*, 03.04.1950, 490.1.0.0.366.1541.1.21.
- BCA, *1950 Seçimlerini CHP'nin Kaybettiği*, 490.1.0.0 10.55.19.
- BCA, *Erzincan'da Muhtarlık Seçimlerinin Tamamlandığı*, 12.10.1950, 490.1.0.0.238.946.3.6.
- BCA, *Erzincan Bölgesi Müfettişi Ragıp Akça'nın Teftiş Raporunun Genel Sekreterlik Tarafından İncelendiği*, 30.09.1950, 490.1.0.0.647.150.1.8.
- BCA, *Erzincan İli İçin Mebusluk Talebinde Bulunanların Müracaatları*, 15.06.1946, 490.1.0.0.298.1204.2.8.
- BCA, *Erzincan İl İdare Kurulu'nun Ulus Gazetesinde Yayınlanmak Üzere Gönderdiği Yazı Hakkında CHP Genel Sekreterliğinin Tavsiyesi*, 27.12.1950, 490.1.0.0.1281.259.1.4-5.
- BCA, *Erzincan Belediye Başkanlığına Seçilen Refik Kurtoğlu'nun Başkanlığının Tasdiki*, 30.04.1953, 30.11.1.0.237.12.2.2.

Arşiv Belgeleri: Milli Kütüphane

- MK, *İl ve İlçelerde Milletvekilleri Seçim İşleri Sükünle Sona Ermiş ve C.H.P. Adayları Üstün Çoğunlukla Kazanmıştır*, Yeni Erzincan Gazetesi, 25 Temmuz 1946, 1.
- MK, *Sayın Başbakanımız Hasan Saka Erzincan'ı Şereflendirdiler*, Yeni Erzincan Gazetesi, 1 Nisan 1948, 1.
- MK, *Sayın Başbakanımız Şemsettin Günaltay Şehrimizi Şereflendirdiler*, Yeni Erzincan Gazetesi, 8 Eylül 1949,1.
- MK, *Temel Atma Töreni Münasebetile Erzincan'da Görülmemiş Bir Bayram*, Yeni Erzincan Gazetesi, 29 Aralık 1949, 1.
- MK, *Belediye Başkanımız Ankaradan Döndü*, Yeni Erzincan Gazetesi, 30 Mart 1950,3.
- MK, *İl Seçim Kurulu Başkanlığından*, Yeni Erzincan Gazetesi, 27 Nisan 1950,4.
- MK, *İl Seçim Kurulu Başkanlığından*, Yeni Erzincan Gazetesi, 20 Nisan 1950,4.
- MK, *Erzincan Valiliğinden: Seçim İşleri Hakkında*, Yeni Erzincan Gazetesi, 11 Mayıs 1950,1.
- MK, *Seçimler Vilayetimizde Vakar ve Sükunetle Sona Erdi*, Yeni Erzincan Gazetesi, 18 Mayıs 1950,1.
- MK, *Erzincan Valiliğinden*, Yeni Erzincan Gazetesi, 25 Mayıs 1950, 1.
- MK, *Belediye Şehir Meclisi Toplandı*, Yeni Erzincan Gazetesi, 8 Haziran 1950, 1.
- MK, *D.P. Erzincan İl İdare Kurulu Başkanlığının Bir Tevzihi*, Yeni Erzincan Gazetesi, 29 Haziran 1950, 1.
- MK, *İlimize Yeni Vali Tayin Edildi*, Yeni Erzincan Gazetesi, 6 Temmuz 1950, 1.
- MK, *Yeni Valimiz Geldi*, Yeni Erzincan Gazetesi, 27 Temmuz 1950, 1.
- MK, *Yeni Valimiz İşe Başladı*, Yeni Erzincan Gazetesi, 31 Ağustos 1950, 1.
- MK, *Muhtar Seçimleri*, Yeni Erzincan Gazetesi, 17 Ağustos 1950,1.
- MK, *Belediye Seçimlerini Şehrimizde Demokrat Parti Kazandı*, Yeni Erzincan Gazetesi, 7 Eylül Ağustos 1950,1.
- MK, *Yeni Belediye Başkanımız Nusret Bayındır'la Bir Mülakat*, Yeni Erzincan Gazetesi, 21 Eylül 1950,1.
- MK, *DP İl Merkezinde Önemli Bir Toplantı*, Yeni Erzincan Gazetesi, 21 Eylül 1950,1.
- MK, *İl Genel Meclis Seçimi*, Yeni Erzincan Gazetesi 19 Ekim 1950,1.
- MK, *D.P. de*, Yeni Erzincan Gazetesi, 4 Ocak 1951, 1-2.
- MK, *C.H.P. de*, Yeni Erzincan Gazetesi, 11 Ocak 1951,1-3.
- MK, *Ankaradan Dönen D.P. Heyeti Başkanı Avukat Semih Bingöl'ün Gazetemize Ankara Temasları Hakkında Beyanatı*, Yeni Erzincan Gazetesi, 22 Mart 1951, 1-3.
- MK, *İlimiz Demokrat Parti Kongresi*, Yeni Erzincan Gazetesi, 3 Mayıs 1951, 1-3.
- MK, *D.P. Erzincan Bölge Müfettişi Rifat Öçten'in Kongredeki Konuşması*, Yeni Erzincan Gazetesi 10 Mayıs 1951, 1-3.
- MK, *D.P. Erzincan Bölge Müfettişi Rifat Öçten'in Kongredeki Konuşması*, Yeni Erzincan Gazetesi, 17 Mayıs 1951, 2.
- MK, *Ankara'ya Dönmekte Olan Sayın Cumhurbaşkanı Bir Saat Dinlendiler*, Yeni Erzincan Gazetesi, 9 Ağustos 1951,1.

- MK, *D.P. Genel Kongresine Gidecek Temsilciler Belli Oldu*, Yeni Erzincan Gazetesi, 4 Ekim 1951, 1.
- MK, *Erzincan Kalkınmasını Tetkik İçin Gelen Hey'et*, Yeni Erzincan Gazetesi, 23 Ağustos 1951,1.
- MK, *Hemşerilerimizden 100 Aileye Pavyon Tevziatı Yapılıyor*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 8 Ocak 1952,1.
- MK, *Tekzip*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 8 Ocak 1952, 2.
- MK, *D.P. den İhraç*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 12 Ocak 1952, 2.
- MK, *Amasyada Cumhuriyet Halk Partisi Çöküyor*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 16 Ocak 1952, 1.
- MK, *Yurtta C.H.P. nin Çöküntüsü Devam Ediyor*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 25 Ocak 1952,1.
- MK, *Refahiye 'de İstifalar Başladı*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 11 Şubat 1952, 1.
- MK, *Kemah C.H.P Teşkilatında Panik Başladı*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 23 Şubat 1952, 1.
- MK, *Refahiye'de C.H.P.den Kitle Halinde İstifalar Başladı*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 25 Şubat 1952, 1.
- MK, *İbret Levhası: CHP İl Başkanı Rauf Bayındırın Parti Teşkilatına Tamimi*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 29 Şubat 1952, 1.
- MK, *Demokrat İktidarın Erzincanlılara Yakın İlgisi*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 28 Şubat 1952, 1-2-3.
- MK, *Demokrat İktidarın Erzincanlılara Yakın İlgisi* Demokrat Erzincan Gazetesi, 1 Mart 1952,2.
- MK, *Bu Şehrin Kaybettiği Milletvekillerinden Sabık Başbakan ve Halen C.H.P. Sözcülerinden Kemaliyeli Sayın Şemsettin Günaltay'a Açık Müracaat*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 12 Mart 1952, 1.
- MK, *D. Parti İlçe Kongresi Çok Hareketli Oldu: C.H..P. nin Pazar Günü Yaptığı Kongrede Ekseriyet Bulamamasına Rağmen D.P. İlçe Kongresine 168 Delege 160 Delege İştirak Etti*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 19 Mart 1952, 1-2.
- MK, *Üç Kars Milletvekili Halk Partisinden İstifa Etiler*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 22 Mart 1952,1.
- MK, *C.H.P. deki Bozgunun Sebepleri: D.P.ye Geçen Üç Kars Milletvekilinin C.H.P. nin İç Mücadelelerine Dair İfşaatı*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 27 Mart 1952, 2.
- MK, *Doğu Anadoluda C.H.P. nin Tam Bozgununa Doğru*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 23 Mart 1952, 1.
- MK, *Son Hadiselerden Dolayı İnönü Genel Başkanlıktan İstifa mı Ediyor?: Şemsettin Günaltay Halk Partisinden Ayrılıyor*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 1 Nisan 1952, 1.
- MK, *Karaosmanoğlu İçişleri Bakanlığında İstifa Etti*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 10 Nisan 1952, 1.
- MK, *Demokrat İktidarın İlimize Yakın Alakası: Erzincan Ovasını Sulayacak Olan Fıratın Islahı Başladı*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 5 Nisan 1952, 1.
- MK, *Demokrat Parti İlçe Kongresi Bugün Yapılıyor*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 24 Nisan 1952,1.

- MK, *Şemsettin Günaltay C.H.P. Muhalefete Geçtikten Sonra Sevk ve İdaresizlik Yüzünden Kendisinden Beklenen Hayatiyeti Gösterememiştir Dedi*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 17 Nisan 1952, 1.
- MK, *C.H.P. İçinde Bozgun ve Karışıklıklar Had Bir Safhaya Girdi: Erzincan Milletvekili Ş. Günaltay C.H.P. den İstifa Etti*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 25 Mayıs 1952.
- MK, *Tarım Bakanı Sayın Nedim Ökmen Şehrimizde*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 3 Ağustos 1952, 1-2.
- MK, *Tarım Bakanımızın Şehrimizdeki Tetkikleri*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 5 Ağustos 1952, 1.
- MK, *Demokrat İktidar Köylü ile Baş Başa: Ziraat Bankasının 951-952 Yılları İçinde Köylümüze Yaptığı Geniş Mikyasta Yardım Tamamen Tahsil Edilmiştir*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 16 Ocak 1953,1.
- MK, *C.H.Partisinde Çöküntü Başladı: Alişan Şahin C.H.P.den İstifa Ederek Partimiz Merkez İlçesine Kaydını Yaptırdı*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 14 Ocak 1953, 1.
- MK, *Ağırbakım Fabrikası Dün Törenle Açıldı*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 2 Şubat 1953, 1-2.
- MK, *Kurtuluş Bayramımız Büyük Bir Neşe İçinde Geçti*, Demokrat Erzincan Gazetesi,14 Şubat 1953,1.
- MK, *Demokrasinin Şahane Bir Örneği*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 28 Aralık 1952, 1.
- MK, *Belediye Başkan Vekilliğine Özel İdare Müdürü Tayin Edildi*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 31 Aralık 1952, 1.
- MK, *Belediye Reisi Seçimi Dün Yapıldı: Belediye Meclisimiz Şehrin Bütün İhtiyaçlarına Cevap Verecek Reisi Seçti*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 28 Ocak 1953, 1.
- MK, *Belediye Reisi Seçimi*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 1 Mart 1953, 1.
- MK, *Refik Kurdoğlu Yeniden Belediye Reisliğine İttifakla Seçildi*, Demokrat Erzincan Gazetesi 4 Mart 1953, 1.
- MK, *Yeni Belediye Reisimizle Bir Konuşma: Sayın Refik Kurdoğlu Memleketin Senelerden Beri Izdırabını Çektiği Muvakkat Şehir Suyu, Arsalar İş, Şehir Planı Meselelerini Ele Aldı*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 30 Ocak 1953, 1-2.
- MK, *D.P. İstişari Kongreye Giden Heyetin Ankaradaki Temasları*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 10 Şubat 1953, 1.
- MK, *Vakıflar Umum Müdürlüğünün Şehrimizde Yapacağı İnşaat: Belediyece Vakıflara Tahsis Edilen Arsaya 50 Dükkan ve Üzerine Bir İş Hanı Yapılacak*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 22 Şubat 1953, 1.
- MK, *Erzincan Terzileri Bir Kooperatif Kurdular*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 24 Şubat 1953, 1.
- MK, *Şehrimize Üç Selektör Verildi: Pakeriç, Mans, Karakulak Bucaklarımız Sevinç İçinde*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 1 Mart 1953, 1.
- MK, *Trabzon Caddesi Asfaltlanıyor*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 29 Mart 1953, 1.
- MK, *Belediye Meclisi Olağan Üstü Toplantısı*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 1 Nisan 1953.
- MK, *Vilayetimize Gelen Tahsisatlar*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 8 Nisan 1953
- MK, *Köy Okullarımız İçin 158 Bin Lira Geldi: 5 Yeni, 15 Köy Okulumuzun İnşaatı İkmal Edilecek*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 11 Nisan 1953

- MK, *Muvakkat Şehir Adı Silindi: Yeni ve Muvakkat Şehrin Kat'i İmar Planları Bayındırlık Bakanlığınca Tasdik Edildi*, Demokrat Erzincan Gazetesi, Nisan 1953, 1.
- MK, *Şehrimiz Elektrik Kanalizasyon İşleri: İçişleri Vekaleti Tarafından Şehrimiz Kanalizasyon İnşaatı ve İller Bankası Tarafından Elektrik İç Şebekesi Yapılıyor*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 28 Nisan 1953, 1
- MK, *Şehrimize Hava Seferleri Başlıyor*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 5 Mayıs 1953, 1.
- MK, *Türk Demokrasi Hayatının Örnek Bir Kongresi: İl Kongremiz Çok Heyecanlı Geçti*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 22 Haziran 1953, 1.
- MK, *Dün Saat 15.30 da Toplanan Yeni D.P. İl İdare Kurulu Vazife Taksimi Yaptı*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 23 Haziran 1953, 1.
- MK, *D.P. Genel Kurulu, Şehrimiz İl İdare Kurulunun Vazife Taksimini Tasvip Etti*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 2 Temmuz 1953, 1.
- MK, *Şehrimiz Büyük Bir Hızla Kalkınmaya Devam Ediyor: Daimi Cereyana Kavuşuyoruz*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 16 Temmuz 1953, 1.
- MK, *Memleketimizin Kıymetli Evladı*, Halkın Sesi Gazetesi, 11 Eylül 1953, 1-3.
- MK, *Parti Çalışmaları*, Halkın Sesi Gazetesi, 12 Eylül 1953, 3.
- MK, Mustafa Yıldırım, *Menderes Düşecektir*, Halkın Sesi Gazetesi, 12 Eylül 1953, s.1.
- MK, *D. Parti Müfettişinin Ayağı Uğurlu Geldi: Demokrat Partiden Kütle Halinde İstifalar*, Halkın Sesi Gazetesi, 27 Eylül 1953, 1.
- MK, *İlçda Demokrat Partinin İstifaları*, Halkın Sesi Gazetesi, 2 Ekim 1953, 3.
- MK, *Şehrimizde Şeker Şirketi Kooperatifi Kuruluyor*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 12 Eylül 1953, 1.
- MK, *Erzincanda Pancar Ekicileri İstihsal Kooperatifi Kuruldu*, Öz Erzincan Gazetesi, 11 Eylül 1953, 1.
- MK, *Erzincan ve Civarı Pancar Ekicileri İstihsal Kooperatifinin Ana Mukavelenamesi Vekiller Heyetince Tasdik Edildi*, Öz Erzincan Gazetesi, 26 Kasım 1953 1.
- MK, *Erzincan ve Civarı Pancar Ekicileri İstihsal Kooperatifi Müessisleri İlk Toplantılarını Yaparak Kooperatifin İdare Meclisi ve Mürakiplerini Seçtiler*, Öz Erzincan Gazetesi 23 Aralık 1953, 1.
- MK, Refik Kurdoğlu, *Demokrat İktidarın Memleketimizin Kalkınması Yolunda Gösterdiği Başarılar*, Öz Erzincan Gazetesi, 27 Ağustos 1953, 1-2.
- MK, *Yeni Yıla Girerken: Demokrat iktidarın, On seneden Beri İhmal Edilen Vilayetimiz Dahilinde 953 Senesinde Başarmış Olduğu İşlerin Bilançosunu Neşrediyoruz*, Öz Erzincan Gazetesi, 1 Ocak 1954, 1.
- MK, *Vilayetimiz Tarım Kongresi Toplandı*, Öz Erzincan Gazetesi, 12 Ocak 1954, 1.
- MK, *Şehrimizde Yapılacak Olan Şeker Fabrikasının İhale Edilmesi Münasebetiyle*, Öz Erzincan Gazetesi, 22 Ocak 1954, 1.
- MK, *C.H.P. ye Kastedenler*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 31 Mart 1954, 1.
- MK, *Halk Partisi Genel Başkanı Malatya'da Vereceği Bir Nutukla Partinin Seçim Kampanyasını Açacak*, Demokrat Erzincan 11 Nisan 1954, 1.
- MK, *Günaltay'ın Zihniyeti*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 27 Nisan 1954, 2.

- MK, *Demokrat Parti Mebusluk Adaylıkları İçin Şehrimize Gelen Hemşerilerimiz*, Öz Erzincan Gazetesi, 10 Mart 1954,1.
- MK, *Halk Partisi Umumi Efkarı Cumhuriyetçi Millet Partisiyle İş Birliği Fikrine Alıştırılıyor*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 13 Mart 1954, 2.
- MK, *D.P. 954 Mebus Adaylık Yoklamasına Tabi Olan Adayların İsim Listesi*, Öz Erzincan Gazetesi, 19 Mart 1954, 3.
- MK, *Dün Yapılan Demokrat Parti Aday Yoklamasında Alınan Neticeleleri Bildiriyoruz*, Öz Erzincan Gazetesi, 29 Mart 1954,1.
- MK, *C.H.P. nin C.M.P. İle İş Birliği*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 19 Mart 1954, 2.
- MK, *Bu Birleşmeden Korkmuyoruz: C.H.P. ve C.M.P. Mahdut Mesuliyetli Seçim Ortaklığı*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 26 Mart 1954, 1.
- MK, *Kemal Cündübeyoğlu, C.H.P. ye Kastedenler*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 31 Mart 1954,1.
- MK, *Demokrat Parti Adaylarından: Doktor Basit Ürek'in Hal Tercümesi*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 14 Mart 1954, 1.
- MK, *Seçime Girerken*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 16 Mart 1954, 2.
- MK, *Çine Köylerinde C.H.P. ve C.M.P. İnhilal Etti*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 17 Mart 1954, 1.
- MK, *C.H.P. Seçimlerden Ümitsiz*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 29 Mart 1954, 1.
- MK, *C.H.P. nin Milleti Aldatma Gayretleri*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 2 Nisan 1954, 1.
- MK, *C.H.P. nin Şeflik Sistemine Rücu Emeli*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 3 Nisan 1954, 1.
- MK, *C.H.P. nin Hileli Aday Yoklamaları*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 7 Nisan 1954, 2.
- MK, *C.H.P. Aydınlıktan Korkuyor*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 8 Nisan 1954, 1.
- MK, *Balıkesir Nutku*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 22 Nisan 1954, 1.
- MK, *Millet Vekilleri Seçimi Kanuna Ait İzahname*, Öz Erzincan Gazetesi, 13 Mart 1954, 2.
- MK, *Millet Vekilleri Seçimi Kanuna Ait İzahname*, Öz Erzincan Gazetesi, 17 Mart 1954, 2.
- MK, *Millet Vekilleri Seçimi Kanuna Ait İzahname*, Öz Erzincan Gazetesi, 18 Mart 1954, 2.
- MK, *Valimiz İsmail Hakkı Baykal D.P. Genel Merkezince Gümüşhaneden Mebus Adayı Gösterildiler*, Demokrat Erzincan, 13 Nisan 1954, 1.
- MK, *D.P. 60 Vilayette Dün Yapılan Mebus Seçimini Kahir Bir Ekseriyetle Kazanmıştır*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 03 Mayıs 1954, 1.
- MK, *Şehrimizde Seçim Neticeleleri Belli Oldu: Demokrat Parti Adayları Seçimi Kahir Bir Ekseriyetle Kazandı*, Öz Erzincan Gazetesi, 04 Mayıs 1954, 1.
- MK, *Demokrat Parti Kahir Bir Ekseriyetle İktidarda Kaldı*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 04 Mayıs 1954, 1.
- MK, *Mebuslarımızın 2-Mayıs-1954 Devresinde Aldıkları Seçmen Oyları Miktarı*, Öz Erzincan Gazetesi, 06 Mayıs 1954, 1.

- MK, *Mebuslarımızın Kahraman Halkımıza Teşekkürleri: Erzincan Artık Öksüzlükten Kurtuldu B.M.M. Bizide Temsil Edecek Mebusları Göğsümüz Kabararak Pazartesi Günü Gönderiyoruz*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 07 Mayıs 1954, 1.
- MK, *Sayın Valimizin Vilayetimiz Halkına Ayrılık Mesajları*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 10 Mayıs 1954, 1.
- MK, *Dünkü Doğu Ekspresiyle Mebuslarımız Ankara'ya Hareket Etti*, Öz Erzincan Gazetesi 11 Mayıs 1954, 1.
- MK, *DP Mebus Adaylarımızdan Rahmi Sanalanın Hal Tercümeleri*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 16 Mart 1954, 1.
- MK, *Şehrimize Kurulacak Şeker Fabrikasının Yerinin Tesbiti İçin Bir Hey'et Geliyor*, Öz Erzincan, 12 Haziran 1954, 1.
- MK, *D. Partinin Faaliyeti: Pülümür'de Yeniden 20 Ocak ve 5 Bucak Açılıyor*, Öz Erzincan, 17 Haziran 1954, 1.
- MK, *Şehrimizde Açılacak İş Bankası Şubesi Pek Yakında Faaliyete Geçiyor*, Öz Erzincan, 15 Haziran 1954, 1.
- MK, *Şehrimize İş Bankası Açılmak Üzere*, Öz Erzincan, 22 Haziran 1954, 1.
- MK, *Şehrimiz Bir Müessese Daha Kazandı: Türk Bankacılığının İnkişafında En Büyük Rolü Oynayan İş Bankasının Şehrimizde Şubesi Açıldı*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 17 Ekim 1954, 1.
- MK, *Kemaliye Sağlık Merkezinin Temeli Merasimle Atıldı*, Öz Erzincan Gazetesi, 23 Haziran 1954, 1.
- MK, *Sadullah Erim, P.T. T. Umum Müdüründen Erzincanlıların Ricaları: Biz Erzincanlılar Şehirler Arası Seanslarının Artacağını Beklerken Hakkımızın Sivasa Verilmesini Protesto Ediyoruz*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 14 Ağustos 1954, 1.
- MK, *Bugünkü Doğu Ekspresiyle: Kıymetli Mebuslarımız ve D.P Genel İdare Kurulu Müfettişi Sayın İsmail Aşkın Şehrimize Şeref Verdiler*, Öz Erzincan Gazetesi, 25 Ağustos 1954, 1.
- MK, *Mebuslarımız Dünkü Doğu Ekspresiyle Şehrimize Geldiler*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 26 Ağustos 1954, 1.
- MK, *Hak, Hakka Layık Olanlarındır: İşten El Çektirilen D.P. Vilayet İdare Heyeti Yeniden Teşekkül Etti*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 31 Ağustos 1954, 1.
- MK, *Sayın Mebuslarımızın Tetkikleri*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 2 Eylül 1954, 1.
- MK, *Demokrat Parti İktidarının 2 Milyona Mal Ettiği: Türkiyemizde İlk Defa Yapılan Pompaz Tesisatında Valimiz Süleyman Onur ve Kıymetli Mebuslarımızdan Tevfik Şenocak, Rahmi Sanalan ve Sadık Perincek Tetkiklerde Bulundular*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 3 Eylül 1954, 1-2.
- MK, *Bazı Politika Cambazlarının: İş Başına Getirilmeleri Genel Kurul ve Muhitimizce Memnunluk Uyandıran D.P. İdare Kurulunun Vazife Taksimi Tastik Edilmediği Haberi Tamamen Yanlış ve Menfaat İcabı Uydurulmuş Bir Balondur*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 16 Eylül 1954, 1.
- MK, *Milletvekillerimiz Halkımızın Çoşkun Tezahüratıyla Uğurlandı: Muhterem Mebuslarımızı Garda Vali Süleyman Onur, Kolordu Kumandanı Selahattin Selışık ve Kalabalık Bir Halk Kitlesi Teşyi Etiler*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 22 Ekim 1954, 1.

- MK, *7 Kasım 1954 Pazar Günü Yurtta Yapılan Muhtar Seçimlerinde Ekseriyeti Demokrat Parti Kazanmıştır*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 9 Kasım 1954, 1.
- MK, *Yapılan Muhtarlık Seçimlerinde D.P. Yurdun Her Tarafında Kazandı: Merkez Mahalleleri ile Köylerimizin Yüzde 95 ini D.P. Kazandı*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 8 Kasım 1954, 1.
- MK, *Şehrimizde Kalkınma Hareketleri*, Öz Erzincan Gazetesi, 21 Kasım 1954, 1.
- MK, *D.P. Merkez İlçe İdare Kurulu İşten El Çektirildi*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 22 Kasım 1954, 1.
- MK, *Demokrat Partiden İhraç*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 7 Aralık 1954, 1.
- MK, *Çayırılı Kazası ve Pekiç Belediye Seçimlerini Partimiz Namzetleri Kahir Bir Ekseriyetle Kazandılar*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 14 Aralık 1954, 1.
- MK, *Belediye Reis Vekaletine İsabetli Bir Tayin*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 18 Aralık 1954, 1.
- MK, *Sayın Reiscumhurumuz Celal Bayar Şehrimizi Şerefliendirdiler: Reiscumhurumuz İstasyonu Hınca Hınç Dolduran Halkın Coşkun Sevgi ve Tezahürleri Arasında Karşılandılar*, Öz Erzincan Gazetesi, 22 Aralık 1954, 1.
- MK, *Pekiç Köyü Belediye Teşkilatı Kuruldu*, Öz Erzincan Gazetesi, 8 Ocak 1955, 1.
- MK, *Yeni Teşekkül Eden: Pekiç Köyü Belediyesi Şerefine Verilen Muazzam Ziyafet*, Öz Erzincan Gazetesi, 9 Ocak 1955, 1.
- MK, *Hüsamettin Atabey Belediye Reisiğine Seçildi*, Öz Erzincan Gazetesi, 14 Ocak 1955, 1.
- MK, *Yeni Belediye Reisimiz: Hüsamettin Bey Mesleği İtibariyle İstikbale Ümit Bahşeden Genç Elemanlarımızdandır*, Öz Erzincan Gazetesi, 27 Ocak 1955, 1.
- MK, *Daimi Encümen Azalıklarını D.P. Kazandı*, Öz Erzincan Gazetesi, 15 Ocak 1955, 1.
- MK, *Vilayet Daimi Encümeni Dün Toplandı: Vilayet Daimi Encümeni Seçiminde Değişiklik Oldu*, Öz Erzincan Gazetesi, 29 Ocak 1955, 1.
- MK, *Sayın Mebuslarımız Erzincana Şeref Verdiler*, Kazankaya Gazetesi, 20 Mart 1955, 1.
- MK, *Yol Davamız Hallediliyor: Bu Davamızı Yakınen Takip Eden Sayın Mebusumuz Veysel Varola Memleket Adına Teşekkürü Bir Borç Biliriz*, Öz Erzincan Gazetesi, 23 Mart 1955, 1.
- MK, *Sayın Mebusumuz Veysel Varol Vilayetimizin Umumi Dertlerini Hassasiyetle Takip Ediyor*, Öz Erzincan Gazetesi, 24 Mart 1955, 1.
- MK, *Belediye Reisi C.H.P. den İstifa Etti*, Demokrat İlç Gazetesi, 29 Mart 1955, 1.
- MK, *Şehrimize Askeri Lise Açılıyor: Ayrıca Askeri Hastaneye Üç Pavyon İlave Edilecek*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 31 Mart 1955, 1.
- MK, *Şehrimizde Askeri Lise Açılıyor*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 19 Nisan 1955, 1.
- MK, *Askeri Lise Bu Ders Yılı Tedrisata Başlıyor*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 28 Nisan 1955, 1.
- MK, *Şeker Fabrikası*, Demokrat İlç Gazetesi, 11 Nisan 1955, 1.
- MK, *Erzincanımıza Bir İlkokul Yapılıyor*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 14 Mayıs 1955, 1.

- MK, *Şehrimize Buz Fabrikası Kuruldu: Müteşebbisleri Kadri Şener ve Ortaklarını Tebrik Ederiz*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 18 Mayıs 1955, 1.
- MK, *Milletvekillerimiz Şehrimize Geldiler*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 27 Mayıs 1955, 1.
- MK, *Partimiz İl Kongresi Bugün Yapılıyor*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 27 Mayıs 1955, 1.
- MK, Rıfat Çakar, *D. Parti Vilayet Kongremizden İntibalar*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 29 Mayıs 1955, 1.
- MK, *Demokrat Parti İl Kongresi Yapıldı*, Öz Erzincan Gazetesi, 28 Mayıs 1955, 1.
- MK, *Şehrimizde Gençlik Kulübü Kuruluyor*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 31 Mayıs 1955, 1.
- MK, *Sayın Vali Süleyman Onur, Belediye Reisi Sayın Hüsamettin Atabeyliye Açık Mektup*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 19 Haziran 1955, 1.
- MK, *Sümerbank Umum Müdürünün İlkokul Derneğine Yardımları: Şehrimizde Yapılacak İlkokula Sümerbank 40 Bin Lira Yardımda Bulunarak Parayı Gönderdi*, Öz Demokrat Gazetesi, 12 Temmuz 1955, 1.
- MK, *Devlet Vekilimiz Sayın Dr. Mükerrerrem Sarol Dün Şehrimize Şeref Verdiler*, Öz Erzincan Gazetesi, 16 Temmuz 1955, 1.
- MK, *Devlet Vekilimiz Sayın Doktor Mükerrerrem Sarol Dün Saat 13 de Gümüşhane Yoluyla Şehrimize Şeref Verdiler*, ÖzDemokrat Gazetesi, 16 Temmuz 1955, 1.
- MK, *Devlet Vekilinin Erzincan daki Konuşmaları Halkın Takdirini Celp Etti*, ÖzDemokrat Gazetesi, 17 Temmuz 1955, 1.
- MK, *Kızılay Genel Başkanvekili Sayın Şemi Erkinle Umum Müdürü Sayın Fikri Akurgal Desinatör Sayın Süreyya Karşlıoğlu Şehrimize Şeref Verdiler*, ÖzDemokrat Gazetesi, 22 Temmuz 1955, 1-2.
- MK, *Kızılay H. Kıymetli Mebuslarımızla Kazalarımızda: Kızılay Genel Başkan Vekili Sayın Şemi Erkinle Umum Müdürü Fikri Akurgal Sayın Mebuslarımızdan Tevfik Şenocak ve Sadık Perinçek Tetkiklerde Bulunmak Üzere Tercan ve Çayırılı Kazalarımıza Gittiler*, ÖzDemokrat Gazetesi, 23 Temmuz 1955, 1.
- MK, *Milli Müdafaa Vekilimiz Sayın Etem Menderes Bugün Şehrimize Şeref Verdiler*, ÖzDemokrat Gazetesi, 24 Temmuz 1955, 1.
- MK, *Süreyya Karşlıoğlu'nun Müjdesi: Kızılay Şube Binasının Yaptırılması Kararlaştı*, ÖzDemokrat Gazetesi, 6 Ağustos 1955, 1.
- MK, *Şehrimizde NATO Sulh Yolu Sergisi Dün Yapılan Bir Meresimi Müteakip Açıldı*, ÖzDemokrat Gazetesi, 10 Ağustos 1955, 1.
- MK, *NATO Sulh Yolu Sergisi Şehrimizde*, ÖzDemokrat Gazetesi, 9 Ağustos 1955, 1-2.
- MK, *NATO Sulh Yolu Sergisi Şehrimizden Ayrıldı*, ÖzDemokrat Gazetesi, 11 Ağustos 1955, 1.
- MK, *Sümerbank Alım Satım Müessesesi: Erzincan Mağazası Dün Açıldı*, Öz Erzincan Gazetesi, 19 Ağustos 1955, 1.
- MK, *Kazamızda Meclisi Umumi Üyeliği Seçimi Dolayısıyla Faaliyetler Başlamıştır*, Demokrat İlçe, 20 Eylül 1955, 1.
- MK, *Vilayet Umumi Meclisi Seçimi Neticesi*, Öz Erzincan Gazetesi, 28 Eylül 1955, 1.

- MK, Vilayet Umumi Meclis Seçimlerinde *Bağımsız Adayların Aldıkları Reylerin Muteber Olduğuna Karar Verildi*, Öz Erzincan Gazetesi, 18 Ekim 1955, 1.
- MK, *Şehrimizde Bir Verem Dispanseri Açılıyor*, Öz Erzincan Gazetesi, 14 Ekim 1955, 1.
- MK, *Şehrimizin 15 Ekim 1955 Tarihinde Verem Dispanserinin Kurulacağını Halkımıza Müjdeliyoruz*, ÖzDemokrat Gazetesi, 13 Ekim 1955, 1.
- MK, *Belediye Seçimlerine Girerken*, Kazankaya Gazetesi, 9 Kasım 1955, 1.
- MK, *İlan: Erzincan İlçe Seçim Kurulu Başkanlığından*, Öz Erzincan Gazetesi, 26 Ekim 1955, 2-3.
- MK, *D.P. Belediye Adayları Arasında Çöküntü*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 4 Kasım 1955, 1.
- MK, *Erzincan'da Serbest Adayların Şansı Daha Yüksek*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 2 Kasım 1955, 1.
- MK, *Serbest Adaylara Bir Yenisi Daha Katıldı*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 3 Kasım 1955, 1.
- MK, *Seçim Sandığı Adedi*, Kazankaya Gazetesi, 13 Kasım 1955, 1.
- MK, *Belediye Seçimlerinin Neticeleri Belli Oldu*, Öz Erzincan Gazetesi, 15 Kasım 1955, 1.
- MK, *Belediye Seçimlerini D.P. Büyük Bir Ekseriyetle Kazandı: C.H.P. ve C.M.P. ile Gayri Memnun D.P. lilerin Büyük Çalışmalarına Rağmen Hakikat Tecelli Etti*, Kazankaya Gazetesi, 14 Kasım 1955, 1.
- MK, *Sayın Valimiz Süleyman Onur'un Hazır Bulunduğu Belediye Meclisi Dün Saat 10 da Toplandı: Belediye Reisliğine İttifakla Hüsamettin Atabeyli Yeniden Seçildi*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 17 Kasım 1955, 1.
- MK, *Sayın Valimiz Süleyman Onur'un Hazır Bulunduğu Belediye Meclisi Dün Saat 10 da Toplandı: Belediye Başkanlığına İttifakla Hüsamettin Atabeyli Yeniden Seçildi*, Kazankaya Gazetesi, 17 Kasım 1955, 1.
- MK, *Demokrat Parti Meclis Grubunun Tebliği*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 1 Aralık 1955, 1.
- MK, *4. Adnan Menderes Kabinesi Dün Meclise Sunularak İtimat Oyu Aldı*, Kazankaya Gazetesi, 10 Aralık 1955, 1.
- MK, *4 ncü Adnan Menderes Kabinesi: Yeni İcra Vekilleri Heyeti Dün Teşekkül Etti*, Öz Erzincan Gazetesi, 10 Aralık 1955, 1.
- MK, *Büyük Millet Meclisinde Hükümet Programı Alkışlar Arasında Kabul Edildi: Başvekil Adnan Menderes, Veciz Bir Konuşma ile Arkadaşlarına Teşekkür Etti*, Kazankaya Gazetesi, 18 Aralık 1955, 1.
- MK, *Sayın Reiscumhurumuz Celal Bayar Şehrimizde: Kıymetli Misafirlerimizi Garda Sayın Valimiz Süleyman Onur Belediye Reisimiz Tümen Komutanımız Askeri ve Mülki Erkanla Parti Reisimiz ve İdare Heyeti Karşıladılar*, ÖzDemokrat Gazetesi, 31 Aralık 1955, 1.
- MK, *D. Partiden Ayrılan Eski Azaya Davetname!:* Partiden Çıkarılanlara veya İhraç Edilenlere Partiye Dönmeleri İçin Davetiye Gönderilecek, Öz Erzincan Gazetesi, 1 Mart 1956, 1.
- MK, *Hürriyet Partisi Şehrimizde Kuruluyor: Parti Genel Kurul Üyesi Tekirdağ Mebusu Sayın İsmail Hakkı Akyüz, Parti Grup İdare Heyet Üyesi Gümüşhane Mebusu*

- Ekrem Ocaklı, Eski Kars ve Gümüşhane Valisi Hadi Uçer Dün Şehrimize Geldiler, Demokrat Erzincan Gazetesi, 23 Ocak 1956, 1.*
- MK, *Yeni Şehir Camisine Yardım, Demokrat Erzincan Gazetesi, 10 Mart 1956, 1.*
- MK, *1956 Yılı Şeker Kampanyası: Erzincan, Erzurum, Elazığ ve Malatya Fabrikaları Hazır Olacak, Öz Erzincan Gazetesi, 22 Mart 1956, 1.*
- MK, *D.P. Müfettişlikleri, Kazankaya Gazetesi, 2 Nisan 1956, 1.*
- MK, *Eski Erzincan Şehir Yerinde Tohum Islah İstasyonu ve Deneme Tarlası Kuruluyor: Bu İşin Müteşebbisi Sayın Valimizi Tebrik Ederiz, ÖzDemokrat Gazetesi, 20 Nisan 1956, 1.*
- MK, *Bu Sene Erzincan'da Geniş Ölçüde Pancar Ekimi Yapılıyor, Kazankaya Gazetesi, 2 Mayıs 1956, 1.*
- MK, *Başvekilimiz ve Parti Başkanımız Sayın A. Menderes'in Erzincanlılara Yakın Alakası: İnkişaf Sahasına Dahil Muvakkat Şehirde Oturan Vatandaşlara Derhal Tapu Verilmesi İçin Vilayetle Temasa Geçilmesini Başvekilimiz Devlet Vekilliğine Bildirdiler, ÖzDemokrat Gazetesi, 17 Haziran 1956, 1.*
- MK, *Kıymetli Vali ve Mebuslarımızın Kemaliyedeki Tetikleri, Kazankaya Gazetesi, 13 Temmuz 1956, 1.*
- MK, *Devlet Vekili ve M.M. V. Sayın Şemi Ergin Şehrimize Teşrif Ettiler, Öz Erzincan Gazetesi, 13 Temmuz 1956, 1.*
- MK, *Devlet Vekili ve M.M. V. Sayın Şemi Ergin'in Şehrimizdeki Tetkikleri, Öz Erzincan Gazetesi, 14 Temmuz 1956, 1.*
- MK, *İlk Tedrisat Davamızın Esası: Sayın Valimiz Süleyman Onurun Himmetiyle Bu Sene Çifte Tedrisat Yapılmayacak, ÖzDemokrat Gazetesi, 2 Ağustos 1956, 1.*
- MK, *15 Şeker Fabrikası İmalata Başlıyor: Bu Sene Fabrikaların 2 Milyon Tondan Fazla Pancar İşleyerek 370 Bin Ton Şeker İmal Edecekleri Tahmin Ediliyor, Öz Erzincan Gazetesi, 27 Ağustos 1956, 1.*
- MK, *Erzincanı Kalkındırma Yapı Kooperatifine 200 Bin Li. Tahsis Edildi, Kazankaya Gazetesi, 13 Eylül 1956, 1.*
- MK, *Mebuslarımızdan T.Şenocak ve Rahmi Sanalan Şehrimizde, Kazankaya Gazetesi, 22 Eylül 1956, 1.*
- MK, *Mebusumuz Veysel Varol Şehrimize Geldi, Kazankaya Gazetesi, 26 Eylül 1956, 1.*
- MK, *Mebusumuz Sadık Perinçek Şehrimizde, Kazankaya Gazetesi, 1 Ekim 1956, 2.*
- MK, *Kıymetli Misafirimiz Sayın Reisicumhurumuz Celal Bayar ile Başvekil Adnan Menderes'in Erzincana Teşrifleri Sevinçli Bir Bayram Havası Yarattı, ÖzDemokrat Gazetesi, 1 Ekim 1956, 1.*
- MK, *Şeker Fabrikasının Açılış Münasebetiyle Dün Büyük Merasim Yapıldı: Sayın Reisicumhur, Başvekil, İşletmeler Vekili, Devlet Vekili, Münakalat, Adliye Vekilleri, Mebuslar ve Maiyeti Erkanı Şehrimize Gelerek Merasimde Hazır Bulundular, Kazankaya Gazetesi, 1 Ekim 1956, 1.*
- MK, *Şeker Fabrikamız İşletmeye Açıldı, Öz Erzincan Gazetesi, 1 Ekim 1956, 1.*
- MK, *Şeker Fabrikasının Açılış Günü: Sayın Mebusumuz M. Rahmi Sanalan'ın Yaptığı Konuşma, Kazankaya Gazetesi, 2 Ekim 1956, 1.*

- MK, *Kalkınma Faaliyeti: Şehrin Sınai İktisadi ve Kültürel Hayatına Topyekün Tesir Edecek ve Milyonlara Mal Olacak Bir İmar Programı Tatbik Ediliyor*, Öz Erzincan Gazetesi, 4 Ekim 1956, 1-2.
- MK, *Demokrat Parti Bölgemiz Müfettişleri Dünkü Erzurum dan Gelen Doğu Ekspresiyle Şehrimize Teşrif Etiler*, Öz Erzincan Gazetesi, 10 Ekim 1956, 1.
- MK, *Erzincan Şeker Fabrikası Bu Seneki Kampanyasını Kapadı*, Öz Erzincan Gazetesi, 5 Kasım 1956, 1.
- MK, *Sayın Valimiz Dünkü Ekspresle Geldi*, Kazankaya Gazetesi, 8 Ocak 1957, 1.
- MK, *Şeker Sanayiindeki Büyük İnkişaf Şeker Pancarı İstihsalatımız İki Milyon Tonu Buldu*, Öz Erzincan Gazetesi, 7 Şubat 1957, 1.
- MK, *Kıymetli Valimiz Kazım Atakul Matbaamızı Ziyaret Etti*, Öz Erzincan Gazetesi, 7 Şubat 1957, 1.
- MK, *Şehrimiz C.H.P. İl Kongresi Yapıldı*, Öz Erzincan Gazetesi, 11 Haziran 1957, 1.
- MK, *Mebuslarımızdan Rahmi Sanalan ve Veysel Varol Geldiler*, Kazankaya Gazetesi, 27 Temmuz 1957, 1.
- MK, *Vali ve Mebusların Tetkikleri*, Kazankaya Gazetesi, 22 Temmuz 1957, 1.
- MK, *S. Valimiz, Mebuslarımız ve Daire Müdürlerinin Kemaliye'deki Tetkikleri*, Kazankaya Gazetesi, 17 Ağustos 1957, 1.
- MK, *Bölgemiz D.P. Müfettişi Geldi*, Kazankaya Gazetesi, 19 Ağustos 1957, 1.
- MK, *D.P. İlçe Kongresi Yarın Yeni Sinemada Yapılıyor*, Kazankaya Gazetesi, 28 Ağustos 1957, 1.
- MK, *D.P. Merkez İlçe Kongresi Yapıldı*, Kazankaya Gazetesi, 30 Ağustos 1957, 1-3.
- MK, *D.P. Merkez Kaza Kongresi Yapıldı*, Öz Erzincan Gazetesi, 30 Ağustos 1957, 2.
- MK, *Demirciler Derneğinin Yıllık Kongresi Yapıldı*, Öz Erzincan Gazetesi, 2 Eylül 1957, 1.
- MK, *Şehrimizde Dokuma Fabrikası Kuruluyor*, Öz Erzincan Gazetesi, 21 Eylül 1957, 1.
- MK, *Sayın Mustafa Zeren ve Rifkı Salim Burçak Şehrimizde*, Kazankaya Gazetesi, 30 Eylül 1957, 1.
- MK, *Demokrat P. İl İdare Heyeti Feshedildi*, Öz Erzincan Gazetesi, 1 Ekim 1957, 1.
- MK, *Vilayet D.P. İl İ. Kurulu Seçim "Çalışmaları" Hızlandı*, Öz Erzincan Gazetesi, 7 Ekim 1957, 1.
- MK, *Şehrimiz Kurtuluş İlkokul Binası Hizmete Girdi*, Kazankaya Gazetesi, 4 Ekim 1957, 1.
- MK, *Halk Bankası Dün Saat 14.30 da Merasimle Açıldı*, Kazankaya Gazetesi, 12 Ekim 1957, 1.
- MK, *Seçimle İlgili Çalışmalar Başladı: Vekaletler Rakamlara Müstenit Raporlar Hazırlıyor*, Öz Erzincan Gazetesi, 16 Ağustos 1957, 1.
- MK, *B.M.M. Seçimlere Girmek Üzere Kendini Feshetti*, Kazankaya Gazetesi, 12 Eylül 1957, 1.
- MK, *Milletvekili Seçimi Kanununda Yapılan Son Değişiklikler*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 18 Eylül 1957, 1.

- MK, *Milletvekilliği Aday Yoklaması 15 Eylülde Başlıyor*, Öz Erzincan Gazetesi, 4 Eylül 1957, 1.
- MK, *Vilayetlerin Seçecekleri Mebus Sayısı Belli Oldu*, Öz Erzincan Gazetesi, 27 Eylül 1957, 1.
- MK, *D.P. Yoklamaları, Reisicumhurumuz Celal Bayar Bursadan, B.M.M. Reisi Refik Koraltan Mersinden, Başvekilimiz Adnan Menderes Aydından İttifakla Kazandılar*, Öz Erzincan Gazetesi, 5 Ekim 1957, 1.
- MK, *Menderesin Gezisi*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 9 Ekim 1957, 1.
- MK, *Balıkesir Mebusu Sıtkı Yırcalı'nın Erzurumdaki Konuşması*, Öz Erzincan Gazetesi, 15 Ekim 1957, 1.
- MK, *Mebuslar Seçim Bölgelerine Geldiler*, Kazankaya Gazetesi, 23 Eylül 1957, 1.
- MK, *Belediye Reis Vekilliğine Tayin Yapıldı*, Kazankaya Gazetesi, 19 Eylül 1957, 1.
- MK, *D.P. Adaylıkları İçin Müracaatlar*, Kazankaya Gazetesi, 20 Eylül 1957, 1.
- MK, *Demokrat Partiye Adaylık İçin Müracaat Edenler*, Kazankaya Gazetesi, 23 Eylül 1957, 1.
- MK, *İl Seçim Kurulu Teşekkül Etti*, Öz Erzincan Gazetesi, 24 Eylül 1957, 1-2.
- MK, *Sayın Erzincanlılara Müjde: Erzincan Altı Millet Vekiline Kavuşuyor*, Öz Erzincan Gazetesi, 26 Eylül 1957, 1.
- MK, *Seçmen Kütüklerine İtiraz Hakkı Bugün Bitiyor*, Öz Erzincan Gazetesi, 28 Eylül 1957, 1.
- MK, *D.P. İktidarının Parolası Fiiliyattır: Yedi Senede Vatandaş Hizmetine Konulan Eserlerden Bir Kaçı*, Kazankaya Gazetesi, 28 Eylül 1957, 1.
- MK, *Seçime Girerken*, Kazankaya Gazetesi, 9 Eylül 1957, 1.
- MK, *C.H.P. den Kütle Halinde İstifalar*, Kazankaya Gazetesi, 30 Eylül 1957, 1.
- MK, *Demokrat P. Aday Yoklamasını Dün Bütün Yurtta Yaptı*, Öz Erzincan Gazetesi, 4 Ekim 1957, 1.
- MK, *Vilayetimiz D.P. Mebus Adayları Belli Oldu: V. Varol T. Şenocak Aday Gösterilmedi*, Öz Erzincan Gazetesi, 8 Ekim 1957, 1.
- MK, *Dün Yapılan C.H.P. Yoklamasında Kazanan Adaylar*, Demokrat Erzincan Gazetesi, 30 Eylül 1957, 1.
- MK, *Şemsettin Günaltay, Yoklamada Kazanan Adaylarla Listeye Giremeyeceğini Bir Kere Daha İspat Etti*, Öz Erzincan Gazetesi, 7 Ekim 1957, 1.
- MK, *İl seçim Kurulu Seçime Ait İşlerini Dün Bitirdi*, Öz Erzincan Gazetesi, 31 Ekim 1957, 1.
- MK, *Adayların Köylerde Temasları*, Kazankaya Gazetesi, 11 Ekim 1957, 1.
- MK, *D.P. Adayları Gezilerine Devam Ediyor*, Kazankaya Gazetesi, 18 Ekim 1957, 1.
- MK, *Miting*, Kazankaya Gazetesi, 21 Ekim 1957, 1.
- MK, *D.P. Dün Saat 11.30 da Eski Buğday Meydanında Büyük Bir Miting Yaptı: Adaylardan M. Yavuz, R. Sanalan, F. Baysoy, N. Poyrazoğlu Konuştular*, Öz Erzincan Gazetesi, 22 Ekim 1957, 1-2.
- MK, *Demokrat Parti Kahir Bir Ekseriyetle Gene Başta*, Öz Erzincan Gazetesi, 1 Kasım 1957, 1.

- MK, *Sayın Celal Bayar İttifakla Reiscumhur Seçildiler*, Öz Erzincan Gazetesi, 2 Kasım 1957, 1.
- MK, *Yeni Büyük M. Meclisinin Tarihi Toplantısında: Meclis Reisi Koraltan'ın Konuşması*, Öz Erzincan Gazetesi, 5 Kasım 1957, 1.
- MK, *Yeni Hükümeti Adnan Menderes Kuruyor*, Öz Erzincan Gazetesi, 5 Kasım 1957
- MK, *Beşinci Adnan Menderes Kabinesi Dün Resmen İlan Edildi*, Öz Erzincan Gazetesi, 26 Kasım 1957
- MK, *İl Seçim Kurulu, Seçime Ait İşlerini Bitirdi*, Öz Erzincan Gazetesi, 30 Ekim 1957, 1.
- MK, *İl seçim Kurulu Seçime Ait İşlerini Dün Bitirdi*, Öz Erzincan Gazetesi, 31 Ekim 1957,1.
- MK, *Kıymetli Hemşehrimiz Sadık Perinçek ve Rahmi Sanalan*, Kazanakaya Gazetesi, 2 Kasım 1957, 1.
- MK. *Hürriyet Partisinin Vilayetimizdeki Teşkilatı Tamamen İstifa Etti*, Öz Erzincan Gazetesi, 30 Kasım 1957, 1.
- MK, *Refik Kurdoğlu'nun Demokrat Partidenden İhracı Kaldırıldı*, Öz Erzincan Gazetesi, 19 Aralık 1957, 1.
- MK, *Vilayetimiz D.P. Müfettişliğine Getirildiler*, Kazankaya Gazetesi, 3 Şubat 1958, 1.
- MK, *D. Parti Genel İdare Kurulu Azası Konya Mebusu Remzi Birant ile D. Parti Merkez Haysiyet Divanı Başkanı Rize Mebusu Osman Kavrakoğlu Dünkü Doğu Ekspresiyle Şehrimize Teşrif Ettiler*, Kazankaya Gazetesi, 6 Şubat 1958, 1.
- MK, *D.P.nin Yaptığı Salon Toplantısında Sayın Kavrakoğlu ve Birant Birer Konuşma Yaptılar: D.P.lilerden Müteşekkik Büyük Bir Vatandaş Kitlesi Toplantıda Hazır Bulundu*, Kazankaya Gazetesi, 8 Şubat 1958, 1.
- MK, *DP Bölge Müfettişimiz Eski Muğla Mebusu Natık Poyrazoğlu: Dünkü Doğu Ekspresiyle Şehrimize Geldiler*, Öz Erzincan Gazetesi, 15 Şubat 1958, 1.
- MK, *Parti Müfettişimiz Sayın Natık Poyrazoğlu Çalışmalarına Devam Etmektedir*, Öz Erzincan Gazetesi, 27 Şubat 1958, 1.
- MK, *Çalışma Vekili Sayın Hayrettin Erkmen Şehrimizde*, Öz Erzincan Gazetesi, 15 Mart 1958, 1.
- MK, *Erzincan Şehrinin İmarı Mahalle ve Mevki Farkı Gözetilmeksizin Topyekun Bir Halde İmar ve İhyası Hükümetçe Ele Alınmıştır*, Demokrat Ilıç Gazetesi, 14 Nisan 1958, 1.
- MK, *Hiç Bir Hemşerimizin En Ufak Bir Zararı Dahi Olmadan Şehrimiz Bir Bütün Olarak Devlet Yardımı İle İmar Edilecek*, Kazankaya Gazetesi, 9 Nisan 1958, 1.
- MK, *D.P. Müfettişi Poyrazoğlu Şehrimizde*, Kazankaya Gazetesi, 28 Nisan 1958, 1.
- MK, *D.P. Bölgemiz Müfettişi Sayın Natık Poyrazoğlu Dünkü Doğu Ekspresiyle Şehrimize Teşrif Etmiştir*, Öz Erzincan Gazetesi, 28 Nisan 1958, 1.
- MK, *D.P. Müfettişimiz Poyrazoğlu'nun Tetkikleri*, Kazankaya Gazetesi, 9 Mayıs 1958, 1.
- MK, *Vilayetimiz D.Parti İl ve İlçe İdare Heyetleri Yeniden Teşekkül Etti*, Demokrat Ilıç Gazetesi, 12 Mayıs 1958, 1.
- MK, *D.P. Müfettişimiz Kemahta: Fırat Üzerine İki Köprü Yapılması İçin Yaptıkları Tetkik ve Çalışmalar*, Kazankaya Gazetesi, 27 Mayıs 1958, 1.

- MK, *Demokrat Parti İplik Fabrikası Semt Ocağı Dün Kuruldu*, Öz Erzincan Gazetesi, 13 Mayıs 1958, 1.
- MK, *14 Mayıs Zaferinin 8 inci Yıl Dönümü 8 Yıl Evvel Dün Milli İrade Tecelli Etmiş ve Demokrat Partiyi İktidara Getirmiştir*, Öz Erzincan Gazetesi, 15 Mayıs 1958, 1.
- MK, *Parti Müfettişimizin Çayırıldaki Çalışmaları*, Kazankaya Gazetesi, 23 Mayıs 1958, 1.
- MK, *D.P. nin Müspet İcraatları: Parti Teşkilatının Düzenli Çalışmaları Neticesinde Vilayetimiz Muhalefet Partilerinde Çözümler Süratlendi*, Kazankaya Gazetesi, 28 Mayıs 1958, 1.
- MK, *Erzincan Gümüşhane ve Tunceli D.P. Müfettişi Natık Poyrazoğlu Dünkü Doğu Ekspresiyle Ankaraya Müteveccihen Şehrimizden Ayrılmıştır*, Öz Erzincan Gazetesi, 4 Haziran 1958, 1.
- MK, *Erzincan Belediye Meclisinin Mutat Toplantısında: Münhal Bulunan Belediye Reisinin Seçilmesine Karar Alındı*, Demokrat Ilıç Gazetesi, 16 Haziran 1958, 1.
- MK, *Demokrat Parti İktidarının Erzincan'a Yardımları Arttırıldı*, Öz Erzincan Gazetesi, 18 Haziran 1958, 1.
- MK, *Demokrat Parti İl İdare Kurulu: İl İkinci Başkanı Necdet Alptekin'in Başkanlığında Bir Toplantı Yapmışlardır*, Demokrat Ilıç Gazetesi, 23 Haziran 1958, 1.
- MK, *Belediye Reis Seçimi*, Kazankaya Gazetesi, 10 Temmuz 1958, 1.
- MK, *Merakla Beklenen Belediye Reis Seçimi*, Kazankaya Gazetesi, 12 Temmuz 1958, 1.
- MK, *D.P Müfettişimiz Sayın Natık Poyrazoğlu'nun Teşrifleriyle Parti Faaliyetleri Hızlandı*, Kazankaya Gazetesi, 23 Temmuz 1958, 1.
- MK, *Ilıç Kazamızın Demokrat Parti İlçe Kongresi Yapıldı*, Öz Erzincan Gazetesi, 25 Temmuz 1958, 1.
- MK, *Refahiye D.P İlçe Kongresi*, Kazankaya Gazetesi, 26 Temmuz 1958, 1.
- MK, *Demokrat Parti Kemaliye Kaza Kongresi*, Demokrat Ilıç Gazetesi, 18 Ağustos 1958, 1.
- MK, *Parti Müfettişimiz Sayın Natık Poyrazoğlu Dün D.P Merkezinde Yapmış Olduğu Basın Toplantısında Vilayetimizde Yapılacak İş ve Hizmetler Hakkında Gazetelere Beyanat Verdi*, Kazankaya Gazetesi, 24 Temmuz 1958, 1-2-3.
- MK, *Vilayetimiz Veteriner Müdürlüğüne Hikmet Güven Tayin Edilmiştir*, Öz Erzincan Gazetesi, 1 Ağustos 1958, 1.
- MK, *Sadık Perinçek Yeni Vazifesine Başladı*, Demokrat Ilıç Gazetesi, 25 Ağustos 1958, 1.
- MK, *Başbakanımızın Kazandığı Zafer: Economist Mecmuası, 'Türkiye İçin Büyük Kazançlar' Başlığı İle Dikkate Şayan Bir Yazı Neşretti*, Öz Erzincan Gazetesi, 4 Ağustos 1958, 1.
- MK, *Maarif Vekilimiz Erzincan'a Geldi*, Demokrat Ilıç Gazetesi, 29 Eylül 1958, 1.
- MK, *Dahiliye Vekilimiz Sayın Dr. Namık Gedik Vilayetimize Teşriflerinde Onbinlerce Vatandaş Karşılayarak 16 Kurban Kesilmiştir*, Demokrat Ilıç Gazetesi, 13 Ekim 1958, 1.
- MK, *D.P. Vilayet Kongresi Yapıldı*, Demokrat Ilıç Gazetesi, 13 Ekim 1958, 1-2.
- MK, *Erzincan Vilayet Demokrat Parti Kongresi*, Demokrat Ilıç Gazetesi, 20 Ekim 1958, 1.

- MK, *Kemaliye Belediye Meclis Üyelerinden 15'i DP. den İstifa Ettiler*, Kazankaya Gazetesi, 26 Kasım 1958, 1.
- MK, *Kazamız İstasyon Mevkiinin İmar Planı Tasdik Edildi: Başvekil ve İmar Vekiline Çekilen Telgraflar*, Demokrat Ilıç Gazetesi, 1 Ocak 1959, 1.
- MK, *Belediye Reisi Seçimi Yapıldı: Reislığe İttifakla Refik Kurdoğlu Seçildi*, Fırat Gazetesi, 7 Şubat 1959, 1.
- MK, *Erzincan Mebusu Hüseyin Şahinin C.H.P. 'den İstifa Etti*, Demokrat Ilıç Gazetesi, 23 Mart 1959,1.
- MK, *D.P. Erzincan Mebusu Hüseyin Şahinin C.H.P. Mensuplarına Cevabı*, Demokrat Ilıç Gazetesi, 30 Mart 1959, 1.
- MK, *Erzincan DP Gençlik Teşkilatı Toplantısı Yapıldı*, Fırat Gazetesi, 4 Nisan 1959, 1.
- MK, *C.H.P. İl Başkanları Toplanıyor: İnönünün Ziyafetinde 30 Mayıs'ta Ankara'da Yapılacak Olan Toplantı Üç Gün Sürecektir*, Fırat Gazetesi, 26 Mayıs 1959, 1.
- MK, *D.P Yüksek Haysiyet Divanı Başkanı Sayın Osman Kavrakoğlu ve Arkadaşı Ankaraya Döndüler*, Demokrat Ilıç Gazetesi, 1 Haziran 1959, 1.
- MK, *Mahalli Seçimler Bir Yıl Geri Bırakıldı*, Demokrat Ilıç Gazetesi, 27 Temmuz 1959, 1.
- MK, *Sayın Valimiz Kazamıza Teşrif Ettiler*, Demokrat Ilıç Gazetesi, 3 Ağustos 1959, 1.
- MK, *Kazamız Köylerine İçme Suyu Getiriliyor*, Demokrat Ilıç Gazetesi, 17 Ağustos 1959, 1.
- MK, *Maden İşletilecek*, Demokrat Ilıç Gazetesi, 31 Ağustos 1959, 1.

İTERNET KAYNAKLARI

- “Erzincan İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü”, (Erişim Tarihi 08.04.2022), <https://erzincan.ktb.gov.tr/TR-57382/tarihce.html>
- “T.B.M.M Zabıt Ceredesi”, (Erişim Tarihi 12.04.2022), <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d06/c001/tbmm06001001.pdf>
- “T.B.M.M Zabıt Ceredesi”, (Erişim Tarihi 12.04.2022), <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d07/c001/tbmm07001001.pdf>
- “T.B.M.M Zabıt Ceredesi”, (Erişim Tarihi 12.04.2022), <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d08/c001/tbmm08001001.pdf>
- “T.C. Erzincan Valiliği”, (Erişim Tarihi 13.04.2022), <http://www.erzincan.gov.tr/gorev-yapmis-valiler>
- Tanin Gazetesi, “Belediye Seçim Kanunu Dün Mecliste Kabul Edildi”, 30 Nisan 1946. (Erişim Tarihi 09.01.2022) https://www.gastearsivi.com/gazete/tanin_yeni/1946-04-30/1
- Cumhuriyet Gazetesi, “Mecliste Dünkü Hararetli Tartışmalar”, 1 Haziran 1946. (Erişim Tarihi 09.01.2022) http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/GAZETE/cumhuriyet/cumhuriyet_1946/cumhuriyet_1946_haziran/cumhuriyet_1946_haziran_1.pdf
- Resmi Gazete, “Kanunlar”, 6 Haziran 1946.(Erişim Tarihi 07.01.2022) <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/6326.pdf>
- “21 Temmuz 1946 Milletvekili Genel Seçim Sonuçları”, (Erişim Tarihi 07.01.2022), https://global.tbmm.gov.tr/docs/secim_sonucdari/secim3_tr.pdf
- Yeni Sabah Gazetesi, “Hasan Saka Kabinesi İstifa Etti”, 15 Ocak 1949. (Erişim Tarihi 09.12.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/7524>
- Yeni Sabah Gazetesi, “Kabine Güçlkle Kurulabildi”, 17 Ocak 1949. (Erişim Tarihi 08.01.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/7522>
- Resmi Gazete, “Kanun”, 21 Şubat 1950, (Erişim Tarihi 07.01.2022) <https://resmigazete.gov.tr/arsiv/7438.pdf>
- Zafer Gazetesi, “D. Parti Zafer Yolunda”, 15 Mayıs 1950. (Erişim Tarihi 09.01.2022), <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/4492>
- Akşam Gazetesi, “Seçimleri D. Parti Kazanıyor”, 15 Mayıs 1950. (Erişim Tarihi 09.01.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/14669>
- Akşam Gazetesi, “Yeni Kabine İlk Toplantısını Bugün Yaptı”, 23 Mayıs 1950. (Erişim Tarihi 09.01.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/14677>
- Zafer Gazetesi, “Hükümet Dün İtimat Reyı Aldı”, 3 Haziran 1950. (Erişim Tarihi 10.01.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/4417>
- “Temsilciler Meclisi Tercümeihal Varakası”, (Erişim Tarihi 13.04.2022), https://www5.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d09/HT_618_1_9.pdf

“T.B.M.M. Olumluluk Kağıdı Dönem VIII”, (Erişim Tarihi 14.04.2022),
https://www5.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d08/HT_1386_1_8.pdf

“TBMM Albümü 1920-2010”, (Erişim Tarihi 14.04.2022),
https://www5.tbmm.gov.tr/TBMM_Album/Cilt2/Cilt2.pdf

“T.B.M.M. Olumluluk Kağıdı Dönem IX”, (Erişim Tarihi 15.04.2022),
https://www5.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d09/HT_1670_1_9.pdf

“T.B.M.M. Olumluluk Kağıdı Dönem IX”, (Erişim Tarihi 15.04.2022),
https://www5.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d09/HT_1669_1_9.pdf

Zafer Gazetesi, “61 Vilayette Muhtar Seçimi İlan Edildi”, 1 Eylül 1950. (Erişim Tarihi 10.01.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/4388>

Resmi Gazete, “Bakanlar Kurulu Kararı”, 26.04.1945, (Erişim Tarihi 09.01.2022)
<https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/5991.pdf>

Zafer Gazetesi, “Demokrat Parti Seçimi Kazandı”, 4 Eylül 1950. (Erişim Tarihi 10.01.2022)
<https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/4387>

Akşam Gazetesi, “Adnan Menderes: ‘Halk Partisi Muhalefet Olarak da Tasfiyeye Uğradı’ Diyor”, 4 Eylül 1950. (Erişim Tarihi 10.01.2022)
<https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/14427>

Akşam Gazetesi, “İl Genel Meclisi Seçimlerinin Neticeleri”, 16 Ekim 1950. (Erişim Tarihi 10.01.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/14120>

Zafer Gazetesi, “Demokrat Partinin Yeni Zaferi”, 17 Ekim 1950. (Erişim Tarihi 10.01.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/4347>

Akşam Gazetesi, “Bakanlıkta Seçim Bürosu Lağvedildi”, 17 Ekim 1950. (Erişim Tarihi 10.01.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/14121>

Zafer Gazetesi, “İl Seçimlerinde DP. nin Kahir Zaferi”, 19 Ekim 1950. (Erişim Tarihi 10.01.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/4346>

Zafer Gazetesi, “Erzincan’da Yeni İmar Faaliyeti”, 3 Aralık 1950. (Erişim Tarihi 10.01.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/4331>

Akşam Gazetesi, “Günaltay’ın İstedikleri”, 28 Mayıs 1952. (Erişim Tarihi 10.01.2022)
<https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/20021>

Akşam Gazetesi, “Meclis Dün Seçimlerin Yenilenmesine Karar Verdi”, 13 Mart 1954. (Erişim Tarihi 11.01.2022)
<https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/21819>

Akşam Gazetesi, “Seçimlerde D.P. yi Mağlup Etmek İçin Teşebbüsler”, 14 Mart 1954. (Erişim Tarihi 11.01.2022)
<https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/21820>

Resmi Gazete, “Kanunlar”, 23 Şubat 1954. (Erişim Tarihi 11.01.2022)
<https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/8641.pdf>

Akşam Gazetesi, “Seçim Kanunu Tadilatı Dün Mecliste Kabul Edildi”, 18 Şubat 1954. (Erişim Tarihi 25.03.2022)
<https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/21643>

Akşam Gazetesi, “Millet Partisi Fesholundu”, 28 Ocak 1954. (Erişim Tarihi 29.06.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/21622>

Akşam Gazetesi, “Cumhuriyetçi Millet Partisi Dün Kuruldu”, 11 Şubat 1954. (Erişim Tarihi 29.06.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/21637>

Akşam Gazetesi, “D. Parti Aday Listesi Neşrolundu”, 13 Nisan 1954. (Erişim Tarihi 11.01.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/37760>

Akşam Gazetesi, “İnönü’nün İstanbul’da İlk Seçim Nutku”, 14 Nisan 1954. (Erişim Tarihi 11.01.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/37761>

Akşam Gazetesi, “İnönü Petrol ve Yabancı Sermaye Kanunlarını Şiddetle Tenkid Etti”, 16 Nisan 1954. (Erişim Tarihi 11.01.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/37764>

Akşam Gazetesi, “İnönü Maraş’ta”, 20 Nisan 1954. (Erişim Tarihi 08.06.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/37768>

Akşam Gazetesi, “Menderes Bu Sabah Erzuruma Gitti”, 19 Nisan 1954. (Erişim Tarihi 08.06.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/37767>

Akşam Gazetesi, “Bu Sabahki Son Neticeler”, 03 Mayıs 1954. (Erişim Tarihi 08.06.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/21838>

Akşam Gazetesi, “İlk Hedefimiz Başlanan İşleri Bitirmektir”, 13 Mayıs 1954. (Erişim Tarihi 12.06.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/21847>

Akşam Gazetesi, “Yeni Meclis Dün Toplandı”, 15 Mayıs 1954. (Erişim Tarihi 12.06.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/21849>

Akşam Gazetesi, “Başbakanın Mecliste Okuduğu Program”, 25 Mayıs 1954. (Erişim Tarihi 08.06.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/37731>

Akşam Gazetesi, “Meclis Yeni Kabineye İtimadını Bildirdi”, 27 Mayıs 1954. (Erişim Tarihi 12.06.2022) <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/37749>

“T.B.M.M Tercümeihal Varakası Devre X”, (Erişim Tarihi 13.04.2022), https://www5.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d10/HT_2008_1_10.pdf

“Cumhuriyet Senatosu Üyelerine Mahsus Hal Tercüme Kağıdı”, (Erişim Tarihi 13.04.2022), https://www5.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d10/HT_2008_1_10.pdf

“T.B.M.M Tercümeihal Varakası Devre X”, (Erişim Tarihi 22.04.2022), https://www5.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d10/HT_2007_1_10.pdf

“T.B.M.M Tercümeihal Varakası Devre X”, (Erişim Tarihi 13.06.2022), https://www5.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d10/HT_2009_1_10.pdf, 22.04.2022,2.

“T.B.M.M Tercümeihal Varakası Devre X”, (Erişim Tarihi 13.06.2022), https://www5.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d10/HT_2006_1_10.pdf

Akşam Gazetesi, “Muhtar Seçimlerinde İştirak Nispeti Neden Düşük Oldu?”, 9 Kasım 1954. (Erişim Tarihi 25.01.2022) <https://www.gastearsivi.com/gazete/aksam/1954-11-09/2>

Akşam Gazetesi, “Genel Meclis Seçimlerini Bütün Yurtta Demokratlar Kazandı”, 26 Eylül 1955.(Erişim Tarihi,03.02.2022),
<https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/37827>

Vatan Gazetesi, “CHP Aday Listesinin Tamamı Dün İlan Edildi”, 6 Ekim 1957. (Erişim Tarihi, 13.03.2022)
http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/GAZETE/vatan/vatan_1957/vatan_1957_ekim/vatan_1957_ekim_6.pdf

Vatan Gazetesi, “CHP Rejim İçin Çalışıyor”, 7 Ekim 1957. (Erişim Tarihi, 12.03.2022)
http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/GAZETE/vatan/vatan_1957/vatan_1957_ekim/vatan_1957_ekim_7.pdf

Vatan Gazetesi, “İnönü, ‘İktisadi Buhran Her Eve Girdi’ Dedi”, 19 Ekim 1957. (Erişim Tarihi, 12.03.2022)
http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/GAZETE/vatan/vatan_1957/vatan_1957_ekim/vatan_1957_ekim_19.pdf

Vatan Gazetesi, “CHP. Beyannamesi Neşredildi”,11 Ekim 1957. (Erişim Tarihi 11.03.2022)
http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/GAZETE/vatan/vatan_1957/vatan_1957_ekim/vatan_1957_ekim_11.pdf

Hürriyet Gazetesi, “D.P. Yine Kazandı”, 28 Ekim 1957, (Erişim Tarihi 09.03.2022)
<http://www.uzumbaba.com/belgeseller/tarihi-gazeteler/1955-1960/tarihi-gazeteler-1955-1960.htm>

Vatan Gazetesi, “İnönü, ‘Seçimleri Manen Kazandık’ dedi”, 31 Ekim 1957. (Erişim Tarihi, 14.03.2022)
http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/GAZETE/vatan/vatan_1957/vatan_1957_ekim/vatan_1957_ekim_30.pdf

“1950 - 1977 Yılları Arası Seçim Çevresine Göre Milletvekili Genel Seçimi Sonuçları”, (Erişim Tarihi 08.03.2022),
<https://www.ysk.gov.tr/doc/dosyalar/docs/Milletvekili/1950-1977/Erzincan.pdf>

“T.B.M.M. Olumluluk Kağıdı Dönem VIII”, (Erişim Tarihi 19.04.2022),
https://www5.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d08/HT_1385_1_8.pdf

“T.B.M.M. Tercümeihal Varakası Devre XI”, (Erişim Tarihi 22.04.2022),
https://www5.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d11/HT_2297_1_11.pdf

“T.B.M.M. Tercümeihal Varakası Devre XI”, (Erişim Tarihi 22.04.2022),
https://www5.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d11/HT_2298_1_11.pdf,

“T.B.M.M. Tercümeihal Varakası Devre IX”, (Erişim Tarihi 19.04.2022),
https://www5.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d11/HT_2299_1_11.pdf,

“T.B.M.M. Tercümeihal Varakası Devre IX”, (Erişim Tarihi 19.04.2022),
https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d11/HT_2300_1_11.pdf

“T.B.M.M. Tercümeihal Varakası Devre IX”, (Erişim Tarihi 19.04.2022),
https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d11/HT_2301_1_11.pdf

Tolga Ersoy, “Muvazaa Partiler: Bir Demokrasi Geleneği”, (Erişim Tarihi 30.11.2022),
<https://www.muharrembalci.com/kitaplika/94.pdf>

Cumhuriyet Gazetesi, “Gazi Hazretlerinin Cevabı”, 12 Ağustos 1930. (Erişim Tarihi 29.11.2022)

[http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/GAZETE/cumhuriyet/cumhuriyet_1930/cumhuriyet_1930_agustos/cumhuriyet_1930_agustos_12 .pdf](http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/GAZETE/cumhuriyet/cumhuriyet_1930/cumhuriyet_1930_agustos/cumhuriyet_1930_agustos_12.pdf)

ARŞİVLER

Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi (Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi)
Milli Kütüphane
TBMM Arşivi
Ankara Üniversitesi Akademik Arşiv Sistemi
İstanbul Üniversitesi Gazeteden Tarihe Bakış Projesi Arşivi

ULUSAL GAZETELER

Akşam Gazetesi
Cumhuriyet Gazetesi
Tanin Gazetesi
Yeni Sabah Gazetesi
Zafer Gazetesi

YEREL GAZETELER

Demokrat Erzincan Gazetesi
Demokrat Ilıç Gazetesi
Halkın Sesi Gazetesi
Fırat Gazetesi
Kazankaya Gazetesi
Öz Erzincan Gazetesi
ÖzDemokrat Gazetesi
Yeni Erzincan Gazetesi

RESMİ GAZETE

EKLER

EK-1.Arşiv Belgesi

C.H.P. İL İDARE KURULU BAŞKANLIĞI SAYI II2- 804	DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ CUMHURİYET ARŞİVİ	ERZİNCAN 29/8/950
---	---	----------------------

C.H.P. ARŞİVİ -4 IX 1950 3482	C.H.P. Yüksek genel sekreterliğine Ankara
-------------------------------------	--

25/8/950.gün ve GS. 3295. sayılı emirleriniz karşılığıdır.

1- Muhtar ve intiyar heyetleri seçiminde demokrat parti köylerde yaptıkları propogandalarla artık hukümet demokrat partinin elindedir halk partısından seçilecek muhtarları vali tasdik etmeyecektir ve demokratlar az rey alsalar bile yine onlar muhtar olacaklardır bu propogandalarına karşılık biz halk partililerde mukabi propoganda yaparak memlekette kanun hakim olduğunu ekseriyeti kim kazanırsa onun muhtar olacağını ve ekseriyeti kazananların tasdikini biz temin edecekimizi bildirmek suretiyle vilayetimizde yüzde seksan müteccaviz köyde seçimi partimiz kazanmıştır. bazı köylerde demokratlar kazanamayacaklarını anlayınca baskı yapmak ve seçime ihsat karıştırmak suretiyle kendi hesaplarına seçimi temine çalışmışlardır. Bunlar hakkında da il seçim komisyonuna esbabı mucibeleriyle müracaat edilmiştir. netice beklenmektedir.

2- Bundan 25.gün evvel vilayetimiz valiliğine tayin edilen Ekrem avşaroğlu vilayetimize gelerek işe başladığında demokrat parti başkanı Turgut nalıoğlu kaymakam, Nahiye müdürü ve bazı memurların vazifelerinden uzaklaştırılması hakkında bir liste vermiş ve bunlar milletvekili seçiminde halk parisi taraftarlığını yapmışlardır. Bunların hemen kaldırılmasını istemiştir. Sayın Ekrem avşaroğlu aklı başında tecrübe görmüş, bilgili ve kanunginas bir vali idi demokrat parti mensuplarının arzularını hemen yerine getirmediği için on gün evvel Ankarada zirai donatım kombineleri üyeliğine tayin edilen demokrat parti başkanı Turgut nalıoğlu Ankaraya gider gitmez evvelce buraya gelen Sivas demokrat mebusları ilede birleşerek başbakana Erzincana gönderilen Vali Ekrem Avşaroğlunun kendi arzularını hemen yerine getirmediğinden bahsederek kaldırılmasını ve yerine gerek kısmi seçimlerde gerekse 1946. ve 1950. umumî seçimlerde demokrat parti adına adaylığını koyupta kazanamayan emekli general Sait balıoğlunun Erzincan valiliğine tayinini istemişler ve bu tayin işi 24.saat zarfında tekâmül ettirilerek yola çıkarılmış ve 28/8/950 pazartesi gününde vilayeti-mize gelerek işe bağlamıştır. Hiç bir hareketi makul olmayan ve bütün hareketleri anormal bulunan bu zat vilayetimizde tam tedhiş ve istispaadını göstereceğini şüphemiz yoktur.

Muhtar seçiminde olduğu gibi şunumuzda yapılacak belediye ve genel meclis seçimlerinde de çok kuvvetli idik Vilayet kadrosunu altını üstüne haran çevirmesi beklenmektedir bu hal halk üzerinde ve bilhassa köylerimiz üzerinde yapılacak baskı çok müessir olacaktır. Bu suretle seçimleri aleyhimize çevirmek endişesi içine bulunmaktayız.

Valilikten vâlkiye mürettefligine endirilen Ekrem avşaroğlunun müdafaası alınmadan ve kendisinden bir şey sorulmadan geçenlerde ilimize gelen Hava vilosundan atılan beyannamelerde göya ilgi göstermediği ileri sürülmektedirki işde bu sudan sebep ve bahanece başka bir şey değildir

İLAN ŞARTLARI:

Bilumum İlanların
beher santiminden
75 kuruş alınır.

Sayısı (4) kuruş.
Yıllık aboneli (2) liradır.

Yıl: 9

(İl Gazetesi — Perşembe günleri çıkar.)

Sayı: 417

YENİ ERZİNCAN

İDARE YERİ
ERZİNCAN İL MATBAASI
TRABZON CADDESİ

21 - EYLÜL
PERŞEMBE
1950

Kurban bayramı ve kurban davileri

Kurban kesen her vatan-
daşın, kurban derisi veya
yünü üzerinde bir lâhza da
hi düşünmediğini hepimiz
biliriz.

Bayramda kurban deri-
lerini Türk Hava Kurumun-
dan başka bir yere verme-
yerek türk havacılığına ba-
gışlamakla, üç milli yardım
cemiyetine, yani (Türk Ha-
va Kurumuna, Kızıl Ay'a,
Çocuk Enjermene Kurumuna)
her yıl bir milyon liraya çok
yakın, yani 900 bin lira sağ-
lamak mümkündür.

Herkes Hacc'a gidemez.
fakat kurban derisini
bedel etmeden büyük bir
sevap işleyebiliriz.
" Damla, damla göl olur "

D P İl merkezinde önemli bir toplantı

15 ekim 950 Pazar günü
yapılacak İl Genel meclisi
üyelerinin seçimi hazırlıkla-
rına girdiden başlamıştır.
Merkez köy ve mahallele-
rinden gelen yüz kadar ocak
delegelerinin iştirakiyle 18
Eylül 950 Pazartesi günü
Parti İl merkezinde, umumî
meclis kararlarının tesbiti
için önemli bir toplantı ya-
pılmıştır.

Bu toplantıda yapılan
yoklama neticesinde, İl ge-
nel meclisi üyeliğine gö-
sterilen 18 kişiden 8 kişi se-
çilmiştir. Bunların dördü asil
dördü de vekil üye olacak-
lardır.

Seçilenlerin aldıkları oy
miktarına göre sıralanması
şu şekildedir.

- 1 — Eyup Bezirci
- 2 — Kemal Erdoğan
- 3 — Ali Kargı
- 4 — Nevzat Çetindağ
- 5 — Hüseyin Tiryaki
- 6 — Ahmet Demirel
- 7 — Halilü'l-Ersavaş
- 8 — Behattin Özsoy

Yeni Belediye Başkanımız Nusret Bayındır'la bir mülakat

Halkımızın bazı dilekleri
hakkında malûmat almak ve
okuyucularımıza bildirmek
üzere kendisi ile temas eden
muhabirimizin sorularına,
Sayın Belediye Başkanımı-
nın cevaplarını aynen sunu-
yoruz:

1 — Pavyonların dağı-
tılmasında bazı aksaklıklar
olduğu söyleniyor, bu husus-
ta bizi tenvir edermisiniz?

— Evet! Pavyonların ilk
tevdiiinde bazı yanlışlıklar
olmuştur. Bu yanlışlıkların
tashihi için eski Erzincan
iyi bilen zevatten mürekkep
bir komisyon (Bilirkisi) ola-
rak teşkil edilmiştir. Bu ko-
misyon hakiki ihtiyaç sahi-
plerini tesbit edecektir.

Noksan kalan pavyonlar
için de merkezden yardım
teminine çalışılacaktır.

2 — Elektrik işlerinde
Belediyece bazı müşkülâta
uğranıldığı bu arada konu-
şulmaktadır. Ne zaman bol
ve tatmin edici bir ışıga ka-
vuşabileceğiz?

— Üçüncü elektrik mo-
törü kurulmuştur. Fakat za-
manında direk ve tel tedarik
edilmediğinden, hemen tev-
ziat yapılmasında güçlük-
lerle karşılaşmıştır. Bu hu-
susta Orman Genel İd. İd.
güne müracaat edilmiş ise
de kâfi miktarda direk bu-
lunmadığı anlaşılmıştır. Di-
rek temin edilir edilmez ih-
tiyâc sahiplerine ışıık veri-
lecektir.

3 — Teahhüde bağlanmış
olan şebir içme suyu ne za-
mana kadar ikmal edilmiş
olacaktır?

— Bu üçüncü sorunuzun
cevabı doğrudan doğruya
(Su İşleri) ne aittir. Oradan
sormanız yerinde olur.

Yeni Erzincan — Bu ha-

susta ilgili daireden malû-
mat alarak gelecek sayıla-
rımızda okuyucularımızı ten-
vir edeceğiz.

4 — Muvakkat şehrin
geleceği hakkındaki düşün-
celeriniz nedir?

Muvakkat şehrin hâli ka-
zır plânı çıkarılmıştır. Kat'î
imar plânı hazırlanmak üze-
redir. Bu iş biter bitmez is-
tikhak sahiplerine arsaları
kur'a ile tevzi edilecektir.

Bundan başka, ilk plânda
şebze hâli ve pazar yerleri
yeni şehirdeki yerlerine nakl-
edilecektir. Bu suretle mu-
vakkat şehrin yeni şebze
istikaline başlanacaktır. Bu
meyanda dükkân arsaları
nın da yakında tevziatına
başlanacaktır.

Bu bakımdan sayın hal-
kımızın bugünkü muvakkat
şehirde yerleşmek üzere
bina veya dükkân yapmak,
yahut alım satım yapmak
hususunda teessü ile hareket
etmeleri kendi menfaatları
icabıdır.

En büyük dertlerimizden
birisi de şehrin kanalizasyon
ışdır. Devlet merkezinden
şehrimizin her hususta ihtiyâ-
sı için maddi yardımlar tale-
binde bulunacak ve bu suret-
le Erzincan'ın imarına çalış-
cağız.

Yeni Erzincan, Sayın
hemşehrilerinin ve okuyu-
cularının kurban bayramı-
nı kutlar, Sıhhatle yaşa-
malarını ve mes'ut olma-
larını diler.

Türkiye'nin ilk kadın belediye başkanı

Mersin D. P. İl Şehir me-
clisi üyeleri, gizli oyla ve itti-
fakla Bn. Müfide İhan'ı be-
lediye seçmişlerdir.

Türkiye'nin ilk kadın be-
lediye başkanı olan Bn. mü-
fide İhan her taraftan teb-
rik edilmektedir. Birde teh-
rik eder, başgılar dileriz.

Erzincan İl daimî Kom. başkanlığından

1 — Yenışehir Atatürk
mahallesinde özel idareye
ait yedi evin 18.9.950 tari-
hindeki ihalesinde sürülen
peyler layıkı had görülmü-
ş olduğundan 20.9.950 gününden
itibaren bir ay müddetle pa-
zarlığa çıkarılmıştır.

2 — İhale 20.10.950 cu-
ma günü saat 10 da hükû-
met bousuğında daimî komis-
yon tarafından yapılacaktır.

3 — İsteklilerin mezkûr
gün ve saatla ihaleye gelme-
leri ilân olunur. 461

Erzincan Sa. Al. Ko. Baka. lığından

Cinsi	Miktarı	Fiatı	Tutarı
Nakliye	4700 liralık	60 Kr.	Bir tonu kır kilometraye

1 — Cins ve miktarı yukarda yazılı ihtiyâc açık eksiltilme
usulu ile tağitirılacaktır.

2 — Eksiltme ve ihalesi 6 10 950 Cuma günü saat 15 de
Erzincan satınalma komisyonunda yapılacaktır.

3 — Muvakkat teminat muhammen bedelin yüzde 7,5
dur. Kati teminat ise ihale bedelinin yüzde 15 idir.

4 — Vaaif ve şartlar ise hergân komisyonda görülebilir.

5 — İsteklilerin muayyen gün ve saatla teminatlarıyla
ve diğer evraklarıyla birlikte komisyonda bulunmaları
ilân olunur. 460 2—1

[illegible]

Sahibi
Hüseyin Tiryaki
Yazılarının Fiklen idaresi Elen
Refik Kurdoğlu

Öz Erzincan

Devlet Nüshası

Yıl : 2 Sayı : 319

GÜNLÜK SİYASİ GAZETE

Fiyatı 5 Kurus

4-Mayıs-1954 Salı

Şehrimizde seçim neticeleri belli oldu

Demokrat Parti Adayları seçimi kahir bir ekseriyetle kazandı

Mebuslarımızdan
Sayın Tefik Şenocak

Maden işleri- miz yoluna girişiyor

Balıkesir; (TAH) Sümer bankın buradaki şubasını İşletmeler Vekili Sıtkı Yırcalı tarafından merasimle açılmıştır.

Bankanın kurdulmasını keşen Vekil, ezcümle şöyle demiştir: Sümerbank sanayi hayatımızda Halk ihtiyaçları için olduğu kadar ağır demir sanayii ve kâğıt fabrikaları sahasındaki faaliyetleri ile memlekette çok büyük hizmetler yapmış ve yapmaktadır.

Daha sonra sözlerine devam eden Vekil, Amerikanın dış iktisadi münasebetler idaresiyle eibirliği

Mebuslarımızdan
Sayın Rahmi Sanalan

Şehrimizde seçimin neticesi belli olmuştur. Partimiz adaylarında Tefik Şenocak, Rahmi Sanalan, Sadık Perinçek, Veysel Varol ka-

Mebuslarımızdan
Sayın Sadık Perinçek

hir bir ekseriyetle seçimi kazanmışlardır. Yeni seçilen Mebuslarımızı tebrik eder başarılar dileriz.

Mebuslarımızdan
Sayın Veysel Varol

150 ton kalay ın döviz tah- sisi

Ankara, (TAH) Mart 1954 ayı içerisinde ihalesi yapılan 150 ton kalaya ait döviz tahsisi çıkmıştır.

Ancak, bu malların memleketimize ithali bir zaman meselesi olduğundan piyasalarda bir buhrandan endişe edilmektedir. bu arada kalay fiatlarının bir miktar arttığı müşahade edilmiştir.

leri, makine iğneleri, yağ ve kuru piller, Prafin, Vazalin, Vernik ve boyalar, Sudkostik ve her türlü kimyevi maddeler ve züccaciye posrelen yer almaktadır.

İktisat ve Ticaret Vekâletinden bildirilmiştir.

Romanyadan ithalatımız

yaparak Etibank önümüzdeki aylar içinde 20 milyon liralık bir yeni krediyi maden işleriyle çalışan iş erbabının hizmetinde kullanmak imkânını gerçekleştirecektir.

Madencilerimiz emrinde kullanılacak olan bu 20 milyon liralık kredinin daha büyük ölçüde tesisine karar verdiğimiz bir modern kredi müessesesinin hayırlı bir başlangıcı olacağına emin bulunmaktayım.

Ankara, (TAH) Romanya ile Memleketimiz arasında 5-4-954 tarihinde imzalanan Ticaret ve ödeme anlaşmaları geçince, mezkûr memleketten ithal edilecek maddeler için takriben 15.000.000 liralık bir tahsis yapılmış ve bu husus takî keyfiyet T. C. Merkez Bankasına bildirilmiştir.

İthal edilecek maddeler arasında 60.000 metre mirkâbı kereste, muhtelif einskâğıtlar, Çimentolar, 1.200.000 lira kıymetinde: pence-re camı, kalorifer radyotör-

İzmir ve Genel Müdürlük Muhurhan Yayınevi İzmir ve Genel Müdürlük D. Erkinler, Muhurhan Sarıca 30, 1. kat, 10.10 İzmir ve Genel Müdürlük Sarıca 30, 1. kat, 10.10 İzmir ve Genel Müdürlük Sarıca 30, 1. kat, 10.10 İzmir ve Genel Müdürlük Sarıca 30, 1. kat, 10.10	Cuma 22 EYLÜL 1935 Y. 1 SAYI: 131 Faaliyet Kuruluşu	ÖZDEMOKRAT Genel Müdürlük
---	--	--

Telefon: 42 Erzurum'da çıkar Günlük Hıyası Gazete

Kızılay Genel Başkanvekili Sayın Şemi Erkinle Umum Müdürü Sayın Fikri Akurgal Desinetör Sayın Süreyya Karşlıoğlu şehrimize şeref verdiler

Kıymetli misafirlerimizi muhterem valimiz Süleyman Onur Belediye ve Parti ikinci Reisimiz Hüsamettin Atabeyli galabalık bir halk kitlesi Kemahta karşıladılar

Kemahta tetkiklerde bulunan heyet akşam üzeri şehrimize Geleceklerdir

Kızılay Şehrimizde Modern bir Doğum evi yeni bir kızılây mahallesi ve Heylan dan zarar gören vatandaşlara yardımlarda bulunacak

Muhterem misafirlerimize hoş geldiniz deriz

Zabita Haberleri

Darp

21/9/35 Günü Erzurum'da bulunan muhterem misafirlerimize şeref verdiler. 21/9/35 Günü Erzurum'da bulunan muhterem misafirlerimize şeref verdiler. 21/9/35 Günü Erzurum'da bulunan muhterem misafirlerimize şeref verdiler.

Hırsızlık

21/9/35 Günü Erzurum'da bulunan muhterem misafirlerimize şeref verdiler. 21/9/35 Günü Erzurum'da bulunan muhterem misafirlerimize şeref verdiler. 21/9/35 Günü Erzurum'da bulunan muhterem misafirlerimize şeref verdiler.

Süleyman Onur

Kızılay Genel Başkanvekili Sayın Şemi Erkinle Umum Müdürü Sayın Fikri Akurgal Desinetör Sayın Süreyya Karşlıoğlu şehrimize şeref verdiler.

Hüsamettin Atabeyli

Belediye Başkanı Sayın Süreyya Karşlıoğlu şehrimize şeref verdiler.

Bagımsızlar
Sadullah Erim

Sahibi ve Neşriyatı fiilen
idare Eden Neşriyat Mü-
dürü Sadullah ERİM

Gönderilen yazılar meş-
redilsin veya edilmemesin
ilade edilmez

Devlet Neşriyatı

Demokrat

ERZİNCAN

Günlük siyasi gazete

Yılı 3 Fiyatı 10Kuruş

4-MAYIS-1954 SALI

Sayı: 780

Demokrat Parti kahir bir Ekseriyetle iktidarda kaldı

Alınan neticelere göre 541 Mebusun 25 C.H.P. 5 C.M.P. 510 nu

Demokrat Partiden kazanmıştır

Sayın Genel Başkanımız basın vasıtasıyla Aziz Milletimize Par- timize gösterdiği alâkadan ötürü sevgi ve teşekkürlerini bildirdi

Erzincanda seçimin henüz kati neticesi alınmamış yalnız reyler göre Teyfik Şenocak, Rahmi Sanalan, Sadık Pelincek, Veysel Varol kahir bir ekseriyetle seçimi kazanmışlar Turgut Nalcıoğlu ile Hüsnü Çanakçı arasında 200 rey farkı varsada daha neticesi gelmemiş boş sandık vardır.

Gümüşhaneden kahir bir ekseriyetle Mebusluğa seçilen sayın Valimizi ve yeni Mebuslarımızı tebrik eder başarılar dileriz

Sayın Valimiz İsmail Hakkı Baykal kahir bir ekseriyetle Gümüşhane Mebusluğuna seçildiler

Gümüşhaneden Mebusluğu kazanan Sayın Valimiz İsmail Hakkı Baykal

Partimiz gençlerimizin imzalı istek beyannameyi mucibi komşu (Arkası Sayfa 2 de)

2. Mayıs 1954 de yapılan mebus seçimleri kati neticeleri alınmış olup bu neticelere göre B.M.M. ne bu devre D.P. 510 C.H.P. 26 C.M.P. 5 mebusla katılacaklardır.

Kati neticelerin alındığını öğrenen Sayın Genel başkanımız Adnan Menderes Türk basını vasıtasıyla aziz milletimize sevgi ve teşekkürlerini göndermiştir.

Son alınan malumata göre Türk milletini gösterdiği bu olgunluk Amerika ve bütün dünya milletleri arasında büyük bir taktirle karışlanmıştır.

Erzincanda seçimin kati neticesi alınmakla beraber alınan reyler göre Partimiz adayları Teyfik Şenocak Rahmi Sanalan Sadık Pelincek Veysel Varol kahir bir ekseriyetle seçimi kazanmışlar Tur-

Mebuslarımızdan Sayın Rahmi Sanalan

gut Nalcıoğlu ile Hüsnü Çanakçı arasında 200 rey farkı olup 5 sandık henüz açılmamıştır.

Yeni seçilen mebuslarımızı tebrik eder başarılar dileriz.

27
FEB 1983
SAYI : 17
YIL : 1
FİYAT : 10 Kt.

Halkın Sesi

DÜNCÜK SİYASİ GAZETE

ERZİNCAN

Yeni İktisat
Felsefe İktisat
Halkın Sesi

SAYISI
Lanset 2014

Yayıncı
Halkın Sesi

D.Parti Müfettişinin Ayağı Uğurlu Geldi

Demokrat Partiden Kütle Halinde İstifalar

Kıştım köyünden başta D.P Erzincan merkez ilçe üyesi Ali Rıza Gülhan ve Kıştım köyü muhtarı İmam Doğan olduğu halde 125 kişi D.Pden toptan istifa ederek C. H. P. sine kayıt olmuşlardır

Hiddetli Kalafat

A.M. SAĞIROĞLU

Özellikle katmanlı ve yedi yekün, her yeri dardır. D.P. ile ilgili olarak, özellikle Kıştım köyü muhtarı İmam Doğan ve Ali Rıza Gülhan gibi isimlerin istifası, D.P. için büyük bir kalafat olmuştur. Bu istifalar, D.P. için büyük bir kalafat olmuştur. Bu istifalar, D.P. için büyük bir kalafat olmuştur.

1-Ali Rıza Gülhan 2-Mehmet Gülhan 3-Emin Gülhan 4-Gülhan Gülhan 5-Hakan Doğan 6-Zafer Doğan 7-Gülhan Doğan 8-Mehmet Gülhan 9-Leyla Gülhan 10-Hayri Gülhan 11-Hakan Gülhan 12-Rıza Gülhan 13-Zeynep Gülhan 14-Mehmet Gülhan 15-Hakan Gülhan	16-Mehmet Gülhan 17-Hakan Gülhan 18-Hakan Gülhan 19-Hakan Gülhan 20-Hakan Gülhan 21-Gülhan Gülhan 22-Mehmet Gülhan 23-Karim Gülhan 24-Ahmet Altın 25-Karim Altın 26-Mehmet Altın 27-Ahmet Altın 28-Yunus Altın 29-Ahmet Yıldırım 30-Hakan Yıldırım 31-Hakan Yıldırım 32-Seray Yıldırım 33-Zeynep Yıldırım 34-Gülhan Yıldırım 35-Mehmet Yıldırım 36-Hakan Yıldırım 37-Deniz Yıldırım 38-Burak Yıldırım 39-Yunus Yıldırım 40-Gülhan Yıldırım 41-Hakan Yıldırım	42-Burak Yıldırım 43-Hakan Yıldırım 44-Ahmet Yıldırım 45-Seray Yıldırım 46-Emin Yıldırım 47-Gülhan Yıldırım 48-Karim Yıldırım 49-Hakan Yıldırım 50-Hakan Yıldırım 51-Zeynep Yıldırım 52-Karim Yıldırım 53-Karim Yıldırım 54-Deniz Yıldırım 55-Gülhan Yıldırım 56-Mehmet Yıldırım 57-Karim Yıldırım 58-Mehmet Yıldırım 59-Taylan Yıldırım 60-Hakan Yıldırım 61-Mehmet Yıldırım 62-Ahmet Yıldırım 63-Fatma Yıldırım 64-Taylan Yıldırım 65-Hakan Yıldırım 66-Ahmet Yıldırım 67-Hakan Yıldırım 68-Hakan Yıldırım	69-Burak Yıldırım 70-Hakan Yıldırım 71-Hakan Yıldırım 72-Seray Yıldırım 73-Zeynep Yıldırım 74-Hakan Yıldırım 75-Emin Yıldırım 76-Ahmet Yıldırım 77-Hakan Yıldırım 78-Fatma Yıldırım 79-Hakan Yıldırım 80-Burak Yıldırım 81-Mehmet Yıldırım 82-Gülhan Yıldırım 83-Fatma Yıldırım 84-Ahmet Yıldırım 85-Çiğdem Yıldırım 86-Ahmet Yıldırım 87-Hakan Yıldırım 88-Hakan Yıldırım 89-Gülhan Yıldırım 90-Gülhan Yıldırım 91-Ahmet Yıldırım 92-Hakan Yıldırım 93-Çiğdem Yıldırım 94-Hakan Yıldırım
---	---	---	--

İtalyanlar Balkan Paketi'ni iyi karşılıyor

Roma, (A.A.) İtalyan Başbakanı Giuseppe Palmira bu gün yaptığı bir basın toplantısında, Yunan Başbakanı ve diğer

ÖZ GEÇMİŞ

Ad Soyad: Meryem İNAN ÖNAL	
Eğitim Bilgileri	
Lisans	
Üniversite	Anadolu Üniversitesi
Fakülte	İşletme Fakültesi
Bölümü	İşletme Bölümü
Yüksek Lisans	
Üniversite	
Enstitü Adı	
Ana bilim Dalı	
Programı	
Makale ve Bildiriler	
1. Keskin, Yusuf Ziya ve Meryem İnan Önal. “Resmi Telgraflar Doğrultusunda 1939 Erzincan Depremi”nde Kurtarma, İlk Yardım ve İskan Faaliyetleri’. <i>Bayburt Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Dergisi</i>. 9, (2021):169-190. 2. İnan Önal, Meryem. “Savaş Üzerine Notlar”. İçinde Savaş, Propaganda ve Savaş İlişkisi, editör Songül Alşan. 41-56. Kriter Yayınevi, 2020.	